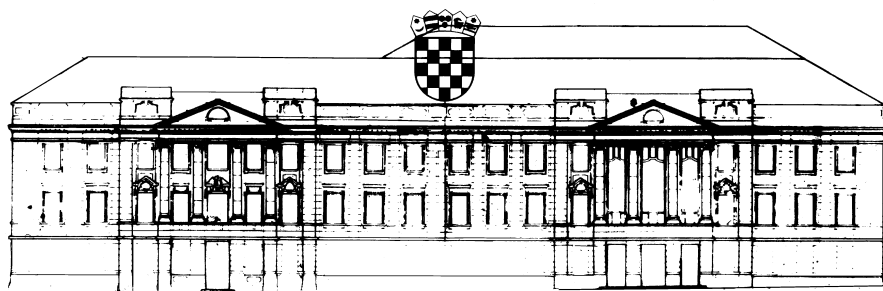

izvješća HRVATSKOGA SABORA

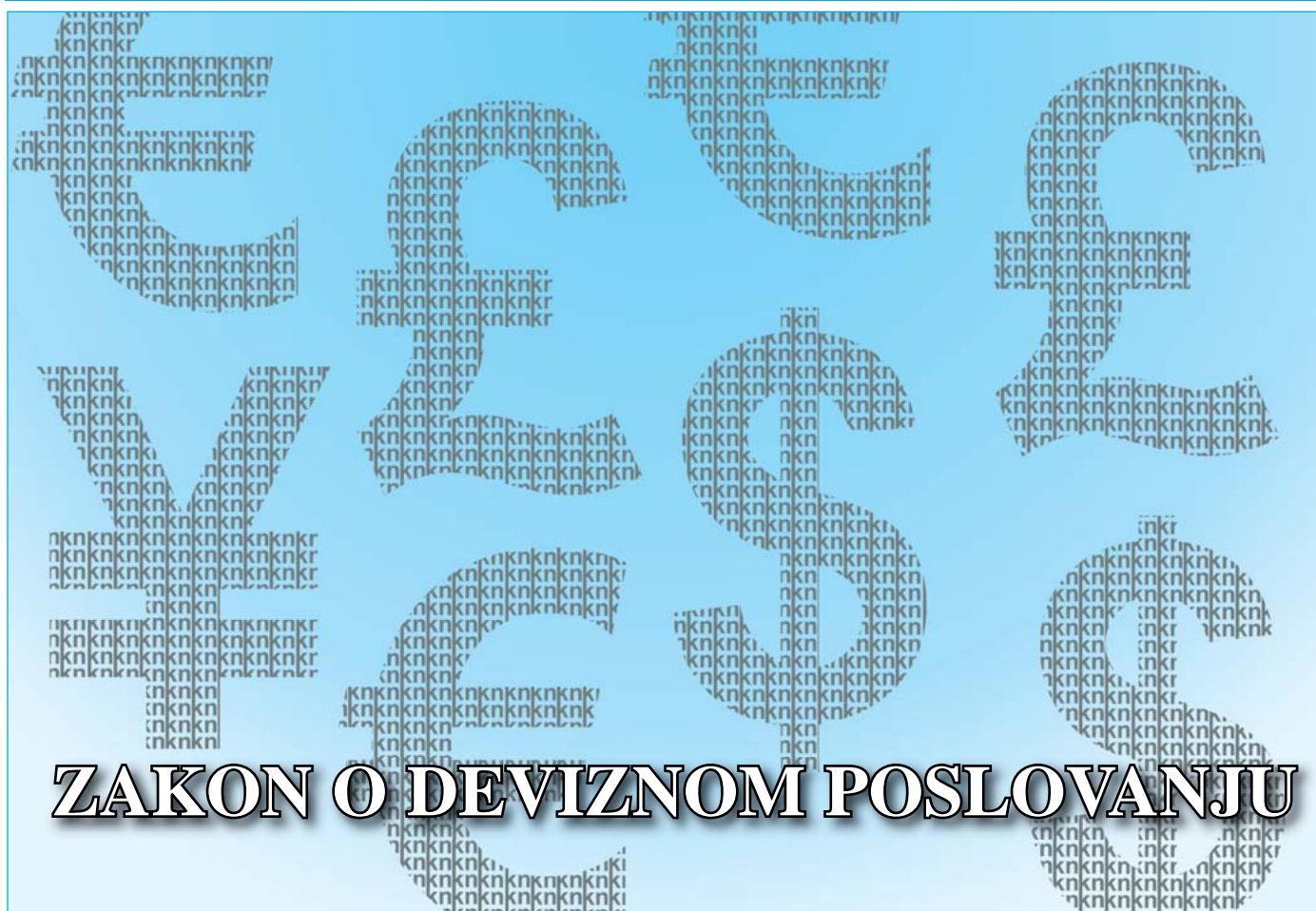
ISSN 1845-9404

GODINA XVII.

BROJ 435

ZAGREB, 22. II. 2006.

17. SJEDNICA HRVATSKOGA SABORA

ZAKON O DEVIZNOM POSLOVANJU

-	UTVRĐIVANJE DNEVNOGA REDA	<i>J.Šarlija</i>	3	-	PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O POSEBNIM UVJETIMA ZA STAVLJANJE BRAŠNA NA TRŽIŠTE		
-	AKTUALNO PRIJEPODNE	<i>I.Čerkez; A.Favro</i>	7		<i>Ukloniti sivu ekonomiju i u području pekarstva</i>	<i>J. Šarlija</i>	59
-	INTERPELACIJA O RADU VLADE REPUBLIKE HRVATSKE ZBOG ZAUSTAVLJANJA RAZVOJA HRVATSKIH ŽELJEZNICA			-	PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA O ZAJMU BROJ 7307-HR ZA PROJEKT RAZVOJA SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI, IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I MEĐUNARODNE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ		
	<i>- Hrvatske željeznice povećale opseg usluga</i>	<i>S.Š.-Hrnčević; M. Udiljak; N. Brčić</i>	15		<i>Poboljšanje kvalitete i učinkovitosti</i>	<i>Đ.Krmpotić</i>	61
-	INTERPELACIJA O RADU VLADE REPUBLIKE HRVATSKE U PROVOĐENJU ZAKONA I OSTVARIVANJU VLADAVINE PRAVA TE ZAŠTITI DEMOKRATSKIH INSTITUCIJA I VIŠESTRANAČJA KAO NAJVIŠIH VREDNOTA USTAVNOG PORETKA REPUBLIKE HRVATSKE			-	IZVJEŠĆE O RADU I POSLOVANJU HRVATSKOG ZAVODA ZA MIROVINSKO OSIGURANJE ZA 2004.		
	<i>Politika između morala i korupcije</i>	<i>A.Šoljan</i>	31		<i>Izvjeshće sjajno, stanje katastrofalno</i>	<i>M.Udiljak</i>	63
-	PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O HRVATSKOJ AGENCIJI ZA NADZOR FINANCIJSKIH USLUGA			-	NAKNADNO GLASOVANJE PRIJEDLOG ZAKLJUČKA HRVATSKOGA SABORA KOJIM SE VLADA RH OBVEZUJE DONIJETI ODLUKU O NAKNADI DIJELA SREDSTAVA PRI UVOZU OSOBNOG AUTOMOBILA U VISINI PLAĆENOG POREZA NA DODANU VRIJEDNOST ZA 2005. GODINU		
	<i>Jedinstvena institucija za nadzor nebankarskog sektora</i>	<i>S. Šurina</i>	47			<i>S. Šurina</i>	71
-	PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O DEVIZNOM POSLOVANJU			-	PRIJEDLOG ZA IMENOVANJE SUDACA POROTNIKA VRHOVNOG SUDA REPUBLIKE HRVATSKE		
	<i>Još jedan korak u sprječavanju pranja novca</i>	<i>S. Šurina</i>	54			<i>I.Čerkez</i>	72
-	PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O RAČUNOVODSTVU						
	<i>Novi okvir i standardi</i>	<i>Đ. Krmpotić</i>	58				

PRIKAZ RADA:

- 17. SJEDNICE HRVATSKOGA SABORA ODRŽANE 9, 10, 11, 15, 16, 17, 22, 23, 24, 25, 29. I 30. STUDENOGA TE 1, 2, 6, 7, 8, 9, 13, 14. I 15. PROSINCA 2005.

Utvrdjivanje dnevnog reda

Predsjednik Hrvatskog sabora **Vladimir Šeks** otvorio je 17. sjednicu Hrvatskog sabora, te uvodno pozdravio sve nazočne, predsjednika Vlade, dr. sc. Ivu Sanadera, kao i sve nazočne članove ovog najvišeg tijela izvršne vlasti u Republici Hrvatskoj. Budući da nije bilo primjedbi na zapisnik 16. sjednice, predsjednik Šeks utvrdio je da je on usvojen.

Usljedio je utvrđivanje dnevnog reda 17. sjednice. Uz poziv na sjednicu, zastupnici su primili prijedlog dnevnog reda, a na samoj je sjednici podijeljen i konačni prijedlog dnevnog reda, u koji je uvršteno i 10 novih točaka.

Članak 205. Poslovnika određuje da se najprije glasuje o prijedlogu da se pojedini zakon donese po hitnom postupku. U konačnom prijedlogu dnevnog reda pod točkama 4. do 10., pod točkama 14. do 18., pod točkama 21., 32. i 33. navedeni su zakoni za koje se predlaže donošenje po hitnom postupku.

Predsjednik Šeks je napomenuo da zakoni navedeni u konačnom prijedlogu dnevnog reda pod točkama 6, 8, 9, 17. i 18. nose oznaku P.Z.E., pa sukladno članku 161. Poslovnika zastupnici ne bi trebali glasovati o primjeni hitnog postupka. Zatim je predsjedavajući otvorio mogućnost iznošenja primjedbi na primjenu hitnog postupka kod donošenja ostalih predloženih zakona. Za riječ se javila **Ljubica Lalić** koja se u ime Kluba zastupnika HSS-a usprotivila provođenju hitnog postupka za Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi tvrdeći da za to nema poslovnčkih uvjeta, a i sam zakon regulira vrlo osjetljivu materiju u vremenu socijalne raslojenosti društva pa je potrebna detaljna rasprava. Isti je zahtjev u ime Kluba zastupni-

ka IDS-a imala **Dorotea Pešić-Bukovac** podsjetivši na obećanje da će se napraviti sustavna reforma socijalne skrbi.

Više se zastupnika usprotivilo hitnosti u postupku donošenja Prijedloga zakona o izmjena i dopuna Zakona o minimalnim mjerama zaštite u poslovanju s gotovim novcem i vrijednostima - **Pero Kovačević**, u ime Kluba zastupnika HSP-a zbog upitnih dosega tog zakona, **Luka Roić**, u ime Kluba zastupnika HSS-a uz obrazloženje da zahtjev za hitnim postupkom nema uporišta u članku 159. Poslovnika Hrvatskoga sabora, **Šime Lučin**, u ime Kluba zastupnika SDP-a, naveo je da bi ovom zakonu i problematici koju obrađuje trebalo pristupiti malo detaljnije, a **Srećko Ferenčak (HNS)** da zakon nije sveobuhvatno rađen niti je konzultirana struka. Skidanje oznake hitnosti u donošenju Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga zatražili su **Antun Kapraljević (HNS)** i **Luka Roić**, u ime Kluba zastupnika HSS-a jer i u ovom slučaju za predloženu hitnost ne nalazi uporište u Poslovniku. **Dragica Zgrebec** se, u ime Kluba zastupnika SDP-a, usprotivila provođenju hitnog postupka u donošenju Zakona o državnim potporama uz obrazloženje da će primjena zakona u ovoj godini imati dalekosežne posljedice za pojedine grane gospodarskih djelatnosti u Hrvatskoj, i onemogućila bi daljnju primjenu nekih važećih zakona koji se odnose na područja od posebne državne skrbi.

Na poziv predsjedavajućeg, o ovim se prijedlozima očitovao premijer **Sanader**. Premijer je prihvatio sugestiju da se o Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi provede rasprava u redovitom postupku (prvo

čitanje), ali ne i prijedlog da se skinu oznaka hitnog postupka s Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o minimalnim mjerama zaštite u poslovanju s gotovim novcem i vrijednostima, uz opasku kako bi bilo izuzetno važno zbog stanja u tom sektoru ići hitnim postupkom u donošenju ovog zakona i pripremiti te mjere. I Zakon o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga mora ići u hitni postupak, ocijenio je premijer. Sigurnost hrvatskih građana je osnovni razlog zbog kojeg Vlada predlaže hitno donošenje ovog zakona. Predsjedavajući je od zastupnika zatražio da se glasovanjem izjasne o potonje dvije točke. Sa 62 glasa "za", 7 "suzdržanih" i 29 "protiv" zastupnici su u dnevni red po hitnom postupku uvrstili Prijedlog i konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o minimalnim mjerama zaštite u poslovanju s gotovim novcem i vrijednostima, a sa 68 glasova "za", 2 "suzdržana" i 28 "protiv" Prijedlog i konačni prijedlog zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga.

Usljedio je izjašnjenje o primjeni hitnog postupka kod donošenja preostalih predloženih zakona. Zastupnici su sa 80 glasova "za", 3 "suzdržana" i 10 "protiv" u dnevni red po hitnom postupku uvrstili Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o posebnim uvjetima za stavljanje brašna na tržište, sa 91 glasom "za", 2 "suzdržana" i 3 "protiv" Zakon o potvrđivanju Ugovora o zajmu broj 7307-HR za projekt razvoja sustava socijalne skrbi, između Republike Hrvatske i Međunarodne banke za obnovu i razvoj, sa 90 glasova "za", 1 "suzdržanim" i 2 "protiv" Zakon o potvrđivanju izmjena i dopuna Statuta Haške konferencije

o međunarodnom privatnom pravu, sa 90 glasova "za" i 3 "suzdržana" Zakon o potvrđivanju Ugovora između Vlade RH i Vlade Hašemitske Kraljevine Jordan o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja i sprječavanju izbjegavanja plaćanja poreza na dohodak, sa 91 glasom "za", 3 "suzdržana" i 3 "protiv" Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o plaćama ovlaštenih državnih revizora, sa 85 glasova "za", 4 "suzdržana" i 2 "protiv" Zakon o potvrđivanju Ugovora o socijalnom osiguranju između Republike Hrvatske i Republike Mađarske, a sa 86 glasova "za", 3 "suzdržana" i 1 "protiv" i Zakon o potvrđivanju Drugog protokola uz Konvenciju za zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba.

Predsjedavajući je zatim konstatirao da nije bilo pisanih prigovora na dnevni red kojeg je predložio uz poziv za sjednicu, te da se taj dnevni red, sukladno članku 203. stavku 4. Poslovnika smatra usvojenim. Dodao je zatim da se prigovor sada može dati samo za one točke koje nije sadržavao Prijedlog dnevnog reda upućen uz poziv za sjednicu. Pod točkom 19. uvršten je Konačni prijedlog zakona o šumama, pod točkom 20. Konačni prijedlog zakona o lovstvu, pod točkom 22. Prijedlog odluke o proglašenju 2006. godine "Godinom Nikole Tesle" u Republici Hrvatskoj, a pod točkom 23. Odluka o izmjenama i dopunama Statuta Vijeća za poštanske usluge. Nitko od zastupnika nije iznio prigovor na uvrštavanje tih točaka u dnevni red. Zatim je sukladno članku 205. stavku 2. Poslovnika predsjednik Šeks objavio cijeli utvrđeni dnevni red kako ga je predložio s prihvaćenim izmjenama.

U nastavku sjednice (29. studenoga) predsjednik Šeks je, sukladno član-

ku 204. stavku 2. Poslovnika predložio dopunu dnevnog reda sa 17 točaka (u prilogu). Napomenuo je da sedam zakona za koje se predlaže donošenje po hitnom postupku nosi oznaku P.Z.E. pa se, sukladno članku 161. Poslovnika, o tim zakonima ne glasuje (P.Z.E. brojevi 391., 394., 395., 399., 400., 402. i 403.). Na upit ima li tko od zastupnika primjedbu na primjenu hitnog postupka kod donošenja ostalih predloženih zakona javila se **Milanka Opačić**, koja je u ime Kluba zastupnika SDP-a, zatražila stanku zbog konzultacija oko glasovanja o uvrštavanju 16 - 17 novih točaka u dnevni red. Nakon stanke ista je zastupnica iznijela stajalište Kluba zastupnika SDP-a da se o Zakonu o javnom okupljanju provede i rasprava, a ne samo glasovanje. Iako u Klubu znaju da se sa zakonskih prijedloga s oznakom P.Z.E. ne može skidati oznaka hitnosti postupka, zastupnica upozorava da ima nekoliko takvih zakona koji su vrlo opsežni i obrađuju tematiku koja je izuzetno važna, pa bi valjalo razmisliti da idu u redovnu proceduru. Nerad u proteklih godinu i pol dana kada Hrvatski sabor nije slijedio sve ono što je u programu za usklađivanje zakonodavstva sa EU-om sam sebi zapisao, ne može se sada nadoknaditi na brzinu, komentirala je zastupnica.

Predsjedavajući je podsjetio da se sukladno poslovničkim odredbama sadržanim u članku 161. po hitnom postupku donose zakoni koji se usklađuju s propisima EU-a ako to zatraži predlagatelj. Samo iznimno o takvim će se zakonima raspravljati u prvom čitanju (kada nisu u skladu s Ustavom ili našim pravnim sustavom) ako tako što predloži matično radno tijelo, Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav te Odbor za zakonodavstvo. Stoga, kaže,

nema poslovničku mogućnost da primijeni neku drugu odredbu nego članak 161. po kojem se o primjeni hitnog postupka kod donošenja tih zakona ne glasuje nego se oni kao takvi uvrštavaju u dnevni red sjednice. Predsjednik Šeks je još predložio da se tijekom dana sastanu svi klubovi zastupnika, kako bi razmotrili pitanje o glasovanju o Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnom okupljanju. Zatim se pojedinačno glasovalo o primjeni hitnog postupka kod preostalih predloženih zakona, a nakon glasovanja predsjedniku Šeksu je ostalo samo da konstatira da su u dnevni red po hitnom postupku uvršteni zakonski prijedlozi: 389., (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu središnjih tijela državne uprave), 392. (Zakon o potvrđivanju Protokola iz 2003. uz Međunarodnu konvenciju o osnivanju Međunarodnog fonda za naknadu štete zbog onečišćenja uljem iz 1992. godine) 393. (Zakon o potvrđivanju Protokola iz 1996. kojim se mijenja i dopunjuje Konvencija o ograničenju odgovornosti za pomorske tražbine iz 1976. godine) 396. (Zakon o potvrđivanju Ugovora o zajmu između Republike Hrvatske i Međunarodne banke za obnovu i razvoj za Programski zajam za prilagodbu), 398. (Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Kabineta ministra Ukrajine o uzajamnoj zaštiti tajnosti podataka) te 401. (Zakon o potvrđivanju Ugovora o zajmu između Republike Hrvatske i Međunarodne banke za obnovu i razvoj za Hrvatski projekt tehnološkog razvoja).

Time je usvojen Konačni dnevni red 17. sjednice, s izmjenama.

J.Š.

Dnevni red

- Interpelacija o radu Vlade Republike Hrvatske zbog zaustavljanja razvoja Hrvatskih željeznica - Predlagatelj 24 zastupnika
- Interpelacija o radu Vlade Republike Hrvatske u provođenju Zako-

na i ostvarivanju vladavine prava te zaštiti demokratskih institucija i višestranačja kao najviših vrednota ustavnog poretka Republike Hrvatske - Predlagatelj 23 zastupnika

- Odluka o izmjenama i dopunama Statuta Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti - potvrđivanje
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o minimalnim mjerama zaštite u poslovanju s gotovim novcem i vrijednostima
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o deviznom poslovanju
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Carinskog zakona
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o državnim potporama
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o posebnim uvjetima za stavljanje brašna na tržište;
- Konačni prijedlog zakona o sudovima,
- Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom sudbenom vijeću
- Prijedlog odluke o osnivanju Odbora za nagradu za promicanje prava djeteta
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora o zajmu broj 7307-HR za projekt razvoja sustava socijalne skrbi, između Republike Hrvatske i Međunarodne banke za obnovu i razvoj
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju izmjena i dopuna Statuta Haške konferencije o međunarodnom privatnom pravu
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Hašemitske kraljevine Jordan o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja i sprječavanju izbjegavanja plaćanja poreza na dohodak,
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o šumskom reproduksijskom materijalu
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja
- Konačni prijedlog zakona o šumama
- Konačni prijedlog zakona o lovstvu
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o plaćama ovlaštenih državnih revizora
- Prijedlog odluke o proglašenju 2006. godine "Godinom Nikole Tesle" u Republici Hrvatskoj
- Odluka o izmjenama i dopunama Statuta Vijeća za poštanske usluge - potvrđivanje
- Prijedlog zakona o tržnicama - predlagatelj Klub zastupnika SDP-a
- Izvješće o radu Odbora za predstavke i pritužbe za 2004. godinu
- Godišnje izvješće o poslovanju Financijske agencije u 2004. godini
- Izvješće o mirovinskim tržištima u Republici Hrvatskoj u 2004. godini;
- Izvješće o radu i poslovanju Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje za 2004.
- Godišnje izvješće o radu Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja u odnosu na državne potpore i godišnje izvješće o državnim potporama za 2004. godinu
- Izvješće o uredbama koje je Vlada Republike Hrvatske donijela na temelju zakonske ovlasti
- a/Izvješće o radu Vijeća HRT-a i provedbi programskih načela i obveza utvrđenih zakonom o programima HR-a i HTV-a u razdoblju od 30. lipnja 2004. do 11. srpnja 2005. godine; b/Izvješće Ravnateljstva HRT-a o poslovanju HRT-a za 2004. godinu, s izvješćem neovisne revizije o obavljenoj reviziji financijskih izvještaja za 2004. godinu
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora o socijalnom osiguranju između Republike Hrvatske i Republike Mađarske
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Drugog protokola uz Konvenciju za zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona
- Prijedlog zakona o udžbenicima za osnovnu i srednju školu,
- Prijedlog zakona o kazalištima
- Prijedlog zakona o opskrbi krvnim pripravcima
- Prijedlog odluke o imenovanju člana nacionalnog vijeća za znanost i naobrazbu
- Prijedlog odluke o imenovanju člana Odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju
- Prijedlog godišnjeg provedbenog plana statističkih aktivnosti Republike Hrvatske 2006. godine;
- Izvješće o izvršenju godišnjeg provedbenog plana statističkih aktivnosti Republike Hrvatske 2004. godine;
- Izvješće o provedbi nacionalne strategije suzbijanja zlorabe opojnih droga u Republici Hrvatskoj u 2004. godini
- Prijedlog nacionalne strategije suzbijanja zlorabe opojnih droga u Republici Hrvatskoj za 2006-2012. godinu
- Izvješće s prijedlogom mjera istražnog povjerenstva za utvrđivanje činjenica u svezi zaključenih ugovora između državnih tijela i tvrtki u vlasništvu ili djelomičnom vlasništvu dužnosnika
- Izvješće o poduzetim aktivnostima na otklanjanju nepravilnosti po nalazima Državnog ureda za reviziju za 2003. godinu, te planirane mjere za dugoročno uklanjanje nepravilnosti, kao i izvješće o aktivnostima na pripremi jedinstvenog popisa državne imovine
- Prijedlog odluke Hrvatskoga sabora o izmjenama i dopunama Odluke o proširenju jurisdikcije Republike Hrvatske na Jadranskom moru - predlagatelj Klub zastupnika HSP-a
- Prijedlog zaključaka o provedbi nacionalnog programa djelovanja za mlade - predlagatelj Klub zastupnika HNS-PGS-a
- Prijedlog zaključka kojim se Vlada Republike Hrvatske obvezuje na podnošenje cjelovitog izvješća o stanju u zdravstvenom sustavu i planu zdravstvene reforme - predlagatelj Klub zastupnika HNS-PGS-a
- Godišnje izvješće o radu državnih odvjetništava u 2004. godini
- Izvješće o provedbi nacionalne strategije jedinstvene politike za osobe s invaliditetom od 2003. do 2006. godine, tijekom 2003. i 2004. godine

- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom saboru - predlagatelj zastupnik Dragutin Lesar
- Izvješća Mandatno - imunitetnog povjerenstva;
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti prometa na cestama - predlagatelj Klub zastupnika IDS-a,
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti prometa na cestama - predlagatelj Klub zastupnika HSU
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti prometa na cestama - predlagatelj zastupnik Željko Pavlic
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o sigurnosti prometa na cestama - predlagatelj Klub zastupnika HSS-a
- Izbori, imenovanja i razrješenja.

Dopuna dnevnog reda 17. studenoga 2005.

- Prijedlog i Konačni prijedlog državnog proračuna Republike Hrvatske za 2006. godinu s prijedlogom projekcije proračuna za 2007. i 2008. godinu
- Konačni prijedlog zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2006. godinu
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o računovodstvu
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o reviziji
- Prijedlog zakona o turističkom zemljištu
- Prijedlog odluke o imenovanju Pravobraniteljice za djecu
- Statut Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja - davanje suglasnosti
- Prijedlog kandidata za izbor članova Državnoodvjetničkog vijeća
- Imenovanje sudaca porotnika Vrhovnog suda Republike Hrvatske

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju protokola iz 2003. uz međunarodnu konvenciju o osnivanju međunarodnog fonda za naknadu štete zbog onečišćenja uljem iz 1992. godine
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Protokola iz 1996. kojim se mijenja i dopunjuje Konvencija o ograničenju odgovornosti za pomorske tražbine iz 1976. godine,
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju ugovora o zajmu između Republike Hrvatske i Međunarodne banke za obnovu i razvoj za programski zajam za prilagodbu
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju ugovora o zajmu između Republike Hrvatske i Međunarodne banke za obnovu i razvoj za hrvatski projekt tehnološkog razvoja, hitni postupak
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Kabineta ministara Ukrajine o uzajamnoj zaštiti tajnosti podataka
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju izmjena i dopuna Konvencije za zaštitu osoba glede automatizirane obrade osobnih podataka (ets br. 108) koje europskim zajednicama omogućavaju pristupanje
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o osiguranju
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o obveznim osiguranjima u prometu hitni postupak
- Prijedlog zakona o investicijskim fondovima
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vodama
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o financiranju vodnog gospodarstva
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o kemikalijama
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o

ustrojstvu i djelokrugu središnjih tijela državne uprave

- Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravnim pristojbama
- Konačni prijedlog zakona o elektroničkoj ispravi
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima

Dopuna dnevnog reda 2. prosinca 2005.

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnom okupljanju

Dopuna dnevnog reda 9. prosinca 2005.:

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora o zajmu između Republike Hrvatske i Međunarodne banke za obnovu i razvoj za financiranje projekta razvoja sustava odgoja i obrazovanja
- Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi

Dopuna dnevnog reda 14. prosinca 2005.

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona, zakona o podjeli trgovačkog društva HŽ - Hrvatske željeznice d.o.o
- Konačni prijedlog zakona o humanitarnom razminiranju
- Konačni prijedlog zakona o posebnim pravima iz mirovinskog osiguranja zaposlenika na poslovima razminiranja
- Prijedlog odluke o imenovanju predsjednika i dijela članova uprave Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga

AKTUALNO PRIJEPodne

Na 17. sjednici u Aktualnom prijedpodne postavljena su pitanja predstavnicima Vlade. Predstavnicima Vlade RH odgovarali su na mnoga pitanja o: povratu duga umirovljenicima, očekivanja BIH, o Remontnom brodogradilištu Sisak, tekstilnoj i Kožarsko-obučarskoj industriji, o sredstvima za potrebe nacionalnih manjina, najrastronijem ministarstvu - Ministarstvo pravosuđa, o nestajanju riječnih otoka, o provedbi HNOS-a i mnoga druga.

Povrat duga umirovljenicima

Milorad Pupovac (SDSS zastupnik srpske nacionalne manjine) pitanje je uputio potpredsjedniku Vlade Damiru Polančecu. Konstatirao je da zbog ratnih okolnosti u razdoblju od 1991-1997. godine, gotovo 50 tisuća hrvatskih umirovljenika nije primalo mirovine. Pupovac pita kako je moguće da u Sporazumu između Vlade i Stranke umirovljenika nije razmatran taj problem sukladno odluci Ustavnog suda o povratku duga umirovljenicima za gore spomenuto razdoblje. Umirovljenici će biti dvostruko kažnjeni, jer neće biti uključeni ni u povrat duga za razdoblje od 1993-1998. godine.

Potpredsjednik Vlade Damir Polančec odgovorio je da Zakon o provedbi

Odluke Ustavnog suda jasno definira tko ima pravo na obeštećenje. Podsjetio je još jedanput da su to korisnici starosnih, prijevremenih starosnih, invalidskih i obiteljskih mirovina, ostvarenih prema odredbama Zakona o osnovnim pravima iz mirovinskog i invalidskog osiguranja i Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju za razdoblje od 1. rujna 1993. do 31. prosinca 1998. godine. Time je obuhvaćeno 674 tisuće 668 umirovljenika od kojih pravo na obeštećenje danas ima 424 tisuće 744 umirovljenika.

Milorad Pupovac nije bio zadovoljan odgovorom.

Očekivanja Bosne i Hercegovine

Što Bosna i Hercegovina kao susjed s kojim Hrvatska ima najdužu granicu, čvrste povijesne i gospodarske sponne može očekivati od Hrvatske, sada i u budućnosti kad su u pitanju europske integracije. I što Hrvati u BIH mogu očekivati od Hrvatske kao supotpisnice Daytonu, pitanje je zastupnika Ivana Bagarića (HDZ).

Predsjednik Vlade RH dr.sc. Ivo Sanader odgovorio je da je došlo vrijeme da se BIH emancipira u političkom smislu. Vlada RH kao supotpisnica

Daytonskog sporazuma podržat će svaki dogovor triju naroda o budućnosti BIH. U razgovorima s državnim vodstvom BIH i u kontaktima s međunarodnom zajednicom zalagat ćemo se da Hrvati imaju status jednakopravnog, suverenog i konstitutivnog naroda. Budućnost BIH vidimo u ujedinjenoj Europi zajedno sa Hrvatskom.

Remontno brodogradilište Sisak

Željka Nenadića (HDZ) zanimalo je što je Vlada RH do sada napravila i što namjerava poduzeti oko osiguranja plovidbe i plovila na unutarnjim vodama. Hrvatski brodari su svoja plovila do Domovinskog rata servisirali u "Remontnom brodogradilištu Sisak" koje je prestalo poslovati i dugo je u stečaju. Već dugi niz godina riječni brodovi su bili prisiljeni popravke obavljati u Mađarskoj, Srbiji i Crnoj Gori.

Ministar mora, turizma, prometa i razvitka Božidar Kalmeta odgovorio je da Vlada ulaže znatna financijska sredstva u razvoj unutarnje plovidbe u Hrvatskoj, posebice u izgradnju i osposobljavanje navoza u Sisku. Dosad je uloženo više od 20 milijuna kuna što predstavlja osnovu za revitalizaciju i razvoj "Remontnog brodogradilišta Sisak".

Tekstilna i kožarsko-obućarska industrija

Ivana Sučec-Trakoščanec (HDZ) pitala je što Vlada i ministarstvo namjeravaju poduzeti oko tekstilne i kožarsko-obućarske industrije, s obzirom na njihov nepovoljan položaj.

Državni tajnik **Vladimir Vranković** objasnio je da je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva u svojim programima i planovima za 2005, 2006. i 2007. godinu predvidjelo financijsku podlogu za pomoć toj industriji. Projekti i programi usmjereni su ka razvoju proizvoda, edukaciji osoblja, uvođenju novih kvaliteta, razvoju novih tehnologija - sve kako bi se ta industrija mogla ravnopravno nositi sa svjetskim tržištem.

Sredstva za potrebe nacionalnih manjina

Mr. sc. **Zdenka Čuhnil (neovisna; zastupnica češke i slovačke nacionalne manjine)** pitala je hoće li i kada Vlada RH podnijeti izvješće o utrošku sredstava koji se u državnom proračunu osiguravaju za potrebe nacionalnih manjina. Ustavnim zakonom u članku 37. stavku 3. utvrđeno je da jednom godišnje Vlada RH podnosi Hrvatskom saboru izvješće o provođenju ovog Ustavnog zakona. Vlada RH do sada nije podnijela nijedno izvješće iako je Ustavni zakon na snazi gotovo tri godine.

Predsjednik Vlade RH dr. sc. **Ivo Sanader** odgovorio je da činjenica što izvješće još nije došlo u Hrvatski sabor ne znači da se Ustavni zakon ne primjenjuje. Budući da izvješće koje pripremamo obuhvaća više godina, još uvijek se nalazi kod Vladinih koordinacija, a bit će uskoro i u Vladi, a u Hrvatski sabor bit će upućeno još za vrijeme ovog zasjedanja. Problema ima, ali čvrsta orijentacija Vlade jest da su svi hrvatski građani jednaki pred zakonom, a posebnu pozornost zahtijevaju upravo manjine, objasnio je predsjednik Vlade RH.

Najrastrušnije ministarstvo - Ministarstvo pravosuđa

Gordana Sobol (SDP) pitala je - kako to da je Ministarstvo pravosuđa postalo najrastrušnije ministarstvo kada je u pitanju prostor kojim se koristi. Ministarstvo pravosuđa je preselilo u nove prostorije u Dežmanovoj ulici. Time se prostor za administraciju ministarstva povećao sa 2 tisuće 700 kvadrata na otprilike nešto više od 4 tisuće 150 kvadrata.

Ministrica pravosuđa **Vesna Škare-Ožbolt** odgovorila je da je Ministarstvo pravosuđa do četvrtog mjeseca 2005. funkcioniralo na 11 lokacija u Gradu Zagrebu. ministrica je objasnila da se Ministarstvo povećalo povećanjem aktivnosti, sređivanjem stanja u zemljišnim knjigama i ovrhama i potpunom informatizacijom sustava. Prelaskom na novu lokaciju u Dežmanovoj smanjio se broj sa 11 na 6 lokacija.

Gordana Sobol nije bila zadovoljna odgovorom.

Nestaju riječni otoci

Miroslav Rožić (HSP) pitao je zašto Vlada RH, uz praksu prodaje čitavih otoka na Jadranu, ništa ne poduzima kada nestaju cijeli riječni otoci. Republika Srpska je kopajući šljunak na Uni iskopala cijeli riječni otok, te dio obale i tako ušla 200 metara preko hrvatske granice.

Predsjednik Vlade dr. sc. **Ivo Sanader** objasnio je da Vlada RH ne prodaje nikakve otoke, niti će ih prodavati. Naprotiv, Vlada će tražiti od vlasnika otoka da jedinice lokalne samouprave imaju pravo prvokupa. Isto vrijedi i kada je riječ o razgraničenju Republike Srpske. Vlada će inzistirati na granicama RH koje su ustanovljene Badinterovom komisijom i štitit će hrvatske interese, zaključio je predsjednik Vlade.

Provedba HNOS-a

Franjo Matušić (HDZ) uputio je pitanje Ministarstvu znanosti, obrazovanja i

športa, a koje se odnosi na eksperimentalnu provedbu elemenata HNOS-a u pojedinim osnovnim školama. Javnost nije upoznata sa svim onim što provedba elemenata HNOS-a znači za cjelokupni obrazovni sustav, odnosno za društvo u cjelini.

Državni tajnik za osnovno školstvo dr. sc. **Nevio Šetić** odgovorio je da se danas eksperimentalni program "Hrvatskog nacionalnog obrazovnog standarda" provodi u 49 hrvatskih škola, što čini 5% hrvatskih škola. Glavna značajka HNOS-a je u novom načinu poučavanja koji ide iz učionice. Dosadašnja klasična paradigma frontalne nastave potpuno se mijenja u drugačiji način poučavanja gdje se znanje nadopunjava vještina, koje učenik usvaja. Ministarstvo će intenzivnije nastupiti prema javnosti, da bi ukazali na sve promjene i dali uvid u cijeli projekt.

Franjo Matušić bio je zadovoljan odgovorom napominjući da bi se ministarstvo trebalo aktivnije uključiti u medijsku prezentaciju HNOS-a.

Međudržavni sporazum s BIH

Ivica Pančić (SDP) pitao je, s obzirom na to da je Vlada RH donijela odluku o zaključenju međudržavnog sporazuma s BIH oko rješavanja određenih prava stradalnika Hrvatskog vijeća obrane, koliko osoba će biti obuhvaćeno međudržavnim Sporazumom s BIH i koliko će RH za tu namjenu trebati izdvajati sredstava. Zamolio je za precizne brojčane podatke, jer smatra da se oko ovog pitanja u Hrvatskom saboru treba postići konsenzus.

Potpredsjednica Vlade, ministrica **Jadranka Kosor** je rekla da Vlada ispunjava svoju ustavnu obvezu vezanu uz skrb i obitelji ratnih vojnih invalida, ali isto tako Vlada završava i posao koji je morao biti obavljen i završen puno ranije. Vlada je razmotrila sve aspekte ovog Ugovora, te će u prvoj godini zbrinuti oko 800 obitelji zatočenih, nestalih i poginulih pripadnika Hrvatskog vijeća obrane, a u dvije godine iza toga pobrinut će se za ratne vojne invalide.

Ivica Pančić nije bio zadovoljan odgovorom, rekao je da nije odgovoreno na njegovo precizno pitanje.

Vandalska presuda

Nenad Stazić (SDP) pitao je kako to da je Predrag Matvejević ugledni hrvatski književnik, dokazani borac za ljudska prava osuđen na 5 mjeseci zatvora zbog navodne uvrede i klevete književnika Mile Pešvarde. Ovakva vandalska presuda najteža je uvreda za sve slobodoumne građane Hrvatske. Što se kani poduzeti u najavljenom pravosudnom reformi kako bi se počeli zatvarati oni koji su opljačkali ovu zemlju, pita Stazić.

Ministrica pravosuđa **Vesna Škare-Ožbolt** je objasnila da je presuda nepravomoćna i da je nije potrebno komentirati. Posljednjim izmjenama Kaznenog zakona praktički je dekriminalizirana novinarska kleveta. Prebacivanjem tere ta dokaza s optuženika na tužitelja koji u postupku mora dokazati evidentnu namjeru štete ugledu i časti, značajno je sužena kazneno-pravna odgovornost tzv. medijske klevete. Ako ovakvih presuda bude i dalje ministrica je najavila ponovno razmatranje zakona.

Nenad Stazić nije bio zadovoljan odgovorom.

Ulaganja u socijalnu skrb

Lucija Čikeš (HDZ) pitala je ulaže li se u područje socijalne skrbi RH. Posebno se misli na infrastrukturu i zaposlenike. Tiskovine i elektronski mediji ističu da se u područje socijalne skrbi RH "ništa ne ulaže".

Ministar zdravstva i socijalne skrbi **Neven Ljubičić** je objasnio da su centri za socijalnu skrb kraljevska socijalne skrbi i socijalnog sustava u RH. U dvije godine zaposleno je više od dvije stotine visokoobrazovanih stručnih djelatnika u 115 centara i podružnica socijalne skrbi. Popunjenost stručnih službi je sada između 70 % i 85 %. Istodobno se završava 18 kapitalnih investicija. Kupljeno je 110 novih automobila i 12 kombi vozila kojima se dostavlja pomoć

ljudima na terenu. Još jedan iskorak koji ova Vlada čini jest projekt angažiranja i zapošljavanja psihologa u domovima za djecu. To je sve rezultat onog što Vlada radi, rekao je ministar.

Financiranje novog putničkog terminala u Zračnoj luci Zagreb

Ivan Jurkin (HDZ) je pitao kakav je status projekta novog putničkog terminala Zračne luke Zagreb. Kakvi modeli financiranja se razmatraju i kada će Vlada donijeti odluku i kakvu u vezi terminala Zračne luke Zagreb.

Ministar mora, prometa i veza **Božidar Kalmeta** je rekao da je izgradnja novog putničkog terminala i stajanke u Zračnoj luci Zagreb jedan od razvojnih projekata koji Vlada priprema i koji će realizirati. U realizaciju tog projekta uključili su se i predsjednik države Stipe Mesić i Grad Zagreb preko svog gradonačelnika jer i Grad Zagreb participira u vlasništvu zračne luke sa 35%. Dakle, postoji konsenzus oko potrebe izgradnje novog putničkog terminala i stajanke u Zračnoj luci Zagreb. Pripreme oko ovog projekta su vrlo kompleksne, jer se radi o velikoj investiciji. Trenutno se radi na "master planu" kojim se utvrđuje dugoročni razvoj do 2030. godine. Ovaj plan se usklađuje s generalnim urbanističkim planom grada Velike Gorice. Trenutno se vrše konzultacije kako isfinancirati taj projekt. Na način klasične koncesije ili modelom samofinanciranja. Kada se opredijelimo za jedan od modela financiranja, o tome će raspravljati Vlada i ona će u konačnici zauzeti stav kako i na koji način financirati izgradnju izuzetno važnog infrastrukturnog objekta.

Ivan Jurkin zahvalio se na odgovoru i dodao da bi bio izuzetno zadovoljan kada bi se na prvo mjesto stavio model samofinanciranja od strane Zračne luke Zagreb i to na bazi bankarskih kredita.

Nacionalni akcijski plan za zapošljavanje

Mr.sc. **Marin Jurjević (SDP)** osvrnuo se na problem nezaposlenosti i štrajk

radnika ITAS-a. Pitao je zbog čega je Vlada ukinula Nacionalni akcijski plan za zapošljavanje i na taj način nanijela štetu građanima Hrvatske, nezaposlenima i poslodavcima.

Dr.sc. **Ivo Sanader** odgovorio je da je Nacionalni plan za zapošljavanje ukinut jer se pokazao lošim, a zamijenit će ga novi akcijski plan za zapošljavanje u suradnji sa sindikatima, a bit će puno učinkovitiji i efikasniji. Što se tiče ITAS-a, to je privatno poduzeće, i privatnici moraju riješiti problem koji su sami stvorili. Suosjećamo s radnicima i Vlada će učiniti sve ukoliko župan Čačić i Varaždinska županija ne budu mogli riješiti problem.

Mr.sc. **Marin Jurjević** nije bio zadovoljan odgovorom.

Naplata boravišne pristojbe

Osvrnuvši se na turističku sezonu 2005. **Mirjana Brnadić (HDZ)** pitala je, s obzirom na to da su stupile na snagu izmjene zakonskih propisa kojima se regulira naplata boravišne pristojbe i poreza od prihoda na iznajmljivanje u paušalnom iznosu, kakvi su učinci paušala.

Ministar mora, turizma, prometa i razvitka **Božidar Kalmeta** je odgovorio da su se izmjene Zakona o porezu na dohodak i Zakona o boravišnoj pristojbi pokazale vrlo uspješne tijekom ove turističke sezone. Imamo 8% više noćenja u odnosu na prošlu godinu i 7% više dolazaka u odnosu na prošlu godinu. Posljedice izmjene Zakona jesu da u privatnom smještaju imamo porast za 20%.

Loš porezni sustav

Ivan Drmić (neovisni) postavio je pitanje vezano uz porezni sustav u RH. Kada će Vlada napraviti reformu sadašnjeg poreznog sustava koji je loš. I kada će Vlada ispraviti svoju protuzakonitu odluku kojom je oštetila veći broj jedinica lokalne uprave i samouprave s područja Osječko-baranjske županije, kada je otpisano 360 milijuna kuna poreza doprinosa i ostalih obveza prema baranjskom "Belju".

Predsjednik Vlade dr.sc. **Ivo Sanader** odgovorio je da je formirana radna skupina pri Ministarstvu financija uz suradnju s predstavnicima udruge gradova i općina Hrvatske, koja se jednim dijelom bavi i raspodjelom dobiti poduzeća koja se ostvaruju u različitim dijelovima Hrvatske. Sada se nalazimo u fazi komparativnih studija s drugim zemljama. Što se tiče slučaja "Belje" država je otpisala ono što je bio mogući prihod, odnosno dug u proračunu. "Belje" danas dobro posluje, uplaćuje i u državni proračun i u prihode lokalne samouprave. To je izravni doprinos hrvatske Vlade boljem gospodarskom stanju u Baranji i Osječko-baranjskoj županiji.

Ivan Drmić nije bio zadovoljan odgovorom.

Bespravna gradnja

Miroslav Korenika (SDP) podsjetio je na problem bespravne gradnje posebno na otoku Viru i na otoku Pagu koji predstavljaju primjer hrvatskog bezakonja i gradnje bez građevinskih dozvola. Nekim građanima se objekti ruše, dok s drugima to nije slučaj. Pitao je postoje li pritisci na Vladu i na Ministarstvo graditeljstva da nemaju prema svima jednake kriterije. Na ovakav način se bespravna gradnja prema nekima smatra kao nešto legalno i dobro, a prema drugima se za svaku sitnicu ide u rušenje. Vlada i nadležne državne institucije trebale bi imati prema svima jednake kriterije.

Predsjednik Vlade RH dr.sc. **Ivo Sanader** odgovorio je da će Vlada u potpunosti primijeniti jednako-pravni pristup prema svima. Nema nikakvih iznimki i to smo pokazali u ove dvije godine. Nema dvojbe oko toga, tamo gdje treba srušiti, srušit će se, a gdje se može legalizirati dopustit ćemo legalizaciju. Na početku mandata formiran je Državni savjet za prostorno uređenje Hrvatske koji se aktivno bavi ovim problemom u suradnji sa Ministarstvom graditeljstva.

Miroslav Korenika djelomično je bio zadovoljan odgovorom, te je istaknuo da nisu dovoljni samo kriteriji, nego i prioriteta.

Kriminalitet i razbojništvo

Ingrid Antičević-Marinović (SDP) ukazala je na porast kriminaliteta i razbojništva. Podsjetila je na petu oružanu pljačku FINA-ine poslovnice. Što će Vlada poduzeti da policija bude barem djelomično efikasna u hvatanju teških počinitelja najopasnijeg kriminaliteta.

Predsjednik Vlade dr.sc. **Ivo Sanader** posjetio je da je u hitnu saborsku proceduru upućen Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o minimalnim mjerama zaštite u poslovanju s gotovim novcem i vrijednostima. Naglasio je da statistički podaci pokazuju da je kriminalitet u blagom padu.

Ingrid Antičević-Marinović nije bila zadovoljna odgovorom.

Nasilje nad učiteljima i nastavnicima

Marija Lugarić (SDP) podsjetila je na nedavni događaj kada je učenik Škole za cestovni promet brutalno fizički napao svoju profesoricu Mirjanu Vidanović. Od početka školske godine u nepuna dva mjeseca u hrvatskim je osnovnim i srednjim školama fizički stradalo desetak učitelja. Zastupnica je pitala kada će se Vlada RH početi sustavno i efikasno baviti nasiljem nad učiteljima i nastavnicima.

Državni tajnik za osnovno školstvo **Želimir Janjić** objasnio je da je Vlada poduzela niz mjera vezanih uz taj problem. Početkom 2004. godine Vlada RH donijela je "Nacionalni program za borbu protiv nasilja" u kojem je definirano 14 kratkoročnih i 37 dugoročnih mjera. Donesen je i Protokol o postupanju u slučaju nasilja koji ima svaka škola i slijedom toga u svakoj školi imenovani su voditelji tzv. preventivnih aktivnosti. Educirano je 900 nastavnika u osnovnim školama, a u završnoj fazi je edukacija 450 nastavnika u srednjim školama. Zaposleno je 150 stručnih suradnika koji su bili potrebni. Formiran je 21 tim za krizne intervencije koji u slučajevima kada dođe do nasilja zapravo sanira posljedice nasilja. Provedeno je znanstveno istraživanje na čelu s doktorom

Singerom koje je utvrdilo da u posljednje dvije godine statistički gledano nasilje opada u školama, a to je potvrdilo još jedno znanstveno istraživanje Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu.

Marija Lugarić nije bila zadovoljna odgovorom.

Registriranje obrta

Marija Bajt (HDZ) pitala je što Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva poduzima u svrhu jednostavnijeg registriranja obrta i prilagodbe bržem razvoju obrtničkih djelatnosti.

Državni tajnik **Vladimir Vranković** odgovorio je da postoji nekoliko aktivnosti koje Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva poduzima na tom području. Smanjena je cijena obrtnice sa 500 na 200 kuna, da bi se smanjili financijski troškovi otvaranja obrta. Da bi se dodatno olakšalo osnivanje obrta Ministarstvo je odredilo jednostavnije uvjete za obavljanje obrta, tako da dio djelatnosti za koje je bio propisan majstorski ispit mogu obavljati osobe sa završenom odgovarajućom srednjom stručnom spremom. Od krupnijih projekata Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva je stručno i savjetodavno podržalo uvođenje "one stop shop-a" jedinstvenog mjesta na kojem će poduzetnici moći na najbrži način registrirati obrt kao i poduzeće, a slijedom navedenog Ministarstvo aktivno sudjeluje u projektu Vlade RH putem povezivanja 160 poslovnica FINA-e u kojima se provodi pilot projekt izdavanja obrtnica. U tijeku su pripreme za registraciju obrta putem Interneta što iziskuje odgovarajuću pripremu zakonske podloge, sustavnu edukaciju i sadašnjih i budućih obrtnika, te zaposlenika koji obavljaju registraciju obrta. Zatim izrada Nacrta prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obrtu čime se želi uvesti tzv. dopunski rad, domaća radinost ili sporedno zanimanje koje uključuje i obavljanje obrta od umirovljenika. Ukupno do današnjeg dana je registrirano 11 tisuća i 700 obrta. Nažalost, 8 tisuća i 700 obrta je ugašeno.

Marija Bajt je bila zadovoljna odgovorom.

Zaobilaznica oko Osijeka

Zastupnika **Josipa Đakića (HDZ)** zanimalo je da li su osnovane špekulacije koje kruže u javnosti o zaobilaznici oko Osijeka, da li će se graditi i izvođe li se radovi prema planu i programu Vlade?

Državni tajnik **Branko Bačić** odgovorio je da radovi na zapadnoj zaobilaznici Osijeka teku prema predviđenoj dinamici. Programom održavanja javnih cesta usvojenim krajem prošle godine planirana je izgradnja zapadne zaobilaznice Osijeka u vrijednosti od 280 milijuna kuna. Radovi su ugovoreni s poslovnom grupacijom Osijek, Koteks i Hidroelektrrom, Niskogradnjom Zagreb, Đurom Đakovićem i Dalekovodom. Nadzor nad izvršenjem radova obavlja Institut građevinarstva u Zagrebu, poslovni centar Osijek. Predviđeni završetak radova je u prvom kvartalu 2007. godine.

Zastupnik je bio zadovoljan odgovorom.

O izjavi predstojnice Ureda za udruge Vlade RH

Dragutin Lesar (HNS) uputio je pitanje predsjedniku Vlade u kojem navodi izjavu predstojnice Ureda za udruge Vlade RH Jadranke Cigelj kojom ona optužuje neke organizacije civilnog društva za djelovanje na rubu veleizdaje. Zastupnika je, u tom kontekstu, zanimalo kakvi će biti potezi Vlade pošto je taj isti ured naručio, dobio i platio strategiju potpore i poticaja civilnog društva za koju je izdvojeno 150 tisuća kuna, a pojavile su se neke indicije da je autor projekta osoba povezana s predstojnicom Ureda. "Pošto ste se javno ogradili od izjava i stavova gospođe Cigelj da li ćete predložiti njeno razrješenje i namjeravate li od Povjerenstva za sprečavanje sukob interesa zatražiti da utvrdi ili ospori navode o postojanju sukoba interesa?"

Premijer dr.sc. **Ivo Sanader** odgovorio je da ne postoji nikakva nacionalna strategija razvoja civilnog društva, te da Vlada taj dokument nije naručila. Dodao je da ipak čeka izvješće tko je

što radio i za koga, budući da je riječ o važnom segmentu društva oko čije se nužnosti razvoja svi slažu bez obzira na političku orijentaciju. Naglasio je da je na sjednici Vlade donesena odluka o formiranju radne skupine koja će dati relevantnu studiju tj. plan razvoja civilnog društva, a u nju će biti uključeni i predstavnici nevladinih udruga. O izjavama Jadranke Cigelj, premijer je izjavio da se od njih ograđuje, te da one ne predstavljaju stajalište Vlade ali je također ukazao na veliki angažman i pozitivnu ulogu Jadranke Cigelj u dosadašnjem radu, posebno na planu širenja istine o ratu u Hrvatskoj u međunarodnoj javnosti. Dodao je da ne bismo trebali smetnuti s uma i njezin težak osobni put kroz srpske logore i iznimne gubitke u ratu.

Zastupnik **Dragutin Lesar** zaključio je da je upravo zbog činjenica iznesenih na kraju premijerovog izlaganja i bio posebno oprezan, te da se nema namjeru pridruživati hajci protiv nje ali smatra, zaključio je, da se ovako važno pitanje mora što kvalitetnije riješiti. Podsjetio je da ipak nije dobio odgovor na pitanje oko mogućeg razrješenja.

Bosansko-hercegovački nositelji zdravstvenog osiguranja

Silvano Hrelja (HSU) svoje je zastupničko pitanje postavio ministru zdravstva i socijalne skrbi Nevenu Ljubičiću. Zanimalo ga je kada će nekoliko desetaka hrvatskih umirovljenika, s prebivalištem u Hrvatskoj, koji uzalud od nadležnih bosansko-hercegovačkih nositelja zdravstvenog osiguranja traže valjanu dokumentaciju dobiti zdravstvenu iskažnicu HZZO-a i moći koristiti zdravstvenu zaštitu? Dodao je kako je nedopustivo da zbog krutosti administracije na taj način plaćaju cijenu zbog onemogućenog povratka kućama.

Neven Ljubičić se složio da je ovakva situacija teška, no, nastavio je, ovaj sustav reguliraju ugovori iz 2001. i 2003. godine, a oni ne uvažavaju međusobne ugovorne odnose između Republike Srpske i Federacije BiH jer u ovom trenutku među njima nema potraživanja. Dodao je da Hrvatska pruža zdravstve-

nu zaštitu svima koji imaju prebivalište u RH i to nije upitno, samo država u ovom trenutku ne može naplatiti svoja potraživanja, u ovom slučaju od entiteta Republike Srpske.

Zastupnik je bio zadovoljan preciznošću odgovora.

Izgradnja bolnica u Rijeci i Puli

Zastupnika **Milana Medena (HDZ)** je zanimalo ima li istine u medijskim napisima da od gradnje bolnica u Rijeci i Puli neće biti ništa?

Ministar zdravstva i socijalne skrbi **Neven Ljubičić** odgovorio je da je idejni projekt za pulsku bolnicu pri kraju, vrijednost izrade projekta i potrebne dokumentacije jest oko 13.5 milijuna kuna. Temeljem Okvirnog sporazuma koji je potpisan u ovoj godini Vlada se obvezala na izradu projektne dokumentacije do kraja ove godine. Što se tiče projekta riječke bolnice koji je također startao, gradnja ide u etapama, a za iduću godinu je osigurano 54 milijuna kuna za dovršavanje izrade projektne dokumentacije za izgradnju sustava dijalize koji će biti dio novog kliničko-bolničkog centra u Rijeci.

Zastupnik je bio zadovoljan odgovorom.

Disproporcija među mirovinama

Zastupnik **Damir Kajin (IDS)** uputio je pitanje predsjedniku Vlade. Zanimalo ga je namjerava li Vlada nešto poduzeti u vezi s velikom disproporcijom među mirovinama radnika umirovljenih nakon donošenja Zakona o mirovinskom osiguranju iz 1999. godine koja je oko 700 kuna niža nego ona ranije umirovljenih radnika? Također se osvrnuo i na Zakon o pravima hrvatskih branitelja u dijelu u kojem se radi distinkcija među braniteljima koji su umirovljeni nakon 1. 1. 2005. i onih umirovljenih prije tog roka koji odredbama o visini mirovina postaju na neki način branitelji drugog reda. Zastupnik je na kraju najavio pokretanje zakonske inicijative od strane IDS-a.

Predsjednik Vlade dr.sc. **Ivo Sanader** odgovorio je da se hrvatska Vlada

ozbiljno bavi ovim problemom, te da je ova Vlada na početku mandata ispravila nešto što koalicijska Vlada i IDS kao njen koalicijski partner nisu učinili kroz cijeli mandat. Izjavio ja da će dug umirovljenicima biti vraćen tj. da će se dug početi vraćati početkom 2006. godine, a dodatne radnje će ovisiti o cjelokupnom stanju države.

Zastupnik Damir Kajin rekao je da se ne može složiti s odgovorom. Podržao je povrat duga umirovljenicima, ali je istaknuo da će on biti vraćen prodajom imovine što su je sami umirovljenici stvarali, dok smatra da se može više napraviti i za status branitelja.

Pravednija raspodjela dobiti

Antun Kapraljević (HNS) podsjetio je na HNS-ov odbijeni prijedlog Zakona o pravednijoj raspodjeli dobiti. Zastupnik je rekao da je ove godine tako lokalna samouprava oštećena za milijardu i 900 milijuna kuna, te je upitao je li Vlada spremna prihvatiti pomoć HNS u izradi tog Zakona posebno jer je obrazloženje za njegovo odbijanje bila kompliciranost provedbe?

Premijer dr.sc. **Ivo Sanader** je odgovorio zastupniku da su imali četiri godine da provedu taj Zakon, a kako nisu uspjeli u tom roku premijer ne vidi zašto bi sada Vlada trebala njihovu pomoć. Nastavio je da se ova Vlada zalaže za pravedniju raspodjelu poreza te da se kompariraju podaci o tome kako je ovo pitanje riješeno u drugim europskim zemljama.

Zastupnik Antun Kapraljević je bio zadovoljan odgovorom.

Oslobađanje od plaćanja participacije

Zastupnika **Franu Piplovića (DC)** zanimalo je ima li u proračunu sredstava za oslobađanje od plaćanja participacije barem za one umirovljenike čije su mirovine preniske da bi mogle izdržati mjesečni izdatak od 30 kuna?

Premijer dr.sc. **Ivo Sanader** odgovorio je da Vlada radi na tome, ali da trenutna situacija ne dopušta veće izdatke

za umirovljenike. Prioritet je sređivanje državnih financija što je preduvjet za daljnje akcije.

Zastupnik je rekao da razumije stanje u kojem se država nalazi i cijeni napore Vlade ali da bi svejedno bilo potrebno pronaći 10 do 15 milijuna kuna da se pomogne ovoj socijalno ugroženoj skupini.

Netransparentnost privatizacije

Do kada hrvatska Vlada kani na nerazumljiv način privatizirati hrvatska poduzeća, a da ne ponudi plan, ciljeve i efekte privatizacije, upitao je zastupnik **Josip Leko (SDP)**, posebno se osvrnuvši na privatizaciju "Sunčanog Hvara", "Liburnije" i tekuće privatizacije hotela "Koločep"?

Potpredsjednik Vlade **Damir Polančec** odgovorio je da nije točno da Vlada provodi netransparentnu privatizaciju. Kao argumente naveo je osnivanje radne skupine, koja okuplja razne stručnjake, a bavi se definiranjem nedostataka postojećeg Zakona o privatizaciji, a u svrhu predlaganja njegovih izmjena i dopuna koji bi uključivali i nove modele privatizacije, prije svega menadžment "by out", menadžment "and employ by out" tj. radničko dioničarstvo ili ESOP. Dodao je da Vlada također radi na definiranju prijedloga zakona o javno-privatnom partnerstvu, kao i otvaranje sljedećih sjednica Fonda za privatizaciju za javnost. O privatizaciji "Koločepa", Damir Polančec je istaknuo da je prodan neprofitnoj ustanovi za 22 milijuna kuna, no s obvezom ulaganja od 202 milijuna kuna što je više nego što je ponudio bilo koji drugi interesent. Na kraju izlaganja najavio je i skoru objavu operativnog plana za privatizaciju za 2006. i 2007. godinu.

Zastupnik nije bio zadovoljan, te zatražio pisani odgovor.

Skrb o građanima treće životne dobi

Zastupnica **Nevenka Majdenić (HDZ)** uputila je pitanje potpredsjed-

nici Vlade i ministrici obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, na koji se način njezino ministarstvo skrbi o građanima treće životne dobi?

Jadranka Kosor odgovorila je da se prošle godine počelo od nule u dijelu međugeneracijske solidarnosti, a do danas su projekti ostvareni u 12 županija. Projekti se sastoje od dva dijela, jedan je osiguravanje dnevnih boravaka za starije osobe, a drugi dio projekti pomoći u kući. Poseban uspjeh zabilježen je kod seoskih domaćinstava s pretežno starijim članovima. Projekti dnevnih boravaka ostvaruju se u suradnji s lokalnim zajednicama, dok se kod projekata pomoći u kući izravno angažira ministarstvo. Do sada su pokrenuta 22 programa u sklopu projekta pomoći u kući na kojima je zaposleno oko 365 osoba, prvenstveno žena iznad 40 godina, dodala je. Također, naglasila je, razvijaju se i volonterski programi preko Matice umirovljenika Hrvatske i Sindikata umirovljenika.

Zastupnica je bila zadovoljna odgovorom.

Cijena eutanazije peradi

Koji su stručni razlozi za usmrćivanje peradi u krugu od tri kilometra u nedavnom slučaju opasnosti od širenja virusa ptičje gripe i koliko je akcija koštala, zanimalo je zastupnika **Tomislava Tomića (HDZ)**.

Ministar poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva **Petar Čobanković** odgovorio je da ptičja gripa spada u kategoriju opasnih zaraznih bolesti, a načini rješavanja i postupanja za ovu bolest propisani su Zakonom o veterinarstvu i pripadajućim pravilnicima kao i usklađenoj regulativi Europske unije i drugih međunarodnih institucija. Naglasio je da je Hrvatska prva zemlja koja je uspjela izolirati ovaj virus i spriječiti njegov prijelaz na domaću perad što bi u konačnosti dovelo do puno većih šteta.

Zastupnik je bio zadovoljan odgovorom.

Natječaj za dodjelu koncesije za višenamjensku helikoptersku službu

Zastupnica mr.sc. **Alenka Košiča Čičin-Šain (HNS)** uputila je pitanje o raspisanom pa zatim poništenom međunarodnom natječaju za dodjelu koncesija za višenamjensku helikoptersku službu i zašto taj natječaj nije raspisalo Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi ili Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka već Hrvatski fond za privatizaciju?

Premijer dr.sc. **Ivo Sanader** na početku odgovora rekao je da su svi zahtjevi za prijevoz bolesnika ovog ljeta bili izvršeni. Kao razloge za poništenje natječaja naveo je razgovor s predsjednikom države Stjepanom Mesićem u kojem su dogovorili odustajanje od kupovine višenamjenskih ruskih aviona čija je kupovina bila prije usuglašena, već da se ide s nabavom višenamjenskih helikoptera, također iz Ruske federacije. Helikopteri su kompatibilni sa NATO standardima i može se u njih ugraditi medicinska oprema tako da budu funkcionalni u svojoj primarnoj zadaći, a to je brz prijevoz bolesnika i intervencije spašavanja. Riječ je, nastavio je predsjednik Vlade, o provjeravanju njihove kompatibilnosti i vrijednosti. Cilj je ostvarivanje brzine prijevoza bolesnika do bolnice u roku od 15 minuta u sklopu hitne medicinske službe za cijelu Hrvatsku.

Zastupnica je j zatražila usmeni i pismeni odgovor i potpredsjednika Vlade Damira Polančeca.

Izmjene Zakona o zdravstvenom osiguranju

Zastupnica **Ljubica Lalić (HSS)** osvrnula se na donošenje Izmjena Zakona o zdravstvenom osiguranju čijim se stupanjem na snagu 1. listopada 2005. godine planira uštedjeti 300-tinjak milijuna kuna na siromašnim građanima. Zakonom su ogorčeni građani, a nezadovoljni liječnici i drugo medicinsko osoblje. Zastupnica je predala peticiju od 2000

potpisa koji su prikupljeni u dva sata. Upitala je ministra zdravstva i socijalne skrbi što planira učiniti po pitanju osiguravanja zdravstvene zaštite za sve građane?

Ministar **Neven Ljubičić** odgovorio je zastupnici da Vlada promovira dvije razine solidarnosti, od kojih je jedna solidarnost za sve bolesne, a druga solidarnost bolesnih za one najbolnije. Naglasio je da je socijalna politika koja se vodi zaštitila sve socijalne kategorije, dok će građani ubrzo vidjeti koji novi lijekovi već ulaze u sustav zaštite za određenih 30 kuna.

Zastupnica nije bila zadovoljna odgovorom te je tražila pisani odgovor.

Autocesta Zagreb-Sisak

Kada će započeti radovi na autocesti Sisak-Zagreb i mijenja li se na toj cesti ulaz u Zagreb, upitala je zastupnica **Ivanka Rokсандić (HDZ)**? Isto tako zanimalo ju je hoće li nedonošenje prostornog plana Velike Gorice usporiti izgradnju prve dionice?

Državni tajnik u Ministarstvu mora, turizma, prometa i razvitka **Branko Bačić** odgovorio je da je prema državnom programu građenja i održavanja javnih cesta predviđeno u razdoblju od 2005. do 2008. izgraditi autocestu Zagreb-Sisak u ukupnoj dužini od 48 kilometara. Planirana investicija iznosi više od milijardu kuna. Postojala je dvojba oko kvalitetnog rješenja ulaska autoceste u Zagreb, tako da se redefiniranje trase ulaska upravo dogovara s gradom Zagrebom, gradom Velikom Goricom i sa županijom Zagrebačkom. Građenje započinje početkom 2006. godine.

Zastupnica je bila zadovoljna odgovorom.

Reforma zdravstva

Zastupnica **Dragica Zgrebec (SDP)** napomenula je da je nakon uvođenja administrativne takse od 30 kuna, ukinuta refundacija prijevoznih troškova ispod sto kilometara, a to najviše pogađa invalide. Upitala je kakvu to refor-

mu zdravstva provodimo i koje nas još obveze kao korisnike zdravstvenih usluga kroz nju očekuju?

Predsjednik Vlade dr.sc. **Ivo Sanader** osvrnuo se na tešku situaciju u zdravstvu koja je, dodao je, puno lakša od preuzimanja Vlade prije dvije godine. Odgovorio je da Vlada priprema jednu zdravstvenu reformu kojom će se pokušati obuhvatiti teški problemi u zdravstvu, a s kojom će izići u javnost za koji tjedan.

Zastupnica nije bila zadovoljna odgovorom dodavši da hrvatske građane ne zanima što su radile prethodne, sadašnja ili buduće vlade, već da one rade u njihovom interesu.

Stanje u Oružanim snagama

Zastupnik **Pero Kovačević (HSP)** rekao je da je prošle godine raspravljano o godišnjem izvješću za 2003. godinu o stanju u Oružanim snagama. Tadašnje stanje je i od Vlade bilo ocijenjeno nezadovoljavajućim, a do danas se na ovom području ništa nije promijenilo već Vlada zamagljuje stanje tzv. strategijskim planom obrane. Zastupnika je zanimalo što Vlada kani učiniti na ovom području?

Predsjednik Vlade dr.sc. **Ivo Sanader** odgovorio je da se dokument kojeg je zastupnik spomenuo trenutno nalazi u Uredu predsjednika Republike Hrvatske koji kao vrhovni zapovjednik Oružanih snaga mora o njemu dati svoje mišljenje nakon čega će dokument biti dostavljen Saboru.

Zastupnik je odgovorio da premijer nije razumio njegovo pitanje koje se odnosilo na donošenje plana obrane.

Kompenzacije i niže cijene goriva ribarima

Ministra Petra Čobankovića, zastupnik **Ante Markov (HSS)** je upitao je li točno obećanje hrvatskim ribarima o uvođenju poticaja, odnosno kompenzacije za svu ulovljenu ribu u visini od 14% od iznosa izdanog računa za prodanu ribu, na koji način i kada će se to realizirati i hoće li uvođenjem kartice za

plavi dizel njegova cijena biti 50% od njegove maloprodajne cijene?

Petar Čobanković, ministar poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, odgovorio je da je Vlada svjesna problema s kojima se susreće ribarstvo i da već postoje određeni projekti kojima bi se stanje poboljšalo. Uz uvođenje programa obnove ribarske flote itekako bitna je i izgradnja potrebne infrastrukture. Zbog velike količine, posebno bijele ribe, koje kroz tržište prođe neevidentirana Vlada će uvesti subvencije kojima bi se s jedne strane uvelo više ribe u sustav s jedne strane, a s druge bi pomogli toj grani proizvodnje tržišnim kompenzacijama na fakture. Što se tiče pitanja plavog dizela, činjenica je da se njegova potrošnja iz godine u godinu povećava ali nelegalnom nabavom, tako da će Vlada i u tom smjeru poduzeti određene korake kojima bi zaštitila uvoznike ali i ribare i poljoprivrednike koji su o njemu ovisni. Model će najvjerojatnije biti kartično subvencionirano gorivo za čije uvođenje je potrebno usklađivanje s postojećim zakonskim okvirom, podzakonskim aktima i pravilnicima. Usklađivanje bi trebalo biti gotovo do 1. 1. 2006. godine i time će se smanjiti potrošnja s jedne strane, a s druge smanjit će se troškovi INA-i što automatski stvara pretpostavku da subvencionirano gorivo ide po nižim cijenama.

Zastupnik nije htio izraziti zadovoljstvo ili nezadovoljstvo odgovorom, već je ustvrdio da je njemu najvažnije da ribari dobiju zaslužene olakšice.

Cijene lijekova

Zastupnik mr.sc. **Kajo Bučan (HDZ)** upitao je je li istina da su lijekovi u Hrvatskoj izrazito skuplji od onih u zemljama Europske unije i na koji se način formiraju cijene lijekova, tj. Postoji li korektivni moment u izračunu cijene u odno-

su na druge države, posebno onih lijekova koji su na pozitivnoj listi HZZO-a?

Ministar zdravstva i socijalne skrbi **Neven Ljubičić** odgovorio je da Vlada regulira listu lijekova u okviru HZZO-a, a ona se formira na temelju najboljih iskustava ne samo iz EU-a već i jednog tijela iz SAD-a. Cijene lijekova se formiraju prema strogom pravilniku koji traži prosjek od tri zemlje, a potom se snižava cijena za dodatnih 25%. Ovog trenutka 60% lijekova na listi HZZO-a su praktički najjeftiniji lijekovi u Europi.

Zastupnik je bio zadovoljan odgovorom.

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja

Kako je Zakonom o Nacionalnom centru za vanjsko vrednovanje obrazovanja najavljena njegova ključna uloga tijekom provođenja reforme osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja, zastupnicu **Jagodu Majsku - Martinčević (HDZ)** zanimalo je kada centar započne s radom, koje su njegove primarne aktivnosti i kada možemo očekivati prve rezultate?

Na ovo pitanje odgovorio je državni tajnik u Ministarstvu znanosti obrazovanja i športa **Želimir Janjić**. Naglasio je kako eksterna evaluacija bitno podiže razinu obrazovanja, također Izmjenama i dopunama Zakona o srednjem školstvu rezultati nacionalnih ispita koje će provoditi Nacionalni centar koristit će se i u postupku samovrednovanja škola. Do danas je imenovano upravno vijeće Centra kao i privremeni ravnatelj. Upravno vijeće je upravo u procesu donošenja stalnog statuta koji bi trebao potvrditi Hrvatski sabor. Ove godine planira se zaposliti 10 osoba, a određen je i privremeni prostor Nacionalnog centra. Prvi rezultati rada očekuju se već u svibnju 2006. godine kada će

se održati prvi nacionalni ispiti kod svih učenika prvih razreda gimnazijskih programa. Krug predmeta koji će biti obuhvaćeni nacionalnim ispitima, a time i vanjskim vrednovanjem, povećavat će se svake godine.

Zastupnica je bila zadovoljna odgovorom.

Peradarska industrija

Zastupnik **Velimir Pleša (HDZ)** upitao je koje konkretne mjere Vlada misli poduzeti u vezi s peradarskom industrijom koja pati od velikih gubitaka i bez opasnosti od ptičje gripe?

Ministar poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva **Petar Čobanković** na početku je istaknuo da je peradarska industrija jedan od najrazvijenijih sektora u poljoprivredi koji je na razini najrazvijenijih zemalja EU-a. Samim time Vlada je izrazito zainteresirana za njegovo funkcioniranje posebno što uz sebe veže i značajnu potrošnju ratarskih kultura. Ministar je ustvrdio da je ipak najveća pomoć do sada napravljena sprečavanjem širenja virusa ptičje gripe čime su zaustavljeni i daljnji puno veći gubici. Što se tiče smanjene potrošnje peradarskih proizvoda, ministar smatra da interventni otkup nije optimalno rješenje zbog kratkog roka trajanja, a i velikih troškova skladištenja. Za sada najboljim rješenjem Vlada drži veći izvoz, što je olakšano činjenicom da EU nije zabranila izvoz iz Hrvatske. Ipak, svakim danom situacija je po ovom pitanju sve mirnija, tako da bi se tržište peradarskim proizvodima trebalo uskoro stabilizirati, završio je ministar **Petar Čobanković**.

Zastupnik je bio zadovoljan odgovorom.

Ovime je aktualno prijepodne 17. sjednice završeno.

I. Č.; A. F.

INTERPELACIJA O RADU VLADE REPUBLIKE HRVATSKE ZBOG ZAUSTAVLJANJA RAZVOJA HRVATSKIH ŽELJEZNICA

Hrvatske željeznice povećale opseg usluga

Hrvatski sabor većinom je glasova na 17. sjednici odbacio Interpelaciju o radu Vlade Republike Hrvatske zbog zaustavljanja razvoja Hrvatskih željeznica, koju su predložila 24 zastupnika. Na tvrdnju oporbe da je Vladinom politikom zaustavljena modernizacija Hrvatskih željeznica predstavnici Vlade odgovaraju da su financijske obveze HŽ-a sa dvije milijarde svedene na 400 milijuna kuna te da je povećan broj preveznih putnika i tona robe.

O INTERPELACIJI

Interpelaciju su predložila 24 zastupnika, članovi Kluba zastupnika SDP-a, navodeći kako je potrebno otvoriti raspravu o Vladinoj politici i odlukama vezanim uz modernizaciju HŽ-a zbog kojih se ne provode odluke Hrvatskog sabora, uništava važan gospodarski sustav, zaustavlja razvoj industrijskog sektora te ugrožava sigurnost zaposlenika na željeznici te hrvatskih građana.

U obrazloženju Interpelacije se navodi da je saborskom raspravom od 10. studenoga 2000. utvrđena Strategija restrukturiranja i modernizacije HŽ-a te usvojeni i posebni zaključci obvezujući za Vladu. Vlada je tim zaključcima obvezana Saboru predložiti i obrazložiti svoj prijedlog o obustavi prometa, izraditi precizni socijalni program i tek potom pristupiti racionalizaciji broja zaposlenih, prekvalifikaciji i o tome izvijestiti Sabor. Vlada je zadužena da uskladi dinamiku smanjenja broja zapo-

slenih s mogućom dinamikom modernizacije, a prije svega navedenoga ne može se provesti privatizacija ni prodaja dijela HŽ-a.

U obrazloženju predlagatelji Interpelacije navode da je Vlada u razdoblju od 2001. do 2003., pridržavajući se Strategije i saborskih Zaključaka, nizom poslovnih politika i promjenom Uprave HŽ-a te poslovne politike bitno izmijenila stanje u HŽ-u.

Također navode da je u svibnju 2003. Sabor donio novi Zakon o željeznici i prihvatio Plan poslovanja za razdoblje od 2003. do 2007.

Sukladno poslovnoj orijentaciji postavljeni ciljevi HŽ-a od 2003. do 2007. bili su - biti među tri regionalna lidera u prijevozu roba i putnika, prevesti 20 milijuna tona tereta i 40 milijuna putnika u 2007., povećanje produktivnosti po zaposlenom po stopi od 12,4 posto godišnje, povećanje prihoda od prijevoza robe i putnika 5,7 posto, smanjenje subvencija u putničkom prijevozu za 2,3 posto, smanjenje broja zaposlenih na 12.600 u 2007., pozitivni poslovni rezultati u prijevoznim djelatnostima do 2005, povećanje prosječne tehničke brzine, nosivosti kvalitete prijevozne usluge, smanjenje troškova održavanja kapaciteta.

Planirana investicijska ulaganja u razdoblju od 2001. do 2007. osiguravala su stvaranje uvjeta za ostvarivanje ciljeva do razine definirane godišnjim i petogodišnjim planovima u razdoblju od 2001. do 2007, navode predlagatelji Interpelacije.

Godišnja izvješća za 2001, 2002. i 2003. pokazuju da je poslovna orijentacija oživjela državnu željezničku kampanju, koja je pronašla viziju koja je otvorila nove poslovne perspektive hrvatskom gospodarstvu, hrvatske pruge postale su atraktivni prometni pravci za sve zainteresirane korisnike. Može se ustvrditi da je koncem 2003. sustav HŽ-a riješen normativno i usklađen s europskom regulativom. Postignuta je suglasnost oko strateškog plana, modernizacija infrastrukture, ali i teretnog i putničkog prometa, osigurana financijska sredstva.

Do konca 2003. hrvatske pruge postale atraktivni prometni pravci.

Modernizacija je usklađena s procesima restrukturiranja i brigom o zaposlenima. Broj zaposlenih smanjen je na ispod 14.900, ali s preustrojem više od 6000 zaposlenih u vezama društva neosnovnih djelatnosti.

Osigurana redovita isplata plaća s prosjecima iznad prosjeka RH te potpisani kolektivni ugovori, u potpunosti namireni dugovi prema INA-i i HEP-u, a plaćanje prema ostalim vjerovnicima svedeno u ugovorene rokove dok su gubici smanjeni na visinu nedostajućih subvencija iz proračuna. Predlagatelji u Interpelaciji navode da je promjenom vlasti u studenome 2003., a potom i tijela HŽ-a nastao zaokret u odnosu držav-

ne politike prema HŽ- te je razvojni program odbačen. U 2004. je palo uređenje pruge na svega 40 kilometara, a u 2005. neće se doseći niti 30 kilometara. Planom ulaganja u nove projekte u 2004. predviđeno je oko 340 milijuna kuna, a ostvareno je oko 176.

SDP - Vlada odbacila plan razvoja HŽ-a

Podaci za 2005. su još poražavajući. Predviđena su nova ulaganja od oko 450 milijuna kuna, a do konca kolovoza realizirano je tek 16 milijuna. Takvom neaktivnošću direktno trpi i hrvatsko gospodarstvo (Đuro Đaković, Gredelj i drugi). Zaustavljanje modernizacije ne može smanjiti ni broj zaposlenih već je zaposleno 97 ljudi više. Po svemu, ističu predlagatelji, ponavlja se 1999. - netolerancija, unutarnji sukobi u HŽ-u, nepostojanje socijalnog dijaloga. Vlada direktno snosi odgovornost za destabilizaciju sustava željeznice, ali i ugrožavanje života zaposlenih građana.

Nadzorni odbor HŽ-a ne nalazi za shodno otvoriti raspravu o enormnom problemu insolventnosti s obzirom na to da su obveze HŽ-a prema vjerovnicima veće od milijardu kuna. Predlagatelji podsjećaju da je ministar Kalmeta u ime Vlade jamčio da će se u 2005. nastaviti modernizacija željeznice, a što se nije dogodilo. U 2004. neprihvatljivim je ocijenio rast cijena derivata od 0,30 kuna neophodnih za modernizaciju željeznice, a u isto vrijeme Vlada ne poduzima niti jednu mjeru da bi spriječila rast derivata od više od 2,50 kuna. Takva politika ugrožava razvoj luka, a rezultirala je prekidom poslova domaćih tvrtki koje su svoj razvoj temeljile na strategiji i planovima željeznice.

Zbog svega navedenoga zastupnici SDP-a u Interpelaciji su predložili da se odmah pride promjeni Uprave HŽ-a, da se osiguraju krediti za namirenje dugova i obveza prema vjerovnicima, izradi izmjene zakona kojim će se osigurati preraspodjela 0,60 kuna iz trošarina iz cijene naftnih derivata i to smanjenjem trošarina u proračunu i osiguranjem namjenskih sredstava za modernizaciji

HŽ-a. Također su predložili i obvezati Vladu da plan 2003-2007. razradi dinamički po godinama kako bi se moglo pratiti realizaciju programa modernizacije i restrukturiranja HŽ-a.

Očitovanje Vlade na Interpelaciju

U Izvješću na Interpelaciju o radu Vlade zbog zaustavljanja razvoja HŽ-a i ocjene da se što prije otvori saborska rasprava o Vladinoj politici i odlukama vezanim za modernizaciji HŽ-a, Vlada je navela da je temeljni obrazloženje tog postavljenog pitanja Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o HŽ-u koji je Hrvatski sabor prihvatio u ožujku 2004.

Odgovarajući na zamjerke, Vlada u Izvješću navodi da je nekadašnja zakonska odredba o izdvajanju 0,60 kuna po litri naftnih derivata za financiranje željezničke infrastrukture bila zamišljena kao osiguranje financija, ali bez detaljne razrade njezinih posljedica, a niti se vodilo računa o samoj tehničkoj operacionalizaciji.

Odredba o 0,60 kuna po litri naftnih derivata za financiranje HŽ-a donesena bez detaljne razrade i zato je napuštena.

Dodaje se da je Vlada značajno povećala sredstva iz državnog proračuna, te je tako u 2004. rebalansom povećala sredstva za modernizaciju HŽ-a na 876 milijuna kuna, na 430 milijuna kuna novac za poticanje putničkog i kombiniranog prijevoza, na 1,37 milijardi kuna za održavanje željezničke infrastrukture i regulaciju prometa, ukupno na 2,8 milijardi kuna, a u 2005. na 2,8 milijardi kuna. Dakle, po naknadi od 0,60 posto HŽ bi ostvarile prihod od 1,4 milijarde kuna, a odlukom Vlade dodijeljeno im je 1,6 milijardi iz postojećih poreznih prihoda. Time se Vlada odrekla značajnog dijela vlastitog prihoda i izbjegla udar na standard hrvatskih građana

i prepoznala modernizaciju HŽ-a i time, u situaciji kada cijene naftnih derivata dostižu rekordne razine, dodatno utjecala na gospodarski rast bez povećanja poreznog opterećenja na cjelokupno gospodarstvo.

Navodeći da se u Inerpelaciji navodi niz zaključaka i odluka u mandatu prošle Vlade, u Izvješću stoji da nisu provedeni, a niti su oni koji su i provedeni polučili željene rezultate što je vidljivo na primjeru kretanja broja zaposlenih HŽ-a. Dodaje se da se može primijetiti trend smanjenja broja zaposlenih koji je zapravo privid, budući da ga demantira činjenica da je u broju zaposlenika ovisnih društava prisutan trend rasta zaposlenih. Tijekom 2000-2003. isplaćeno je 297,4 milijuna kuna onima koji odlaze iz sustava, no unatoč tome i zbrinjavanju 1884 radnika ukupan broj zaposlenih do konca 2003. ukupno je povećan za 85 radnika.

Unatoč 297,4 milijuna kuna za otpremnine nije smanjen broj zaposlenih

Trend nekontroliranog zapošljavanja prekinut je 2004., a ozbiljni pomaci vezano za sustavno smanjivanje broja zaposlenih dosegnuti su u 2005.

Osvrćući se na poslovnu orijentaciju Vlada u Izvješću navodi da je zatečen nedostatak koordinacije svih poslovnih aktivnosti, a neprilagođenost organizacijske strukture dinamici okruženja generiralo je daljnja poskupljenja cijena projekata. Krivo postavljeni prioriteta ulaganja kroz forsiranje modernizacije Ličke pruge, a ignoriranje stvarnog stupnja pripremljenosti kulminiralo je 2003. kada se za potrebe projekta ušlo u nepovoljan kredit pri čemu je RH zajmoprimac. Time se realizirao uvoz roba i usluga u vrijednosti 130 milijuna kuna uz nepovoljan odnos financiranja roba i građevinskih radova na štetu građevinskog dijela. To je rezultiralo gomilanjem velikih zaliha i stvorilo neizbježne i dugoročne financijske obveze koje je naslijedila ova Vlada, navodi se u Izvješću.

Kao potvrdu o pogrešno vodenoj politici navodi se da se glavina željezničkog prijevoza, a time i prihoda ostvaruje na dionicama koridorskih pruga Vb (Botovo-Zagreb-Rijeka) i koridora X (Savski Marof-Zagreb-Vinkovci (Tovarnik)).

U Izvješću Vlada napominje da je potvrdu svojoj orijentaciji u pogledu razvoja HŽ-a, a što je izostalo do 2003. dobila kroz suradnju sa Svjetskom bankom prilikom potpisivanja prve tranše PAL zajma (Programski zajam za prilagodbu) od 150 milijuna USD. Time je omogućeno dostizanje željene financijske efikasnosti poslovanja HŽ-a, uspješno se provodi mjera smanjenja zaposlenika (za 600 do konca 2005.), a do sada nejasne ideje o privatizaciji ovisnih društava HŽ-a uobličene su u jasnu dinamiku privatizacije i pripremu jedinog društva za privatizaciju o čemu je u lipnju 2005. odlukom Vlade postavljen i zakonodavni okvir i glavne naznake procesa.

Zaključci

U Zaključcima Vlada navodi da je odlukama Vlade postignut ekonomski rezultat kojim HŽ ostvaruju iz postojećih poreznih prihoda 200 milijuna kuna više nego što bi ostvarivale prihodima od 0,60 kuna po litri prodanih naftnih derivata, zaustavljen je trend kratkoročnog kreditnog zaduživanja i postignuta transparentnost proračunskih rashoda. Vlada je prepoznala daljnju modernizaciju HŽ-a koju provodi bez dodatnih opterećenja za cjelokupno gospodarstvo, a evidentan je porast prevezenih putnika i robe te kontinuirani pad broja izvanrednih događaja. Iz navedenoga je vidljiv evidentan napredak u razvoju HŽ-a tijekom 2004. i 2005. i stoga Vlada Hrvatskom saboru predlaže da odbije Interpelaciju o radu Vlade zbog zaustavljanja razvoja Hrvatskih željeznica.

RADNA TIJELA

Odbor za pomorstvo, promet i veze kao matično radno tijelo raspravio je

Interpelaciju o radu Vlade Republike Hrvatske zbog zaustavljanja razvoja Hrvatskih željeznica, koju je predsjedniku Hrvatskog sabora podnijelo 24 zastupnika SDP-a.

Odbor je raspolagao pismenim Izvješćem Vlade, a uvodno izlaganje dao je predstavnik predlagatelja.

Istaknuo je da je sustav Hrvatskih željeznica od ogromnog utjecaja na hrvatsko gospodarstvo, te da je neophodno za razvoj i modernizaciju HŽ-a iznaći dodatna sredstva, budući da sredstva iz Državnog proračuna nisu dostatna. Posebno je naglasio da je nekadašnja zakonska odredba o izdvajanju 0,60 kn po litri prodanih naftnih derivata, osiguravala HŽ-u kontinuirani priliv sredstava nužan za provođenje modernizacije i razvoja. Također je kazao da Interpelacija ima za cilj upozoriti Vladu na niz mjera koje treba poduzeti kako bi HŽ dobile značaj kakav imaju sustavi željeznica u Europskoj uniji.

Izvješće Vlade obrazložio je njen predstavnik koji se složio da treba ulagati u razvoj i modernizaciju HŽ-a, ali nije prihvatio navode da Vlada ne ulaže sredstva. Vlada se, rekao je, odrekla dijela vlastitog prihoda kako ne bi dodatno opteretila hrvatske građane novim trošarinama.

U raspravi je izraženo mišljenje da HŽ treba financirati po istom modelu po kojem su se financirale autoceste, te da je iznalaženje izvanproračunskih sredstava od vitalnog značaja za razvoj HŽ-a. Također je naglašeno da Interpelaciju treba shvatiti kao pozitivnu provokaciju kako bi se raspravljalo o željeznici, kao najvažnijem strateškom čimbeniku za razvoj hrvatskog gospodarstva.

Nakon provedene rasprave Odbor je većinom glasova predložio Hrvatskom saboru da donese zaključak kojim se odbija Interpelacija.

Smjena uprave HŽ-a nužan uvjet za razvoj sustava

U ime predlagatelja Kluba zastupnika SDP-a dr. **Ljubo Jurčić** obrazložio je Interpelaciju i pozvao zastupnike da je podrže iako ju je Vlada odbacila. Predlo-

žio je da zastupnici po završetku rasprave usvoje zaključke kojima će obvezati Vladu na promjenu politike vezane za razvoj željeznica i potaknu je na odgovornije ponašanje. Pozdravio je promjenu članova uprave Hrvatskih željeznica ocjenjujući kako je za pretpostaviti da je Vlada uvidjela da upravo Uprava koju je ona imenovala nije sposobna izvršiti poslove koji su stavljeni pred nju.

Podnositelji Interpelacije očekuju da će novi članovi Uprave HŽ-a imati dovoljno stručnosti da uspješnije upravljaju HŽ-om. Smijenjena uprava, dodao je, nije uspjela sačuvati uvjete za stabilizaciju odnosa unutar HŽ-a stvorene za prošle Vlade.

Prošla je Vlada uspjela pokriti gubitke i dokapitalizirala HŽ s 1,2 milijarde kuna, a završen je i proces restrukturiranja. Naveo je da su prihvaćenim Planom za 2002. do 2007. postavljeni ciljevi da HŽ budu među tri regionalna lidera u prijevozu roba i usluga.

Prošla je Vlada nastojala ozdraviti HŽ jer je shvaćala višestruki značaj željeznice za razvoj nacionalnog gospodarstva. Željeznica ima značajke infrastrukturnog proizvoda, naveo je i dodao da to zahtijeva da se njena ekonomičnost ne mjeri samo na temelju prihoda, rashoda, profita ili gubitaka nego se njenim prihodima mora dodati indirektni eksterni prihod koji ona omogućuje drugim djelatnostima. Isto tako krajeve koje povezuje željeznica imaju viši gospodarski rast i porast stanovništva.

Krajevi koje povezuje željeznica imaju viši gospodarski rast i porast stanovništva.

Hrvatska je, podsjetio je, prije 150 godina bila u trendu razvoja željezničkog prometa u svijetu što se za današnju situaciju ne bi moglo reći. Zsigurno bi i danas modernizacija željeznice kroz Liku potaknula puno veće mogućnosti za razvoj tog dijela Hrvatske. Pomorska orijentacija Hrvatske i njeni lučki kapaciteti ne mogu dati svoj puni doprinos razvoju Hrvatske bez modernizacije

HŽ-a. Ne odnosi se to samo na morske već i riječne luke, rekao je i dodao da je HŽ veliki kupac i da više od stotinu hrvatskih poduzeća za nju proizvode robe i usluge.

Projekt modernizacije HŽ-a koji je izradila bivša Vlada koji je trebalo realizirati do 2007. bio je vrijedan 15 milijardi kuna, a 50 posto toga iznosa završilo bi u hrvatskom gospodarstvu čime bi njegov rast bio nešto iznad 5 posto. Značilo bi to i 500-injak novih radnih mjesta u raznim malim i srednjim poduzećima. Odustankom od modernizacije HŽ-a ostat će neiskorištene komparativne i lokacijske prednosti Hrvatske, a umjesto pozitivnih stvaraju se negativni efekti.

Hrvatska bi tom modernizacijom lakše podnosila naftno-bilančne šokove, a i ekološki efekti bili bi daleko veći. Da se ta modernizacija ostvaruje Hrvatska bi imala čistiji i zdraviji okoliš.

Naveo je da Europska unija dugo nije bila u mogućnosti ili nije htjela aktivirati zajedničku prijevoznu politiku iz Rimskog ugovora iz 1957, ali da je 2000. Europski parlament donio povijesnu odluku da se željezničko tržište tereta ponovo otvori u 2008. Unija je zaključila da je to neizbježno i na temelju podatka da u SAD-u željeznički prijevoz ima 40 posto udjela u ukupnom teretnom prometu, a u EU samo 8 posto. Cilj je EU-a do 2020. stvoriti jedinstveni željeznički sustav kojim bi se povećao tržišni udjel u prijevozu putnika sa 6 na 10 posto, teretni sa 8 na 15 posto te utrostručiti produktivnost radne snage, a za 50 posto povećati djelotvornost energije.

Naveo je da niti jedan željeznički sustav ne može biti u potpunosti konkurentan ako se prvo ne riješe sva pitanja vezana za uklanjanje tehničkih prepreka za trgovanje vlakovima. tj njihova sposobnost da voze na bilo kojem dijelu mreže. To vrijedi i za vagoni. Bez modernizacije po hrvatskim će tračnicama voziti strane lokomotive, vagoni, strani operatori, a poznato je da oni samo plaćaju naknadu za korištenje pružne infrastrukture koja nikada ne pokriva njene troškove.

Na kraju je zbog svega navedenoga još jednom pozvao zastupnike da podrže interpelaciju i u prilog tome pročitao dio pisma koje mu je uputio Sindikat strovođa Hrvatske, a u kojem također tvrde da su HŽ d.o.o. prošlost i da je u ukupnom gospodarskom razvoju modernizacija HŽ-a prioritet.

U ime Vlade ministar mora, turizma, prometa i razvitka **Božidar Kalmeta** naveo je kako se slaže da su željeznice od strateške važnosti za Hrvatsku, u prometnom povezivanju važnije nego autoceste i da imaju nemjerljiv utjecaj na gospodarski rast. No, dodao je, ne mogu se složiti kako piše u Interpelaciji da je Vlada zaustavila njihov razvoj.

Podaci govore da Vlada provodi modernizaciju HŽ-a

Istina je da je Vlada ukinula odredbu da se 0,60 kuna po litri naftnih derivata izdvaja za HŽ što bi godišnje značilo 1,4 milijarde kuna. To bi značilo da bi i cijena naftnih derivata porasla i zato se Vlada odlučila tu odredbu ukinuti, a 1,6 milijardu kuna za HŽ izdvoji izravno iz proračuna. Naveo je da bivša Vlada kod uvođenja te odredbe nije vodila računa o opterećenju za građane.

Restrukturiranje se u HŽ-u provodi po dinamici koju je utvrdio Hrvatski sabor, a u završnoj je fazi izrada zakona o razdvajanju i financiranju željezničke infrastrukture. Radi se, dodao je, i na kadrovskom restrukturiranju i ako se pogleda poslovanje HŽ-a u 2004. i 2005. može se kazati da su obveze od 2 milijarde kuna kredita svedene na 460 milijuna kuna.

Obveze od 2 milijarde kuna svedene na 400 milijuna, povećan broj putnika i tona robe pa je taj rast veći nego u drugim zemljama.

Povećan je broj putnika i tone robe pa je taj rast veći nego u drugim zemljama EU-a. I iz tih je podataka razvidno da

ova Vlada nije zaustavila razvoj i modernizaciju željeznica, rekao je, navodeći da će 1. siječnja 2006. stupiti na snagu Zakon o željeznici i da sukladno tome treba napraviti sve planirano u smislu daljnjeg razvoja. Izrazio je uvjerenje da će se i HŽ restrukturirati po planu i u okviru sveukupnog restrukturiranja hrvatskog gospodarstva i da će se tada moći primijeniti i model financiranja kao za Hrvatske autoceste i Hrvatske ceste. Upozorio je kako treba ići po fazama jer, naglasio je, nema hrvatsko gospodarstvo toliko novca i snage da odjednom gradi i autoceste i željeznice.

Zaključio je da navedene brojke i planovi govore o jasnoj opredijeljenosti Vlade za modernizaciju željeznice.

U ime **Odbora za pomorstvo, promet i veze** predsjednica **Alenka Košiča Čičin-Šain** izvijestila je zastupnike o provedenoj raspravi i zaključku kojim Odbor Hrvatskom saboru predlaže da odbije Interpelaciju.

Podaci u Interpelaciji ne odgovaraju istini

U nastavku rasprave u ime Kluba zastupnika HDZ-a **Ivan Vučić** rekao je kako je iznenađen Interpelacijom i navedenim podacima koji, ocijenio je, ne odgovaraju istini. Naveo je kako je ulaganje u HŽ do 2004. bilo daleko od planiranog oko 34 do 55 posto, a da je u toj godini iznosilo 82 posto planiranih investicija. Ulaganja su tada iznosila 1,653 milijuna kuna, a u 2005. očekuje se da će realizacija investicija u HŽ biti oko 60 posto.

Naveo je da je u 2004. za nagibne vlakove uloženo 874 milijuna kuna, a za financiranje su ugovorena i dva kredita od 254 milijuna kuna. Podsjetio je da su ti vlakovi za vrijeme prijašnje Vlade nabavljeni bez javnog natječaja, preko posredničke firme, no da iako je rečeno da su zadnji krik tehnike, neće moći voziti po prugama zemalja EU-a. Kad je riječ o modernizaciji pruga tome treba studiozno prići, ishoditi građevinske dozvole, rekao je, navodeći kako prvenstveno misli na Ličku prugu na kojoj se moraju izgraditi i prijelazi i

SS i TK uređaji i sve ostalo. Također je naveo da će se do konca godine ostvariti ugovor s Đurom Đakovićem o izgradnji 320 teretnih vagona u vrijednosti od 291 milijun kuna. To je ugovoreno još 2003., a u tijeku je dogovaranje o još 300 vagona za što je u 2004. i bit će u 2005. isplaćeno 193 milijuna jer je 2003. avnsno uplaćeno 98 milijuna kuna.

U 2006. početak gradnje drugog kolosijeka od Klare do Karlovca i dalje prema Rijeci.

Ocijenio je da se iz navedenoga može zaključiti kako je u razdoblju do 2003. kratkoročnim zaduživanjem HŽ-a uz državna jamstva stvoren privid financijske stabilnosti HŽ-a, a zapravo su provedene najskuplje metode financijskih premoštavanja pri čemu je trošak plaćanja, uključivo i visokih kamata prenesen na državu i odgođen za neko buduće razdoblje.

Nadalje je naveo kako je u četiri godine, do 2004. izdvojeno iz proračuna 588 milijuna kuna, a primjerice samo u 2005. 797,8 milijuna kuna. Izrazio je uvjerenje da će u 2006. biti započeta gradnja drugog kolosijeka od Klare do Karlovca i dalje za Rijeku.

Tijekom 2004. i 2005. nije bilo novih kreditnih zaduživanja HŽ-a radi tekuće likvidnosti niti izdvajanja novih jamstava već je glavnina napora bila usmjerena na realizaciju postojećih dugoročnih kredita s namjerom ulaganja u infrastrukturu.

Također je naveo da je u 2005. ukupno iz državnog proračuna za HŽ osigurano 3,634 milijarde kuna te da je u 2004. i 2005. prvi put državni proračun na transparentan način iskazao sredstva namijenjena HŽ-u.

Građani alergični na alkemiju

U nastavku rasprave u ime Kluba zastupnika IDS-a **Damir Kajin** podsjetio je na raspravu koju je IDS vodio u Saboru u ožujku 2004. o strategiji željeznice i ponovio da su građani alergič-

ni na alkemiju i da su protiv toga da se željeznica modernizira kroz cijenu benzina. To je krajnje nepopularno i kontra - produktivno, rekao je. Navodeći da je danas euro disel 7,34 kune, rekao je da bi tom alkemijom od 0,60 kuna za HŽ bio 8 kuna. To je neprihvatljivo i to nije gospodarska logika. Nitko u Hrvatskoj ne smije dozvoliti da nam benzin posku- pi za 0,60 kuna i Vlada je dobro postupila kada to nije dozvolila.

No, dodao je, s druge strane predlagatelji Interpelacije su u pravu kada postavljaju pitanje što je ostvareno u razvoju HŽ-a. Ministar Kalmeta jamčio je modernizaciju iz proračuna, a svima je bilo jasno da je to gotovo nemoguća misija kada se na socijalu troši 60 posto državnog proračuna. Dok je tome tako neće biti ni sanacije željeznice i to je hrvatska realnost. Problem je i što nema konsenzusa u što uložiti novac i što Hrvatska nema akumulacije. Zato valja privući kapital, no izgleda da Hrvatska to ne želi bez obzira što ima zemljopisne potencijale.

Naveo je kako ga zabrinjavaju mrtvi željeznički krakovi kao onaj u Istri iz kojeg se, da bi došli u Zagreb treba voziti preko Ljubljane. Upitao je što je sa željeznicom kroz tunel Učka za što je još pokojni predsjednik Tuđman položio kamen temeljac. Da je napravljen mogao je privući cjelokupan transport zapadnoga Mediterana, Španjolske, Francuske, Italije itd., ukoliko ide dalje prema Mađarskoj, Slovačkoj, Rusiji.

Infrastrukturu nam je uglavnom ostavila Austrija, a mi je nismo u stanju ni održavati.

Naveo je da nam je infrastrukturu uglavnom ostavila Austrija, a da je mi nismo u stanju ni održavati i to je naša tragedija Željeznici, zaključio je, valja posvetiti pozornost i utoliko Klub zastupnika IDS-a podržava Interpelaciju, da se izradi plan razvoja, ali ne možemo prihvatiti da se modernizacija financira iz dijela cijene naftnih derivata, odno-

sno da ostane odredba od 0,60 kuna po litri naftnih derivata za HŽ.

U ispravku netočnog navoda **Slavko Linić (SDP)** rekao je da zbog te odredbe ne bi poskupjeli derivati i danas bi litra bila 8,0 kuna, već da bi poskupje- lo samo 0,30 kuna i građani bi to mogli podnositi.

I **Nenad Stazić (SDP)** ispravio je navod da je izdvajanje od 0,60 kuna po litri alkemija. Nije to nikakva alkemija, to je dobro zamišljen oblik financiranja modernizacije HŽ-a i da se proveo, modernizacija ne bi bila zaustavljena. Ovako će željeznički prijevoz u Hrvat- skoj obavljati Nijemci, Mađari, Austri- janci i drugi, rekao je.

Netočno je da bi zbog participacije u cijeni goriva današnje cijene nara- sle, rekla je ispravljajući netočan navod **Dragica Zgrebec (SDP)**.

U nastavku rasprave u ime Kluba zastupnika dr. sc. **Zlatko Kramarić** rekao je kako je prije 30 godina brže dolazio vlakom iz Osijeka u Zagreb nego danas te da je dobro da se makar u Interpelacijom otvorila rasprava o HŽ-u. U 15 godina smijenjeno je 11 uprava i to upućuje da problemi u HŽ-u nisu mali i od jučer. Taj problem treba početi rje- šavati, a za početak ga treba premjestiti iz sfere dnevne politike u područje zna- nosti i struke. HŽ je trom i visokocen- traliziran sustav koji je nadziran izvana i preosjetljiv na političko okruženje i poremećaje na političkoj sceni. Odgo- vornost za to stanje snosi podjednako i pozicija i opozicija, rekao je. Njegovom destabilizacijom destabilizira se i resor- no ministarstvo, ministar i cijela Vlada, a to se u pravilu događa kada HŽ postaje glavna medijska vijest.

Politički se odnosi ne smiju prelamati preko HŽ-a

Nije sporno kada opozicija ukazuje na slabosti sustava, ali nije dobro da se politički odnosi prelamaju preko leđa željeznice, rekao je i upitao, može li se zamisliti kako bi tržište reagiralo da se u istim relacijama javno i s najviših razi- na govori o zračnom i cestovnom pro- metu.

Riječ je doista o vrlo teškim riječima koje dovode u pitanje sigurnost putnika i roba, a pitanje je koliko one mogu pomoći razvoju HŽ-a. No, bez obzira na sve, HŽ je jedan od najsigurnijih prijevoznika, rekao je i dodao da je rješenje u izgradnji stabilnog sustava koji će biti imun na političke promjene. Uprava HŽ-a bi zbog toga trebala imati duži mandat i povjerenje Vlade i ministra, rekao je. Naveo je da se zauzima za profesionalizaciju menadžmenta bilo gdje pa tako i u HŽ-u.

Ocijenio je da se sadašnji položaj HŽ-a može objasniti i činjenicom nepoštivanja odluka koje je donio Hrvatski sabor i izjava najviših Vladinih dužnosnika da željeznica više nije važna za hrvatsko gospodarstvo koje o njoj sve manje ovisi. Posve je jasno da kakvoća i uspješnost u prevladavanju kriznog stanja na HŽ-u ovisi o kvaliteti predloženih programa koji se moraju provoditi. Osim poštivanja vlastitih odluka nužno bi bilo mjerama prometne politike mobilizirati stvarne faktore razvoja. Naveo je da se u Europi različitim mjerama suspreže cestovni promet u korist željezničkog, a u Hrvatskoj je cestovni u ekspanziji i da to treba promijeniti i radi ekologije.

U Europi se različitim mjerama suspreže cestovni promet u korist željezničkog prometa i radi ekologije.

Stoga Klub zastupnika HSLS/DC/LS-a predlaže da se osiguraju materijalne pretpostavke za razvoj HŽ-a, izrade potrebni planovi, ograniči broj dozvola za kamione, šleperu i ostala slična vozila, uvedu ekološke naknade za sve sudionike u prometu, donese odluka o trajnom izdvajanju dijela cijene goriva i dijela iz ekoloških naknada za modernizaciju HŽ-a, ograniče cestovna vozila osobito na području velikih gradova i organizira kombinirani prijevoz svim vrstama prometala što već 30 godina imaju zemlje u EU.

U ime Kluba zastupnika HNS-a **Alenka Košiša Čičin-Šain** ocijenila je da je prometni sustav u Hrvatskoj najneracionalniji u Europi, jer nam troškovi transporta u cijeni robe sudjeluju s 25 posto dok je u Europi to oko 8 posto. Navela je da je protekla Vlada zatekla situaciju da je HŽ vjerovnicima dugovao više od 60 dana što je željeznicu dovelo u predkolapsno stanje. Uočivši to stanje Vlada je već 2000. Hrvatskom saboru predložila strategiju modernizacije HŽ-a, prihvaćeni su i zaključci, a jedino nije donijet nacionalni program. Odredba o izdvajanju 0,60 kuna iz litre goriva jamčila je HŽ-u novčani priliv nužan za modernizaciju. Dodala je kako nije točna tvrdnja da je tijekom 2003. izdvojeno samo 77 milijuna kuna već 315 milijuna. Nije logična tvrdnja da su HŽ iz proračuna u 2004. dobile iz postojećih prihoda 200 milijuna kuna više nego bi dobile iz trošarine. Pomiješane su dvije vrste prihoda - od trošarina i od sredstava za poticanje putničkog i kombiniranog prijevoza, odnosno subvencije. U Vladinom izvješću to je upakirano u jedno i ne vidi se kolike su subvencije, a koliko je išlo na druge troškove. Također je navela kako se iz podataka ne vidi kretanje zaposlenika u matici i ovisnim društvima, a potpuno netočnom smatra i tvrdnju da je pogrešno postavljen prioritet ulaganja u modernizaciju ličke pruge. Taj je pravac značaj za gospodarstvo jer povezuje Dalmaciju i tamošnje luke s unutrašnjosti. Na tom području živi i radi trećina stanovništva, navela je.

Govoreći o broju izvanrednih događaja na HŽ-u navela je da se može zaključiti kako nije vidljiv trend smanjenja nego upravo povećanje broja izvanrednih događaja. Zbog smanjenih aktivnosti u 2004. smanjen je i taj broj, da bi se u 2005. povećao iako su radovi na modernizaciji gotovo zamrli.

Predložila je da se pri restrukturiranju HŽ-a podrži zaključak o osiguranju kredita za trenutno namirenje dugova prema vjerovnicima. Modernizaciju treba nastaviti i zato će HNS podržati donošenje predloženih zaključaka iz Interpelacije, navela je ističući da će to podržati unatoč tome što nije jasno što

su predlagatelji htjeli postići Interpelacijom - traže li smjenu ministra ili smjenu Vlade. Ovako ta Interpelacija izgleda kao politička promidžba i dovoljno bi bilo predložiti zaključke, zaključila je.

Ministar **Božidar Kalmeta** ponovio je da je Vlada 2004. naslijedila dvije milijarde kratkoročnih kredita za pokriće kratkoročne likvidnosti, a da su uz to narasle i kamate te da je vraćeno 1,5 milijarde, a do konca godine bit će vraćeno još pola milijarde. Također je ponovio da se uz sve ulaganje povećao broj radnika, a da je za otpremnine istodobno potrošeno 250 milijuna. Od svih silnih modernizacija nabavljeni su nagibni vlakovi, a pitanje je li ta investicija bila dobra. Što se sigurnosti tiče, naveo je da je ipak bolja i da je incidenta manje. Nismo se odlučili za odredbu od 0,60 kuna iz cijene benzina jer smatramo da je izdvajanje iz proračuna bolja varijanta.

Ministar krivo zbraja

Nenad Stazić (SDP) rekao je da ministar krivo zbraja jer da se ne može zbrajati broj zaposlenih u matici s onima u izdvojenim društvima jer su ta društva započela izdvojeni i samostalni rad.

Alenka Košiša Čičin-Šain (HNS) rekla je i da se i kod podatka o 230 milijuna kuna većem ulaganju u 2004. radi o zbrajanju krušaka i jabuka i da je zapravo toliko izdvojeno manje.

Rasprava od 10 minuta

Željko Pecek (HSS) naveo je kako u poznatoj pjesmi o Jankecu i cugu ima puno simbolike te da i Interpelacija govori kako je krajnje vrijeme da se uskoči u zadnji vagon. Siguran sam kako će nam taj vlak otići, a onaj koji je predviđen po programu Vlade ima takvu lokomotivu u kojoj neće biti novaca za razvoj. Naveo je kako ministar nije rekao, je li napravljena simulacija između ulaganja i financijske efikasnosti. Podsjetio je da je Europa donijela bijelu knjigu o željeznicama ne samo zbog potrebe i energike nego i zbog zaštite okoliša.

Upitao je postoji li uopće spremnost dviju Vlada koje nastupaju jedna iza druge da provode istu strategiju ili je politička odluka važnija od strategije.

Postoji li spremnost dviju vlada koje nastupaju jedna iza druge da provedu istu strategiju ili je politička odluka važnija od strategije.

Upitao je hoćemo li 2007. biti među tri regionalna lidera ili autsajdera. Najvažnijim je naznačio pronaći izvanproračunski izvor razvoja željeznica, a jedan od modela je i javno - privatno partnerstvo, dodatni porezi na cigarete, alkohol, na imovinu tajkuna i namjenski dio poreza na gorivo koji bi izravno išao prema HŽ-u.

Navodeći da se dvije trećine željezničkog prometa odvija oko Zagreba, rekao je da željeznicu treba razvijati i u drugim krajevima. Upitao je hoće li do konca godine biti završen remont pruge Vinkovci-Tovarnik.

Ministra je upitao zbog čega jedan pristup prema autocestama, a drugi prema željeznici i kako primjerice prioritet može biti gradnja mosta na Pelješac, a ne modernizacija HŽ-a.

HSS smatra da proračunski prihodi ne mogu biti isključivi izvor financiranja razvoja. Apelirao je da se osigura kontinuitet između dviju vlada jer je razvoj stvar pragmatike, a ne politike.

U ispravku netočnog navoda **Zvonimir Mršić (HDZ)** naveo je kako nije točno da se dvije trećine željezničkog prometa odvijaju oko Zagreba. U neto tonama Zagreb je imao 29 posto udjela u željezničkom prometu od siječnja do listopada 2005.

U nastavku rasprave dr. sc. **Tonči Tadić (HSP)** zaključio je kako se čitava rasprava svodi na koji način financirati što brži razvoj željeznica. S tim u vezi naveo je nekadašnju anegdodu bivšeg talijanskog premijera Giulija Andreottija da postoje dvije osnovne vrste luđaka - jedni koji vjeruju da su Napoleon, a

drugi da se željeznice mogu sanirati da posluju bez gubitaka.

Sve željeznice su na neki način subvencionirane

Okanimo se i mi iluzije jer sve željeznice na svijetu su na neki način subvencionirane. Sada je samo stvar modela kako to činiti da ne pati ostatak gospodarstva. Rekao je da modernizacija željeznice daje nemjerljivo visoke poslove domaćim poduzećima. Nama je svejedno hoće li se modernizacija HŽ-a financirati iz cijene goriva ili iz proračuna, ali nije nam svejedno što je u prvih devet mjeseci 2004. ulaganje zaustavljeno. Činjenica je da smo izgubili tih devet mjeseci i sada smo u panici i stisci jer moramo stići nadoknaditi to vrijeme.

Rekao je kako je zastupnicima HSP-a nejasno zašto je financiranje autocesta iz goriva prihvatljivo i nije udar na standard građana, a financiranje HŽ-a na taj način jest. Navodeći da je u međuvremenu gorivo poskupjelo, rekao je kako je pitanje koliki bi efekti bili da se uvelo 60 lipa po litri goriva za HŽ.

Naveo je kako se slaže sa zastupnicima koji su navodili kako im nije jasno što je predlagatelj Interpelacije htio. Možda im je želja bila samo da se provede rasprava, rekao je i podsjetio da je Klub zastupnika HSP-a 2000. u saborskoj raspravi predložio zaključak koji je i usvojen, a kojim je obvezana Vlada da Saboru dostavlja izvješća o modernizaciji HŽ-a. Da nije bilo Interpelacije pitanje je bi li dobili bilo kakve odgovore, rekao je.

Kazavši da se za mjesec i pol dana očekuje liberalizacija rekao je da se zbog nemoderniziranog HŽ-a nalazimo pred povijesnom katastrofom jer se neće moći izboriti za koncesiju, za prijevoz na velikim koridorima prema važnim hrvatskim lukama. U tom slučaju strani će nam operateri diktirati tempo razvoja HŽ-a, a time i hrvatskog gospodarstva, razvoja hrvatskih luka. Predložio je da se po uzoru na grčki model HŽ-u prepusti do 25 posto dionica u jadranskim lukama.

Naveo je kako se niti iz Interpelacije niti iz Vladina odgovora ne vide odgovori kako će se riješiti pitanje lokalnih pruga, tko će ih održavati, čiji vlakovi će po njima voziti i hoće li se primjenjivati javno - privatno partnerstvo, za što, rekao je, nema zakonskog okvira.

Ostaje čitav niz otvorenih pitanja na koje nema odgovora, rekao je.

U ime Kluba zastupnika HSP-a predložio je da se hrvatski koridori uključe u europske projekte financiranja jer to podiže razvojne šanse hrvatskih luka. Trebalo bi poraditi i na obnovi pruge Oštarije-Split, pristupiti hitnoj modernizaciji prijevoznih kapaciteta, lokomotiva i vagona, hitno donijeti Zakon o javno-privatnom partnerstvu, definirati način privatizacije jadranskih luka.

Na kraju je kazao kako bi Interpelaciju podržali da u njoj nije odredba o 60 lipa po litri goriva što bi odlazilo za razvoj HŽ-a. To bi za Klub zastupnika HSP-a bilo prihvatljivo kada bi došlo do promjene izračuna cijene goriva, zaključio je.

Dvije izgubljene godine

Slavko Linić (SDP) govorio je o značenju željeznice za EU naglasivši da je Europsko vijeće pozvalo članice da promiču ravnotežu u prometu i to investiranjem u infrastrukturu usmjerenu u željeznicu, unutarnje vodene putove i morske luke.

Željeznički prijevoz je doslovno strateški sektor u EU o kojemu ovisi uspjeh tih napora za premještanjem ravnoteže u prometu, istaknuo je zastupnik, dodavši da je željeznica za Europu, gotovo dva stoljeća nakon vožnje prvoga vlaka, još uvijek prijevozno sredstvo s velikim potencijalom.

Analizirajući Vladin pristup željeznici, podsjeća da je u 2004. donesena odluka o odgodi projekta modernizacije željeznica, ukinuta su namjenska sredstva za modernizaciju, odustalo se od jedinog plana razvoja željeznice 2003-2007.

Do 2003. prosječno se godišnje moderniziralo oko 40 kilometara pruga, 2003. modernizirano je 150 kilometara

ra, 2004. samo 40, a za 2005. godinu projekcija je 30 kilometara, kazao je zastupnik, ustvrdivši kako je to znak da se odustalo i napustilo modernizaciju Hrvatskih željeznica.

Kao poticaj za Interpelaciju spominje i izrazito nepovoljan trend stanja sigurnosti na željeznici s nizom incidenata, kulminirajuće sukobe u odnosima između sindikata i uprave, smjene uprave početkom 2004. i koncem 2005.

U bitci za prilagodbu europskom tržištu izgubljene su dvije godine za Vladu, za Hrvatske željeznice, upozorava SDP-ov zastupnik.

Ocjenjuje da u 2003, kad je počeo trend modernizacije HŽ-a, nije bilo osigurano dovoljno sredstava, ali je još manje sredstava osigurano u 2004. i 2005.

Stoga procjenjuje da na HŽ-u postoji neizvjesnost za zaposlene, upitna je kvaliteta i sigurnost prijevoza za građane, a svemu treba dodati i poslovne rizike gospodarskih subjekata koji posluju s HŽ-om zbog nesigurnosti naplate i realizacije ugovora.

SDP je, objašnjava, predložio Interpelaciju jer se ne slaže s politikom Vlade koja je odustala od razvojne politike, a posebno od modernizacije HŽ-a. SDP ima drugačiji pristup i drži da upravo razvoj željeznice može potaknuti stopu razvoja, konsolidaciju u gospodarstvu i rješavanje nekih problema u raspodjeli proračunskih sredstava.

Interpelacijom želi postići smjenu nekompetentne i nesposobne uprave, usmjeriti Vladu na politiku razvoja i brigu o vrlo važnom prometnom sustavu, otvoriti raspravu o namjenskim sredstvima. "Ako govorimo da zaista trebamo revoluciju u razvoju i modernizaciji HŽ-a, moramo imati posebna sredstva", kaže zastupnik i dodaje da je vrijeme pokazalo opravdanost zahtjeva da se za to izdvaja 60 lipa po litri goriva.

Bez namjenskih sredstava, poručio je, nema novaca za modernizaciju, niti modernizacije željeznice.

Ministar **Kalmeta** negirao je navod da je u 2003. modernizirano 150 kilometara pruga, navodeći da je po njego-

vim podacima modernizirano samo 19,3 kilometara i to Knin-Kosovo, Malovan-Zrmanja i kolodvor Ličko Lešće. Kaže da nije točan ni podatak da je u 2004. modernizirano 40 kilometara, nego 114 kilometara.

Za odlazak 600 radnika iz HŽ-a u 2005. kaže da to nije otpuštanje, nego sporazumni, odnosno dragovoljni raskid uz otpremnine, da je to rađeno i u mandatu prošle Vlade i za to je potrošeno 270 do 280 milijuna kuna.

Napominjući kako je uvijek pitanje želi li se govoriti o financijskim ili fizičkim podacima, zastupnik **Linić** precizira da je 150 kilometara ono što je fizički učinjeno tijekom 2003. godine. Ministru zamjera što je u izlaganju za ličku prugu upotrijebio pojam 'sumnjiva'.

Nisam rekao da je sumnjiva lička pruga, nego da je sumnjiva investicija u tu prugu, uzvratilo je ministar navodeći da bi tamo posla imali i neki drugi organi, te da će ga, nada se, i imati. Ne radi se o tome da li ova ili ona pruga, nego se radi o, po mom mišljenju, sumnjivoj investiciji u tu prugu, precizirao je poručivši da za Vladu lička pruga nema alternativu.

U bitci za prilagodbu europskom tržištu izgubljene su dvije godine za Vladu i HŽ.

Kada brže do Splita?

Neprihvatljivo Vladino ponašanje, ignorantski odnos prema odlukama Sabora, razlog je za Interpelaciju, rekao je Nenad Stazić (SDP) navodeći da se Vlada nije pridržavala plana razvoja i modernizacije HŽ-a kojeg je Sabor donio 2003.

Držeći posve nebitnim rasprave koliko je koje godine remontirano pruge, pozvao je ministra da javnosti odgovori kad će se do Splita putovati brže, sigurnije i udobnije.

Da se, kaže, nastavilo s ulaganjima kako se započelo, onda bi se ove godine do Splita vozilo četiri i pol, pet sati,

vozi se šest, a prije remonta vozilo se devet sati.

Govoreći brojkama, naveo je kako se od 2003. do 2007. u željeznicu planiralo uložiti 15 milijardi kuna, ali se to neće dogoditi. U 2005. trebalo je uložiti 6,6 milijardi, a uložilo se 2,8 milijardi kuna.

Osvrćući se na Vladin odgovor da nema stvarnog smanjenja broja zaposlenih, nego se još nešto i povećao, ministru je poručio da se ne brkaju stvari koje ne idu zajedno.

Naveo je pritom da je dio radnika otišao, zbrinut je u izdvojenim poduzećima i takve radnike ne treba zbrajati kao da pripadaju matičnom poduzeću HŽ-a.

Na Vladin navod da raste broj putnika, odgovara kako svi znaju da je to rezultat ranijih aktivnosti, da su 2000. isporučeni svi modernizirani putnički vlakovi, a 2005. dodatno je ugovorena modernizacija samo dvaju vagona za prijevoz putnika.

Navodi također da u 2004. i osam mjeseci 2005. nije ugovoren ni jedan novi teretni vagon, a smanjena je brzina teretnih vlakova zbog lošeg stanja infrastrukture, nema dosta lokomotiva i teretni promet neće ostvariti rezultate koje je mogao.

Umjesto da te vlakove vuku naše lokomotive, vući će ih austrijske ili slovenske, jer će se 2008. raspisivati koncesije, ističe zastupnik te predviđa da će hrvatski željezničari održavati pruge, popravljati pragove, mijenjati šine, a drugi će zarađivati.

Mi ćemo imati pružne radnike koji će ići s onim lampašima kao u srednjem vijeku i lupati sa čekićem po kotačima vagona, a drugi će uzimati novce na prijevozu putnika i robe, nemojmo to dopustiti, poručio je Stazić.

Primijetivši da se spominje smanjenje od šest tisuća radnika i da ih je negdje oko 14.900, **Zdravko Sočković (HDZ)** kaže da to nije točno, jer su napravljena društva kćeri koja su "pokupila ostatak od tih šest tisuća radnika". "To je zapravo prelijevanje iz šupljeg u prazno, jer ta društva neovisno su osnovana i financiraju se sa željeznice, dobivaju posao od njih, a ne nalaze ga na tržištu".

Zastupnik **Linić** stvar vidi drugačije i navodi da je šest tisuća radnika prihvatilo rizik da će njihova, i budućnost njihovih plaća ovisiti o tržištu, a ne sigurnost iz HŽ-a. Mi sada pokušavamo omalovažiti doprinos zaposlenih na HŽ-u u postupku bitke za restrukturiranje, modernizaciju, ustvrdio je, pozvavši kolege da ne šalju takve poruke iz Sabora, kao ni one o prelijevanju šupljeg u prazno.

Koridor 5B je najvažniji projekt

Zvonimir Mršić (SDP) drži potpuno nepotrebnom raspravu je li ili nije zastavljen razvoj HŽ, jer o tome, dodaje, svakodnevno svjedoče željezničari, građani, brojni hrvatski gospodarstvenici.

Dvojbu je li se stalo ili nije, pokazao je na primjeru remonta pruge na koridoru 5B, koji drži najvažnijim infrastrukturnim projektom u Hrvatskoj.

Sada se, naveo je, na dionici Zagreb-Križevci, do ulaska u željezničku stanicu Križevci vozi brzinom od 140 kilometara, a odatle do državne granice Botovo maksimalno 80 kilometara, velikim dijelom dionice i 40 kilometara. Po usvojenom planu, 2006. trebao je biti završen remont pruge do Botova, a istovremeno je 2007. trebao biti izgrađen drugi kolosijek pruge na dionici Dugo Selo-Vrbovec.

Koridor 5B došao je do maksimalnog iskorištenja, kaže zastupnik pozivajući se na ocjene željezničara da se tom prugom više ne može prevesti ni vagon više, jer nije obavljen remont, nema propusnosti pruge, smanjene su brzine.

Dakle, ako hitno nećemo krenuti u remont pruge s jedne i druge strane, izgradnju drugog kolosijeka, doći ćemo u situaciju da ćemo na toj dionici početi voziti manje tereta, upozorio je Mršić, zauzimajući se da se u Saboru jasno kaže da je, nakon auto-cesta, koridor 5B najvažniji infrastrukturni projekt u Hrvatskoj.

Potvrdu da se stalo s razvojem nalazi i u činjenici da se željeznički vagoni i dalje peru na ekološki neprihvatljiv način u splačnici na Botovu, neposredno uz rijeku Dravu, iako je još 2004. treba-

la biti završena praonica vagona u Slavonskom Brodu.

Već tri godine kroz proračun se, na jednoj strani, vuče deset milijuna kuna za izgradnju praonice u Brodu, a s druge strane za sanaciju splačnice u Botovu.

Dragica Zgrebec podsjetila je da je Hrvatska počela pregovore o ulasku u EU, te da Unija stvara jedinstven europski željeznički sustav, da do 2020. želi povećati tržišni udio željeznice u prijevozu putnika sa šest na deset posto, u teretnom sa osam na čak 15 posto, da treba utrostručiti produktivnost radne snage, za 50 posto povećati djelotvornost energije i za isto toliko smanjiti štetne emisije itd.

Kažu i da treba osigurati konkurentnost željezničkog prijevoza i da do 2008. čitava međunarodna teretna mreža treba biti potpuno otvorena, čeka nas dakle liberalizacija, upozorila je držeći da ne treba "imati puno pameti" da se dokuči što to znači za HŽ.

Ističe da su zaposleni u HŽ-u svjesni tih činjenica, što se vidi i iz pisma sindikata zastupnicima u kojemu mole da Sabor ne zaboravi da EU posvećuje punu pozornost izgradnji kvalitetne prometne mreže unutar Unije. Ulaskom u EU moramo poštovati sve direktive Unije, naglasila je Zgrebec, pitajući se kako se uopće pripremamo za to?

Kao odgovor na to, navodi da do 2000. nije bilo poslovnog plana, da je tada donesen plan za razdoblje 2001 - 2005. i da je stav uprave HŽ-a predložen u tom planu, bio oprečan preporukama Svjetske banke. No, kako je Vlada prihvatila plan i aktivno se uključila u financiranje kratkoročnih mjera modernizacije i restrukturiranja, to je rezultiralo pozitivnim pomacima u HŽ-u, pa je to onda prihvatila i Svjetska banka.

Temeljem takvih procesa, dodala je, išlo se dalje u program razvoja, donesen je razvojni plan 2003 - 2007. i po njemu je do 2007. trebalo uložiti 15,3 milijarde kuna. To nije novac koji bi osposobio samo željeznicu, nego i druge gospodarske subjekte, istaknula je, dodavši da je s promjenom vlasti 2003. promijenjena i uprava koja je izradila taj program i za njega jamčila,

a time je zapravo odbačen i sam projekt.

Privatizirati neovisna društva

Osvrćući se na neke teze iz rasparve, državni tajnik Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka **Dražen Breglec** drži da jednom treba rezolutno i jasno reći postoje li neovisna društva i u kojoj su mjeri neovisna.

Primijetio je kako se, kad treba demonstrirati racionalan odnos prema zaposlenicima, govori da su izdvojena društva, društva kćeri HŽ-a, društva u stopostotnom vlasništvu HŽ-a - neovisna. Kad se pak govori da ta "neovisna društva" trebaju prosperitet onda se govori da treba više ulagati u HŽ da bi moglo i njima dati više. Tragajući za istinom kaže da je istina u tome da su društva koja su bila izdvojena posljednjih godina u teoriji neovisna trgovačka društva u stopostotnom vlasništvu HŽ-a, ali da su ona, ako ne potpuno, onda u vrlo visokom postotku, još uvijek ovisna o svojoj majci - o Hrvatskim željeznicama.

Upitao se što treba učiniti da bi na površinu isplivali elementi u poslovanju HŽ-a koji kočuju razvoj tog poduzeća, da bi isplivale kritične točke koje treba popraviti i mjesta u koje je moguće i opravdano ulagati?

Ta neovisna društva treba privatizirati, naglasio je, držeći da je to bila i krajnja intencija prijašnje Vlade koja je počela s razdvajanjem. Tek kad poslovi neće biti dogovarani po dogovornim cijenama u dogovornoj ekonomiji, nego će se dobivati na tržištu, tek tada će se moći reći da su ta društva i istinski neovisna, kaže Breglec.

Objasnio je kako je tu činjenicu važno rasvijetliti, jer iz nje proizilazi ključna točka Vladina odgovora na SDP-ovu Interpelaciju, a to je odnos prema sustavu HŽ-a u cjelini kada je uz 300 milijuna kuna za otpremnine rezultat bio 85 ljudi više, za razliku od 2005. kada su namjenska sredstva za sporazumni raskid rezultirala sa 600 ljudi manje. Tu je činjenicu, dodaje, važno rasvijetliti iz jednostavnog razloga jer je smanjenje

broja zaposlenih preduvjet rasta produktivnosti, opstanka cijelog sustava.

Neovisna društva treba privatizirati.

Svjetska banka i MMF neće odlučivati o prioritetima

Zašto ove dvije godine nisu privatizirana trgovačka društva nastala procesom restrukturiranja, tim više što su zaposlenici zainteresirani dokazati da mogu uspješno poslovati, pita Linić (SDP) i dodaje da se to mora pitati smijenjenu upravu, jer je to bio njihov posao, ali i članove Nadzornog odbora HŽ-a.

Odbacuje tvrdnje da se proces modernizacije HŽ, koji je donio Sabor, ne može odraditi u četiri godine, jer se radi o glomaznom sustavu od 15 tisuća zaposlenih.

Slična je situacija, podsjeća, bila i kad je bivša Vlada odlučila u tri i pol godine izgraditi autocestu od Zagreba do Splita, državni su činovnici tvrdili da je to nemoguće i nerealno, da za to treba sedam godina.

Drži da se na željeznici može provesti spomenuti proces, jer ima znanja i sposobnih ljudi, no najveći je problem imamo li hrabrosti donijeti odluku o posebnim sredstvima, jer u četiri godine treba potrošiti 15 milijardi, uzeti kredite.

Bez posebnih sredstava, opetuje, nema namjenskih kredita na 25 godina, nema modernizacije željeznice.

Naš je problem u tome što ne poštujemo ono što je Sabor utvrdio kao prioritet ove države, a to je modernizacija HŽ-a, kaže **Milanka Opačić (SDP)**, poručivši da o našim prioritetima i razvoju neće i ne mogu odlučivati ni Svjetska banka, ni MMF.

Žali što u sadašnjoj Vladi nema odlučnosti, kakve je bilo u prethodnoj, da se bori za ono što je Hrvatskoj bitno i da se vrlo jasno postave naši ciljevi i prioriteti.

SDP, kaže, nije pokrenuo Interpelaciju kako bi govorio o tome koja je Vlada što napravila, ali je činjenica da je bivša, koalicijska Vlada zatekla vrlo teško stanje na HŽ-u, da je napravila pomake, ali je problem što se to nije nastavilo i što se sadašnja Vlada 11 mjeseci bavila HŽ-om, smjenom ljudi, istraživanjem nezakonitih radnji.

Ministru Kalmeti pritom spočitava da je, suočen s argumentima Kluba zastupnika SDP-a, posegnuo za nečim što nije dobro rekavši da bi se nekim investicijama u HŽ-u mogli baviti mnogi organi, aludirajući da je u proteklom periodu bilo i kriminalnih radnji.

Ako je tako ministre, Vi imate sve organe u rukama, možete poslati policiju, USKOK, bilo koga da obavi uvid u HŽ-u i, ukoliko postoje ta kaznena djela, reći da se ona kazne i da se jasno kažu imena krivaca, naglasila je zastupnica.

Žali što se nije nastavilo s planiranim ulaganjima u željeznicu, jer bi se, objašnjava od 15,3 milijarde kuna, deset uložilo u infrastrukturne projekte, pa bi dobar dio mogla uprihodovati hrvatska poduzeća koja bi na njima radila.

Propitujući kako će HŽ ući u EU, odgovara da će Hrvatska ući u Uniju, ali HŽ teško ukoliko se ne nastavi s ulaganjem u razvoj. Pita se i zašto je nekim europskim tvrtkama važna ne samo modernizacija željeznice, nego i stvaranje posebnih grupacija koje se bave željezničkim prometom, a Hrvatskoj nije važno da se digne na europsku razinu i postane konkurentna svojom željeznicom?

Da je nastavljena modernizacija i tempo ulaganja u željeznice, kako je to započela i planirala prethodna Vlada, do Božića 2005. od Zagreba do Splita vlakom bi se vozilo četiri sata i 15 minuta, ovako se nažalost vozi puno sporije, zaključila je Opačić.

U 15 godina 13 uprava

Ako je SDP, koristeći bombastičan naziv Interpelacija, želio završiti na naslovnicama dnevnih listova, onda je vjerojatno uspio, sve ostalo što je u Interpelaciji prezentirano je niz neisti-

na koje nije teško demantirati, jer nema govora o zaustavljanju razvoja HŽ-a, izjavio je **Zdravko Sočković**.

Naveo je da je prošla Vlada smijenila dotadašnju upravu HŽ-a i postavila svoju, da, osim redovnih sredstava za HŽ u 2002. odobrila kratkoročne kredite u iznosu od 600 milijuna kuna, a otplatu stavila na teret 2006. U 2003. HŽ-u je odobren kredit od 400 i 500 milijuna kuna, a otplata stavljena na teret 2004.

Kroz ta tri kredita, prošla je Vlada, kaže, zadužila državni proračun za 2004., dakle sadašnju Vladu za 1,5 milijardi kuna, što znači da nije osigurala realne izvore financiranja HŽ-a, već je napravila dug koji mora namiriti sadašnja.

Iz svega zaključuje da se od 2000. do 2003. u HŽ-u ponašalo kao i u tadašnjoj Vladi, a to znači da se enormno zaduživalo i to za tekuće stvari, ne za razvoj.

Podsjeća da su u tom razdoblju nabavljeni i tzv. nagibni vlakovi i to bez natječaja, iako se znalo da pruge nisu uređene da na njima takvi vlakovi mogu prometovati.

Zastupnik kaže da ne stoji priča da je prošla Vlada smanjila broj zaposlenih u HŽ-u, njihov se broj i prije i danas kreće oko 20 tisuća.

Smatra da nema smisla inzistirati na prijedlogu prošle Vlade da se za željeznicu izdvaja 60 lipa po litri benzina, jer su se promijenili uvjeti - do kraja 2003. barel nafte plaćao se 35 američkih dolara, danas je blizu 60 dolara.

Nema dileme da je razvoj željeznice za Hrvatsku važan kao i razvoj autocesta, željeznica je uvijek značila napredak, pa sam siguran da će tako biti i ubuduće, a na Vladi je da, prema mogućnostima, maksimalno ubrza taj proces, kaže Sočković.

Slaven Letica (neovisni) drži da su SDP-ovi zastupnici pogodili idealno vrijeme za podnošenje Interpelacije, s obzirom na početak pregovora s EU, jer to u i doslovnom i simboličkom smislu otvara hrvatske željeznice prema zapadu i sjeverozapadu, odnosno prema jugu i jugoistoku, s obzirom na to da je u isto vrijeme status kandidata dobila Turska i

da se realizira Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju.

S druge strane, o željeznici se raspravlja uoči rasprave o državnom proračunu za 2006. što daje mogućnost da se rezultati rasprave uključe i u raspravu o proračunu.

Ističe da je prvi dojam, koji je stekao čitanjem Interpelacije i Vladina izvješća, prilično pesimističan - ni jedno ni drugo ne nudi zastupnicima jasnu sliku stanja o HŽ-u, kreativnu viziju razvoja željezničkog sustava i njegovih pratećih djelatnosti.

SDP-ova Interpelacija i Vladino izvješće podjednako su površni, pristrani i analitički ograničeno vrijedni papiri koji uglavnom uvjeravaju javnost i zastupnike da su oni učinili malo ili nimalo za razvoj željeznica, a da smo mi učinili puno i strašno važne stvari, kaže zastupnik i dodaje kako se u biti polemika vodi oko modaliteta državnog protekcionizma u razvoju željeznica.

Navodi da se pažljivim čitanjem tih dvaju dokumenata dolazi do dva paradoksa.

Prvi je da Vlada apelira na zastupnike da odbiju SDP-ovu Interpelaciju, a ne kaže da je Nadzorni odbor HŽ-a već uslišio ključni zahtjev Interpelacije da se odmah pride promjeni članova uprave HŽ-a, a još je veći što je Vlada pristala na promjenu uprave, iako u završnom dijelu svog Izvješća tvrdi da je iz navedenog vidljiv evidentan napredak HŽ-a tijekom 2004. i 2005. godine.

Još apsurdnijom naziva tvrdnju u izvješću da se "Vlada odrekla dijela vlastitog prihoda od 200 milijuna kuna u korist modernizacije HŽ-a", pitajući se koja su to vlastita sredstva i prihodi Vlade kojih se mogla odreći?

Zastupnik se pozabavio i sudbinom vodstava HŽ-a u samostalnoj Hrvatskoj, te izračunao da je u 15 godina smijenjeno 13 uprava, odnosno da je mandat prosječne uprave trajao godinu, jedan mjesec i tri dana. "Rok trajanja pašeta, mesnih doručaka, voćnih sokova i američkih baby siterica je znatno duži od tog roka", kaže Letica koji drži da bi sustav HŽ-a trebalo dovesti u neovisan položaj politike kako je to ostvareno za HRT.

Nabavka nagibnih vlakova, kaže, pokazuje što je dilentizam u upravljanju HŽ-om - plaćeni su 30 posto od tržišnih cijena u tom dobu, prije kupnje nisu napravljeni nikakvi testovi na njihovu otpornost na vjetar i velike temperaturne razlike, nisu testirani kolosijeci, a vlakovi izazivaju i veliku mučninu. Uz sve to, u njima nema ni kune vrijednosti proizvedene u Hrvatskoj, napominje Letica.

U samostalnoj Hrvatskoj, u 15 godina smijenjeno je 13 uprava HŽ-a.

Zgodan poslić za USKOK

Antun Peruško (SDP) ističe da sadašnja Vlada odustajući, ili u najmanju ruku usporavajući program modernizacije HŽ-a, zadaje udarac hrvatskom gospodarstvu, dovodi hrvatske luke u nepopravljivo nepovoljan položaj u međunarodnoj konkurenciji za prihvatanje tereta te usporava regionalni razvoj.

Hrvatske luke, primjerice Ploče, Split, Šibenik, Zadar, Rijeka, Pula neće imati perspektivu preuzeti i otpremiti terete iz ili u srednjoeuropski bazen, bez kvalitetne željeznice i to nam mora biti jasno, naglašava zastupnik.

Hvali poteze bivše, koalicijske Vlade prema HŽ-u i kaže da je ta Vlada imala jasan projekt u kojemu je jedan od ključnih investicijskih zahvata bila modernizacija ličke pruge koja nema alternative. Unski pravac, kaže, nije rješenje, ta pruga ide drugom državom i to područjem dvaju entiteta što je za Hrvatsku neprihvatljivo.

Mišljenja je da se lička pruga, ako postoji politička volja, može riješiti i prije roka od sedam godina kako tvrdi Vlada, a kao dokaz je brzina gradnje autoceste Zagreb-Split.

Govorio je o željeznici u Istri, poručivši da je gradnja (željezničkog) tunela kroz Učku neminovnost. Podsjetio je da je 1993. hrvatski predsjednik dr. Franjo Tuđman "nažalost u predizborne svrhe"

postavio kamen temeljac za izgradnju željezničkog tunela kroz Učku, ali je ta lokacija danas zarasla u šikaru i ne može ju se pronaći.

Koalicijska je Vlada, kaže, definirala europski željeznički koridor Trst-Rijeka koji je ušao u kartu europskih pruga i koji je tunelom rješavao povezanost Istre i ostalih dijelova Hrvatske željeznicom, no pitanje je kad će projekt za Istru doći na red, s obzirom na usporavanje projekta koalicijske Vlade? Odgovara kako će to biti "jednog lijepog dana, s možda ni tada".

Ističe kako je koalicijska Vlada puno napravila za HŽ.

Zatekla je, kaže, 19.600 zaposlenih u matici tvrtke, prosječnu plaću za četvrtinu nižu od prosjeka gospodarstva u Hrvatskoj, nepostojanje dijaloga sa sindikatima, a ostavila je 15.200 zaposlenih u matici, prosječnu plaću na razini prosjeka u gospodarstvu, program zbrinjavanja viška zaposlenih, socijalni mir.

Koalicijska je Vlada programom predložila rješenja za ključne probleme željeznice, rekao je Peruško poručujući kako je svrha Interpelacije da, ukoliko taj program nije dobar, postojeća Vlada ponudi bolji ili da nastavi ostvarivati program koji je zacrtala koalicijska Vlada, odnosno da dade konkretan odgovor na koji način misli pokrenuti HŽ da više ne voze u rikverc.

Predložena SDP-ova Interpelacija tipičan je predizborni materijal koji nije iskorišten pred parlamentarne izbore 2003., ocijenio je **Krunoslav Marković (HDZ)** napominjući da se to vidi po prevladavajućim riječima "odmah prići, osigurati, obvezati izraditi i sl."

Govoreći o nabavci nagibnih vlakova, istaknuo je kako je to učinjeno bez natječaja, preko posrednika, vlakovi su puni nedostataka i čuje se da neće moći u države EU.

"Jedno, drugo i treće navodi na sumnju da je namjerno zanemareno sve navedeno, po mom mišljenju to je čisto zgodan poslić za USKOK, jer sumnjam da je to samo tako bilo, a da netko nije imao koristi od tog", izjavio je zastupnik.

Dodao je kako je tvrtka angažirana na obnovi pruga, uvozila čak i drvene pruge, tračnice, vijke, kamen, nitko nije brinuo za domaću industriju.

Obnova je, kaže, kasnila jer je jedno vrijeme preferirana unska pruga, a prošle su godine prije nego se u konačnici zaključilo da će se popravljati druga, lička pruga.

Zastupnik napominje kako ne treba zaboraviti da su u srpskoj agresiji razorene brojne pruge, kako je roba brzo našla drugi put, a uz sve to, u međuvremenu je kupljen i ogroman broj šlepera i kamiona koji su uzeli dio posla željeznici.

Kad je riječ o prijevozu putnika, podsjeća da je posljednjih godina kupljeno nekoliko stotina tisuća automobila i da ljudi sve više putuju automobilima.

Željeznica nije profitabilna ni u najrazvijenijim zemljama, pa se održavanje razvoja najčešće financira iz državnoga proračuna, kaže Markovinović koji vjeruje da budućnost, ipak, pripada željeznici. Jasno, dodao je, ovisno o cijeni nafte i zakrčenosti cesta, ali posebno razvoju prigradske željeznice.

Miroslav Korenika (SDP) odgovara kako je pad prometa u hrvatskim lukama posljedica toga što nisu osposobljene niti pruge na koridorima 5B i 5C. Željeznica, ističe, može biti profitabilna, posebice u putničkom prometu, ali treba jasno reći što su prioriteta i potom ih osposobiti, a zaostajanje HŽ-a u razvoju posljedica je nedovoljnog ulaganja u njih.

Proces restrukturiranja znači smanjivanje broja zaposlenih u monopolnim djelatnostima, izdvajanje zaposlenih iz temeljne djelatnosti, istaknuo je u ime predlagatelja **Slavko Linić**. Nije dobro 'pljuvati' po procesu koji znači šest tisuća radnika koji sutra nemaju sigurnu budućnost nego je moraju sami izboriti na tržištu. To je proces vrijedan pažnje zato što je u HŽ-u prošao bez socijalnih nemira, uz suglasnost zaposlenih i brojnih sindikata u HŽ-u, kazao je. Zamijetio je da ni Vlada, ni ministar nisu odgovorili zašto u dvije godine ta izdvojena društva nisu privatizirana, nego da su se, dapače, čule sprdnje o tom proces-

su. Naglasio je i da su radnici HŽ-a dali svoj doprinos modernizaciji HŽ-a, formiranju i izdvajanju zaposlenih u neovisna društva, te da je na redu država koja mora osigurati neophodna sredstva za ubrzani proces modernizacije. Radnici su učinili svoje, ostaje pitanje da li ćemo mi u Hrvatskom saboru odraditi svoj dio posla, a to je osigurati neophodna sredstva za ubranu modernizaciju željeznica. Uvjeren sam da hoćemo, istaknuo je.

Napredak potvrđuju brojke, ali nije dovoljan

Riječ je potom dobio državni tajnik Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka **Dražen Breglec** koji se najprije osvrnuo na istup zastupnika Letice i svojevrсни paradoks, smjenu Uprave HŽ-a, iako se govori o napretku u HŽ-u. Nema nikakvog paradoksa. Napredak potvrđuju brojke, bolji rezultati. Međutim, za trenutak u kojem se HŽ nalazi taj napredak nije bio dovoljan, jer imamo više ciljeve, kazao je. Osvrnuo se i na istup zastupnika Korenika da će od 1. siječnja 2006. na Hrvatskim željeznicama voziti stranci. Tada će, objasnio je, stupiti na snagu Zakon o željeznicama, ali njemu prethodi i Zakon o razdvajanju HŽ-a, a prema prijelaznim i završnim odredbama Zakona do punog stupanja Hrvatske u EU strani operatori mogu voziti samo na lokalnim prugama.

Na koridorskim prugama, međunarodnim pravcima neće biti konkurencije iz jednostavnog razloga, jer konkurencije prema našem Zakonu ne može biti.

Na koridorskim prugama, međunarodnim pravcima neće biti konkurencije iz jednostavnog razloga, jer konkurencije prema našem Zakonu ne može biti, kazao je. Odbacio je navod da luke imaju pad prometa zbog željeznice, ističući da četiri nacionalne pomorske, kao

i četiri riječne luke, bilježe izrazito brze linije rasta.

Istaknuo je i da je proces izdvajanja društava iz HŽ-a bio dobar, važan proces. Međutim, ne možete se ne složiti da je puno lakše osnovati, izdvojiti trgovačko društvo, a ostaviti ga u sustavu i dogovornoj ekonomiji, kada se cijena za pojedinu uslugu dogovara. To je puno lakše nego to društvo staviti na tržište, kazao je. Objasnio je i da nije bilo privatizacije tih društava u dvije godine, jer osim što su bila ustrojena kao d.o.o., društva kćeri, nisu bila definirana sa svojim nekretninama, u mnogočemu ni danas nemaju sve atribute samostalnog subjekta koji bi mogao ići u transparentan proces privatizacije. Taj naporan posao godine, traje još i sad i odluka Vlade o privatizaciji omogućit će i učestće radnika, zaposlenika u privatizaciji, a prihodi od privatizacije bit će prihodi i HŽ-a, istaknuo je.

Slavko Linić u ispravku je istaknuo da je odnos između HŽ-a i trgovačkih društava ugovorni odnos, da je to dio tržišta, a ne dogovorne ekonomije.

Mario Zubović (HDZ) kao jedan od glavnih prijedloga podnositelja interpelacije naveo je vraćanje zakonske odredbe o dodjeli 0,60 kuna iz trošarina iz cijene naftnih derivata HŽ-u. To je bilo zamišljeno kao osiguranje kontinuiteta financijskih izvora, ali bez detaljne razrade mogućih posljedica. Dolaskom na vlast ove Vlade našao se bolji modus financiranja. Tijekom 2004. Vlada je iz proračuna povećala sredstva za modernizaciju HŽ-a, za poticanje putničkog i kombiniranog prijevoza, održavanje željezničke infrastrukture i regulacije prometa na ukupno 2,68 milijardi kuna, a 2005. na 2,8 milijardi, rekao je. Od naknade na benzin od 0,60 kuna HŽ bi, dodao je, ostvarile prihod od 1,4 milijarde kuna. Iznio je i podatke da je ostvarenje planiranih investicija u razdoblju 2000-2003. bilo daleko ispod planiranog, od 34 do 55 posto, tek 2004. ostvareno je 82 posto planiranih investicija. Dodao je i da su ulaganja u infrastrukturne projekte 2002. ostvarene sa svega 18,8 posto, 2003. sa 36,3 posto, a u 2004. sa 58 posto, dok se u 2005.

očekuje realizacija investicija u infrastrukturu oko 60 posto. Bivša je Uprava HŽ-a jako ponosna na kupnju osam garnitura nagibnih vlakova, svaka od njih plaćena je oko 4,5 milijuna eura, kazao je. Novcem za svaku garnituru, usporedio je, moglo se kupiti devet modernih autobusa. Naveo je i da je bivša Uprava kupila oko 800 uređaja za pregled karata u vlakovima, svaki po visokoj cijeni, ali nikada nisu stavljeni u funkciju zbog nekvalitete i nefunkcionalnosti.

Nenad Stazić (SDP) u ispravku je naveo da bi, da se nije odustalo od modernizacije, samo u 2005. bilo izdvojeno 6,6 milijardi kuna, a ovako je izdvojeno 2,8 milijardi, a to nije samo iz proračuna, nego su i kreditna zaduženja. **Dragica Zgrebec** u replici je podsjetila da je model iz 2003. predviđao financiranje željeznice kroz tri izvora - iz proračuna kao subvencije financirao bi se javni interes u prijevozu, drugi je izdvajanje 0,60 kuna iz cijene benzina za održavanje infrastrukture, a treći krediti, uz državno jamstvo, što radi i ova Vlada. Dodala je kako misli da se pogrešno ukinuo jedan vid financiranja planiran Zakonom o željeznici, a zastupnik **Zubović** u odgovoru ponovio kako je izdvajanje 0,60 kuna po litri benzina bilo bez detaljne razrade financiranja, bez sagledanih svih mogućih posljedica toga. Replikom je intervenirao i **Pero Kovačević (HSP)** ističući da nije riječ o firmi koja se bavi autobusnim prijevozom, već o HŽ-u, na što je zastupnik **Zubović** odgovorio je da je tu usporedbu iznio da se shvati koliko to košta.

Poklanja li se i HŽ strancima?

Ova Vlada je omalovažavala i stalno omalovažava koncept bivše Vlade u svezi s modernizacijom HŽ-a, istaknula je **Ingrid Antičević-Marinović** govoreći u ime predlagatelja. Što se ponudilo? Strogo kontrolirani vlakovi, ali ne u smislu sigurnosti, kazala je i spomenula smjenu prometnika vlakova na kolodvoru Ogulin-Hreljin koji je rekao istinu kako je spriječio gotovo sigurnu nesreću, što je Vlada preko Uprave HŽ-a željela zataškati.

Ambiciozan projekt restrukturiranja i modernizacije HŽ-a otpočeo je 2003. za vrijeme Vlade Ivica Račana, a do 2007. bila su predviđena ulaganja od 15,5 milijardi kuna. Kobna odluka o usporavanju modernizacije HŽ-a donesena je proračunom za 2004., istaknula je. Prenijela je i upozorenje da bi HŽ, usporavanjem modernizacije, mogle postati jeftina meta preuzimanja. Sve manje željeznice koje se, na temelju modernizacije, kao partneri ne okupe oko pet najvećih europskih željeznica, Njemačke, Francuske, Engleske, Švicarske, Ruske, progutat će strani željeznički operateri. Vlada je, međutim, ostala gluha, nije ma i slijepa na ta objektivna upozorenja i opasnosti, rekla je, dodajući da se u medijima počelo otvoreno govoriti o pitanju poklanja li Hrvatska i HŽ strancima. Spominjući otoke i izjavu premijera Sanadera da se neće rasprodavati, kazala je kako se jedno govori, a drugo radi.

Uz načete otoke i otočiće sada je na redu izgleda i željeznički sustav, samo je pitanje da se taj poklon što bolje aranžira, servira, možda u ovom slučaju velikim njemačkim i francuskim kompanijama.

Uz načete otoke i otočiće sada je na redu izgleda i željeznički sustav, samo je pitanje da se taj poklon što bolje aranžira, servira, možda u ovom slučaju velikim njemačkim i francuskim kompanijama, rekla je. Hrvatska se nalazi na tri izuzetno važna međunarodna koridora koji povezuju Jadran i južnu sa srednjom Europom. To je veliki mamac za sve potencijalne kupce HŽ-a, ili za preuzimanje željezničkih koncesija u Hrvatskoj, a do jučer i ključni razlog za ubrzanje modernizacije HŽ-a, od čega Sanaderova Vlada na neobjašnjiv način odustaje, kazala je. Naglasila je i kako HŽ u ovom trenutku ne može udovoljiti potrebama povećanja teretnog prometa

prema hrvatskim lukama. Prenijela je i upozorenja čelnika triju sindikata da je stanje u HŽ-u neodrživo, da je dosegnuto krajnje dno, da sigurnost prometa nikad nije bila ozbiljnije ugrožena.

Niz ispravaka započeo je **Ivan Vučić (HDZ)** koji je istaknuo da je u slučaju postaje Ogulin-Hreljin prometnik **Brozović** kao sudionik izvanrednog događaja, prema Zakonu o sigurnosti prometa na željeznici, udaljen s radnog mjesta do okončana postupka. Na navod da se jedno govori, a drugo se radi, **Krunoslav Markovinić (HDZ)** je kazao da su nagibni vlakovi vjerojatno vrh ledenog brijega moguće korupcije Račanove Vlade. Navod da Vlada odustaje od modernizacije HŽ-a odbacili su **Emil Tomljanović (HDZ)** i **Zdenka Babić Petričević (HDZ)** koja je ponovila da su tek 2004. i 2005. prvi put u državnom proračunu na transparentan način iskazana sredstva za HŽ. **Marijan Bekavac (HDZ)** naglasio je da Vlada radi transparentno i otvoreno prema javnosti, za razliku od bivše Vlade i njenog predsjednika koji je bez odluke Sabora gotovo predao Savudrijsku valu Slovencima.

Za HŽ više nego za MORH

Državni tajnik **Breglec** ponovio da su i u njegovim i naglascima Vlade isticali pozitivni elementi bivše Vlade, a ne omalovažavani. Opovrgnuo je insinuaciju da Vlada želi zataškati jedan benigni slučaj koji je razjašnjen, a prometnik, nakon što je iz proceduralnih razloga bio udaljen, vraćen. Vlada ima apsolutno puno važnijih poslova nego zataškavati jedan ovakav slučaj, kazao je. Na tvrdnju da je proračunom 2004. zaustavljena modernizacija HŽ-a, odgovorio je da nikada toliko kao 2004. nije izdvojeno za HŽ - 4,7 milijardi kuna. Usporedio je to s potrošnjom MORH-a u 2004. od 3,5 milijardi kuna, MUP-a 3,3 milijarde. Odbacio je i tvrdnju da se promet u lukama povećao, a HŽ to nisu u stanju servisirati. Najbolji dokaz da ta roba ne stoji u lukama je upravo to da ju je netko odveo, odvezle su je HŽ i to je dokaz da su u ovom trenutku sposobne servisirati luke, kazao je.

Pero Kovačević (HSP) u ispravku je istaknuo da je tek rebalansom proračuna u rujnu ostvaren navedeni iznos, te da je nesporno da je u prvih devet mjeseci 2004. bio zaustavljen proces modernizacije HŽ-a. 2004. plaćano je ono što je napravljeno, a istina je da je došlo do zakašnjenja, usporavanja i zaustavljanja brzine realizacije modernizacije HŽ-a, kazao je u ispravku i mr. **Marin Jurjević (SDP)**.

Promjenom državne vlasti na prošlim parlamentarnim izborima u odnosu državne politike prema HŽ-u nastaje zaokret. Zaustavljanje tempa modernizacije HŽ-a od nove Vlade još je jedan primjer koliko Hrvatskoj nedostaje dugoročno planiranje, istaknula je **Biserka Perman (SDP)**. Upitala je mora li nužno svaka promjena vlasti značiti i odustajanje od projekata koje je započela prethodna Vlada. Teškoće u financijskom poslovanju HŽ-a i učestale nesreće dostatan su razlog da Vlada ozbiljnije shvati modernizaciju i restrukturiranje HŽ-a. Smatra da je potrebno osigurati kredite za trenutno namirenje dugova HŽ-a, te plan 2003-2007. razraditi po godinama kako bi se mogla pratiti njegova realizacija. Stanje na HŽ-u ilustrirala je i primjerom putovanja od Rijeke do Zagreba, 70-ih se poslovnim vlakovima putovalo 3,5 sata, karte su bile 20 do 30 posto niže od autobusne, a danas, 30 godina kasnije put traje 4 do 4,5 sata, zbog čestih zakašnjenja i puno duže, karte su i do 20 posto skuplje od autobusa. I međunarodnih vlakova HŽ imaju sve manje, jer su u takvom stanju da uskoro neće moći dalje od granice. Kada bi se na našem putu u Europu oslonili na naše željeznice bojim se da bi njihovim sadašnjim tempom do Europe stigli u nekoj od budućih generacija i to ako bi sišli s vlaka i nastavili pješke ili autostopom, kazala je. Upozorila je i kako na gotovo svim kolodvorima HŽ-a, pa i Glavnom kolodvoru u Zagrebu, invalidi u kolicima ne mogu ući u zgradu kolodvora, prići peronima i ući na vlak. Zalažući se za razvoj željeznice, pridružila se svima koji traže promjenu politike Vlade prema HŽ-u kako bi se izbjegla situacija da budemo servis

drugima koji na nama ostvaruju vrtoglave profite.

Dvije slike - pozicijska i opozicijska

Mato Gavran (SDP) zamijetio je da je već uobičajeno da se svaka rasprava u Saboru o gospodarskim aktivnostima pretvori u analizu i optužbe koja je Vlada učinila više i čije su mjere bile efikasnije. I danas imamo dvije slike - pozicijsku i opozicijsku, kazao je. Upitao je imaju li zastupnici snage i sposobnosti, napose dobre volje i odgovornosti donijeti kvalitetna rješenja i istrajati na njihovoj provedbi. Kako sada stvari stoje u potpunosti, ili uopće nemamo, i dalje imamo različite istine, odgovorio je. Istaknuo je kako osobno drži da cilj interpelacije nije međusobno optuživanje, već naprosto poboljšanje stanja. Upozorio je da je vozni park HŽ-a prosječne starosti 24 do 28 godina, na zaostatak u nužnom kapitalnom remontu pruga. Ocijenio je da nije realno očekivati da će HŽ biti sposobne i konkurentne za buduću brzu i nesmiljenu tržišnu utakmicu, a da bi cilj trebao biti upravo to, konkurentan HŽ, kao i ostali gospodarski subjekti. Pritom je upozorio na Đuru Đakovića Specijalna vozila koji je, zahvaljujući naporima bivše Vlade, u prethodne 3,5 godine za HŽ proizveo i isporučio 618 vagona, do konca 2005. i preostala 34. Zahvaljujući tome Đaković se afirmirao i stekao reference koje mu omogućuju da se nose s konkurencijom, ali u njemu vlada velika zabrinutost zbog Vlade, kazao je. Upozorio je da je tijekom protekle dvije godine usporena i smanjena dinamika i prvotni plan od 1.670 novih vagona do 2008. neće biti ispunjen. Podsjetio je i da je Vlada 22. rujna u Slavanskom Brodu obećala proizvodnju novih 300 vagona do rujna 2007., ali još nije potpisan ugovor i upitna je sudbina najmanje 200 od ukupno 500 zaposlenih, te upitao kada će biti potpisan taj ugovor. Na kraju je podržao predložene zaključke, naročito obvezu Vlade da razradi dinamiku realizacije programa modernizacije željeznica, te

za to osigura potrebna sredstva, ma iz kojih izvora.

Ivan Vučić (HDZ) raspravu je započeo navodom da, dok se raspravlja o interpelaciji, Ministarstvo financija priprema otplatu 160 milijuna kredita kojim je bivša Vlada premostila nelikvidnost HŽ-a iz 2000. Za godinu dana očekuje nas isplata 400 milijuna, rekao je i ponovio da je politika bivše Vlade o premošćivanju nelikvidnosti HŽ-a opteretila rad ove Vlade s više od dvije milijarde kuna. Iznio je i podatke da su HŽ od 2000. do 2003. ukupno realizirale 1,4 milijarde investicija u infrastrukturu i 1,2 milijarde u prijevoznim kapacitetima, a samo za 18 mjeseci ove Vlade realizirano je 1,3 milijarde investicija u infrastrukturu, te 1,1 milijarda u prijevozne kapacitete, da je u 2003. ugovoreno više od 630 milijuna kuna investicija direktnim pogodbama, a u 2004. i 2005. manje od 160 milijuna. Istaknuo je i da se u ukupnoj bilanci HŽ, s ovisnim društvima, prvi put bilježi znatnije smanjenje broja zaposlenih, uz rast prihoda i povećanje efikasnosti mjerenog radnim omjerom za 10 posto, da su u 2005. povećane plaće u HŽ-u za pet posto, da HŽ u prvih šest mjeseci 2005. bilježi rast broja putnika za 6,3, a roba za 14,3 posto. Naglasio je da je dobro da je bivša Vlada napravila proces izdvajanja društava kćeri, da ta društva idu na tržište. Ali ne na način kako se radilo, da obnova blok kućice na zagrebačkom ranžirnom kolodvoru košta 400 tisuća kuna, obnova sanitarnog čvora u Donjim Dubravama 500 tisuća. Ta društva u cijenama moraju biti bar približne najboljem ponuđaču, a ne da četiri do pet puta povećavaju cijenu, istaknuo je. Osvrćući se na primjedbe o političkim smjenama, iznio je osobno mišljenje kako je svrha svake politike osvojiti vlast, a da bi stranka vladala mora imati svoje ljude. Ako neće imati svoje ljude u državnim poduzećima, u ministarstvima, ne znam gdje će imati i kako će jedna politika vladati, kazao je. Naveo je i kako je bivša Vlada tri mjeseca prije izbora imenovala regionalne direktore kojih do tada uopće nije bilo, te da su gotovo svi predsjednici sindikata.

Pero Kovačević (HSP) u replici je istaknuo da je temeljna svrha imati stručne, poštene i profesionalne ljude, a oni će politiku provoditi jer svaka Vlada svoju politiku iskazuje u zakonskim inicijativama. Replikom je reagirao i Miroslav Korenika (SDP) ističući da se preko nadzornog odbora može ostvariti politička kontrola nad državnim poduzećima. Dok ne budemo i u državnim poduzećima imali menadžere koji će, bez obzira tko je na vlasti, moći slobodno raditi, neće biti prosperiteta, kazao je. U odgovorima je zastupnik Vučić ponovio da se politika može provoditi samo preko svojih ljudi, a da to svakako trebaju biti stručni ljudi. Na koji će se način provoditi politika ako se ostave direktori u državnim poduzećima nekih drugih političkih opcija, tko će biti kriv, politika ili ti direktori, upitao je.

Mr.sc. **Marin Jurjević (SDP)** istaknuo je da bi i on iz Splita došao željeznicom da ona vozi 4,5 sata, a što je stara uprava obećala, uz stari tempo modernizacije, do Božića 2005. Istaknuo je i kako uopće nije važno o kojoj se Vladi u političkom smislu radi, nego o kojoj se filozofiji razvoja Hrvatske radi. Tu smo različiti, kazao je, dodajući da je po oporbi modernizacija usporena, što potkrepljuju i brojni pokazatelji. Upitao je i što su to naši ljudi, jesu li to članovi stranke, te predložio da se mijenjaju zakoni i kaže tko u prijenosu vlasti treba otići. Složio se da su radnici na HŽ-u dali najbolji primjer, da su oni ispunili svoje obveze, da je šest tisuća ljudi otišlo da se bori na tržištu za svoju egzistenciju. Pozvao je i zastupnike da naprave svoje, da se ne dijele na HDZ i SDP, već da zajedno s hrvatskom Vladom naprave svoj dio i prihvate odgovornost za to. Podsjećajući na dileme unska ili lička pruga, rekao je da bi bilo dobro da se u Saboru kazalo da je lička pruga naša orijentacija, jer unska ide kroz tuđu državu s dvije željeznice, Federacije BiH i Republike Srpske. Državnog tajnika Bregleca zamolio je da pojasni izjavu da, kada bi i svake godine davali pet milijardi kuna, HŽ ne bi ništa napravila, ocjenjujući da je to možda najveća kritika jednoj upravi, da implicira da su to nesposobni ljudi.

Pero Kovačević u replici je istaknuo da bi umjesto hrvatska Vlada bilo bolje rabiti ustavni izraz Vlada Republike Hrvatske, jer nije baš siguran da su sve bile hrvatske i ponašale se u skladu s pridjevom hrvatski. Sve vlade koje izabere hrvatski narod imaju legitimitet da se mogu nazivati hrvatskim vladama, odgovorio je mr. **Jurjević**. Zastupnik **Vučić** ponovio je da stoji kod onoga što je rekao, te naveo da ne zna ni jednu jedinicu lokalne samouprave gdje je SDP na vlasti, a da nije smijenio pročelnike i direktore gradskih ili općinskih poduzeća. Mr. **Jurjević** odgovorio je da u Splitu nije smijenjen ni jedan direktor javnih komunalnih poduzeća, te ponovio prijedlog da se donese zakon o prijenosu vlasti i kaže tko sve treba otići.

Cijena nagibnih vlakova narasla za 1,5 milijuna eura

Od rata pa do danas HŽ prvi put posluje pozitivno, s predsjednikom Uprave Tomislavom Mlinarićem, istaknuo je **Petar Mlinarić (HDZ)**. Naglasio je da je riječ o mladom stručnjaku, s programom modernizacije HŽ-a za EU, te da se to nije sviđalo onima koji su imenovani tri mjeseca prije smjene Vlade, a da ga nije smijenila Vlada. U raspravi se posebno osvrnuo na nabavu nagibnih vlakova izravnom pogodbom s tvrtkom Bombardier.

Od četiri moguće varijante nabave nagibnih vlakova izabrana je najnepovoljnija, jer u projektu ne sudjeluje domaća industrija i gospodarstvo, a stvara se financijska obveza za HŽ i Hrvatsku kao jamca.

Od četiri moguće varijante nabave nagibnih vlakova izabrana je najnepovoljnija, jer u projektu ne sudjeluje domaća industrija i gospodarstvo, a stvara se financijska obveza za HŽ i Hrvatsku kao jamca, kazao je. Iznose-

ći kronologiju pregovora, naveo je kako je u pet godina jedinična cijena nagibnog vlaka sa 2,5 milijuna eura narasla na 4,063 milijuna eura neto, odnosno na 1,5 milijuna eura, a uz catering opremu i osiguranje kredita ukupna jedinična cijena iznosi oko 4,324 milijuna eura, odnosno 73 posto više. Za osam nagibnih vlakova, izračunao je, razlika je 12,5 milijuna eura, ili 92,5 milijuna kuna. Naglasio je i da ugovor o kupnji nagibnih vlakova ostavlja mnoga pitanja otvorenim, o načinu i dinamici plaćanja, zateznim kamatama, nedovoljno definiranom tehničkom opisu, komercijalnim pitanjima, itd. Pregovorima s Bombardierom nova Uprava HŽ-a uspjela je smanjiti potraživanja najprije na 700 tisuća eura, zatim na 461 tisuću, a trenutno je spornih potraživanja oko 350 tisuća eura, a HŽ je uplatio i 35.200 eura zbog otkazivanja školovanja, kazao je.

Miroslav Korenika (SDP) u ispravku je naveo da Vlada nije izravno smijenila bivšeg predsjednika Uprave Mlinarića. Ali Skupština HŽ-a je ministar Kalmeta, u Nadzornom odboru uglavnom ministri ili državni tajnici. Nije šija nego vrat, kazao je.

Petominutnu raspravu u ime kluba zastupnika započeo je u ime **Kluba zastupnika HSP-a** dr.sc. **Tonči Tadić** zamijetivši da se rasprava ustvari vodi oko načina financiranja razvoja HŽ-a. Sve željeznice u svijetu posluju uz određeni oblik subvencija, da li kroz subencioniranu cijenu goriva, kroz odustajanje države od određenih poreza, kroz državna ulaganja u infrastrukturu, vozni park. Ali nitko u svijetu ne pomišlja željeznice ostaviti same sebi, razlika je samo u metodologiji pristupa - hoćemo li željeznice financirati posebnim trošarinama iz cijene goriva ili izravno iz proračuna, kazao je. Upitao je i kako je bilo prihvatljivo financiranje autocesta sa 0,60 kuna po litri goriva, a odjednom to nije prihvatljivo za pruge. Upozorio je i na neobično postavljenu strukturu cijene goriva u kojoj se PDV plaća ne samo na osnovnu cijenu goriva, već i na trošarine, naknade na ceste, sva ostala davanja. U ime Kluba podržao je interpelaciju, napominjući da bi se točka 3. mogla

pažljivije napisati o potrebi redefiniranja cijene goriva u Hrvatskoj. Konstatirao je kako je Vlada izgubila devet mjeseci u 2004. kasneći s modernizacijom željeznice sve do rebalansa kada joj je dodijeljeno 867 milijuna kuna, te da je to kašnjenje nepopravljivo. 2006. očekuje nas i liberalizacija, ali zajedno s njom modernizacija, boji se i privatizacija, a malo je zemalja, možda smo mi jedina, koja je ta tri procesa radila zajedno. Nedopustivim je ocijenio da Sabor od 2000. nije dobivao redovita izvješća o stanju u HŽ-u.

Modernizacija da, ali domaćom operativom

Svi se slažemo da HŽ treba modernizirati da postanu konkurentne autocestama, ali još više i europskim koridorima i onima koji će sigurno željeti, kada Hrvatska uđe u EU, da dobiju ove koridore, kazao je **Ivan Vučić u ime Kluba zastupnika HDZ-a**. Modernizacija svakako, ali modernizacija s domaćom operativom, poručio je. Naglasio je kako se za modernizaciju dižu krediti, često i nepovoljni u kojima se traži da operativna, rezervni dijelovi budu iz uvoza. Spomenuo je pritom da remont ličke pruge radi austrijska tvrtka, šine su iz Češke, uvozi se kamen, te naglasio da se u modernizaciju jednog koridora treba ući studiozno. Naveo je i primjer modernizacije vučnih sredstava, činjenicu da je milijardu kuna u rezervnim dijelovima. Pa u vučnim sredstvima imamo Mađare, Poljake, Čehe, kazao je, poručujući da se jednom odluči da imamo jednu vuču, tipske lokomotive, pa će se tada smanjiti i rezervni dijelovi.

Odgovarajući na primjedbe iz rasprave, državni tajnik **Dražen Breglec** se najprije osvrnuo na istup mr. Jurjevića i traženje objašnjenja izjave da kada bi se u ovom trenutku uložilo i pet milijardi željeznice to ne bi mogle potrošiti. Podsjetio je da je to rekao u kontekstu ulaganja u infrastrukturu. HŽ zbog nužnog restrukturiranja treba pripremiti da može racionalno potrošiti novce, rekao je. Naveo je pritom i podatke o ulaganjima u infrastrukturu, od 139 milijuna

2000. do 960 milijuna 2004. Ni jedan iznos nije bio milijardu kuna, kazao je i stao ponovo s punom odgovornošću iza svoje izjave. Iznio je i podatke o pregledima nakon remonta pruga, od 9,7 kilometara 2000. do 74 kilometara i u izvođenju 94,5 kilometara 2005., dok se u razdoblju 2006-2010. planira više od sto kilometara godišnje. Naveo je i da se od Splita do Zagreba sada putuje oko pet sati i 15-20 minuta, što je znatno manje nego prije dvije godine, ali i znatno više nego li će biti do 2007. kada se završi kompletan remont ličke pruge. Objasnio je da je HŽ donio odluku o nabavci 300 novih vagona od Đure Đakovića, što je investicija od 220 milijuna kuna. S tim se suglasio Nadzorni odbor, u tijeku je davanje suglasnosti HŽ-u za kreditno zaduženje nakon čega će posao moći biti zaključen. Istaknuo je i da su u posljednje dvije godine uprave, koje je nadzirao Nadzorni odbor kojega je imenovala ova Vlada, prekinuli s nekoliko loših praksi - prekinuto je povećanje broja zaposlenih, ove će godine dobrovoljno, bez socijalnih potresa, otići 600 ljudi, a taj će se proces nastaviti, prekinuta je praksa direktnih pogodbi, povećala se realizacija u planiranim sedstvima koja je 2004. bila 80-ak posto, a 2003. je bila 34 posto. Nismo odustali od modernizacije, pojačali smo ulaganja, nismo zaustavili razvoj ni u infrastrukturi ni u strukturnim reformama, kazao je, dodajući da u reforme treba uključiti i privatizaciju ovisnih društava. Najavio je da Sabor do kraja 2005. očekuje Zakon o razdvajanju, u prvoj polovici 2006. nacionalni plan infrastrukture HŽ-a, da su u konačnoj fazi izrade i nacionalni plan željezničko-cestovnih prijelaza, petogodišnji program restrukturiranja.

Cilj nije bila politizacija, već promjena politike

U završnom osvrtu u ime predlagatelja, 24 zastupnika **Kluba zastupnika SDP-a, Slavko Linić** je izrazio zadovoljstvo raspravom i zahvalio svim sudionicima rasprave. Kao pozitivne poruke rasprave istaknuo je zdušnu ocjenu da treba ubrzati razvoj HŽ-a, da

je to poruka i ostalim granama da mogu računati na jači razvoj. Kao vrlo ružnu poruku rasprave naveo je da se pokazalo koliko politika nema zajedničkih ciljeva, koliko se zna podijeliti, posvađati, predbacivati, a napustio se temeljni cilj - eksplozija razvoja u željeznici. Eksplozija razvoja koju poziva Europa i europska politika traži naše zajedništvo, poručio je. No, pokazalo se, dodao je, da nećemo biti uvijek na istim ciljevima, jer se bitno politički nadmudrivati. Istaknuo je da su predlagatelji interpelacije željeli 'pobjeći' od nadmudriavanja, uspoređivanja tko je više pridonio ili ne. Želimo jasno reći bit ćemo uz našu Vladu, ali pokušajmo se dogovoriti kako utjecati na snažnije i jače ulaganje, jer je to važno za željeznice, ali i ostale dijelove gospodarstva, poručio je. Podsjetio je da je zadnji dokument o HŽ-u Plan modernizacije 2003-2007., da je to zastario dokument. Vlada treba dati novi dokument koji će govoriti u koliko godina i koliko novca za ulaganje i ako taj dokument kaže, nismo uspjeli ostvariti 2003-2007., ostvarit ćemo od 2006. do 2010., treba nam 12 milijardi, vjerujem da ćemo ga prihvatiti, kazao je. Upozorio je i na pitanje namjenskih sredstava za modernizaciju željeznica, bez čega HŽ neće dobiti dugoročne kredite. Podsjetio je da je bivša Vlada to predlagala iz trošarina. Prihvaćamo da Vlada može reći 'ne to', ali dajte druga sredstva od milijarde do 1,5 milijardi kuna koja trebaju biti namjenska za razvoj HŽ-a, kazao je. Ponovio je i stav Kluba da je u restrukturiranju HŽ-a najviše učinjeno u dijelu koji pada na teret radnika, ali i upozorio na sporosti u privatizaciji, jačanju povezanih društava na tržištu. Naglasio je da njemu osobno i SDP-u teško pada da nastavak restrukturiranja ide s otpuštanjem radnika, neovisno o otpremninama, te sugerirao Vladi i Upravi da pokušaju naći tržišne pozicije za povezana društva, da ne šalju ljudi na zavode ili u mirovine s otpremninama.

Cilj interpelacije nije bila politizacija, ni prijedlog smjene ni ministara ni Vlade, cilj je bio promjena politike. Promjena politike treba uslijediti samo

u distribuciji sredstava i pronalaženju namjenskih sredstava, zaključio je.

Krunoslav Markovinović (HDZ) u ispravku je kazao da za četiri godine prethodne Vlade nije predviđen brzi razvoj, da je on prebačen za sljedeće razdoblje. Osnivanjem ovisnih firmi stvoren je niz nekonkurentnih firmi i prepušteno da se

bore, kazao je, a tim je istupom i zaključena rasprava o interpelaciji.

GLASOVANJE

Većinom glasova Hrvatski sabor odbio je interpelaciju o radu Vlade zbog zaustavljanja razvoja HŽ-a,

koju su predložila 24 zastupnika Kluba zastupnika SDP-a. Glasovalo se o prijedlogu zaključka Odbora za pomorstvo, promet i veze da se interpelacija odbije, a 'za' taj je zaključak glasovalo 67 zastupnika, 1 je bio 'suzdržan' i 25 'protiv'.

S.Š-H; M.U; N.B.

INTERPELACIJA O RADU VLADE REPUBLIKE HRVATSKE U PROVOĐENJU ZAKONA I OSTVARIVANJU VLADAVINE PRAVA TE ZAŠTITI DEMOKRATSKIH INSTITUCIJA I VIŠESTRANAČJA KAO NAJVIŠIH VREDNOTA USTAVNOG PORETKA REPUBLIKE HRVATSKE

Politika između morala i korupcije

Nakon višesatne rasprave Hrvatski sabor većinom glasova na 17. sjednici odbio je Interpelaciju o radu Vlade koju su predložila 23 zastupnika Kluba zastupnika SDP-a. Povod interpelaciji bili su neki događaji nakon lokalnih izbora u svibnju 2005. godine. Naime, u interpelaciji se, među ostalim, navodi sumnja da je u radu predstavničkih tijela došlo do bilo aznenih djela korupcije. Vlada inzistira da sva tijela državne vlasti obavljaju posao iz svog djelokruga, a i sama drži do tog načela. Vlada smatra da se osobe koje imaju saznanja da su počinjena kaznena djela moraju obratiti tijelima državne vlasti koja su ovlaštena goniti i osuditi počinitelje kaznenih djela.

O PRIJEDLOGU

Umjesto prikaza predložene Interpelacije donosimo uvodno izlaganje dr. sc. **Ive Josipovića (neovisni)**. Povod Interpelaciji, rekao je on, nastao je nakon lokalnih izbora u svibnju 2005.

godine. Naravno, neki se pitaju ima li smisla interpelacija gotovo 6 mjeseci nakon što su događaju počeli, a neki još traju. Neki se također pitaju je li predmet interpelacije, a to je uloga Vlade u provođenju zakona i ostvarivanja vladavine prava te zaštiti demokratskih institucija i višestranačja, uopće primjerena za instrument koji se zove interpelacija. Jedan kolega nedavno je u raspravi govorio o tome što je cilj politike, pa je rekao kako je cilj osvajanje i obnašanje vlasti. To je sasvim točno, uz dodatak o obnašanju vlasti na dobrobit građana te obnašanju vlasti u skladu s demokratskim načelima suvremenih država, posebice europskih. Interpelacijom pitamo je li Vlada učinila sve što je primjereno njejoj ustavnoj poziciji da smanji posljedice nekih djelovanja, posebice pojedinaca koji ozbiljno dovode u pitanje ostvarivanje ovoga načela u demokratskoj praksi. Neki se pitaju je li interpelacija preopćenita. Ona jest općenita, ali ne preopćenita jer se odnosi na neka načela koja bi sve morala rukovoditi u obnašanju i stjecanju vlasti. Što se desi-

lo? Na lokalnim izborima 2005. godine eskalirala je praksa koju smo nekad poznavali. Treba se sjetiti Skupštine Grada Zagreba 1997. godine. Tada se naknadnim radnjama koje nisu primjerene ustavnim načelima i dobrim običajima demokratskih država, a ponegdje su bliska i određenim kaznenim djelima vezanim za korupciju, mijenjala politička volja građana. Demokratsko odlučivanje jedna je od vrhovnih vrednota Ustava. Ustav u članku 1. određuje kako je, između ostalog, vlast ta koju ostvaruje narod izborom svojih predstavnika i neposrednim odlučivanjem. Ako Ustav jamči pravo na lokalnu i područnu odnosno regionalnu samoupravu onda je jasno da se te ustavne vrijednosti mogu ostvariti samo ako su osim izričitih odredbi zakona i propisa poštovane i one inherentne vrijednosti koje stoje iza ovih normi. Iza ovih vrijednosti stoji još jedna koje nema u Ustavu, jedna riječ koja je temelj političke demokracije, a to je povjerenje. Povjerenje građana u institucije. Građani ne vjeruju političarima, ne vjeruju saborskim zastupnici-

ma, ne vjeruju političkim strankama. A kako će vjerovati kada, nakon što su dali svoj glas za opciju "A", ta opcija "A" se dijelom transformira i postaje politička opcija "B". Opcija "B" zagovara drastično različite političke vrijednosti od onih za koje su građani glasovali. Takva praksa nije vezana za jednu stranku niti za jednu političku opciju. Upravo to jest namjera predlagatelja da na takvu pojavu ukaže kao nešto štetno, protiv čega se svi moramo boriti. Vidimo vrlo jasne izraze nepovjerenja u lokalnu vlast nakon 2005. godine. Ono što se desilo u Sisku, Karlovcu, Osijeku, Velikoj Gorici, Dubrovniku i svugdje gdje se desilo narušava ne samo ugled zastupnika nego i demokratske vrijednosti sadržane u Ustavu i demokratskim običajima koje smo prihvatili. Postavlja se pitanje je li cilj izbora, stranaka i političara doći na vlast pod svaku cijenu i jesu li baš sva sredstva dozvoljena? Dozvoljeni su izbori, politička agitacija i propagiranje političkih uvjerenja te pluralizam koji je vrijednost našeg sustava. No, je li prihvatljivo doći na vlast tako da se izabranom predstavniku na jednoj političkoj opciji ponudi određena količina novaca i pogodnosti za njegovu političku grupaciju, stranku ili neovisnu listu? Je li primjereno pogodovati rodbini i prijateljima? To nije primjereno. Siguran sam da svi vi dijelite to mišljenje, samo je pitanje koliko ćemo smoći hrabrosti i reći "ne" takvoj praksi. Zašto interpelacija? Zato što smatramo kako Vlada, u situaciji kada su pojedini sudionici takvih procesa javno rekli da im je nujen novac i kada su potpisivali ugovore koji su jako mirisali na korupciju, nije poduzela sve ono što prema svojoj ustavnoj poziciji mora učiniti. Slušali smo kako su premijer ili Vlada naredili državnom odvjetniku ovo ili ono. Pitanje je može li mu se uopće narediti s obzirom na ustavnu poziciju državnog odvjetnika? Ali ako državni odvjetnik i nije niti smije biti produžena ruka Vlade, onda policija jest dio sustava koji Vlada nadzire. Ne zna se je li išta ozbiljnoga učinjeno nakon što su potpisani kvazikoruptivni ili koruptivni sporazumi. Dakle, to je jedan od propu-

sta Vlade na koji upozoravamo. Drugi propust proizlazi iz toga što Vlada nije samo vrh egzekutive, nego je i političko tijelo. Ona svojim političkim stajalištima formira javno mnijenje i političku scenu. I tu je Vlada morala žestoko udariti po ovakvim pojavama i ne dopustiti da one prođu uz šutnju. Ovakvi slučajevi, ako preko njih danas predemo šutke, ponoviti će se sutra i to ne samo na lokalnoj nego i na državnoj razini. Predlažući zaključke svjesni smo da Vlada nije jedina za to odgovorna. I mi smo odgovorni. Odgovorne su i političke stranke. Zaključci koje nudimo možda jesu atipični za jednu interpelaciju. Atipični su jer se ne odnose samo na Vladu. Svima

Interpelacija je pogled prema onome što se dešavalo nakon lokalnih izbora. Znači, prema onim nečasnim radnjama kojima se naknadno mijenjala politička volja građana.

nama dajemo određene poruke o moralnosti u politici, poruke koje će omogućiti da javnost i građani ne kažu danas i sutra "svi su jednaki". Nisu svi jednaki. Što predlažemo kao zaključke? Prvo predlažemo da se Vlada zaduži da u okviru svoje nadležnosti poduzme mjere kojima će se na svim razinama pojačati odgovornost sudionika u obnašanju vlasti. Zaključak je općenit, ali su općenite i ovlasti koje Vlada ima. Nadalje, predlažemo da se nadležna državna tijela zaduže za pokretanje postupaka u onim slučajevima gdje su postojali podaci i izjave pojedinih sudionika kako je bilo pokušaja korupcije. Također, u cilju daljnjeg razvoja političke i demokratske kulture, Hrvatski sabor treba naglasiti da se propisima i političkim djelovanjem mora postići veći stupanj transparentnosti djelovanja političkih stranaka, naglasiti odgovornost za poštivanje izbornih rezultata te omogućiti veći utjecaj biračkog tijela na ponašanje stranaka, kandidata, izabranih vijećnika i nositelja neovisnih lista. Dakako, sve je to moguće

ako se temeljito pristupi reviziji izbornog zakonodavstva.

Ne vidimo da je u predloženim zaključcima nešto sporno. Možda će se naći pogoden netko od onih koji su sudjelovali u radnjama koje nisu primjerene demokratskim standardima. Vlada će sigurno reći kako je u pripremi izbora učinila sve da oni prođu zakonito. Vlada će sigurno reći kako od međunarodnih organizacija nije bilo nikakvih primjedbi na izborni proces. To je točno. Izbori su provedeni demokratski. Međutim, naš pogled je uprt na ono što se dešavalo nakon izbora, u dio postupka u kojemu se naknadno mijenjala politička volja građana i u kojima se ona vlast koju su građani izabrali rasprišla pod nečim što zovemo političkom korupcijom.

IZVJEŠĆE VLADE

O izvješću Vlade povodom interpelacije govorio je državni tajnik Središnjeg državnog ureda za upravu **Antun Palarić**. Vlada u izvješću naglašava kako ostaje privržena vladavini prava, poštivanju svih ustavnih odredbi te primjeni zakona, kako bi se ostvarila potpuna jednakost i ravnopravnost svih građana, a posebno ustavno pravo građana na lokalnu samoupravu. Vlada je osigurala sve materijalne i tehničke pretpostavke za provedbu lokalnih izbora i poduzela sve mjere kako bi se poštivali zakoni u provedbi izbora. Izbori su još jednom potvrdili da je Hrvatska demokratska zemlja u kojoj tijela državne vlasti djeluju u granicama zakonskih ovlasti. To potvrđuje i međunarodna zajednica. U procesu izbora sudjelovalo je 36 tisuća članova biračkih odbora i više stotina članova izbornih povjerenstava. Političke stranke provele su predizbornu kampanju u granicama civiliziranih tekovina. Nakon izbora Vlada je sazvala konstituirajuće sjednice županijskih skupština i Gradske skupštine Grada Zagreba. Središnji državni ured za upravu poduzeo je mjere za sazivanje konstituirajućih sjednica gradskih i općinskih vijeća. Vlada je poduzela mjere za osiguranje provedbe Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina u predstavničkim

tijelima. Stoga je raspisala dopunske izbore u onim jedinicama lokalne samouprave gdje se zastupljenost nije mogla osigurati temeljem izbornih rezultata. Niti nakon velikih napora tijela državne uprave konstituiranje nije uspjelo u 5 jedinica lokalne samouprave. Stoga je Vlada imenovala povjerenike i raspisala izvanredne izbore. Primjenjujući ovlasti Vlada je raspustila jedno predstavničko tijelo koje u zakonskom roku nije izabralo općinskog načelnika, a konstituiranje jednog predstavničkog tijela ocijenila je nezakonitim. U interpelaciji Kluba zastupnika SDP-a navodi se sumnja da je u radu predstavničkih tijela došlo do izvršenja kaznenih djela korupcije, dakle da postoji korupcija u kupovanju vijećnika. Vlada o tome nema saznanja. Vlada poziva sve one koji imaju dokaze kako je bilo korupcije, da podnesu kaznene prijave tijelima gonjenja i želi da se to procesuiru. Interpelacija se pojavila u trenutku kada Vlada namjerava unaprijediti izborni sustav, kada je pokrenula izbornu reformu te predložila Zakon o neposrednom izboru župana, gradonačelnika Grada Zagreba, gradonačelnika i općinskih načelnika. Vlada smatra kako je poduzela sve mjere koje joj stoje na raspolaganju. Ona će i dalje poduzimati mjere s ciljem unapređenja lokalne samouprave i demokracije. Vlada predlaže Hrvatskom saboru da odbije interpelaciju.

Pero Kovačević (HSP) rekao je kako je netočno da sve državne institucije djeluju unutar svojih ovlasti. Vezano uz kaznenu prijavu na prve insinuacije da postoji trgovina, vi kao državni tajnik trebali ste tražiti od Državnog odvjetništva da poduzme odgovarajuće mjere.

Netočna je tvrdnja državnog tajnika kako Vlada nema saznanja o tome da se negdje dogodila korupcija, rekla je **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)**. Dogodio se eklatantan primjer političke korupcije kada je član Vlade Branko Vukelić zaključio ugovor sa 77-godišnjim Franjom Capanom u ime HDZ-a te se obvezao da će osigurati minimalno 20 tisuća kuna mjesečno za funkcioniranje stranke kojoj taj čovjek pripada.

Čudi lakoća s kojom državni tajnik izriče rečenicu o tome kako Vlada nema saznanja o kupovini vijećnika, a član Vlade potpisuje trgovački ugovor o kupovini. Prema tome, ne samo da ima saznanja nego Vlada kupuje vijećnike, zaključio je **Nenad Stazić (SDP)**.

Sumnja se kako postoji korupcija u kupovanju vijećnika. Vlada o tome nema saznanja. Vlada poziva one koji imaju dokaza kako je bilo korupcije da podnesu kaznene prijave tijelima gonjenja. Vlada želi da se to procesuiru.

Nikola Vuljanić (HNS) ustvrdio je kako je ministar potpisao ugovor a niti predsjednik niti Vlada o tome nisu ništa rekli.

RADNA TIJELA

Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav raspravio je o interpelaciji o radu Vlade u svojstvu matičnog radnog tijela. Odbor je konstatirao kako su u interpelaciji izneseni navodni pojedinačni primjeri nemoralnog ponašanja pojedinih političara ili političkih stranaka nakon izbora. S tim u vezi Odbor smatra kako u interpelaciji navedeni pojedinačni primjeri ne odražavaju stanje u vezi provedenih izbora za predstavnička tijela lokalne i područne samouprave u 2005. godini jer su u većini jedinica izbori provedeni i konstituirana predstavnička tijela u skladu sa zakonom. Odbor ocjenjuje kako je Vlada poduzela sve mjere i radnje u okviru svoje nadležnosti tijekom izbornog postupka do konstituiranja predstavničkih tijela. Većina članova Odbora drži interpelaciju nerazumljivom, s preopćenitim zaključcima i smatra kako pitanja iznesena u interpelaciji ne bi trebala rješavati interpelacijom nego u postupcima pred nadležnim državnim tijelima. Nakon rasprave Odbor je većinom glasova predložio Hrvatskom saboru da odbije interpelaciju.

RASPRAVA

U ime **Kluba zastupnika HNS-PGS-a Dragutin Lesar (HNS)** upozorio je kako je dobro došla tema o odgovornosti Vlade spram djelovanja i funkcioniranja lokalne i regionalne samouprave nakon održanih lokalnih izbora i obećanja kako će se u ovom mandatu izvršiti radikalne promjene izbornog sustava. Osim par kozmetičkih promjena, nije došlo niti do jednog ozbiljnog projekta koji bi išao u korist lokalne i regionalne samouprave. Lokalna samouprava prvo je mjesto gdje se građani susreću s vlašću. Očekivalo se da ponudeni zaključci povodom ove točke budu radikalniji i jasniji. Treba izraziti čuđenje zašto su općeniti te zašto se Vladi govori kako treba poduzeti mjere, a ne kaže se koje. Sve one koji su sudjelovali u kupoprodaji mandata trebalo bi pohapsiti. Izvješće Vlade o interpelaciji kaže kako je ona napravila sve, te kako je sve super. Ništa u lokalnoj samoupravi nije super. Ima nečega što je dobro, ali najviše je onoga što je jako loše. Postavlja se pitanje zašto postoji tržište mandatima te čije su dionice najvrjednije? Jesu li to dionice načelnika, gradonačelnika ili župana? Takvih je u državi 570. Onda slijede dionice njihovih zamjenika. One nešto manje vrijede. Takvih je 1140. Treća su kategorija dionice članova poglavarstva. Njih je negdje oko 3900. Godine 2001. nudili smo neposredne izbore, pa 2003, 2004, 2005. i nije išlo. Sada smo nezadovoljni trgovinom mandata, kao da se to prvi put desilo u Hrvatskoj. Čak je nakon ovih izbora bilo daleko manje trgovine. Instrumenti zaštite da dionice ne dođu na tržište, četiri puta su u Hrvatskom saboru bili odbijeni. Vlada je doduše došla s nekakvim prijedlogom zakona o neposrednim izborima i izmjenom izbornog zakonodavstva. Odgovornost podjednako snose zastupnici koji su tada i sada glasali protiv takvog prijedloga. Problemi lokalne i regionalne samouprave nisu samo u kupovini ili prodaji mandata, problemi su u njenoj nadležnosti. Na primjer, župani je su vlasnici zdravstvenih ustanova i ustanova za starije i nemoćne. Njihovi

gubici idu na teret županija kao vlasnika, a država je gospodar koji određuje proračun, potpisuje kolektivne ugovore i utvrđuje materijalne rashode i rashode za zaposlene te utvrđuje cijene smještaja. Nadalje, kakva je pozicija lokalne i regionalne samouprave u rješavanju sporova o imovini ili granicama? Ako se ne mogu dogovoriti, Vlada formira arbitražnu komisiju. Koliko predmeta riješi arbitražna komisija? Koliko predmeta stoji na rješavanju od 1995. godine? Općine ne mogu utvrditi prostorni plan ako nemaju utvrđene granice. Hrvatska je u Državnom proračunu prošle godine imala prihode od 99 milijardi kuna, Grad Zagreb 5,1 milijardu, a sve općine, gradovi i županije 11,5 milijardi kuna. U najznačajnijim izvorima prihoda državi ostaje više nego lokalnoj samoupravi. Osim toga, sve općine i gradovi nisu jednaki pred zakonom. Tamo gdje je većinsko poljoprivredno stanovništvo, velike općine nemaju dovoljno sredstava. Vlada tvrdi kako je riješila sve probleme. Zato i imamo situaciju da su primjerice u Primorsko-goranskoj županiji ukupni prihodi po glavi stanovnika iznosili 5100 kuna, a u Virovitičko-podravske županije 2200 kuna. Vlada ne želi shvatiti različitost položaja jedinica lokalne i regionalne samouprave.

U ime **Kluba zastupnika HDZ-a Dražen Bošnjaković (HDZ)** upozorio je kako bi bilo bolje kad bi interpelacija bila malo konkretnija, s točnim podacima i imenima. Naime, prema Poslovniku je, nakon rasprave o interpelaciji, moguće dovesti i do rasprave o povjerenju Vladi i pojedinom ministru. Ova interpelacija može se smatrati i podlogom za raspravu o stanju demokracije i višestranačja. Zaključci u interpelaciji nisu sporni i oni se zapravo i provode. U točki 1. zaključaka kaže se kako se zadužuje Vlada da u okviru svoje nadležnosti poduzme mjere kojima će na svim razinama pojačati odgovornost svih sudionika. Prema mišljenju Kluba zastupnika HDZ-a Vlada to i radi. U točki 2. zaključaka kaže se da se zadužuju nadležna državna tijela da odmah pokrenu postupke radi provjere vjerodostojnosti izjava o političkoj korupciji

itd. Po našem mišljenju to državna tijela rade, samo se treba upitati postoje li kaznene prijave? Ovdje je bio apostrofirani problem Karlovca. Taj ugovor dat je državnom odvjetništvu da ispita ima li išta nečasoga. Što je sporno? Sporno je sve ovo prije, jer interpelacija polazi od činjenica da je nakon izbora došlo do postupaka i aktivnosti pojedinih stranaka i političara koji, ako su podaci istiniti, ozbiljno ugrožavaju ustavom i zakonom određena pravila ponašanja. Riječ je o navodnim kupovanjima glasova i mandata neprincipijelnim nagodbama. U interpelaciji se kaže kako postoje navodna kupovanja, nepravilnosti i nemoralnosti. Dakle, ne raspolaže se konkretnim podacima i činjenicama. I onda se našlo krivca u Vladi. Vlada je odgovorna jer nije sankcionirala nešto za što nismo sigurni da se dogodilo. Ne možemo Vladu pozivati na odgovornost za nešto za što nismo sigurni da se dogodilo. Ovo o čemu je bilo riječi trebaju utvrditi državna tijela. Navode se primjeri Siska, Velike Gorice i Osijeka. U Sisku se zapravo pokazala slabost Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina. Odnos snaga nakon izbora bio je 25:24 u korist koalicije. Nakon toga dolazi do ostavke trojice pripadnika nacionalnih manjina. Njih ne zamjenjuju drugi pripadnici nacionalnih manjina i dolazimo do toga da više nemamo ravnomjernu zastupljenost nacionalnih manjina u tom vijeću. Provocira se dodatno popunjavanje županijske skupštine gdje se odnos snaga mijenja, tako da imamo jednu komotniju većinu, 27:25. Što se dogodilo u Velikoj Gorici? Predsjednik gradskog vijeća ne saziva sjednicu vijeća 3 mjeseca, znači u zakonskom roku u kojem je to trebao sazvati. Zašto? Zato što je član poglavarstva dao ostavku i želi aktivirati svoj mandat člana skupštine. On je prevaga koja će donijeti vlast na jednu ili na drugu stranu. Imamo situaciju danas da su neke koalicije koje su jučer bile nezamislive itekako zamislive i danas su se dogodile. Koalira gotovo svatko sa svakim. Na ovim izborima glasovi su se malo disperzirali. Došlo je do gubitka povjerenja birača u stranke. Pojavile su se nezavisne liste i kandidati koji su

odnijeli dosta glasova. U takvoj situaciji teško je složiti stabilnu vlast. Stoga je dobro što Vlada ustrajava na prijedlogu o neposrednom izboru gradonačelnika, načelnika i župana. Dobra je i odluka da se ide sa Zakonom o državnom izboru povjerenstvu. Teško je prihvatiti tezu da je Vlada kriva. Imamo više od 500 jedinica lokalne samouprave. Najveći dio njih je konstituiran. Temperatura se digla vezano uz koalicije i prelasku iz jedne stranke u drugu. Nemoralnih postupaka bilo je i prije, ali to će sankcionirati birači na sljedećim izborima. Interpelaciju nećemo prihvatiti, zaključio je Dražen Bošnjaković.

U velikoj većini izbori su provedeni i tijela vlasti konstituirana bez ikakvih problema. Imamo oko 570 jedinica lokalne samouprave. Ako je u 5 slučajeva i bilo određenih propusta, radi se o nešto manje od 1%.

Netočno je kako Vlada već provodi prvi predloženi zaključak, upozorio je **Nenad Stazić (SDP)**. Da Vlada to čini, ona bi smijenila ministra Branka Vukelića onoga trenutka kada je u javnost dospjelo da je potpisao nečastan trgovački ugovor o kupovini vijećnika. **Ljubica Lalić (HSS)** rekla je kako je netočno da Vlada nema odgovornost jer ona svojim tumačenjem želi promijeniti političku volju građana Sisačko-moslavačke županije, tvrdeći - mimo zakona - da vijećnike koji su izabrani s redovnih lista moraju zamijeniti vijećnici iste nacionalne manjine. Naime, ovi članovi vijeća nisu bili izabrani kao pripadnici nacionalne manjine, a stranke na čijim listama su vijećnici izabrani ne prebrojavaju krvna zrnca pojedinog svog kandidata. Potpuno je netočno, rekao je Zvonimir Mršić (SDP) da su se glasovi na lokalnim izborima disperzirali. Glasovi nisu disperzirani u Varaždinu, Čakovcu, Koprivnici, Molvama, Slatini, Požegi, Zagrebu i Istri itd.

Glasujte za zaključke!

Dr. sc. **Ivo Josipović (neovisni)** u ime **Kluba zastupnika SDP-a** upozorio je na pitanje o tome koliko zaključci trebaju ići u detalje, a koliko trebaju biti općeniti. To ovisi o ambicijama predlagatelja. Naša je bila da pokušamo dobiti konsenzus o zaključcima ili barem dominantnu većinu. Kolega Dražen Bošnjaković govori kako su zaključci prihvatljivi. Pa glasajte za zaključke! Međutim, za mene je zaprepašujuće što Vlada ne prihvaća zaključak kojim se ona zadužuje da u okviru svoje nadležnosti poduzme mjere. Upravo su zato općenito formulirani ti zaključci, da budu prihvatljivi svima. Vidimo, Klubu zastupnika HDZ-a su prihvatljivi. Predlažem da glasamo za zaključke, a onda će politička praksa pokazati što to zapravo znači u političkom životu.

Korupcija najgoreg oblika je kada recimo u Labinu koaliraju crveni i crni.

Drago mi je da možemo progovoriti o nemoralu koji se javio nakon posljednjih lokalnih izbora, rekao je u ime **Kluba zastupnika IDS-a Damir Kajin (IDS)**. U zaključcima se Vlada zadužuje da u okviru svoje nadležnosti poduzima mjere. S tim se treba složiti. Drugi zaključak govori kako se zadužuju nadležna državna tijela vezano uz političku korupciju i navodno podmićivanje pojedinih izabranih predstavnika. U načelu se slažemo s tim, ali nije politička korupcija samo dati nekome 50 ili 100 tisuća eura da bi promijenio stranačke boje. Korupcija najgoreg oblika je kada recimo u Labinu koaliraju crveni i crni protiv IDS-a koji je tamo dobio 45% glasova. Zašto se dešava nemoral? Nemoral je potaknut izmjenama lokalnog zakonodavstva 2001. godine, gdje se vijećnici na lokalnoj razini biraju proporcionalnim sustavom. Treća točka zaključaka predlaže da Hrvatski sabor naglasi kako se mora postići veći stupanj transparentnosti u djelovanju poli-

tičkih stranaka te naglasiti njihovu odgovornost za poštivanje izbornih rezultata. S tim u vezi neophodno je što prije pristupiti cjelovitom zakonskom reguliranju osnivanja, djelovanja i financiranja političkih stranaka i time osigurati transparentnost njihovog rada i odgovornost stranaka i političara. Treba upozoriti kako sigurnu financijsku situaciju imaju samo one stranke koje su naslijedile imovinu bivših stranaka i one stranke koje su provodile procese pretvorbe. Sve ostale su sirotinja. Žive od izbora do izbora. Uglavnom ih financira samo članstvo. Ovo što se danas predlaže u nekim antikorupcijskim programima, na kraju će dovesti do amerikanizacije hrvatske politike koja će voditi ka tome da prežive tri, četiri stranke na političkoj sceni Hrvatske. Politikom bi se ubuduće bavili samo oni koji su bogati. Ako se to dogodi, to će biti katastrofa. U interpelaciji se također predlaže da Hrvatski sabor pozove sve sudionike demokratskih izbornih procesa da u njima sudjeluju sukladno Ustavu, zakonu i načelima demokratskog društva, poštujući izbornu volju građana. Naglasak je na izbornoj volji. Sav nemoral dešava se nakon izbora. Predizborne koalicije čista su stvar. Građanin tada zna za koga glasa ili za koju listu glasa. Nemoral nastaje nakon izbora. Tu se isključuje građanina, a elite određuju kamo će kasnije njihov glas. Na primjer, pred izbore u Labinu je sve bilo čisto. Ali nakon izbora nastaje ta politička perverzija. Isto je vjerojatno i s Velikom Goricom, Karojbom, Dubrovnikom, Splitom, Osijekom, Slavonsko-baranjskom županijom. Sve su to paradigme nečeg nemoralnog što je prouzročio loš, friziran i nekim strankama prilagođen izborni zakon. To je bit. I zato nemojmo istu stvar napraviti s nacionalnim zakonodavstvom na nacionalnoj razini. Svako izorno friziranje dovodi do postizborne perverzije. Svako podešavanje izbornih pravila dovodi do moralnog i političkog kraha političara te revolta građana prema politici. Takva politika pretvara se u goli interes. Ona je lišena bilo kojeg morala. IDS podržava interpelaciju. Što ona govori? Govori da je vlast i najmanje izvršne vlasti veća

nego vlast Hrvatskog sabora. Ovdje niti imamo moć niti novac, ali zato je novac kod izvršne vlasti i zato je tolika jagma na lokalnoj razini. U 4 godine u Velikoj Gorici u pitanju je 800 milijuna ili milijarda kuna, u Zagrebu 20 ili 25 milijardi kuna, a u 4 godine tek milijardu kuna u županiji. Županije raspolažu sa 100 do 300 milijuna kuna godišnje. To nije normalno, to je naprosto smiješno. Tako se ne može upravljati županijom.

Gračac, Knin i Sisačko-moslavačka županija

U ime **Kluba zastupnika SDSS-a dr. sc. Milorad Pupovac (SDSS)** naveo je neke slučajeve koji su se dogodili nakon lokalnih izbora. U općini Gračac jednom od vijećnika SDSS-a dan prije odlaska na konstituirajuću sjednicu općinskog vijeća poslodavac, direktor benzinske stanice, govorio je da ne ide na sjednicu. Ovaj je to s pravom protumačio kao pritisak na njegovu građansku, vijećničku i političku obvezu koja je imala za cilj promijeniti rezultate izbora u toj općini. Taj vijećnik je u međuvremenu ostao bez posla. Slično se dogodilo i u Kninu. Ljudima koji su vijećnici SDSS-a pokušava se nuđenjem posla promijeniti političku poziciju u odnosu prema vrlo važnim pitanjima, ne za stranku ali za grad i za državu svakako da. Posebno je osjetljivo ako se u takve poslove upliću oni koji su predstavnici državnih službi. Interpelaciju koju pozdravljam ne razumijem kao poziv za preispitivanje odgovornosti Vlade, ali je razumijem kao kritiku onih segmenata vlasti koji nemaju nikakve osjetljivosti za ovu problematiku. Birokracija ne može biti osjetljiva na kritiku, ali političke stranke i Vlada to sasvim sigurno mogu. Ako se pojavi dovoljna količina slučajeva u javnosti, kao što je bio slučaj s pojedinim zastupnicima stranke umirovljenika koji su bili podmićivani i potkupljivani, to je dovoljan razlog za interes ne samo Državnog odvjetništva nego i nadležnih tijela koja prate pitanja zakonitosti. Isto vrijedi i za druge slučajeve, npr. Hrvatske stranke prava i pitanje njezinih vijećnika. S političkom korupcijom ne

možemo imati dobru i efikasnu vladavinu na bilo kojoj razini, a lokalna je jedna od temeljnih. Što se tiče manjina, bilo je povika na sporazum između vladajuće stranke i predstavnika manjina, posebno SDSS-a. Bilo je određenog nerazumijevanja. Pojavilo se nerazumijevanje u slučaju rješenja u Sisačko-moslavačkoj županiji. To što se tamo dogodilo u granicama je zakona. Ništa nezakonito se u konstituiranju te skupštine nije dogodilo. Drugo je pitanje da li taj manevar ili manipulaciju izvedenu unutar granica zakona treba dopustiti na svim mogućim sljedećim mjestima. Ako mene pitate, ne. I ako bi kojim slučajem netko pokušao reciklirati to iskustvo Siska, onda bi i predstavnici manjina sasvim sigurno rekli ne. Dakle, to jest u okviru zakona dopuštena manipulacija, ali budući da je dobra za lokalnu demokraciju, onda ćemo je tolerirati. Međutim, ako bi se pretvorila u praksu ne bismo je mogli tolerirati. Ima nekih stvari koje se sude pred sudom. Ali ima i nekih stvari koje se sude u susjedstvu, javnosti, tramvaju ili na ulici. Taj je sud jednako bitan. Interpelacija ima smisla ako podigne osjećaj odgovornosti. Političke stranke ne mogu biti prostor za političku korupciju.

Mijenjanje volje birača

Unatoč opširnom obrazloženju u interpelaciji nisu nabrojani svi primjeri koji ukazuju kako se manipulacijama može preinačiti volja birača, upozorila je u ime **Kluba zastupnika HSS-a Ljubica Lalić (HSS)**. U Ustavu piše kako vlast proizlazi iz naroda i pripada narodu. To načelo dužna je osigurati Vlada. Kod nas se ove godine to nije dogodilo. To je odgovornost Vlade. U velikom broju slučajeva građani su htjeli jedno i tako glasovali a politička trgovina, pritisci, ucjene, primamljive ponude i izdaja pojedinaca dale su im drugu vlast. Nestaje povjerenje građana u lokalnu i državnu vlast, demokraciju, vladavinu prava i funkcioniranje države. Vlada kaže kako ostaje privržena demokraciji i vladavini prava. To je deklarativno, a praksa je drugačija. Praksa govori o

proizvoljnim i pravno potpuno nelogičnim tumačenjima zakona, a sve u funkciji promjene vlasti. Treba se samo sjetiti zahtjeva za vjerodostojnim tumačenjem pojedinih odredaba Zakona o izborima predstavničkih tijela u jedinicama lokalne samouprave. Zahtjev je uputila Vlada a cilj je bio promjena već konstituirane vlasti u Sisačko-moslavačkoj županiji. Vlada kaže da je osigurala sve materijalne i tehničke pretpostavke za provedbu lokalnih izbora i poduzela sve mjere kako bi se poštivali zakoni. To znači da je zakon moralo poštivati i općinsko izborno povjerenstvo u Cerni. Oni su utvrdili kako su svi kandidati kandidirani sukladno zakonu. Nakon izbora utvrdili su izabrane vijećnike. Vijeće je konstituirano. Ništa posebno, osim što lokalna vlast nije bila po volji Vlade i nekih lokalnih političkih moćnika. Novoizabrana vlast počela je raditi. Nakon isteka roka od 90 dana dolazi akt Središnjeg državnog ureda za upravu kojim se utvrđuje nezakonitost konstituiranja, jer predsjednik vijeća nije imao prebivalište na području općine Cerna. Taj propust nikoga ne bi smetao da je izabrana vlast, osim po volji naroda, bila i po volji Vlade. Vlada je konstituiranje proglasila nezakonitim i imenovala povjerenika. Izabrana vlast u općini Drenovci je po volji naroda, ali ne i po volji Vlade. Na jednoj sjednici vijeća predsjednik određuje stanku od 10 minuta. Dio vijećnika ode na stanku, a dio ostane u prostoriji. Vođenje sjednice preuzme jedan od vijećnika. Razriješi se dužnosti predsjednik vijeća i imenuje novi. Vrativši se sa stanke predsjednik sazna da više nije predsjednik. Sve bi to bilo komično da ne dolazi mišljenje Središnjeg ureda za upravu koji kaže da je sjednica vijeća i odluka o razrješenju starog i izboru novog predsjednika vijeća bila zakonita. Naš Središnji ured sve vidi, čuje i zna, ali samo onda kada treba promijeniti lokalnu vlast izabranu voljom naroda, ali koja nije po volji Vladi. Točno je da je i ranije bilo pojedinačnih izdaja biračkog tijela. Međutim, nije ih bilo u tolikoj mjeri i u tolikom broju kao ove godine. Karakteristika ovih izbora uz preveliki postotak apsti-

nencije građana je i izdaja velikog broja pojedinaca, politička trgovina i neprincipijelna koaliranja. Vlada nije poduzela mjere kako bi se spriječio udar na demokratske institucije. Ona ne reagira na kršenja političke volje građana. Štoviše, stiče se dojam da ih fabricira. Klub zastupnika HSS-a daje punu potporu podnesenoj interpelaciji.

Predizborne koalicije su čista stvar. Građanin tada zna za koga i za koju listu glasuje. Nemoral nastaje nakon izbora.

U ime **Kluba zastupnika HSP-a** govorio je **Pero Kovačević (HSP)**. On je upozorio kako predsjednik Odbora za zakonodavstvo krši Poslovnik i važeće zakone. Naime, HDZ iz Velike Gorice zatražio je od predsjednika Odbora autentično tumačenje članka 7. stavak 1. podstavak 1. Zakona o izboru članova predstavničkih tijela i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Odbor o tome nije raspravljao. Međutim, u dopisu Odbora od 9. studenog ove godine gdje se daje mišljenje o tome slučaju bez da je to bilo na sjednici. Ali to nije poslano gradskom vijeću Velike Gorice nego lokalnom HDZ-u. Stoga moli predsjednika Hrvatskog sabora da poduzme mjere kako se ovako nešto više ne bi dogodilo. Ovo je eklatantan primjer da se ova interpelacija proširi i na Florijana Borasa, predsjednika Odbora za zakonodavstvo. Više je iluzorno raspravljati o interpelaciji kada imamo primjer koji govori da će se to i dalje raditi. Pravaši - kad god vide naslov Interpelacija o radu Vlade - imaju u vidu i svoje zakonske projekte koje su uputili kao što je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o političkim strankama, kao što je reforma izbornog zakonodavstva, kao što je pitanje financiranja stranaka, prijenosa vlasti te sukoba interesa. Kad govorimo o vladavini prava bitno je govoriti i kako je provedena pretvorba i privatizacija. Tu smo dali prijedlog zakona da se oduzme sve

što je nezakonito stečeno. Kad je riječ o korupciji, ona se u daleko većem opsegu odvija negdje sasvim drugdje.

Cinična trgovina

Ovom interpelacijom, među ostalim, želimo izraziti zabrinutost političkim životom, parlamentarizmom i vladavinom prava u Hrvatskoj, naglasila je u ime **Kluba zastupnika SDP-a Ingrid Antičević-Marinović (SDP)**. Čitav niz događaja koje je teško sve i nabrojiti upozorava na svu dubinu političke krize i političku mizeriju u kojoj se Hrvatska nalazi. Manjkav je proeuropski program Ive Sanadera. Nedostaje mu glavna mjera. Ono što nedostaje državnoj politici i svima nama je beskompromisno iskorjenjivanje negativnih pojava. Lokalni izbori pokazali su krizu sustava. Preinačuje se volja građana. Građani su osiromašeni i poniženi. Oduzeta im je imovina, a sada im se oduzimaju i njihovi glasovi. Zašto? Da bi se sačuvala privilegije. Proradilo je tržište glasova gdje se nemilo torbari. Europska komisija izrazila je ozbiljnu zabrinutost za funkcioniranje državne uprave. To je glavna tema SDP-ove interpelacije. Nakon lokalnih izbora došlo je do ciničnog trgovanja naočigled javnosti. Zar je takva odlučnost u politici potrebna, gdje gotovo nijedno sredstvo nije strano da bi se postigao goli cilj u borbi za vlast? Kao da je riječ o nečem posve prirodnom. Odgovorni smo za vladavinu prava. Svi smo pozvani da bi Vlada djelovala u korist građana, da bi se postigla društvena solidarnost i politička korektnost. Sve se to počelo urušavati. Na djelu je socijalna entropija. Društvo ponovo postaje anemično. Zašto ova interpelacija? Zato da se politika, jer ovako više ne ide, rehabilitira, ali ne samo na verbalnoj razini. Politika zadire u naš život i sudbinu svakog čovjeka. Upravo u jedinicama lokalne samouprave oživotvoruje se i državna vlast i lokalna samouprava. Tu građani doživljavaju koliko je vlast efikasna ili neefikasna. Zato sliku koja se stvara o politici treba ponovno preispitati. Mnoge afere koje su isplivale nakon lokalnih izbora

u vezi s nekim osobama ili strankama, izazivaju optužbe, sumnje, predrasude i poopćavanja. S obzirom na to da se ne sankcioniraju niti Vlada o njima vodi računa, one se prenose na čitav politički svijet. Sve to potkopava povjerenje građana. To otvara vrata ponovnom rađanju totalitarnih ideologija.

Lokalni izbori pokazali su političku krizu sustava, demokracije i pluralizma.

Ponašanje gdje je sve dopušteno, gdje se trguje naočigled javnosti, gdje u tome izravno sudjeluju vladini dužnosnici - to je neka vrsta infarkta političkog sustava, demokracije i političkog pluralizma. To je vrlo opasno za očuvanje političkog parlamentarizma. Na neki način uvodi se meki totalitarizam, gdje je sve dopušteno. Zato interpelacija poziva na promjenu djelovanja. Ne slažemo se kako nema korupcije. Za sve ono što USKOK nije sankcionirao i pokrenuo te za sve ono što sud nije pravomoćno osudio. Po tome bi Hrvatska bila među prvim zemljama, a situacija je obrnuta. Upravo ondje gdje se slabo sankcionira postoji velika sumnja u korupciju. Zato nije dovoljno za nekog političkog dužnosnika ustvrditi: "on nije osuđen". Za svakog građanina koji je nezaposlen traži se da nije kazneno osuđivan, ukoliko želi negdje konkurirati. Prema tome posebnu pažnju treba pokloniti preventivnom ponašanju i primjeni preventivnih zakona.

Netočan je navod kako je Hrvatska u političkoj mizeriji. Ovdje se spominju četiri slučaja, a 1% je 6 slučajeva, pojasnio je **Krunoslav Markovinović (HDZ)**. To je izuzetno malo i to ćemo moći lako sankcionirati.

Nitko nije nevin

U ime **Kluba zastupnika HSLS-a, DC-a i LS-a** govorio je dr. sc. **Zlatko Kramarić (LS)**. On je upozorio kako ne želimo ili izbjegavamo priznati da je cijeli problem u sustavu. Sustav je omo-

gućio sve ovo što se događa. Sada se kao čudimo i očekujemo da ljudi budu bolji od onoga što im sustav omogućava. Međutim, možemo reći da smo 2005. godine doista prevršili svaku mjeru. Nešto treba mijenjati. Odmah poslije izbora išlo se sa Zakonom o neposrednom izboru gradonačelnika, načelnika i župana. Imali smo šansu za to još 2001. godine, ali se to nije dogodilo. Treba priznati kako ove stvari nije lako dokazati. Podnijeli smo jednu interpelaciju USKOK-u o ovome, pa sam na kraju na ispitivanju imao osjećaj da sam ja kriv, a ne oni koji su to napravili. U medijima je bilo izjava gdje ljudi jasno i glasno kažu, imenom i prezimenom, da im se nudila "lova". Najtragičnija je spoznaja kako najveći broj Osječana koji su me poslije susretali kažu: "A zašto vi niste dali više?" To je bila reakcija građana. Što je rezultat svega ovoga? Apstinencija, ravnodušnost i gubljenje povjerenja. Najviše smeta teza kako smo svi isti. Nismo svi isti. Budimo iskreni - u ovoj interpelaciji prevladava selektivan pristup. Labina i Knina nećemo se sjetiti, ali sjetit ćemo se onih sredina gdje se osjećamo prevarenim. Imamo dvostruki pristup i to se osjeća. Nemojmo sa sebe skidati odgovornost i nitko u tome nije nevin. Nema te stranke koja bi za sebe mogla reći da je u tome nevin. U interpelaciji dobro je apostrofirano pitanje što se doista događa s tako izabranim lokalnim vodstvom? Vrlo često pravu igru vode ovi iz sjene. Postoje gradonačelnici i župani u sjeni. Oni su dali te iznose o kojima se priča i oni vrlo brzo traže da naplate tu svoju uslugu. Onda politika i izbori postaju farsa. Mi smo ti koji se izlažemo riziku izbora, a pravi igrači ostaju u sjeni. Oduvijek kao liberal inzistiram na neovisnosti institucija. Mora se konačno dogoditi da nema potrebe da nijedna institucija pita politiku što da radi. A to je ono što nam se događa, ponavlja i generira i što nas vraća korak unazad. Interpelaciju ne treba relativizirati. Za nijansu je trebala biti iskrenija, jer nema te hrabrosti priznati da i mi u tome sudjelujemo. Ne možemo pobjeći od ljudskih slabosti koje mogu sankcionirati samo sljedeći izbori. Javnost bi

trebala biti korektiv koji će kao u Rimu podići ili spustiti palac. Mora se točno znati tko je, što, kada i zašto kupovao. Važno je koliko to košta i što sve to poslije znači za život grada, županije, općine, a na kraju krajeva i države u cjelini. Možemo relativizirati pa reći da je to 4, 5 ili 10 slučajeva, ali je kudikamo više. Kao političari morali bismo reagirati i pokušati stvoriti pravila igre koja će onemogućiti takva ponašanja. Bez moralne supstance nema politike. Politika je častan posao i zahvaljujući i njoj moguće su promjene u društvu. Zbog toga vratimo povjerenje moralu i dignitetu posla političara.

Gospodin Zlatko Kramarić vrlo je nesretan jer nije uspio postati gradonačelnikom Osijeka, rekao je u ispravku netočnog navoda **Ivan Drmić (neovisni)**. To ne opravdava način na koji on sve to prikazuje kao da je postignuto urotom i prevarom. Na proteklim izborima predvodio je listu od 4 stranke i jedva je uspio dobiti nešto više od 10% glasova.

Stranačko prljavo rublje

Dr. sc. **Furio Radin (neovisni; zastupnik talijanske nacionalne manjine)** rekao je kako interpelacija o političkoj korupciji ima opravdanje ako dolazi od civilnog društva, crkve ili akademske zajednice. Drugim riječima, ima opravdanje ako bi došla iz dijela društva izvan stranačke politike. Međutim, kada propovijedi o neprincipijelnim nagodbama koje dezavuiraju volju birača - a tako piše u ovom dokumentu - dolaze iz redova političkih stranaka, onda je to demagogija. Stranke su sklone skrivati svoje prljavo rublje a vaditi tuđe. Sigurno je, međutim, kako su sve stranke sklone trgovini i prodaji te kako su netransparentne. Kada se govori o političkoj prostituciji ona doista postoji. Međutim, pristrani su oni koji su potpisali interpelaciju kada takvu "vrlinu" pripisuju samo određenim strankama. Kada govore o političkoj korupciji, to stranke najčešće rade kako bi prikrile svoju. Kada govore o netransparentnom trošenju sredstava to je uglavnom kako bi se

prikrila vlastita netransparentnost. Kada se govori o neprincipijelnim koalicijama onda se dostiže maksimum, jer stranke uvijek samo aludiraju na tuđe koalicije. Nakon koalicije SDP-a s HSP-om - što dalje očekivati? Ako netko misli da smo dostigli dno, onda se vara. Već je lansiran pokusni balon nacionalne koalicije između SDP-a i HDZ-a, nakon koje bi svi mogli zatvoriti dućan i ići doma jer bi to bio kraj svake politike. Ove dvije stranke u jednom trenutku bile su sklone ukinuti nacionalne manjine iz Hrvatskoga sabora, promijeniti Ustavni i izborni zakon. To se desilo prije 4 ili 5 mjeseci. Ta će ideja opet doći u Hrvatski sabor. Ljudi u politiku više ne vjeruju, niti u poziciju niti u opoziciju, a to je strašno. Jer, kada ljudi više ne vjeruju u politiku, gube i vjeru u demokraciju. Ova interpelacija nije suvišna, ali još očekujemo interpelaciju koja će govoriti o propustima onih koji je podnose, a tek onda o tuđim propustima.

Rezultat nemoralnih postizbornih radnji su apstinencija, ravnodušnost i gubljenje povjerenja građana u politiku i političare.

Neprihvatljiva je i netočna tvrdnja kako su sve stranke spremne na prodaju, netransparentnost u djelovanju i korumpirane, rekao je **Ivica Pančić (SDP)**. To nije slučaj sa SDP-om. **Pero Kovačević (HSP)** također je upozorio kako je netočan navod da su sve stranke spremne na prodaju.

Florijan Boras i Odbor za zakonodavstvo

Nenad Stazić (SDP) upitao je: O čemu govori ova interpelacija? Govori o nacionalnoj sramoti, dućanu i trgovini, poništavanju volje birača i njihovom vrijeđanju. Čemu ova interpelacija? Pa nakon ovoga što smo čuli da je napravio predsjednik Odbora za zakonodavstvo Florijan Boras, očito ničemu. Dok govorimo o krajnjem nemoralu i trgo-

vini mandatima, Florijan Boras piše dokument kao predsjednik Odbora za zakonodavstvo, a da nije sazvaio Odbor. Kakvo povjerenje u politiku i političare imaju građani? Bilo bi iluzorno misliti kako bi to povjerenje moglo biti veće nakon ovih lokalnih izbora i nakon svega što se poslije tih izbora događalo. Tu se otkrila sva bijeda hrvatske politike. Je li bilo i prije takvih stvari? Bilo je, sjećamo se 1997. kada je predsjednik Franjo Tuđman rekao: "Nećemo trpjeti u Zagrebu oporbenu situaciju!" Nije se njega ticalo što su građani htjeli oporbenu situaciju. On ju nije htio. Htio je da HDZ u Zagrebu bude na vlasti, pa su kupljena dva vijećnika, Buković i Šporer. Oni su sinonimi za prostituciju u politici. Već sam predlagao, rekao je Nenad Stazić, da se legalizira prostitucija i donese zakon. U okviru zakona bilo bi poglavlje o političkoj prostituciji, pa da barem plate porez oni koji se već time bave. Bilo je i prije lokalnih izbora, ali ovako nešto nije se događalo. Na izborima 2001. godine stranke koalicije nešto su lošije prošle nego na parlamentarnim izborima 2000. godine. Ali tim strankama nije palo na pamet da lošiji izborni uspjeh idu mijenjati kupovinom vijećnika. HDZ je 2005. godine pobijedio na nacionalnoj razini. Na lokalnim izborima nije se prošlo kako se očekivalo. U Zagrebu je HDZ hametice potučen, ali i u drugim sredinama. Zbog toga 'ajmo u trgovinu! Tko je kupac u svim ovim slučajevima, a tko prodavatelj? Kupac je uvijek HDZ. Prodavatelji su uglavnom vijećnici Hrvatske stranke umirovljenika, ali ima i drugih. Spominju se koferi novca. Vrhunac svega je ministar Branko Vukelić koji potpisuje jedan takav kupoprodajni ugovor s jednim od vijećnika. Da li je takvim ljudima mjesto u zatvoru ili ne, to neka Državno odvjetništvo i sudovi određuju, ali u politici im ne smije biti mjesta. I dok god ova Vlada ne makne takve ministre iz politike, ta Vlada će podržavati trgovinu. To će biti stav javnosti. Posljedica će biti apstinencija u lokalnim izborima. Ljudi više uopće neće izlaziti na te izbore. Ova interpelacija ne traži ničiju ostavku, nego poziva Vladu i HDZ da barem

deklarativno podrže zaključke. Neće to učiniti. Zašto? Zato što se s time slažete i to provodite.

Marija Bajt (HDZ) upozorila je kako je zastupnik Nenad Stazić povrijedio članak 214. Poslovnika, jer je u svom istupu vrijeđao zastupnika Florijana Borasa. Isto tako dovodio je u vezu prostituciju i nemoral sa zastupnicima HDZ-a. **Jure Bitunjac (HDZ)** rekao je kako je cijelo izlaganje zastupnika Nenada Stazića jedna pogrešna i netočna teza i tvrdnja. Tako taj zastupnik kaže da građani nemaju gotovo nikakvo povjerenje u politiku, jer politika je svojevrsna prostitucija. To uopće nije točno. U HDZ-u smatramo da je politika časna stvar i da je dužnost političara služiti svom narodu. **Krunoslav Markovinović (HDZ)** podsjetio je kako je Nenad Stazić naveo da je u interpelaciji sadržana sva bijeda hrvatske politike. Toga u interpelaciji nema. Interpelacija je u uvodnom govoru profesora Ive Josipovića prikazana u posve drugom svijetlu. **Nikola Sopčić (HDZ)** upozorio je kako je Nenad Stazić rekao da je ministar Branko Vukelić sklopio kupoprodajni ugovor s vijećnikom gradskog vijeća Karlovca gospodinom Franjom Capanom. To nije točno. Radi se o sporazumu između vijećnika HSU-a i predsjednika Gradskog odbora HDZ-a. **Niko Rebić (HDZ)** rekao je kako nije točno da se 2001. i 2002. godine nije dogodilo ono što se po zastupniku Nenadu Staziću događa sada. I tada je jedna stranka dobila 6 ili 7 župana zahvaljujući lobiranju, trgovini i političkom umijeću što svakako nije bila volja birača. Sporazum s predstavnikom umirovljenika potpisao je predsjednik Gradskog odbora HDZ-a a ne ministar, upozorio je mr. sc. **Vlado Jelković (HDZ)**. S druge strane radi se o sporazumu koji umirovljenicima nešto osigurava. Gospodin Nenad Stazić rekao je kako je kod tih navodnih izbornih prijevara kupac uvijek HDZ. Neće biti tako. Ako ima kupaca, ima ih i u nekim drugim strankama. **Šime Lučin (SDP)** u replici je upozorio kako je gospodin Nenad Stazić, spominjući prostitutke u ovom kontekstu zapravo njih uvrijedio. Prostitutke su muške ili ženske osobe

koje su u najvećoj mjeri i najčešće prisiljene prodati svoje tijelo kako bi opstale i preživjele. Prodaja i prelazak u druge stranke je obijest. Prema tome, na nekakvoj moralnoj ljestvici vrijednosti prostitutke su daleko iznad političkih konvertita. U odgovoru na repliku Nenad Stazić (SDP) rekao je kako originalni ugovor, a koji je kasnije mijenjan, govori o 20 tisuća kuna mjesečno. Šimi Lučinu Nenad Stazić je dao za pravo, jer je uistinu uvredljivo uspoređivati prostitutke s Capanom, Brdekom i Vukelićem. U replici **Mirjana Brnadić (HDZ)** upozorila je kako je Nenad Stazić vrlo gorljivo i dramatično govorio o kupovini, međutim treba ga upozoriti da i u njegovom dvorištu ima kupovine i da bi se najprije trebao na to osvrnuti. U mojoj općini čelnik SDP-a najprije mora kupiti listu s kojom bi išao na izbore, pa kupi ugostitelja, pa kupi ljude kojima će djecu zaposliti, pa kupi cijeli nogometni klub, pa daje stipendije studentima bez ikakvih kriterija, pa kupuje umirovljenike, dakle sve to samo da bi se stavio na čelno mjesto u općini, rekla je Mirjana Brnadić. **Nenad Stazić (SDP)** u odgovoru na repliku rekao je kako ne zna o kojoj se to općini radi, ali sasvim sigurno zna da kolegica apsolutno ništa od ove interpelacije razumjela nije. Ovdje se govori o tome da nakon izbora dođe netko s vrećom novca i kupuje gotov tudi mandat.

Politička prostitucija doista postoji. Pristrani ste, međutim, kada takvu "vrlinu" pripisujete samo određenim strankama.

Pero Kovačević (HSP) naglasio je kako moramo biti zabrinuti za stanje morala u Hrvatskoj, jer nemoral vlada u svim porama. Danas smo vidjeli da čak i predsjednik Odbora za zakonodavstvo u Hrvatskome saboru zlorabi svoje ovlasti. Mi bi trebali biti ti koji će odlučno stati protiv svega toga, koji će se boriti za funkcioniranje pravne države i pravosuđa, za odgovoran rad državne uprave i

Vlade. Svojim primjerima dajemo poruku narodu, i nije čudo što narod nema povjerenja u nas. S jedne strane otvaramo pregovore o ulasku u EU, a s druge sustavno radimo protiv hrvatskih građana, a vezano za sve ovo što je sadržano u interpelaciji. Mi bismo trebali predvoditi vraćanje morala u politiku. Treba obvezati Vladu i državna tijela da rade svoj dio posla.

Kaznena odgovornost

Klub zastupnika SDP-a uputio je interpelaciju u proceduru isključivo kako bismo nakon lokalnih izbora vidjeli i procijenili što se sve događalo, rekla je **Milanka Opačić (SDP)**. Bilo je riječi o nemoralnim radnjama i korupciji, dakle i o kaznenim djelima. Političar kao i svaki čovjek ima pravo promijeniti mišljenje. Međutim, kada to mišljenje mijenja zbog novca onda je definitivno napravio najteži oblik korupcije i mora kazneno odgovarati. Niti jedan političar zbog trgovine mandatom nije završio u zatvoru. Međutim, zakonski okvir za takvo djelo postoji, i oni koji to rade trebali su biti sankcionirani. Još od 1997. godine imamo slučajeve kupovine lokalnih vijećnika. To je naknadno potvrdio u intervjuu i sadašnji tajnik HDZ-a gospodin Ivan Jarnjak. On priznaje kako su postojali ljudi u HDZ-u koji su se bavili kupovanjem vijećnika na način da im obećaju besplatno presađivanje srca odnosno bubrega u Švicarskoj. Gdje je problem u svim pričama koje su objavljene po novinama da je netko dobio 100, 200 ili 300 tisuća eura ili da je dobio stan? Problem je u tome što je u praksi teško dokazati takvo djelo. U takvim slučajevima nikada nema oštećene strane koja je neposredni svjedok. Nema papira, nema priznanica, nema bankarskih računa. Ovdje je danas bilo riječi kako u svim strankama ima ljudi koji su nemoralni i nepošteni. To je činjenica. Nijedna stranka nije imuna od nepoštenih i nemoralnih. Međutim, razlika je u tome što se neke stranke znaju nositi s tim, pa kada otkriju takvog člana onda ga odstrane iz svojih redova, a drugi su te ljude ostavili. Najviše

pojedinačnih prelazaka bilo je iz redova Hrvatske stranke umirovljenika. Čudno je da nitko nije reagirao na nešto što je bilo javno objavljeno. Riječ je o stanju u Velikoj Gorici gdje je pisano kako pojedinci kupuju vijećnike. Govorilo se da je dotični gospodin Brdek dobio 350 tisuća eura, koji su mu ponuđeni. Na pitanje novinara je li točno da mu je ponuđeno 350 tisuća eura u koferu, on odgovara: "Ja sam odbio sve novce i odbio sam sve". Sama činjenica da je priznao kako mu je novac ponuđen trebala bi biti dovoljna Državnom odvjetništvu da pokrene postupak. I u ostalim sredinama spominje se kupovina vijećnika od HDZ-a. Spominju se i određeni pritisci na ljude i pitanje je zbog čega se svaki puta govori kako HDZ stoji iza toga. Zašto se ne govori o nekoj drugoj stranici? Zbog toga, čini se da bi prvenstveno HDZ-u trebalo biti u interesu da se svi ovi slučajevi rasvijetle i raščiste. Ovako kod građana samo stvaramo određenu percepciju kako je posao političara nepošten i nemoralan, kako je politika prljava djelatnost u koju ulaze ljudi sumnjivih namjera i dosjea. Drugo, ljudi bježe od politike. Zbog toga što su svi ti slučajevi ostali otvoreni, sve je manje ljudi koji izlaze na izbore. Ovakvim svojim ponašanjem ugrozili smo i demokraciju u zemlji. Nakon ove interpelacije neke stvari bi trebalo pomaknuti prije svega na način da nademo mehanizme koji bi onemogućili nemoral, trgovinu i poništavanje volje biračkog tijela na sljedećim lokalnim izborima. Ali isto tako da učinimo sve kako bismo skinuli ljagu s posla političara jer je najveći broj ljudi u politici pošten.

Krivi je navod da HDZ stoji iza svih slučajeva korupcije i prebjega, rekao je **Krunoslav Markovinović (HDZ)**. Primjer je Vojnić. Jedan vijećnik prestaje podržavati HDZ i prelazi u SDP. Ako netko prijeđe u HDZ, to je korupcija, a ako netko pređe SDP-u onda je to čista demagogija. Uopće nije točno, naglasio je **Jure Bitunjac (HDZ)**, kako je cilj ove interpelacije ukazati na nedopuštene političke malverzacije nakon lokalnih izbora. Cilj i pokušaj interpelacije je destabilizacija Vlade i HDZ-a.

S druge strane cilj je i prikrivanje problema unutar SDP-a. **Mirjana Brnadić (HDZ)** složila se kako većina političara obavlja svoj posao časno, moralno i odgovorno. Kada se, međutim, kaže da je mnogima jedina svrha vlastiti interes, onda ću otkriti da se radi o SDP-ovu vrlo uvaženom članu, gospodinu Kristijanu Okapoviću. On kupuje listu i vijećnike, kupuje sve koje može kupiti, bez kriterija i ikakvih rezona.

Zločin zarobljavanja države

Dr. sc. **Slaven Letica (neovisni)** naglasio je kako je dragocjena ova interpelacija o ugrožavanju demokratskih vrednota u našem društvu. Međutim, nevolja je što je interpelacija loše pripremljena. Prvi dio interpelacije ne tiče se Vlade. Tu je čitav niz problema koji se tiču zakonske regulative. Stoga moramo ozbiljno razmišljati o donošenju jednog sistemskog zakona o izborima. Drugi je problem političke korupcije. Radi se o fenomenu tzv. velike korupcije. Treba spomenuti dva istraživanja da se dobije grubi uvid u to gdje su žarišta političke korupcije. Prema kriteriju zločina zarobljavanja države, u Hrvatskoj su najkorumpiranije stranačke financije, zatim trgovački sudovi, pa centralna banka, zatim kazneno pravosuđe, pa Ured Predsjednika Republike, a na zadnjem mjestu hrvatski parlament. Znači, najmanje smo korumpirani u ovom društvu, a percepcija javnosti je potpuno obrnuta. Što se tiče priča tko koga i kako kupuje, trebalo bi razmišljati o otvaranju neke vrste burze poslanika i zastupnika jer se tu radi o veletrgovini. Što se tiče iskustava o zloupotrebama položaja, treba žaliti što ovdje nema uvaženog zastupnika Ivica Račana, valjda je zatražio politički azil u Kini, jer je proces represije u razdoblju od 2000. do 2004. godine ovih dana napokon došao na svjetlo dana. On pokazuje da je tzv. koalicijska vlast sustavno kao unutarnje neprijatelj obrađivala Vladimira Šeksa, Ivu Sanadera, Gorana Ivaniševića, Dina Rađu, Tonija Kukoča, nadbiskupa Bogovića, Puljića, a tu i tamo u fusnotama i moju malenkost, rekao je zastu-

pnik Letica. Nadležni saborski odbor na čelu kojega je Ivan Jarnjak plaši se staviti na dnevni red raspravu o tome. Što se tiče represija prije i poslije izbora, i kriminala, to se opet pogrešno adresira. Vrlo zanimljiv slučaj je Sisak. U izlaganju Milorad Pupovac kazao je danas nešto što je obećavajuće. Na matičnom Odboru za Ustav, Poslovnik i politički sustav podržao sam stajalište oporbe o sisačkom slučaju jer tamo ništa nije učinjeno protuzakonito. Moramo se kloniti moralnih prosudbi kad su u pitanju procedure. Međutim, tu se radi o najopakijem slučaju u novijoj hrvatskoj povijesti. Radi se o zloporabi srpske manjine i drugih manjina i oduzimanju prava tim manjinama da budu socijaldemokrati, HSS-ovci, narodnjaci, liberali ili pravaši. Što se dogodilo u Sisku? Trojica zastupnika s koalicijske liste povukli su se da bi drugoj strani osigurali komfornu većinu. Znači, oni ne smiju biti ni socijaldemokrati, ni HSS-ovci ni HNS-ovci, nego moraju biti Srbi. Na kraju svog izlaganja dr. sc. Slaven Letica upozorio je kako je Hrvatski sabor zapuštena institucija. Tako među ostalim neovisni zastupnici nemaju sjedalice ni kompjutere. Podobni zastupnici dobili su kompjutere.

Na moralnoj ljestvici vrijednosti prostitutke su daleko iznad političkih konvertita.

Ivan Jurkin (HDZ) rekao je kako je USKOK došao u Veliku Goricu i pokrenuo istragu u slučaju Brdek. Do danas nema nikakvih indicija da se tu radi o kriminalu. U replici **Šime Lučin (SDP)** složio se s kolegom Leticom da postoje različiti oblici korupcije, novčani i nenovčani, vidljivi i nevidljivi. Međutim, ne treba zanemariti ni činjenicu kada se govori o Hrvatskom saboru. Ako se pogleda ovaj njegov saziv, vidi se kako je niz zastupnika ušlo u jednoj varijanti u Hrvatski sabor, a sada je u nekoj drugoj. Ne treba zanemariti niti nezavisne zastupnike koji će u 4 godine utržiti milijun kuna.

Kada sam čuo gospodina Nenada Stazića, punog mržnje i iskrivljenih priča, dođe čovjeku žao da s takvim sjedi u istoj dvorani, rekao je **Branimir Pasecky (HDZ)**. Kada se nema argumenata i ideja s kojima bi se moglo učinkovito parirati uspješnoj vlasti, a želi se skrenuti pažnju na sebe, po starom običaju mora se izmisliti nečasnost. U diskusijama optužuje se Vlada zbog sudskih presuda, a na drugoj se strani traži nezavisnost sudova. Gospođa Milanka Opačić govori da se HDZ djelomično očistio. Jeste, ali SDP se nije očistio. U interpelaciji se govori o sumnjivim koalicijama političkih opcija, pa se u nastavku spominje Velika Gorica. Što se tu htjelo reći? Ovom interpelacijom željelo se javnost upozoriti na nove opasnosti od HDZ-a i njegove vlasti. Interpelacijom traži se od Vlade privrženost demokraciji, te da je dužna reagirati na svaku naznaku kršenja političke volje građana i zakona. Zato očekujem od Vlade snažnu reakciju na flagrantno kršenje zakonskih odredaba u Zagrebačkoj županiji što je u interpelaciji, nadam se, slučajno ispušteno. Što se dogodilo? Kao i u većini županija, i ovdje je pojedinačno najbrojniji HDZ. Gotovo se dogovorila koalicija. Nakon razgovora s gospodinom Ivicom Račanom partneri su preko noći prihvatili drugu, lošiju ponudu. Koji je razlog da je došlo do nove ljubavi? Nije nam palo napamet da posumnjamo u etiku.

Svaki čovjek ima pravo promijeniti mišljenje. Međutim, kada to mišljenje mijenja zbog novca, napravio je najteži oblik korupcije za koji mora kazneno odgovarati.

Nenad Stazić pun je mržnje i prezira prema kupovini vijećnika, jer smatra da je to nešto najnemoralnije i najniže što se uopće može dogoditi u političkom životu, rekao je u replici **Nenad Stazić (SDP)** i upitao zašto? Zato što je to potpuno nepoštivanje birača. Govorite o

nekome imaginarnom, nekome u oblaci-ma, pa dajte kažite tko je taj, odgovorio je na repliku **Branimir Pasecky (HDZ)**. Potom je mr. sc. **Marin Jurjević (SDP)** naveo kako su u Splitu dvojica iz Hrvatske stranke umirovljenika naglo promijenila svoja uvjerenja i prešli na drugu stranu. Oni koji su glasali za njih su pokradeni. To nije kažnjivo, ali jest za moralnu osudu. Država se tu ipak umiješala. Ta dva gospodina Vlada je smjestila u upravno vijeće lučke uprave, u nadzorni odbor HT-a i nadzorni odbor Brodosplita. U eseju o ljubavi, etici i kriminalu, gdje ovo smjestiti? Jedan od te gospode rekao je jasno: "Ja sam star i nemam vremena čekati". **Branimir Pasecky (HDZ)** rekao je kako cijeli život temelji na ljubavi te da je ovdje iz ljubavi prema svojoj domovini.

Uloga malih stranaka i pojedinaca

Krunoslav Markovinović (HDZ) podsjetio je kako se u interpelaciji spominje navodno trgovanje vijećnicima. Međutim, ako predlagatelj dokumenta pouzdano zna o tome, dužan je prijaviti korupciju nadležnim institucijama. Nadalje, riječ je o malom broju slučajeva pa je uopćavanje neprimjereno. Od gotovo 600 jedinica, tri slučaja su samo pola posto. Postavlja se pitanje tko ucjenjuje, tko plaća i tko su prebjezi. Kao nikada ranije, o formiranju vlasti odlučivale su male stranke i pojedinci. Ako su podržali jednu stranku onda su kupljeni. Ako podržavaju SDP, interesantno, onda su prepoznali program. Svjež primjer je Vojnić. Nadalje, u Zagrebačkoj županiji sve smo dogovorili s jednom malom strankom. A tri vijećnika završila su u suprotnom taboru. Kažu poslije, pa niste nam ništa ponudili. Čuli smo danas podosta i o manipulacijama pravima nacionalnih manjina. U interpelaciji o tome ni riječi. Jasno, jer ste vi, gospodo predlagачi, na taj način formirali vlast. Zašto udarate samo tamo gdje niste uspjeli? Točno je da se promjenom izbornog zakona može u budućnosti smanjiti broj spornih slučajeva.

Netočno je da u interpelaciji govorimo o nekoj navodnoj kupovini, rekla je **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)**. U raspravi smo nedvojbeno dokazali, a to je i bilo javno obznanjeno, da je Vladin ministar Branko Vukelić 27. srpnja 2005. godine potpisao ugovor u kojem doslovno stoji: "HDZ se obvezuje da će osigurati minimalno 20 tisuća kuna mjesečno za funkcioniranje HSU-a." Takav ugovor zaključio je sa 77-godišnjim Franjom Capanom.

Manipulacije zakonom

U točki 3. interpelacije, podsjetila je **Ivanka Roksandić (HDZ)**, navodi se: "Nakon provedenih lokalnih izbora primjeri navodnog trgovanja vijećničkim mandatima u Sisku, Karlovcu, Osijeku, Velikoj Gorici i Dubrovniku bacaju ozbiljnu sumnju..." itd. Čudno je, međutim, da ovih dana ispitivanja o tzv. kupovini mandata u Sisku i podmićivanju prolaze članovi oporbenih stranaka, a ne onih koji su složili vlast. Naime, pouzdano se zna da su neki od njih dobili za usluge vrlo visoko pozicionirana mjesta u županijskoj vlasti. Vlada je osigurala uvjete kod provođenja izbora ali nije znala što će se desiti kasnije raznim manipulacijama. Prošlu sjednicu započeli smo s raspravom o kompletu tzv. izbornih zakona. Iz te rasprave vidljivo je da smo nezadovoljni događanjima koja su uslijedila poslije izbora, a uz čitav niz optužbi o tzv. kupovini vijećnika. Tada nitko u raspravi nije dotaknuo slučaj manipulacije izbornim zakonima, nasilnim mijenjanjem vijećnika nacionalnih manjina i time namjerno izazivanje nezastupljenosti predstavnika nacionalnih manjina. To se upravo dogodilo u nekim županijama i gradovima, a naročito u Sisačko-moslavačkoj županiji. Mi u Sisku samo tražimo da se ne manipulira zakonom te da se zaustavi takav nemoralan čin. Želimo poručiti i danas da krvna zrnca ne prebrojavamo. Međutim, mislimo da su oni koji su dali neopozive ostavke, a nakon toga postavljeni na mjesta u poglavarstvu, zaista namjerno izazvali ovu situaciju. Kolege zastupnici koji ste potpisali ovu interpe-

laciju, ne mislite li vi da je i ovaj slučaj nepoštivanje volje birača, te da ugrožava funkcioniranje lokalnih vlasti i neposredno ugrožava interese građana?

Kolegica Ivanka Roksanđić tvrdi da je u Sisačko-moslavačkoj županiji došlo do nepoštivanja volje birača jer, kako kaže, vijećnici nacionalnih manjina zamijenjeni su Hrvatima. To nije točno, rekla je **Ljubica Lalić (HSS)**. Tamo je baš bilo poštivanja volje birača. Birači glasajući za listu koalicijskih stranaka nisu glasovali za nacionalne manjine, nego su glasovali za kandidate tih stranaka. **Slavko Linić (SDP)** istaknuo je kako nije bilo promjena volje birača u Sisačko-moslavačkoj županiji. Tamo su birači željeli promjenu i svojim glasovima dali su manje povjerenje do tada aktualnoj vlasti. To je bitno. Volja birača izvršila je promjenu. Promjene pojedinih vijećnika dogodile su se iz razloga što su oni dobili povjerenje birača na listama koalicije. Ono o čemu smo ovdje mnogo govorili odnosi se na sumnje u kupovinu vijećnika. To je ono što je najnegativnije. Netko mora reći jesu li sumnje opravdane ili izmišljene? To moraju reći državna tijela. Kada dobijemo odgovore Državnog odvjetništva znat ćemo što je prava istina. **Ivanka Roksanđić (HDZ)** upozorila je kako postoje sumnje u kupovinu vijećnika. Pritom se ne radi o onoj poznatoj trgovini vijećnika, nego se radi o dodjeli dobra tri mjesta u poglavarstvu od kojih svako vrijedi oko 5000 kuna. Uz to je u pitanju i nekoliko upravnih vijeća i školskih odbora.

Nikola Sopčić (HDZ) podržao je stav Vlade kako interpelaciju treba odbaciti. Treba je odbaciti iz razloga što je Vlada osigurala sve materijalne i tehničke uvjete te poduzela sve mjere u skladu s važećim zakonom da bi se izbori proveli u skladu sa zakonom. U odgovoru Vlade na interpelaciju Vlada inzistira da sva tijela državne vlasti obavljaju svoj posao, a svi oni koji imaju saznanja o korupciji dužni su da se obrate tim istim tijelima. Koji je glavni razlog podnošenja interpelacije? Je li to pokušaj da se skrene pažnja s određenih postupaka na terenu koje radi SDP? Poznato je da

partija koristi odredbu zakona o zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina. Uglavnom su to pripadnici srpske nacionalne manjine. To se radi na način da SDP-ovi vijećnici srpske nacionalnosti daju ostavku, a zamijene ih vijećnici hrvatske nacionalnosti. Tada više nema zastupljenosti u skladu sa Zakonom o zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina. Treba ih dodatno popuniti SDP-ovim vijećnicima srpske nacionalnosti. Tako se dobije jedan ili dva mandata više. Taman onoliko koliko obično treba da bi se osvojila vlast. I tako se uz taj inženjering mimo većinske volje birača dolazi na vlast. Postoje spoznaje da se ovakav inženjering priprema u još nekim sredinama. Što se pak tiče Karlovca, SDP-u je tamo osnovni problem što je izgubio izbore. Oko toga se vrti cijela priča. Gospodin Franjo Čapan izabrao je opciju HDZ-a, jer se uvjerio kroz dva neuspjela pokušaja konstituiranja Gradskog vijeća da s tom ekipom koja je nesposobna konstituirati gradsku vlast nema što tražiti. U Sloveniji nema problema kod konstituiranja izvršne vlasti, jer imaju neposredan izbor župana. Neposredni izbor izvršnih tijela vlasti promijenit će sve ovo što se u nas događa nakon izbora. Zato je Vlada i uputila u proceduru takav prijedlog zakona.

Velika Gorica

Ivan Jurkin (HDZ) rekao je kako mu je dužnost prezentirati istinu o djelovanju gradske vlasti u Velikoj Gorici. HDZ je na izborima u Velikoj Gorici osvojio gotovo 38% glasova i ima 12 od ukupno 27 vijećnika. Na konstituirajućoj sjednici sastavljena je koalicija SDP-a, HNS-a, HSP-a, HSS-a i HSLŠ-a s ukupno 14 vijećnika. Gradonačelničko mjesto dobio je gospodin Tonino Picula. U oporbi su ostali 12 vijećnika HDZ-a i jedan Turopoljske demokratske stranke. Nakon konstituirajuće sjednice jedan lokalni medij objavljuje da je HDZ navodno vijećniku Ivanu Brdeku nudio čak 4 milijuna kuna za prelazak, ali da je ovaj to odbio. To su bila nagađanja bez i jedne činjenice. Smjena gradske vlasti protekla je u demokratskom ozračju.

Većina je većina, iako je bila vrlo tanka, 14:13. U rujnu ove godine član gradskog poglavarstva Ivan Brdek podnosi neopozivu ostavku na dužnost člana poglavarstva. Gospodin Ivan Brdek bivši je predsjednik velikogoričkog HSP-a. Zajedno sa svojim stranačkim kolegama odlučio je reći "ne" koaliciji s strankama lijeve orijentacije te je javno istaknuo svoje neslaganje s radom umjetne i pokusne velikogoričke koalicije SDP-a i HSP-a. Znali smo da će zagovornici te koalicije biti ljuti, ali nismo vjerovali da će se služiti svim mogućim sredstvima da se održe na vlasti. Gospodin Tonino Picula i njegova koalicijska vlast izgubili su svaki legitimitet izgubivši većinu vijećnika u gradskom vijeću. Oni raznim smicalicama pokušavaju produžiti vrijeme svoje vladavine.

U razdoblju od 2000. do 2004. godine koalicijska vlast sustavno je kao unutarne neprijatelje obrađivala Vladimira Šeksa, Ivu Sanadera, Gorana Ivaniševića, Dina Rađu, Tonija Kukoča, nadbiskupa Bogovića, Puljića, a tu i tamo u fusnotama i moju malenkost, rekao je dr. sc. Slaven Letića.

Čini se da ova cijela rasprava ide u gluhe uši, upozorio je u replici **Nenad Stazić (SDP)**. Naime, gospodin Jurkin deset minuta svoje rasprave, a ovdje se govori o prevažnoj temi nemoralnog ponašanja u politici, koristi da brani Ivana Brdeka. A Brdek je, prije nego se osvijestio, rekao kako su mu nudili kofer s novcem, i sada takvog čovjeka branite ovdje u Hrvatskom saboru. Dok god su Brdeki u politici, u bilo kojoj stranci, dotle će slika o politici i političarima biti takva kakva jest. Te sve Brdeke treba iz politike najuriti. Oni nisu zastupnici građana, nego su zastupnici samo svojih osobnih interesa. U odgovoru na repliku **Ivan Jurkin (HDZ)** kazao je kako je samo branio stavove.

Mr. sc. **Vlado Jelkovic (HDZ)** upozorio je kako se u SDP-ovoj interpelaciji pokušava optužiti Vlada jer nije poduzela ništa kako bi osigurala vladavinu prava. Znači da Vlada nije pravodobno reagirala u nekim sredinama kao što su Dubrovnik, Velika Gorica, Sisak, Karlovac i Osijek te dopušta trgovanje vijećničkim mandatima. Ovdje se barata terminima kao što su navodno trgovanje vijećničkim mandatima i navodno kupovanje glasova. Previše se upotrebljavaju izrazi "navodno", pa se može pretpostaviti da se zapravo samo nagađa. Istina je sljedeća. Vlada je u okviru svoje nadležnosti osigurala provedbu lokalnih izbora sve do konstituiranja predstavničkih tijela. Problem koji je uočen ispraviti će se novim zakonom o neposrednom izboru načelnika, gradonačelnika i župana. Pojedinačne slučajeve treba rješavati u postupcima pred nadležnim državnim tijelima. U velikoj većini izbori su provedeni i tijela su konstituirana bez ikakvih problema. Imamo oko 570 jedinica lokalne samouprave i ako je u pet slučajeva i bilo određenih propusta radi se samo o nešto manje od 1%. Kada SDP potpisuje sporazume onda su to koalicijski dogovori o zajedničkom preuzimanju odgovornosti. Kada HDZ to isto radi onda je to korupcija. Neke stranke prije izbora nisu se opredjeljivale s kim će u koaliciju. Nakon izbora stranke razgovaraju o mogućoj koaliciji. Koja je odgovornost Vlade za to? Pravo na lokalnu samoupravu je ustavna kategorija i Vlada se u to ne bi trebala miješati. Vijećnički mandat je neopoziv. Čini se ipak da je cilj interpelacije SDP-a opravdati vlastiti izborni neuspjeh. U Kralovcu, recimo, SDP nije formirao vlast zbog svoje nesposobnosti. Da si je SDP sam kriv činjenica je i to da je središnjica u Zagrebu raspustila gradski odbor SDP-a u Karlovcu.

Florijan Boras (HDZ) upozorio je kako nije "navodno" najčešća riječ samo u tekstu interpelacije, nego i u raspravama koje su se vodile u Hrvatskom saboru. Spominjalo se kako je tobože Odbor za zakonodavstvo involviran u ovu priču na jedan nedostojan i nezakonit način, suprotan Poslovniku. Na više

stotina pisama koje dobivam kao predsjednik Odbora za zakonodavstvo, imenom i prezimenom odgovaram. Jedno od takvih pisama na koje sam odgovorio je i pismo predsjedniku gradskog vijeća Zlatku Bukovcu. Prema tome, kolega Pero Kovačeviću, pustite se priča "rekla-kazala". Potom je Florijan Boras citirao dijelove spomenutog pisma. Nakon toga je **Pero Kovačević (HSP)** u ime Kluba zastupnika HSP-a zatražio stanku jer je Florijan Boras zaboravio pročitati zadnji dio svoga pisma gdje je ušao u meritum. Stanku je zatražio i Klub zastupnika HDZ-a.

Nakon stanke **Pero Kovačević (HSP)** u ime Kluba zastupnika HSP-a upozorio je kako mediji danas pišu da je Odbor za zakonodavstvo dao vjerodostojno tumačenje. Međutim, nitko se ne može ponašati samostalno pa tako niti predsjednik Odbora. Nadalje, Odbor uopće ne može davati vjerodostojno tumačenje. To daje Hrvatski sabor. Odbor za zakonodavstvo trebao bi davati primjer ostalim odborima. Na kraju se Florijan Boras potpisao kao predsjednik Odbora za zakonodavstvo i ušao u meritum. Rekli ste, dakle, dok je mandat člana predstavničkog tijela u mirovanju, miruju mu sve obveze i prava pa i pravo na podnošenje ostavki jer ih ostvaruje njegov zamjenik. Dakle, ne možete davati nešto što nije bilo na sjednici Odbora.

U ime Kluba zastupnika HDZ-a **Florijan Boras (HDZ)** rekao je kako nije bio u dvorani kada su neki zastupnici, a među njima i Pero Kovačević, isticali da Odbor za zakonodavstvo krši Poslovnik i zakone. Isto tako rečeno je kako je predsjednik Odbora umjesto Zlatku Bukovcu, koji je zatražio autentično tumačenje jednog propisa, odgovorio nekakvom lokalnom HDZ-u. Gospodin Bukovac uputio mi je pismo kojim traži vjerodostojno tumačenje članka 7. stavka 1. podstavka 1. Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave. I nakon što je završio taj dio svoga teksta, izričito me pita: "Molim vas da nam nedvojbeno odgovorite na pitanje može li vijećnik podnijeti ostavku na vijećnički mandat tije-

kom mirovanja njegovog mandata?" Podnositelja zahtjeva jasno sam uputio kako mi ne možemo dati autentično tumačenje. I na kraju, odgovarajući neovisno o ovoj cijeloj priči na izravno pitanje izravno odgovaram: "Dok je mandat člana predstavničkog tijela u mirovanju, miruju mu sva prava i obveze." Takav odgovor uvijek ću dati i njemu i svima onima koji me tako nešto upitaju. Prema tome, nije korektno lažno optužiti nekoga tko u tom trenutku i nema priliku da se brani.

SDP-u je osnovni problem u Kralovcu što je izgubio izbore. I oko toga se vrti cijela priča.

U ispravci netočnog navoda, **Pero Kovačević (HSP)** rekao je kako je gospodin Zlatko Bukovac uputio pismo Odboru za zakonodavstvo, na ruke predsjedniku Borasu. Nadalje, gospodin Bukovac je dobio ovaj odgovor od Radija Velike Gorice koji to cijeli dan emitira. Odgovor je dobio i lokalni HDZ. **Vlado Jukić (HSP)** ispravlja netočan navod kolege Florijana Borasa u svezi tvrdnji da Odbor za zakonodavstvo nije kršio Poslovnik. Naime, ja sam, rekao je Vlado Jukić, kao ovlašteni predlagatelj, sukladno Poslovniku 3. srpnja podnio zahtjev za vjerodostojno tumačenje zakona. Sukladno Poslovniku počeli su teći rokovi od 15 dana za očitovanje Vlade i 15 dana za Odbor. Danas je studeni, a još uvijek moj zahtjev nije bio na dnevnom redu Odbora. Predsjednik Odbora svojim nepostupanjem i manipulacijom te držanjem u ladici moga prijedloga grubo je kršio Poslovnik.

Postupak davanja vjerodostojnog tumačenja

U nastavku, predsjednik Hrvatskog sabora **Vladimir Šeks (HDZ)** upozorio je kako je postupak davanja vjerodostojnog tumačenja precizno propisan Poslovnikom Hrvatskog sabora. Određeno je tko može dati poticaj za davanje vjerodostojnog tumačenja. Davanje

inicijative može podnijeti svatko, ali je precizno određeno po čijem zahtjevu se pokreće postupak. Inicijative ili zahtjevi za davanje vjerodostojnog tumačenja dostavljaju se predsjedniku Hrvatskog sabora koji ih dostavlja predsjednicima Odbora za zakonodavstvo, Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav. Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav daje prethodno mišljenje. Prijedlog vjerodostojnog tumačenja utvrđuje Odbor za zakonodavstvo te ga dostavlja predsjedniku Hrvatskog sabora koji ga upućuje u proceduru. Hrvatski sabor na plenarnoj sjednici odlučuje povodom utvrđenog mišljenja, odnosno prijedloga za davanje ili ne davanje vjerodostojnog tumačenja. Ovdje se dogodila situacija u kojoj je predsjednik Gradskog vijeća grada Velike Gorice zatražio od Odbora za zakonodavstvo, upućeno na ruke predsjedniku Odbora gospodinu Florijanu Borasu, vjerodostojno tumačenje, a nezadovoljan odgovorom Središnjeg državnog ureda za upravu tumačenja članka 7. Zakona o izboru članova predstavničkih tijela lokalne samouprave. I u sklopu toga je i odgovor na pitanje može li vijećnik podnijeti ostavku na vijećnički mandat tijekom mirovanja njegovog mandata. Ovo se moglo dvojako shvatiti. Predsjednik Odbora za zakonodavstvo u svom odgovoru daje vrlo preciznu poslovničku i zakonsku analizu kako se i tko traži vjerodostojno tumačenje. To je u redu. Jedino rečenica u vezi s izravnim upitom dovela je do ove dvojbene situacije. Pismo Odbora za zakonodavstvo naslovljeno je na grad Veliku Goricu, Gradsko vijeće, predsjedniku Zlatku Bukovcu. Plediram da se predsjednici odbora i odbori uvijek, nedvojbeno i precizno drže Poslovnika da ne dođe do ovakvih dvojbi i sumnji, zaključio je Vladimir Šeks.

Interpelaciju o radu Vlade treba odbiti, rekao je **Emil Tomljanović (HDZ)**. Ona je loše napisana, uopćeno i demagoški, a po svom sadržaju i predloženim zaključcima konkretne probleme ne samo da zamagljuje već sve skupa prelazi u jednu jalovu političku raspravu. Vlada i Središnji ured za državnu upravu učinili su sve da se lokalni izbo-

ri održe u skladu sa zakonom i ustavnim načelima. Na njihov rad nije bilo nikakvih ozbiljnih primjedbi. Naprotiv, i ovaj ciklus lokalnih izbora afirmirao je Hrvatsku kao državu u kojoj su zajamčena ustavna prava, a poglavito prava na samoupravu. Nepravilnosti odnosno problemi pri konstituiranju predstavničkih tijela, koji su se uistinu dogodili na terenu, odnose se na 5 jedinica lokalne samouprave od ukupno 570. Ti problemi nisu uzrokovani niti najmanjim dijelom aktivnošću Vlade ili resornih ministarstava. Njihova je pozadina negdje drugdje i na tragu je nepreciznih i nedovoljno razrađenih izbornih propisa. Sagledavajući taj problem Vlada je u svibnju uputila u proceduru Zakon o izboru gradonačelnika, općinskih načelnika i župana. Zakon tu problematiku regulira tako da će oni biti birani izravnim putem, što će možda otvoriti čitav niz drugih problema, ali će otkloniti ove o kojima danas raspravljamo. Upravo problemi koalicija stranaka koje nemaju ništa zajedničko u svojim programima, osim volje da matematičkim putem dođu do većine u gradskim vijećima, generirali su ovu pojavu koja je u negativnom smislu zaživjela prije i nakon lokalnih izbora 2001. godine. Takvu situaciju imali smo i nakon ovih izbora. Političkim dogovorima stranaka koje nekad imaju čak dijametralno suprotne programe, podjelom moći i utjecaja koji apsolutno nema nikakve veze s voljom birača, obnaša se vlast. Karakterističan primjer za to u svoj svojoj nakaradnosti jest funkcioniranje onih jedinica lokalne samouprave gdje 5 ili 6 političkih stranaka na taj način obnaša vlast. Njima se vrlo često pridodaju i takozvani nezavisni kandidati. Kada se i ako se radi o kazneno-pravnoj odgovornosti, odnosno o osnovanoj sumnji na počinjenje koruptivnih kaznenih djela, takve pojedinačne situacije nužno treba procesuirati podnošenjem kaznenih prijava. To je i zakonska obveza, ne samo onih koji sudjeluju u izbornom procesu već i svih onih koji imaju saznanja o tome da je eventualno počinjeno kazneno djelo. Predloženi zaključci su neprihvatljivi jer više odražavaju jedan načelan stav.

Po svom sadržaju više sličje deklaraciji nego zaključcima.

Borba za stolice, ali ponekad i sa stolicama

S interpelacijom kao parlamentarnim oruđem se ne slažem, ali se s puno teza iznesenih i napisanih u njoj apsolutno slažem, rekao je **Živko Nenadić (HDZ)**. Tako se u interpelaciji navodi da politička stranka preuzima odgovornost za svoje kandidate, naročito u pogledu njihovog moralnog kredibiliteta. To treba podržati ali pod uvjetom da se to i provodi i da podnositelji ove interpelacije to provode u djelo. Upravo dok raspravljamo o ovome, vrši se jedan čin nasilja, odnosno ne želi se legalno i legitimno smijenjena vlast prepustiti onoj koja je dobila vlast. U Dalmaciji ovih dana aktualna je borba sa stolicama i za stolice. Ne tiče nas se borba sa stolicama na konvenciji SDP-a u Sinju između komunista i socijaldemokrata. Ali borba za stolice tiče se i nas u općini Pučišća. Tamo je 6 od 11 vijećnika, dakle većina, izglasalo nepovjerenje načelniku. Međutim, načelnik ne želi napustiti prostorije, jer kaže da nije sukladno zakonu izvršena smjena. Pet dana je prošlo, a on i danas sjedi u sobi i nikoga živog ne pušta. Mediji pišu da je on kućni prijatelj gospodina Ivica Račana. Ne mogu se ojeti dojmu da vrh njegove stranke, stranke načelnika općine, ne zna za ovaj čin. Kad u interpelaciji kažete neka stranke utječu na svoje dužnosnike i članove, pozivam vas - utječite na svoje dužnosnike i na svoga člana.

Borba između komunista i socijaldemokrata traje još od 1905. godine, rekao je u ispravci netočnog navoda **Ivo Lončar (neovisni)**. Tada su komunisti rekli za socijaldemokrate da su revizionisti. To su držali do 1950. godine. Međutim, njih je tada kao i danas pomirilo zajedničko ime koje se zove partija.

Treba posebno reći, naglasio je **Kruno Peronja (HDZ)**, da Hrvatski sabor i Vlada svojim djelima pokazuju kako ostaju privrženi demokraciji, vladavini prava, poštivanju ustavnih odredbi i primjeni zakona. Jedino

se tako može ostvariti jednakost i ravnopravnost svih građana, a posebno ustavno pravo na lokalnu samoupravu u skladu s Europskom poveljom. Vladu treba pohvaliti. Osigurala je sve materijalne i tehničke pretpostavke za provedbu lokalnih izbora. Izbori su potvrdili da je Hrvatska demokratska zemlja u kojoj tijela državne vlasti djeluju u granicama zakonskih ovlasti. To svakodnevno potvrđuje međunarodna zajednica. Primjer za to je i Splitsko-dalmatinska županija gdje se između 55 općina i gradova jedino u dvije lokalne samouprave nisu uspjeli u prvom naletu izabrati načelnici. Treći je upravo maloprije spomenuti primjer gdje se ne želi napustiti prostorije i na miran način izvršiti primopredaja vlasti. Treba upozoriti i na raspuštanje pojedinih predstavničkih tijela. Na to se nije išlo naprećac već nakon temeljite obrade svih podataka i provedbe čitavog postupka. Trebamo unapređivati izborni sustav, a u sklopu toga napravljen je korak ka neposrednom izboru načelnika, gradonačelnika i župana. Na tome nećemo stati. Interpelaciju treba pročitati, dati odgovore i ne prihvatiti je.

Vlado Gotovac rekao je kako je politika dotična dama lakog morala, ako se njome bave takvi ljudi, a da je pošten posao ako se njome bave poštenu ljudi.

U ispravku netočnog navoda **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** upozorila je kako je Kruno Peronja rekao da je Vlada poduzela sve da bi se ostvarila ustavna prava manjina. Središnji državni ured, a ustvari Vlada, izravno se uključila u neprovođenje Ustavnog zakona o manjinama, kada je dala nalog da se kao mjerodavni službeni rezultati imaju koristiti popisi stanovništva, a ne popisi birača, jer da ti nisu sređeni. **Zvonimir Mršić (SDP)** podsjetio je u replici kako je Kruno Peronja rekao da građani imaju ustavno pravo na lokalnu samoupravu. Nažalost,

oni to pravo ne mogu konzumirati. Prije mjesec dana Hrvatski sabor izglasao je Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi. Što od tog zakona imaju građani kad ga ne mogu primijeniti? Vlada nije na ovu sjednicu uputila izmjene i dopune 35 zakona koji bi im trebali omogućiti da konzumiraju pravo iz tog zakona. Predsjednik Hrvatskog sabora **Vladimir Šeks (HDZ)** rekao je kako je iz Sabora Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi otišao na vrijeme. Ima samo jedna međufaza: trebao ga je potpisati Predsjednik Republike. On je bio odsutan. **Krunoslav Peronja (HDZ)** rekao je kako je prvi korak neposredni izbor načelnika, gradonačelnika i župana. To je prvi korak u personaliziranju izbora.

Znamo sve, a pravimo se da ništa ne znamo

Antun Kapraljević (HNS) upozorio je da bi sve ovo što piše u interpelaciji trebalo uroditi smjenom ili ministra ili Vlade. Svi znamo sve, a svi se pravimo da ništa ne znamo jer je netko negdje u nekakvoj trgovini nešto izgubio. U zaključcima interpelacije kaže se kako se Vlada zadužuje da u okviru svoje nadležnosti poduzme mjere kojima će se na svim razinama pojačati odgovornost, itd. Zar to nije zadatak Vlade? U drugoj točki predlaže se da se zaduže nadležna državna tijela da pokrenu postupke radi provjere vjerodostojnosti izjava o političkoj korupciji. Zar im to nije zadatak? Jedino treća točka mogla je biti predmet zaključaka, ali prije toga nešto o četvrtoj gdje se kaže da Hrvatski sabor poziva sve sudionike demokratskih i izbornih procesa da u njima sudjeluju sukladno Ustavu i zakonu. Zar ćemo pozvati da ne poštuju Ustav i zakon? Tko koga ovdje nasmijava ili zašto dva dana raspravljamo? Jedino bitno je da je neophodno što prije pristupiti cjelovitom zakonskom reguliranju osnivanja, djelovanja i financiranja političkih stranaka. Time bi se osigurala transparentnost njihova rada.

Kada je politika dama lakog morala?

Interpelacija zapravo govori o tome kako će preživjeti lokalne političke elite, upozorio je **Nikola Vuljanić (HNS)**. Kada na red dođe Zakon o lokalnoj samoupravi, rasprava završi u razumno vrijeme za sat, dva ili tri. Ovo je, izgleda, važnija tema o tome kako se političari na terenu preslaguju, kako mućkaju i tko koga kupuje. Ipak, razlog za pokretanje ove interpelacije ne samo da je legitiman, nego je i žuran. Naime, 30% izlaska birača na lokalne izbore brinulo nas je mjesec ili dva. Nakon toga prestali smo o tome raspravljati, a radi se zapravo o ozbiljnom upozorenju. Ono što se dogodilo nakon izbora u dobrom broju mjesta, općina i gradova, obeshabrit će sljedećih 10% birača da izađu na sljedeće lokalne izbore. Može se, naravno, reći kako je situacija u Karlovcu, Dubrovniku, ako hoćete Sisku i Velikoj Gorici izuzetak i slučaj. Bilo je toga i prije. Interpelaciju treba shvatiti kao apel i upozorenje za sve nas i sve stranke. Sami sebi režemo granu na kojoj sjedimo, a režemo granu i parlamentarnoj demokraciji. Bitno je da sami sebi obećamo kako takvu trgovinu ubuduće nećemo raditi. Kakav je ugled politike i političara u Hrvatskoj vidi se svakodnevno, ne samo u medijima nego i iz reakcije građana. Taj ugled nije dobar. Jedan od sudionika karlovačkog slučaja poručio je nama naivcima, nakon što je sve bilo gotovo, da je: "Politika umijeće trgovine". Ima kolega koji očito znaju bolje. Ima kolega koji i dalje misle da je to pravi način odnosno da treba svakim mogućim manevrom doći do vlasti. Ja ne mislim tako. Interpelacija je apel za poštenje u hrvatskoj politici. Vlado Gotovac rekao je kako je politika dotična dama lakog morala, ako se njome bave takvi ljudi, a da je pošten posao ako se njome bave poštenu ljudi.

U petominutnoj raspravi u ime Kluba zastupnika HDZ-a **Dražen Bošnjaković (HDZ)** rekao je kako je nakon uvodnog izlaganja Ive Josipovića naivno povjervovao da će se raspravljati argumenti-

ma i činjenicama. Međutim, rasprava je uglavnom bila optuživanje. Jedni su se htjeli prikazati kao časni, moralni i poštenu, a na druge su se nabacivali da to baš i nije tako. Raspravom nismo utvrdili nikakve bitne činjenice. Klub zastupnika HDZ-a ne slaže se s navodima interpelacije da je Vlada odgovorna za neke nemoralnosti. Zaključci interpelacije nisu sporni. Njih ne treba ni donositi. U točki 1. zaključaka kaže se da se zadužuje Vlada da u okviru svojih nadležnosti poduzme mjere. O tome ne treba glasati. To ne treba biti u interpelaciji. Ova Vlada, svaka prošla i buduća već je zadužena da poduzme po Ustavu i zakonima sve ono što je potrebno. U točki 2. zadužuju se nadležna državna tijela da odmah pokrenu postupke iz svoje nadležnosti radi provjere vjerodostojnosti izjava o političkoj korupciji. To je isto nepotrebno. I druga državna tijela za to su zadužena. Da bismo mi dokazali da ovo nije bila samo rasprava radi rasprave, očekujemo od podnositelja interpelacije da tim drugim državnim tijelima pored ovih 23 potpisa podnesu i 23 kaznene prijave sa svim podacima, kako bi ta državna tijela sukladno interpelaciji mogla raditi.

Hrvatska stranka umirovljenika

Ispričavam se u ime Hrvatske stranke umirovljenika što smo prouzročili neugodnosti u parlamentarnom i uopće političkom životu, rekao je u ime Kluba zastupnika HSU-a **Silvano Hrelja (HSU)**. No ne možete nam osporiti legitimno pravo da organiziramo u političkom djelovanju sve veći broj starijih osoba, koje se doživljavaju kao teret društva, a s ove političke govornice im se imputiraju grijesi i to bez dokaza. Kao da je grijeh da je jedan 77-godišnjak potpisao ugovor u korist stranke. Pitam, je li sebi uzeo u džep? Ovdje se nabacuje blatom na HSU u četiri slučaja od ukupno 200 mjesta gdje je stranka prešla izborni prag. Recite u kojoj to stranci nema kukolja? HSU je u cijelosti igrala časno i otvoreno rekla da je interesira izvršna vlast. Jer samo tako može direk-

tno utjecati da se popravi položaj starijih osoba. Griješite dušu što u interpelaciji napadate vijećnike HSU-a. Da ste do sada vodili pravednu socijalnu politiku, HSU ne bi postojala kao politička stranka. Stoga umjesto kritike preispitajte svoj dosadašnji rad. Dok se pred građanima odigrava politička utakmica koja je sama sebi cilj, a ima učinke sakupljanja jeftinih političkih bodova, HSU neće glasovati za ovakve prijedloge, ali neće glasovati ni za zakone koji umanjuju dosegnutu razinu prava i demokracije.

Netočno je da prozivamo čitav HSU, upozorila je **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)**. Istina je da svugdje ima kukolja. SDP uopće ne smatra spornim ponašanje gospodina Franje Capana nego ministra Branka Vukelića koji ga je u to uveo. **Nenad Stazić (SDP)** rekao je kako je netočna tvrdnja da je HSU postupao uvijek časno, iskreno i pošteno. Nije časno ni pošteno uzeti novac od druge stranke. Postoji Zakon o političkim strankama u kojem je jasno definirano kako se financiraju stranke. Nigdje se u tom zakonu ne dopušta da jedna stranka financira drugu tako da kupuje vijećnike te stranke. To je protuzakonito. **Zvonimir Mršić (SDP)** podsjetio je na riječi Silvana Hrelje prema kojima, ako govorimo o lošim primjerima političkih trgovaca unutar HSU-a, ustvari govorimo o građanima treće životne dobi. Ta tvrdnja zastupnika Hrelje potpuno je netočna. Naime, mi govorimo o konkretnim pojedincima. Primjerice, HSU u Koprivnici je dobila 205 glasova od 6500 umirovljenika. Lista SDP-a dobila je 8700 glasova. Pretpostavljamo kako je puno više umirovljenika glasovalo za SDP nego za HSU.

Državni tajnik Središnjeg državnog ureda za upravu **Antun Palarić** rekao je kako je u ogromnoj većini jedinica lokalne samouprave proces izbora, formiranja vlasti i obnašanja lokalne samouprave proveden na zakonit način. U cjelodnevnoj raspravi ponavljala su se dva ili tri možebitna sporna slučaja na kojima tijela državne vlasti rade. I USKOK ispituje tamo gdje postoji sumnja da je bilo potkupljivanja, kriminala i nezakonitosti. Ova rasprava trebala bi biti

doprinos razvoju lokalne samouprave. Predloženi zaključci su uopćeni. Oni se u cijelosti poštuju. Obrazloženje interpelacije za Vladu je neprihvatljivo. Stoga Vlada ostaje kod svog izvješća. Vlada naglašava da ostaje privržena demokraciji i vladavini prava te poštivanju volje građana izražene na lokalnim izborima. Život na lokalnoj razini ne odvija se u sterilnom laboratoriju nego su to živi ljudi. To je više od 8000 vijećnika koji imaju svoju volju i imaju pravo sudjelovati u formiranju vlasti prema svojoj savjesti. Predložimo da Hrvatski sabor odbije interpelaciju.

Nitko nije negirao postojanje nemoralnih i nepoštenih radnji

U završnom osvrtu u ime predlagateljica govorila je **Milanka Opačić (SDP)**. Ona je upozorila kako se iz rasprave može zaključiti da su uglavnom potvrđeni razlozi zbog kojih je podnesena interpelacija. U raspravi nitko nije negirao postojanje nemoralnih i nepoštenih radnji nakon lokalnih izbora. Štoviše, utvrdili smo puno više takvih slučajeva. Opravdanost ove interpelacije potvrđuje i najnoviji slučaj Odbora za zakonodavstvo gdje je vidljivo kako se Hrvatski sabor upleo u svojevršno politiziranje lokalnih izbora. Ovdje se taj slučaj nastojao relativizirati i objasniti kao nešto što i nije bio tako loš potez. Hrvatski sabor je preko toga olako prešao. Što se tiče ovih uopćenih zaključaka, zašto vi kolege iz HDZ-a niste nakon svih ovih brojnih nepravilnosti i nemoralnih radnji predložili bolje zaključke? Znači malo oštrije zaključke, koji bi bili puno jači i koji bi bolje obvezivali Vladu? Evidentno je da problemi postoje. Što se tiče kaznenih prijave, za svaki slučaj koji je iznesen podnesene su kaznene prijave. To što organi do danas nisu dali svoj pravorijek, odbacili kaznenu prijavu ili je podigli, govori dovoljno o radu tih institucija. Činjenica je da su institucije u nekim drugim slučajevima promptno reagirale. Današnja rasprava pokazala je kako je interpelacija bila potrebna. Ima problema u funkcioniranju lokalne samouprave, osobito

kada je u pitanju sastavljanje vlasti na lokalnoj razini. I zato je loše što Hrvatski sabor nema dovoljno snage da izglasa zaključke koji bi obvezali Vladu da te probleme riješi.

Netočan je navod, rekao je **Emil Tomljanović (HDZ)**, kako pismeno koga je potpisao predsjednik Odbora za zakonodavstvo Florijan Boras predstavlja vjerodostojno tumačenje. To je dopis kojega je Florijan Boras kao predsjednik Odbora uputio predsjedniku Gradskog vijeća Velike Gorice. Apsolutno je netočno da se Hrvatski sabor upustio u bilo kakvo politiziranje ili direktno uplitanje u ishod izbora na lokalnoj razini. **Ivan Jarnjak (HDZ)** rekao je kako je netočno da nije upućeno pismo predsjedniku Gradskog vijeća Velike Gorice. Vidio sam dopis gdje točno piše da je na njega naslovljeno i da je njemu dostavljeno. Osim toga, neprihvatljivo je da se pokušava Hrvatskom saboru sugerirati da utječe na sudske odluke. Netočan je navod, rekao je **Josip Đakić (HDZ)**, kolegice Milanke Opačić kako je ova interpreta-

cija bila neophodna da bi se određene stvari rasvijetlile. Točno je da je ovim dvjema interpelacijama SDP na čelu s Ivicom Račanom ispalio sav napad na Vladu kako bi skrenuo pozornost sa svoje odgovornosti i nečasnih rabota po pitanju izborne trgovine, te u konačnici izbornog poraza i velike štete nanesene gospodarstvu. Pucajući čorcima zamagljuje stvarnost. **Dražen Bošnjaković (HDZ)** rekao je kako je netočno da su zaključci uopćeni. Oni su nepotrebni, jer zadužiti Vladu nije potrebno. Ona je zadužena po Ustavu i zakonima. A zadužiti državna tijela možemo samo kaznenim prijavama.

Zakonom onemogućiti političku trgovinu

Na kraju, predsjednik Hrvatskog sabora **Vladimir Šeks (HDZ)** rekao je kako je interpelacija podnijeta u skladu s Poslovníkom, s tezom da Vlada odstupa od proklamirane politike, zaštite ljudskih prava, pravne države i zakonitosti. Ta teza propitana je kroz raspra-

vu. Vlada je dala svoje izvješće. Sigurno postoji potreba da se kroz izbornu zakonodavstvo izbjegnu nejasnoće koje otvaraju put političkoj korupciji, trgovini i svim zamjenama vijećnika. Taj zakon Hrvatski sabor treba donijeti prije sljedećih lokalnih izbora. Sigurno će i neposredni izbor načelnika, gradonačelnika i župana reducirati žarišta političke korupcije. Žao mi je što se dogodio slučaj oko interpretacije sadržaja pisma predsjednika Odbora za zakonodavstvo upućenog predsjedniku Gradskog vijeća Velike Gorice. Ne bi bilo dobro da ga se interpretira kao involviranje Hrvatskog sabora u postizborne procese. Trebalo je više opreznosti, zaključio je **Vladimir Šeks**.

Odbor za Ustav, Poslovník i politički sustav predložio je zaključak kojim se odbija interpelacija o radu Vlade. Glasovanjem (66 glasova "za", 1 "suzdržan" i 27 "protiv") donesen je predloženi zaključak. Dakle, većinom glasova odbijena je interpelacija Kluba zastupnika SDP-a o radu Vlade.

A.Š.

ARIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O HRVATSKOJ AGENCIJI ZA NADZOR FINANCIJSKIH USLUGA

Jedinstvena institucija za nadzor nebankarskog sektora

Zastupnici su većinom glasova u hitnom postupku donijeli Zakon o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga, zajedno s prihvaćenim amandmanima **Dražena Bošnjakovića** i Odbora za financije od strane predlagatelja, Vlade RH.

Ovim se Zakonom uređuje ustrojstvo, ciljevi, djelokrug, nadležnost i financiranje buduće jedinstvene nadzorne institucije nebankovnog financijskog

sektora, Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga. Postojeće institucije za nadzor koje se ovim Zakonom objedinjuju u Agenciju su slijedeće: Komisija za vrijednosne papire RH, Agencija za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja i Direkcija za nadzor društava za osiguranje.

Agencija se ustrojava kao samostalna, neovisna pravna osoba odgovorna Hrvatskom saboru, a temeljni ciljevi

su promicanje i očuvanje stabilnosti financijskog sustava i nadzor zakonitosti poslovanja subjekata nadzora, u ovom slučaju nebankarskih financijskih institucija.

Zakonom nije obuhvaćena regulativa i nadzor banaka koje i dalje nadzire HNB. Međutim, odredbama ovoga Zakona utvrđuje se obveza suradnje između Agencije i HNB-a čiji će Sektor bonitetne regulative i nadzora

banaka biti pripojen Agenciji u srednjoročnom razdoblju. Na taj način HNB i Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga koje odgovaraju Saboru preuzimaju regulatornu i nadzornu funkciju cijelog financijskog sustava u RH.

O PRIJEDLOGU

U prikazu ovog Prijedloga poslužili smo se izlaganjem državnog tajnika u Ministarstvu financija, **Ante Žigmana**. Podsjetio je da je Sabor u srpnju 2002. godine donio Zaključak o potrebi objedinjavanja nadzornih institucija nebankovnog sektora, te je Vlada RH na sjednici održanoj 27. listopada 2004. godine donijela Odluku o pokretanju postupka objedinjavanja nadzornih institucija nebankovnog financijskog sektora zaključno sa 2005. godinom. Ministar financija je 15. studenoga 2004. godine donio Odluku o imenovanju radne skupine za izradu zakona, a u postupku izrade zakona i objedinjavanja postojećih nadzornih institucija sudjeluju i konzultantske tvrtke.

Agencija se ustrojava kao samostalna neovisna pravna osoba odgovorna Hrvatskom saboru. Prema ovom Prijedlogu Agencija ima Upravu od pet članova od kojih je jedan predsjednik, a njega i ostale članove Uprave imenuje i razrješava Sabor na prijedlog hrvatske Vlade.

Agencija bi imala i Savjet kao savjetodavno tijelo koje se sastoji od devet članova od kojih tri imenuje Vlada, a ostalih pet biraju predstavnici udruga subjekata nadzora pri HGK, dok je predsjednik Uprave Agencije član Savjeta po službenoj dužnosti.

Agencija će nadzirati nebankovne financijske institucije čija imovina danas prelazi 40 milijardi kuna, uvećano za sve emisije i promete dionica i obveznica koja se događaju na zagrebačkoj i varaždinskoj burzi. Trenutna tržišna kapitalizacija obiju burzi je oko 150 milijardi kuna.

Uspostava jedinstvene institucije za nadzor financijskih institucija nebankovnog sektora je nacionalni projekt

upravljanja rizicima i razvoja financijskog tržišta. Ovo je još važnije iz razloga što i EU ove godine uvodi tzv. 42 mjere otvorenog tržišta i definira tzv. paneuropsku mrežu nadzornih institucija zemalja članica.

Kada se govori o prednostima objedinjenog ili konsolidiranog nadzora iz iskustava drugih zemalja najčešće se ističe da objedinjeni nadzor znači i veći stručni kapacitet za nadzor financijskih konglomerata, omogućuje se bolja protočnost informacija i povećava stupanj koordinacije nadzornog tijela, bolje se nadziru međuinstitucionalni prometni unutar financijskih konglomerata, harmoniziraju se standardi nadzora i povećava efikasnost regulatornih sredstava, dokida se natjecanje među pojedinim institucijama za nadzor i organizira funkcionalni nadzor, ima se mogućnost ranijeg uočavanja kriza i boljeg upravljanja kriznim situacijama, te se izbjegava regulatorna arbitraža, dakle, problem stvarne nadležnosti za određeni problem.

Agencija se ustrojava kao samostalna neovisna pravna osoba odgovorna Hrvatskom saboru.

Donošenjem ovoga Zakona Agencija će se financirati mješovito i to iz državnog proračuna i iz naknada koje će se zaračunavati iz imovine i prihoda kojom raspoložu financijske institucije, odnosno subjekti nadzora.

Pojedinačno opterećenje naknadama zasebno će se urediti pravilnikom o naknadama kojim će se regulirati osnovica i učestalost naplate naknade, vodeći računa o specifičnosti svake institucije na financijskom tržištu pod nadzorom ove Agencije. Procjenjuje se da će se na takav način u prvim godinama Agencija financirati u visini 1/3 potrebnih rashoda, dok bi se ostali dio namirivao iz državnog proračuna s time da ukupni iznos iz državnog proračuna u prvim godinama ne bi prelazio visinu rashoda koji se sada namiruju iz proračuna za sve tri institucije, dakle Komi-

siju, Agenciju i Direkciju, što je oko 25 milijuna kuna.

Državni tajnik je zaključio da se uspostavom Agencije ne stvaraju dodatni proračunski rashodi. S razvojem tržišta i povećanjem osnovice za obračun naknade, visina rashoda Agencije koji se namiruju iz državnog proračuna trebao bi se smanjivati, a povećavati udio koji se financira iz naknada od subjekata nadzora.

Agencija će se financirati mješovito i to iz državnog proračuna i iz naknada koje će se zaračunavati iz imovine i prihoda kojom raspoložu financijske institucije, odnosno subjekti nadzora.

Ovim Zakonom nije obuhvaćena regulativa i nadzor banaka koje i dalje nadzire HNB, a jedan od glavnih razloga za to je složenost procesa potpunog objedinjavanja, posebno zbog uvođenja novog standarda "Basel II" u 2007. godini i svih implikacija koje bi mogle proizići iz nove regulative nadzora banaka. Međutim, odredbama ovog Zakona utvrđuje se obveza suradnje Agencije i HNB-a čiji će Sektor bonitetne regulative i nadzora banaka biti pripojen Agenciji u srednjoročnom razdoblju. Ovaj Zakon stupa na snagu 8 dana od objave u Narodnim novinama, a primjenjivao bi se od 1. siječnja 2006. godine.

RADNA TIJELA

Odbor za financije i državni proračun raspravljao je o predmetnom Zakonu kao matično radno tijelo.

Odboru su dostavljene primjedbe HUP-a na predmetni zakon u amandmanskoj formi. U raspravi na Odboru podržan je prijedlog Hrvatske udruge poslodavaca da se ovim zakonom preciznije regulira pravo na naknadu predsjedniku i članovima Uprave Agencije prilikom razrješavanja s navedenih funkcija.

Odbor je podržao prijedlog Vlade RH da se predloženi zakon donese po hit-

nom postupku. Nakon provedene rasprave Odbor je većinom glasova odlučio predložiti Saboru donošenje predmetnog zakona, uz amandman na članak 7. Konačnog prijedloga gdje se dodaje novi stavak 4. Amandman se podnosi iz razloga što nije oportuno da se u slučaju razrješenja dužnosti predsjednika ili članova Uprave Agencije ili razrješenja na vlastiti zahtjev, a naročito iz razloga povrede zakonskih odredbi, istima isplaćuje naknada plaće još godinu dana.

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovoga Zakona i ne protivi se prijedlogu predlagatelja da se Zakon donese po hitnom postupku. Na tekst Konačnog prijedloga Odbor daje slijedeće primjedbe i prijedloge da ih predlagatelj uzme u obzir i svojim amandmanima otkloni manjkavosti na koje se njima ukazuje, a odnose se na pravni i nomotehnički izričaj, posebno u odredbama članaka 1, 2, 3, 5, 8, 9, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 24. i 26. Posebno se ukazuje na dvojbenost rješenja iz članka 16. stavka 4. jer nije razvidno što se ima smatrati pod "regulacijom" financijskih institucija i grupa.

Također, neprihvatljivo je rješenje iz članka 24. stavka 1. kojim se obvezuje Sabor na imenovanje predsjednika i članova Uprave Agencije na slijedećoj sjednici nakon dana stupanja na snagu ovog Zakona. S tim u svezi ukazuje se na suprotnost rješenja iz odredbi članaka 26. i 27.

AMANDMANI

Zastupnik **Dražen Bošnjaković** podnio je tri amandmana na Konačni prijedlog zakona.

Prvi amandman je na članak 6. stavak 9. i njime se predlaže da predsjednik ili član Uprave Agencije koji bude pravomoćno osuđen na kaznu zatvora ili kada sam zatraži razrješenje gubi pravo na naknadu plaće koju bi imao nakon prestanka mandata.

Drugi amandman je na članak 24. stavak 1. Njime se predlaže propisati predlaganje i imenovanje predsjednika i članova Uprave Agencije prije početka rada Agencije 1. siječnja 2006. godine, a radi

osiguranja potrebnog pravnog kontinuiteta.

Treći amandman je na članak 28. i njime se predlaže propisati stupanje na snagu ovog Zakona danom objave u "Narodnim novinama", s obzirom na nužnost imenovanja predsjednika i članova Uprave Agencije prije 1. siječnja 2006. godine kada se Zakon počinje primjenjivati.

Klub zastupnika HSS-a podnio je četiri amandmana na Konačni prijedlog zakona.

Prvi amandman je na članak 11. i njime se predlaže da Savjet Agencije ima upravljačku ulogu, kako u pogledu utvrđivanja politika koje su vezane uz djelovanje Agencije, tako i u pogledu donošenja strateških odluka. Klub u obrazloženju amandmana kaže da je u Prijedlogu Vlade Savjet samo savjetodavno tijelo.

Drugi amandman je na članak 12. koji se mijenja. U obrazloženju stoji da bi vanjske članove Savjeta činili četiri predstavnika vlasti, i to dva predstavnika zakonodavne vlasti i dva predstavnika izvršne, te četiri predstavnika subjekata nadzora.

Treći amandman je na članak 20. koji se mijenja. U obrazloženju stoji da se ovim člankom utvrđuje struktura izvora financiranja Agencije, kao i način rasporeda viška prihoda nad rashodima odnosno pokriće rashoda uslijed eventualnog nedostatka prihoda od naknada. Prema ovom prijedlogu u državnom proračunu osigurava se najmanje 51% sredstava potrebnih za pokriće troškova financiranja Agencije, a najviše 49% sredstava namiruje se iz naknada.

Četvrti amandman odnosi se na Glavu VII Prijelazne i završne odredbe koja se mijenja, a odnosi se na prestanak važnja pojedinih propisa, zatim na aktivnosti do dana stupanja na snagu ovog Zakona, te konačno na dan stupanja na snagu Zakona. Zakon bi stupio na snagu 1. siječnja 2007. godine, osim odredbi članka 24. koje stupaju na snagu osmog dana od dana objave u "Narodnim novinama". Prema predloženom članku 24. Hrvatski sabor bi u roku od 90 dana od dana donošenja ovog Zakona, na prijed-

log Vlade RH, imenovao predsjednika Uprave Agencije i ostale članove Uprave Agencije.

U obrazloženju stoji da je bitna razlika između ovog prijedloga i prijedloga Vlade RH u činjenici da se ovim prijedlogom predviđa tzv. prijelazno razdoblje, odnosno odgoda stupanja na snagu Zakona za godinu dana. U tom razdoblju trebale bi se obaviti određene neophodne radnje u infrastrukturnom, kadrovskom, informatičkom i drugim potrebnim segmentima kako bi prelazak s jednog oblika sustava nadzora dijela financijskog sustava na drugi prošao sa što manje poteškoća.

RASPRAVA

Nakon uvodne riječi predstavnika predlagatelja, državnog tajnika **Ante Žigmana**, u ime Odbora za financije i državni proračun izvješće je podnio **Šime Prtenjača**, predsjednik Odbora. Uslijedila je rasprava po klubovima zastupnika.

Izostala stručna rasprava

U ime **Kluba zastupnika SDP-a** govorila je **Željka Antunović (SDP)**. Rekla je da je ovaj zakon važan zbog jednog za građane izuzetno važnog segmenta, a to je mirovinski sustav koji se za buduće umirovljenike rješava putem dobrovoljnih ili obveznih mirovinskih fondova, te da bilo kakav poremećaj u tim mirovinskim fondovima može izazvati njihov stečaj ili krah, a to onda znači za neke buduće umirovljenike koji danas uplaćuju u te fondove velike probleme. Zbog toga je izuzetno važno područje nadzora financijskih institucija regulirati na pravi način.

Rekla je da se predlagatelj u obrazloženju poziva na tendencije iz europske prakse koja ide prema objedinjenom ili integriranom nadzoru svih financijskih institucija.

Postoje, naime, tri ključna modela, i to potpuno integrirani, djelomično integrirani i specijalistički, ističe zastupnica i dodaje da Hrvatska ovog trenutka ima

na sreću pozitivna iskustva sa sustavom specijalističkog nadzora.

Tako se posebno nadzire banka i bankarski sustav preko HNB-a, mirovinski sustav preko Hagene, osiguravajuća društva imaju posebnu agenciju i slično. Napominje da sama činjenica da je trend u Europi integrirani sustav nije dovoljna da se olako prihvati "jedan potpuno nedorađeni zakon koji bi trebao osigurati navodno kvalitetniji nadzor".

Smatra da je brzina kojom se želi donijeti ovaj zakon neprimjerena s obzirom na njegovu važnost i da je svemu trebala prethoditi stručna rasprava koja je trebala dati projekcije ovakvog zakona i po pitanju buduće isplate mirovina. Napominje da se u Zaključcima Sabora iz 2002. godine zadužuje Vlada da u suradnji sa svim nadzornim agencijama koje su u dosadašnjem specijalističkom sustavu pripremi program obavljanja nadzora financijskih institucija i financijskog tržišta na integriranoj osnovi, međutim, taj program nije vidio nitko, već se pojavio ovaj Prijedlog.

Dodaje da u Zaključcima Sabora piše da taj program treba sadržavati prijedlog potrebnih promjena u zakonodavnom okviru, jer osim ovog zakona tu je čitav niz zakona koji bi se zbog promjene sustava trebali mijenjati.

"Mi ćemo donijeti zakon koji bi za dva mjeseca trebao stupiti na snagu, a ne zna se kako bi ta Agencija uopće trebala izgledati u tehničkom, organizacijskom smislu, što znači da neće moći funkcionirati kada zakon stupa na snagu".

U Zaključcima Sabora stoji također da program treba sadržavati potrebne ljudske i materijalne resurse, nadalje, da program treba sadržavati prijelazno razdoblje, čega u prijelaznim i završnim odredbama ovog Prijedloga nema, jer zakon stupa na snagu 1.1. 2006. godine, "kada sve mora početi funkcionirati, što je nemoguće", ističe zastupnica. Naime, program bi trebao, a što ovaj Zakon također ne sadrži, imati rokove za realizaciju pojedinih faza reorganizacije i prelaska na novi sustav.

Klub zastupnika SDP-a načelno se ne protivi integriranom sustavu koji se

promovira kroz ovaj zakon, ali ne mogu glasati za ovaj zakon zbog načina na koji je predložen i svega onog potrebnog što on ne sadrži.

Što se tiče samog zakonskog teksta, zastupnica drži neizvedivim da Agencija počne funkcionirati 1.1. 2006. godine.

Klub zastupnika SDP-a načelno se ne protivi integriranom sustavu koji se promovira kroz ovaj zakon, ali ne mogu glasati za ovaj zakon zbog načina na koji je predložen i svega onog potrebnog što on ne sadrži.

Nadalje, iako Agencija ima pet članova, tri člana imaju mogućnost donošenja odluka o svemu, iako se govori o dvotrećinskoj većini, "no tri od pet nije dvotrećinska većina". Smatra da ta tri člana imaju prevelike ingerencije i preveliki dijapazon poslova koje moraju obavljati i da to neće moći obavljati. Naglašava da je jedna od najvećih grešaka u zakonu ta da je Savjet Agencije samo savjetodavno tijelo.

Klub traži da se ili provede rasprava u prvom čitanju ili da se Prijedlog povuče i naprave sve predradnje koje je temeljem Zaključka Sabora trebalo napraviti i tek onda da se o tome raspravlja i krene u izmjenu sustava nadzora financijskih institucija.

Obuhvaćene i leasing kompanije

Državni tajnik Ante Žigman rekao je da upravo ovaj zakon rješava problem kontrole nebankarskih financijskih institucija koji je do sada u Hrvatskoj bio podijeljen na više institucija, a k tome će ovim zakonom biti obuhvaćeno još nekoliko sektora, prije svega leasing kompanije, koje nakon 2002. godine imaju izuzetan rast, pa je nužna regulativa i nadzor i na tom području.

Naglasio je da su na ovom zakonu radili predstavnici postojećih nadzornih institucija, uključujući i HNB.

Što se tiče mirovinskih fondova, Žigman je rekao da će se upravo ovim zakonom omogućiti da mirovinski fondovi budu na pravi način obuhvaćeni, "jer mirovinski fondovi odnosno društva za upravljanje su u vlasništvu financijskih konglomerata, a upravo će se ovim nadzornim tijelom omogućiti da se nadziru nebankarske financijske institucije koje izuzetno brzo rastu i za njih ne postoji objedinjeni nadzor što se ovim zakonom omogućuje, a što se tiče financiranja, financiranje od 0,8 promila će ići iz društava, a ne iz fondova, dakle, neće se time opterećivati umirovljenike".

Što se tiče Savjeta, Žigman je naglasio da je on standard. U njemu će se nalaziti članovi poslovnih zajednica koji će biti neovisni i na taj način će se omogućiti da se regulativa koju će primjenjivati Agencija unaprijedi i da bude u skladu s potrebama nadzora nebankarskih institucija i smanjenja rizika u nebankarskom financijskom sektoru. Zaključio je da je ovaj zakon vrlo važan i za usklađivanje sa EU i da je nužno da ovakva Agencija postoji.

Klub zastupnika HNS-a protiv

U ime Kluba zastupnika HNS-a govorio je Jakša Marasović (HNS). Smatra da bi u promjenama koje se kane uvesti ovim zakonom trebalo predvidjeti da se one postupno provedu. Drži da je poseban problem Savjet Agencije, kojem nisu jasno precizirane nadležnosti, je li on savjetodavno tijelo ili je nadzor Uprave Agencije.

Napominje da će najgore od svega biti ako će osiguranici II. stupa mirovinskih fondova imati reperkusije od ovog zakona i da rast koji je do sada utvrđen na razini nekih 8% u mirovinskim fondovima, ne bude u budućnosti toliki.

Zaključio je da Klub zastupnika HNS-a neće glasati za ovaj zakon iz razloga što nisu uvjereni da bi on dao dobre rezultate.

Sadašnja rješenja posve zadovoljavajuća

U ime **Kluba zastupnika HSS-a Luka Roić (HSS)** rekao je da su svjetska iskustva u ovoj domeni različita, 27% zemalja ima jednu nadzornu instituciju, čak 44% zemalja ima 3 i više nadzornih institucija, a ostatak po dvije nadzorne institucije. "To govori da je i rješenje koje imamo sada posve zadovoljavajuće i da nije bilo nikakvog razloga da se u ovaj zakon ide po hitnom postupku, pogotovo kada znamo da je točno u Poslovniku Sabora jasno definirano koje to teme i zakone moramo donositi po hitnom postupku".

27% zemalja ima jednu nadzornu instituciju, čak 44% zemalja ima 3 i više nadzornih institucija, a ostatak po dvije nadzorne institucije.

Podsjetio je da je Vlada na sjednici 27. listopada 2004. godine donijela Odluku o pokretanju postupka objedinjavanja nadzornih institucija nebankarskog financijskog sektora i tom odlukom zadužuje se Ministarstvo financija da Vladi RH do 30. rujna 2005. godine dostavi Konačni prijedlog zakona kojim će se provesti postupak objedinjavanja nadzornih institucija nebankarskog financijskog sektora u jednu Agenciju. Dakle, odluka je da se objedini samo nadzor nad nebankarskim financijskim institucijama, dok bi nadzor banaka i dalje ostao u ingerenciji HNB-a, a nadzor štedno-kreditnih zadruga u ingerenciji Ministarstva financija.

Napominje da je ministar financija 15. studenoga 2004. godine donio odluku o imenovanju radne skupine za izradu Prijedloga zakona iz redova dužnosnika Ministarstva financija i svih nadzornih institucija, ali po svom nahodanju, a ne na prijedlog tih institucija.

Ministarstvo financija je Vladi zadnjeg dana zadanog roka tj. 30. rujna

2005. godine dostavilo tekst Prijedloga zakona s Konačnim prijedlogom, a Vlada je navedeni prijedlog usvojila na svojoj sjednici 13. listopada 2005. godine i dostavila ga Saboru na usvajanje.

Zastupnik smatra da su razlozi za donošenje zakona po hitnom postupku apsurdni. Naime, odlukom Vlade od 27. listopada 2004. godine zadužuje se Ministarstvo financija da Vladi do rujna 2005. godine dostavi konačni prijedlog zakona kojim će se provesti postupak objedinjavanja nadzornih institucija nebankarskog financijskog sektora u jednu agenciju, ali u odluci nije rečeno da je to i rok do kojeg ga Vlada namjera poslati u saborsku proceduru.

Čemu hitni postupak?

Zastupnik napominje da se predlagatelj nije mogao pozvati ni na razloge iz Poslovnika za donošenje zakona po hitnom postupku, npr. one radi "sprečavanja ili otklanjanja većih poremećaja u gospodarstvu, pošto se zna da "sve tri nadzorne institucije čije se objedinjavanje predlaže normalno rade, izvješća za proteklu godinu su dostavljena Saboru ili Vladi i ista su prihvaćena, a situacija je u financijskom sustavu pod njihovim nadzorom gotovo najbolja do sada".

Napominje da dotični prijedlog Vlade ima puno manjkavosti, pa će Klub zastupnika HSS-a podnijeti nekoliko amandmana.

Naime, ako se već ide u objedinjavanje, Klub želi da se ono provede kvalitetno i da se prije samog formalnog objedinjavanja izvrše sve organizacijske, tehničke i kadrovske promjene.

Ingerencija Savjeta

Napominje da je osnovna razlika između prijedloga amandmana HSS-a i Prijedloga Vlade RH u ingerenciji Savjeta. Dok je u prijedlogu Vlade Savjet samo savjetodavno tijelo, u prijedlogu HSS-a i njihovih amandmana Savjet ima upravljačku ulogu i to kako u pogledu utvrđivanja politika koji su vezani uz djelovanje Agencije, tako i u pogledu donošenja strateških odluka,

dok bi na Upravi bilo donošenje operativnih odluka.

Razlike postoje i u prijedlogu načina financiranja Agencije. Prijedlog Vlade predviđa naknadu od najviše 0,8% na teret subjekata nadzora uz predviđenu mogućnost da u slučaju kada naplaćena naknada nije dostatna za pokriće rashoda, manjak sredstava nadoknađuje se iz državnog proračuna. "Bojimo se da bi ovakvim pristupom vrlo brzo financiranje palo na teret državnog proračuna u cijelosti ili najvećem dijelu"

Odgoda stupanja na snagu zakona

Prijedlog HSS-a polazi od omjera najmanje 51% na teret državnog proračuna, a najviše 49% na teret subjekata nadzora.

Također, po prijedlogu HSS-a proces objedinjavanja tri nadzorne institucije u jednu Agenciju trajao bi otprilike godinu dana, pa se predviđa odgoda stupanja na snagu ovog Zakona, odnosno njegova primjena započela bi 1. siječnja 2007. godine.

Navodi kao činjenicu da je rad nadzornih institucija u ovom trenutku zadovoljavajući, situacija na financijskom tržištu je relativno stabilna i nema nikakvog razloga žuriti s donošenjem ovog zakona. Stoga Klub zastupnika HSS-a predlaže da Prijedlog ide u drugo čitanje. Ipak, ulažu amandmane s obzirom na Prijedlog koji je došao kao Konačni prijedlog zakona.

Kontinuitet nadzora nije upitan

Državni tajnik **Ante Žigman** ustvrdio je da će Hrvatska kada se usvoji ovaj zakon imati dvije institucije za nadzor u financijskom sektoru, što je u skladu s najboljim praksama svih zemalja. To su HNB koja će nadzirati banke i nova Agencija koju bi Sabor donošenjem ovog zakona trebao osnovati.

Smatra da financiranje u budućnosti treba biti što je moguće manje na teret državnog proračuna, odnosno da financiranje treba ići iz sredstava nebankarskih financijskih institucija za koje se zna da imaju velike dobiti.

Naglašava da se ovim zakonom nika-ko neće dovesti u pitanje kontinuitet nadzora, no potrebno je osigurati zakonsku osnovu da bi Agencija mogla otpočeti s radom. Zaključio je da je i u avis-u Europske komisije preporučeno da Hrvatska objedini nadzor nebankarskih financijskih institucija, a ovim zakonom obuhvatit će se i nebankarske financijske institucije koje do sada nisu bile obuhvaćene, prije svega radi se o leasing kompanijama koje imaju veliki rast aktivnosti u posljednjih nekoliko godina.

Štedno-kreditne zadruge i mikro-kreditne ustanove

U ime **Kluba zastupnika HSP-a** govorio je **Tonči Tadić (HSP)**. Rekao je da se radi o ambiciozno zamišljenom projektu stvaranja jedne hrvatske mega agencije za nadzor čitavog nebankarskog sektora. Primjećuje da istodobno s pripremom čitavog niza zakona koji će regulirati zasebne vrste financijskih usluga, dakle, zasebni zakoni za leasing, za osiguranja i tome slično, s druge strane ide se na veliki sustav objedinjavanja nadzora tih posve zasebnih i različitih financijskih usluga.

Postavio je pitanje hoće li ova Agencija u budućnosti biti nadležna za nadzor mikro kreditnih ustanova, te drugo, gdje su u čitavom sustavu štedno-kreditne zadruge.

Smatra da bi štedno-kreditne zadruge kao depozitne ustanove morale biti u istoj skupini s bankama i da bi trebale biti nadzirane zajedno s bankama od strane HNB-a.

Konzultirati stručnjake HABENA-e

U ime **Kluba zastupnika HSU-a** govorio je **Silvano Hrelja (HSU)**. Podsjetio je na 1997. godinu i vrijeme kada se raspravljalo o mirovinskoj reformi i uvođenju drugog stupa mirovinskog osiguranja. Rekao je da je osnovna garancija drugog stupa bio nadzor nad novcem štediša, odnosno korisnika drugog stupa mirovinskog osiguranja. Dodao je

da je zaista Hagena uspostavila dnevni sustav kontrole poslovanja mirovinskih fondova i da se mora priznati da to funkcionira i da to treba sačuvati.

Smatra da je ključno pitanje treba li nadzor različitih financijskih institucija spajati, prije nego se u novčarskim institucijama koje nemaju obvezu uspostavljanja trenutnog kvalitetnijeg nadzora ne uspostavi kvalitetniji nadzor, odnosno, pita kako možemo spajati nešto gdje vladaju različita pravila igre. Naime, u sustavu obvezne mirovinske štednje dnevni nadzor je logičan jer je i štednja obvezna, a mirovinsko osiguranje u drugom stupu je obvezno mirovinsko osiguranje. Napominje da u slučaju bilo čega što bi se moglo dogoditi u tim mirovinskim fondovima Zakon o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima je propisao da za imovinu odgovara država, dakle, tu je pristup sasvim drukčiji nego u osiguravajućim društvima.

Drži da nekako treba izdvojiti nadzor nad mirovinskim fondovima i osigurati da ostane na razini na kojoj je sada, a svakako "ne uprosjačiti" tu razinu nadzora.

"Suština je da se kroz provedbu ovog zakona osigura da se mirovinski fondovi, štedno-kreditne zadruge i osiguravajuća društva nadziru izdvojeno, odnosno selektivno, nikako po jedinstvenim pravilima igre, što se iz ovog Prijedloga zakona ne iščitava".

Klub zastupnika HSU-a zalaže se da ova rasprava bude prvo čitanje zakona, a Hrelja drži poželjnim da se o ovom Prijedlogu očituju stručnjaci Hagene. Smatra da se u Prijedlogu treba jasno razaznati selektivni pristup s obzirom na različitost financijskih odnosno novčarskih institucija koje ulaze u ovaj sustav.

Nema ugroze drugog stupa mirovinskog osiguranja

Državni tajnik **Ante Žigman** rekao je da se ovim zakonom ne uređuju štedno-kreditne zadruge. Do donošenja novog Zakona o štedno-kreditnim zadrugama koji je u planu Vlade za iduću godinu Ministarstvo financija

će i dalje biti nadležno za nadzor štedno-kreditnih zadruga.

Žigman je ispred Vlade ustvrdio da se ovim zakonom neće ugroziti drugi mirovinski stup, jer će se nastaviti i dalje s kvalitetnim nadzorom koji se i do sada obavljao u sklopu Hagene i u tom smislu buduća Agencija sigurno neće ni na koji način ni najmanje dovesti u pitanje fondove drugog stupa u kojem štede svi budući umirovljenici.

Do donošenja novog Zakona o štedno-kreditnim zadrugama koji je u planu Vlade za iduću godinu Ministarstvo financija će i dalje biti nadležno za nadzor štedno-kreditnih zadruga.

Vlada i dalje ostaje pri tome da zakon treba donijeti po hitnom postupku. Žigman je napomenuo da su stručnjaci Hagene bili uključeni u izradu ovog zakona.

Objedinjavanje i zakonodavne regulative

U ime **Kluba zastupnika HDZ-a** govorio je **Šime Prtenjača (HDZ)**. Rekao je da ukupno financijsko tržište danas iznosi oko 270 milijardi kuna, od čega bankarski sektor čini oko 225 milijardi kuna, a svega četrdesetak milijardi kuna čini onaj tzv. nebankarski sektor.

Napominje da je u ukupnom financijskom sektoru, i bankarskom i nebankarskom, zajednički problem upravljanje rizicima, tako da na tom području u svijetu postoje različiti modeli upravljanja. Konsolidirani model primjenjuje se u dosta zemalja i sve više nalazi primjenu.

Sustav nove Agencije bi pokrio tri dosadašnje institucije, a HNB bi ostao u kontroli banaka, te Ministarstvo financija u kontroli štedno-kreditnih zadruga. Klub drži da objedinjavanju treba pristupiti što prije, jer je cilj ovakvog objedinjavanja upravo sigurnost na nebankarskom tržištu.

Smatra da će ovakvo objedinjavanje izazvati nužno i potrebno objedinjavanje zakonodavne regulative na ovom području. Što se tiče financiranja Agencije, cilj je da ne košta državni proračun više no do sada i da postupno prelazi na korisnike, a kako će izvješća dolaziti u Sabor, Sabor će imati priliku kontrolirati njihov proračun, kao i financijske planove. Prtenjača drži da će Savjet moći dati svoj doprinos u upravljanju nadzora i upravljanju rizicima. Zaključio je da Klub podržava donošenje ovog zakona.

Sadašnje stanje - nefunkcionalno i komplicirano

Nevenka Majdenić (HDZ) drži da je sadašnje stanje na području nadzora financijskih usluga prilično nefunkcionalno i komplicirano. Naime, postoje 4 financijske institucije koje obavljaju nadzor financijskih usluga i tržišta, a to su Komisija za vrijednosne papire, Agencija za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja HAGENA, Direkcija za nadzor društava osiguranja i Hrvatska narodna banka, a pored toga i Ministarstvo financija, Uprava za financijski sustav koja nadzire rad još 123 štedno-kreditne zadruge do slijedeće godine kada će se donijeti Zakon o štedno-kreditnim zadrugama.

Postoje 4 financijske institucije koje obavljaju nadzor financijskih usluga i tržišta, a to su Komisija za vrijednosne papire, Agencija za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja HAGENA, Direkcija za nadzor društava osiguranja i Hrvatska narodna banka, a pored toga i Ministarstvo financija, Uprava za financijski sustav koja nadzire rad još 123 štedno-kreditne zadruge.

Zastupnica napominje da su prednosti objedinjenog nadzora, a koje su se već

uočile u zemljama gdje se primjenjuje, višeznačne: objedinjuje se više stručnih ljudskih potencijala, omogućuje se bolja protočnost informacija, standardiziraju se nadzori i povećava se efikasnost, te se izbjegava problem nadležnosti. Još je jedna prednost osnivanja jedinstvene financijske institucije, a to je što se time otvara mogućnost donošenja jedinstvenog Zakona o financijskim uslugama u dogledno vrijeme, što će biti veliko olakšanje u praćenju ove materije, jer sada u primjeni imamo oko desetak zakona.

Za provedbu ovog zakona neće biti potrebna dodatna proračunska sredstva jer će se preuzeti dosadašnji način financiranja, tj. iz proračuna i naknada.

Iskustva zemalja u kojima se primjenjuje ovakav objedinjeni nadzor pokazuju da se udio financiranja iz proračuna smanjuje, a postupnim jačanjem i razvijanjem financijskog tržišta u potpunosti se prelazi na financiranje iz naknada od subjekata nadzora.

Zaključila je da je objedinjavanje nadzornih funkcija prvenstveno u interesu institucija koje pružaju financijske usluge i razvoja financijskog tržišta.

Nije sporna potreba objedinjavanja, već metode

Slavko Linić (SDP) rekao je da nije sporno objedinjavanje nadzora ne bankarskog poslovanja kroz Agenciju, već metoda objedinjavanja. Naime, predlagatelj drži da se zakon treba donijeti po hitnom postupku i da njegova primjena počne 1.1.2006. godine. Klub zastupnika SDP-a ne slaže se s hitnim postupkom, načinom i brzinom provedbe ovoga zakona, žurnim početkom primjene.

Napominje da se moralo naći rješenje i za štedno-kreditne zadruge, a ne da one ostaju pri Ministarstvu financija.

Drži nužnom odgodu primjene zakona, dok se ne razrade svi postupci. Također, postavlja i pitanje Savjeta. Naime, predlagatelj predlaže Savjet kao savjetodavno tijelo, a "dio nas smatra da će Uprava imati ogromnu moć i ocjenjuje da bi Savjet trebao imati i mogućnost odlučivanja u strateški važnim točka-

ma da se na neki način podijeli ta moć između Uprave i Savjeta".

Što se tiče načina financiranja nadzorne funkcije na nebankarskom sektoru, do kraja ove godine bilo je evidentno da je većina troškova financiranja nadzornih funkcija bila na proračunu, a svega 20-tak posto na samim učesnicima na financijskom tržištu. Linić pita je li ovo pravo vrijeme za odluku da se financiranje nadzora prebaci na gospodarstvo.

Trebalo je izabrati postupniji način

Ante Markov (HSS) rekao je da je objedinjavanje nadzora kroz Agenciju prirodni slijed, no pridružuje se onima koji smatraju da je trebalo izabrati postupniji način dolaska do tog cilja, a to je učinkovitost nadzora.

Ante Žigman rekao je da će u roku od 60 dana Agencija predložiti Statut Saboru. Ističe da članak 27. stavak 4. osigurava kontinuitet nadzora, a Agencija će omogućiti i poboljšati nadziranje nebankarskog financijskog sustava.

IZJAŠNJAVANJE O AMANDMANIMA I GLASOVANJE

Amandmane su podnijeli **Odbor za financije i državni proračun**, zastupnik **Dražen Bošnjaković** i **Klub zastupnika HSS-a**.

Ministar **Šuker** u ime predlagatelja očitovao se o amandmanima. Amandman **Odbora za financije i državni proračun** Vlada prihvaća i on postaje sastavni dio zakona, kao i amandmani **Bošnjakovića**.

Usljedio je izjašnjavanje ministra o amandmanima **Kluba zastupnika HSS-a**. Prvi amandman Kluba zastupnika HSS-a Vlada ne prihvaća iz razloga što se amandmanom predlaže da nadležno tijelo u upravljanju Agencijom pored Uprave bude i Savjet Agencije. Vlada smatra da bi predložene nadležnosti Savjeta spriječile svako operativno donošenje odluka Upravi Agencije kad je u pitanju dnevni nad-

zor npr. na trgovanju na burzi. Tako bi za mjere koje je potrebno hitno poduzeti u slučajevima sprečavanja manipulacije cijenama na burzi trebalo suglasnost Savjeta, što je u potpunosti neprihvatljivo i neoperativno, rekao je ministar.

Luka Roić (HSS) u ime predlagatelja amandmana rekao je da je intencija ovog amandmana, kao što je ministar i rekao, zapravo drugačija uloga Savjeta Agencije. Dok je u Prijedlogu Vlade Savjet samo savjetodavno tijelo, u ovom prijedlogu Kluba Savjet ima upravljačku ulogu i to kako u pogledu utvrđivanja politike vezano uz djelovanje Agencije,

tako i u pogledu donošenja strateških odluka.

Po mišljenju Kluba zastupnika HSS-a Savjet treba imati stratešku ulogu ili ga ne treba biti. Radi učinkovitosti u radu Agencije, Uprava osim što provodi odluke Savjeta, donosi upute za jedinstvenu primjenu odluka Savjeta, te donosi samostalno sve odluke operativne naravi i sve pravilnike i odluke interne naravi. Roić je zatražio glasovanje o amandmanu. Zastupnici su ga odbili većinom glasova.

Ministar **Šuker** u ime Vlade odbio je i drugi amandman Kluba HSS-a, rekavši da članovi Savjeta ne mogu odlučivati o

nadzornim mjerama i regulativi koja se upravo na njih odnosi.

Luka Roić ustvrdio je da se u svim amandmanima Kluba jasno vide koncepcijske i strateške razlike u djelovanju Agencije naspram Vladinog Prijedloga, pa s obzirom na to da nije prihvaćen ni prvi amandman, Klub povlači sve amandmane.

Uslijedilo je glasovanje o Konačnom prijedlogu. Zastupnici su većinom glasova, sa 67 "za", 4 "suzdržana" i 26 "protiv" donijeli predloženi Zakon zajedno s prihvaćenim amandmanima.

S.Š.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O DEVIZNOM POSLOVANJU

Još jedan korak u sprječavanju pranja novca

Zastupnici su većinom glasova donijeli Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o deviznom poslovanju, zajedno s prihvaćenim amandmanima Odbora za zakonodavstvo od strane predlagatelja, Vlade RH

Ovim Zakonom, pored uvjeta propisanih važećim Zakonom, uvodi se obveza pribavljanja odobrenja HNB-a za obavljanje mjenjačkih poslova. U okviru procedure izdavanja odobrenja za obavljanje mjenjačkih poslova propisani su uvjeti koje mora ispuniti rezident koji želi obavljati poslove ovlaštenog mjenjača, propisana je dokumentacija kojom rezident dokazuje ispunjavanje tih uvjeta, propisana je procedura odlučivanja o zahtjevu za izdavanje odobrenja za obavljanje mjenjačkih poslova kao i razlozi za oduzimanje izdanih odobrenja.

O PRIJEDLOGU

U prikazu ovog Prijedloga poslužili smo se izlaganjem predstavnika predlagatelja, državnog tajnika Ministarstva financija, **Ante Žigmana**. Važeći Zakon o deviznom poslovanju uređuje poslovanje ovlaštenih mjenjača tako što propisuje da mjenjačko poslovanje mogu obavljati rezidenti sa statusom pravne osobe i poduzetnici pojedinci koji u svom radu koriste zaštićeni računalni program za obavljanje mjenjačkih poslova, koji imaju s poslovnim bankom sklopljen Ugovor o obavljanju mjenjačkih poslova, te koji su registrirani za obavljanje tih poslova.

Donošenje ovoga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o deviznom poslovanju predviđeno je kao zakonodavna mjera u okviru Nacionalnog pro-

grama RH za pridruženje EU za 2005. godinu. Naime, izrada zakona inicirana je kritikama i preporukama posebnog odbora Vijeća Europe za procjenu mjera protiv pranja novca koji u svojim izvješćima ističe potrebu propisivanja procedure i izdavanja odobrenja za obavljanje mjenjačkih poslova uvažavajući pritom kriterije podobnosti za vlasnike mjenjačnica.

Navedene preporuke imaju za cilj proširenje preventivnog sustava za sprečavanje pranja novca i na djelatnost mjenjačnica što je ujedno u skladu s člankom 1. direktive Europskog parlamenta i Vijeća.

Na temelju navedenog izrađen je Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona, gdje se pored uvjeta propisanih važećim zakonom uvodi obveza pribavljanja odobrenja HNB-a za obavljanje

mjenjačkih poslova. U tu svrhu odredbama ovog zakona propisana je dokumentacija koju podnositelji zahtjeva za izdavanje odobrenja za obavljanje mjenjačkih poslova prilažu uz zahtjev, propisani su razlozi i za odbijanje zahtjeva, kao i razlozi za oduzimanje izdanih odobrenja.

Poslovi izdavanja, te oduzimanje odobrenja za obavljanje mjenjačkih poslova, stavljeni su u nadležnost HNB-a budući da je u njenoj nadležnosti donošenje propisa kojima se regulira poslovanje ovlaštenih mjenjača kao i kontrola poslovanja banaka s kojima ovlašteni mjenjači sklapaju ugovor o obavljanju mjenjačkih poslova.

HNB također certificira računalne programe koji su ovlašteni mjenjači dužni obavljati prilikom obavljanja mjenjačkih poslova.

U prijelaznim i završnim odredbama ovog zakona propisano je da su ovlašteni mjenjači koji posluju na temelju važećeg zakona dužni u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona uskladiti poslovanje s odredbama ovog zakona.

Drugo tematsko područje koje se odredbama ovog zakona mijenja i dopunjuje je područje korištenja podataka koji su rezidenti dužni dostavljati HNB-u o poslovima i transakcijama s inozemstvom. Ovim zakonom dodaje se odredba koja formalizira mogućnost da se na taj način prikupljeni podaci osim u statističke svrhe koriste i za potrebe kontrole deviznog poslovanja. Ujedno, dodaje se odredba prema kojoj se dostavljanje podataka o nadziranoj osobi koji su potrebni u postupcima nadzora ne smatra odavanjem službene tajne. Navedene odredbe su u skladu s nadzornom ulogom HNB-a i deviznog inspektorata Ministarstva financija.

RADNA TIJELA

Odbor za financije i državni proračun raspravljao je o predmetnom zakonu kao matično radno tijelo. Uvodno je predstavnicu Vlade RH istaknula kako se predloženim izmjenama i dopunama Zakona o deviznom poslovanju nastav-

lja daljnje prilagođavanje zakonodavstva RH kriterijima i praksi EU. Naime, poboljšava se pravna regulativa koja se odnosi na poslovanje mjenjačnica. Tako se, pored ostalog, proširuje preventivni sustav glede sprečavanja pranja novca i na djelatnost mjenjačnica, uvodi se obveza pribavljanja odobrenja HNB-a za obavljanje mjenjačkih poslova, kao i obveza ovlaštenih mjenjača da u roku od godine dana od stupanja na snagu ovoga Zakona usklade svoje poslovanje s odredbama ovoga Zakona.

Odbor je jednoglasno podržao prijedlog Vlade RH da se predloženi zakon donese po hitnom postupku, radi prilagodbe zakonodavstva RH s pravnom stečevinom Europske zajednice. Odbor je bez rasprave podržao predmetni Zakon te je odlučio jednoglasno predložiti Saboru donošenje istoga.

Odbor za europske integracije raspravljao je o ovom zakonskom prijedlogu kao zainteresirano radno tijelo. Predstavnik predlagatelja je uvodno istaknuo da je Zakon o deviznom poslovanju donesen 2003. godine u potpunosti usklađen s pravnom stečevinom EU. Predloženom izmjenom i dopunom Zakona propisuje se procedura izdavanja i oduzimanja odobrenja za obavljanje mjenjačkih poslova kao i kriterij podobnosti za vlasnike mjenjačnica. Na taj se način vrši daljnje prilagođavanje kriterijima i praksi EU kroz proširenje preventivnog sustava za sprečavanje pranja novca i na djelatnost mjenjačnica.

Odbor je nakon provedene rasprave jednoglasno utvrdio da je Konačni prijedlog usklađen s pravnom stečevinom EU i pravnim aktima Vijeća Europe te da ispunjava obveze iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovoga Zakona, a na tekst Konačnog prijedloga podnosi slijedeće amandmane:

Prvi amandman je na članak 3., stavak 2., gdje se u uvodnoj rečenici riječ: "novi" briše.

Drugi amandman je na članak 9. gdje se u stavku 2. tekst iza riječi: "ovoga Zakona" zamjenjuje tekstem:

"brisaće se iz sudskog, odnosno obrtnog registra na temelju rješenja Hrvatske narodne banke". Obrazloženje za 1. i 2. amandman je slijedeće: Prvim amandmanom se nomotehnički uređuje izričaj, dok se drugim amandmanom predlaže brisanje iz sudskog, odnosno obrtnog registra ovlaštene mjenjače, ako ni u roku od godine dana ne usklade svoje akte s ovim Zakonom, što bi utvrđivala HNB i o tome donosila rješenje. Dakako, rješenje bi se dostavljalo nadležnom registru koje bi na temelju takvog rješenja proveo brisanje.

Pored utvrđenih amandmana Odbor predlaže da predlagatelj dodatno razmotri i obrazloži odredbe dodanog članka 46a. Naime, ocjenjuje se da sadržaj odredaba tog članka može biti sadržajem podzakonskog akta kojeg donosi HNB. Ovo na način da se dodatno dopuni odredba važećeg članka 46. stavka 3. Nadalje, u ovome članku upitan je izričaj u stavku 1. točki 5, jer sukladno posebnom zakonu do navedene potvrde pravna osoba i poduzetnici pojedinci ne mogu doći. Radi navedenog Odbor je sugerirao predlagatelju da razmotri mogućnost da prijedlog ovog Zakona raspravi u redovitom postupku.

RASPRAVA

Nakon uvodne riječi predstavnika predlagatelja, državnog tajnika **Ante Žigmana**, otpočela je rasprava po klubovima zastupnika. U ime **Kluba zastupnika HDZ-a** govorila je **Nevenka Majdenić (HDZ)**. Klub u cijelosti podržava ovaj Prijedlog. Istaknula je osnovna 3 razloga za predlaganje izmjena i dopuna zakona: Postojeći zakon stupio je na snagu u lipnju 2003. godine i rađen je u skladu s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju RH Europskoj zajednici, prema kojem je morao omogućiti liberalizaciju pojedinih segmenta kapitalnih transakcija u deviznom poslovanju.

Potpunu liberalizaciju deviznog poslovanja RH mora postići do postizanja punopravnog članstva u EU.

Gašenje sustava za sprečavanje pranja novca

Drugi razlog je slijedeći: Posebni odbor Vijeća Europe negativno je ocijenio pojedine odredbe važećeg zakona i dao preporuku da se on izmijeni i dopuni. "Procjenama posebnog odbora Vijeća Europe pridaje se veliko značenje u Vijeću Europe, pogotovo u kriterijima jačanja sustava za sprečavanje pranja novca, stabilnost financijskih institucija i osiguravanja povjerenja u cjelokupni financijski sustav".

Poslovi izdavanja, te oduzimanje odobrenja za obavljanje mjenjačkih poslova, stavljeni su u nadležnost HNB-a.

Treći razlog je slijedeći: Zakonodavna regulativa ovog područja predviđena je i u nacionalnom programu RH za pridruživanje EU za 2005. godinu u poglavlju sloboda kretanja kapitala i poglavlju sprečavanje pranja novca. Zastupnica drži da se ovi razlozi moraju prihvatiti.

Napomenula je da se Prijedlogom precizno reguliraju dva bitna tematska područja i proširuju uvjeti propisani važećim zakonom. Prvo tematsko područje obuhvaća uvjete pod kojim rezident, domaća pravna osoba može obavljati mjenjačke poslove. Uvodi se obveza pribavljanja odobrenja, licence od HNB-a, propisani su uvjeti koje mora ispunjavati rezident koji želi obavljati poslove ovlaštenog mjenjača, propisana je dokumentacija kojom on dokazuje ispunjavanje tih uvjeta i propisana je procedura izdavanja odobrenja.

Klub smatra vrlo važnom odredbu koja sadržava razloge i uvjete pod kojima se oduzimaju izdana odobrenja. Naime, ovim Prijedlogom propisano je da mjenjači koji posluju po važećem zakonu moraju u roku od godine dana uskladiti svoje poslovanje s odredbama ovog zakona. Ukoliko ne izvrše ovu odredbu u propisanom roku od godine

dana dužni su podnijeti prijavu za brisanje iz sudskog registra kod kojeg su upisani i to u roku od 30 dana.

Pored toga uveden je kriterij podobnosti za vlasnike mjenjačnica prema kojem HNB ne izdaje odobrenje ako je vlasnik obrta ili član uprave pravne osobe kažnjavan za kaznena djela propisana ovim zakonom, odnosno za kazneno djelo pranja novca. Isto tako, ukoliko iz priložene dokumentacije nije moguće utvrditi identitet podnositelja zahtjeva, bio on vlasnik obrta ili pravna osoba ili njegov udio u temeljnom kapitalu, odobrenje se neće izdati. To znači da su uvedeni vrlo strogi kriteriji za nositelje mjenjačkih poslova, što Klub smatra značajnim poboljšanjem zakona.

Strogi kriteriji za nositelje mjenjačkih poslova

Ovi uvjeti precizno su regulirani u člancima 46a, 46b. i 46c. koji precizno reguliraju što mora sadržavati zahtjev za izdavanje odobrenja za obavljanje mjenjačkih poslova, kakav je način odlučivanja o zahtjevu za izdavanje odobrenja za obavljanje mjenjačkih poslova i koji su razlozi za oduzimanje odobrenja za obavljanje mjenjačkih poslova.

Drugo tematsko područje koje uređuje ovaj zakon je područje korištenja podataka koje su rezidenti dužni dostavljati HNB-u, odnosno Ministarstvu financija. Do sada je postojala dilema ili razlika u shvaćanju u koju svrhu se smiju ti podaci koristiti. Prijedlogom se dodaje odredba koja omogućava korištenje prikupljenih podataka, osim u statističke svrhe i za kontrolu deviznog poslovanja i deviznih transakcija s inozemstvom. Ova odredba je u skladu s nadzornom funkcijom HNB-a i Deviznog inspektorata Ministarstva financija.

Nadalje, dopunom članka 49. obvezuju se rezidenti izvješćivati HNB o kapitalnim poslovima s nerezidentima, a na zahtjev Državnog inspektorata dostaviti i podatke o stvarnim vlasnicima nerezidenta, s kojim sklapaju posao, pogotovo ako je on "izvanteritorijalni poduzetnik".

Nova odredba koja se dodaje u članku 56. kaže da se dostavljanje podataka

o nadziranoj osobi, koje nadzorna tijela u postupcima nadzora međusobno razmjenjuju, ne smatra odavanjem službene tajne.

HNB će utvrditi posebnom odlukom uvjete, sadržaj, način i postupak izvješćivanja nerezidenata. Nadzorna tijela koja sudjeluju u postupku nadzora i kontrole moraju međusobno razmjenjivati informacije, a posebnim aktom će se urediti način i sadržaj međusobne razmjene.

Kaznene odredbe primjerene

Zastupnica drži da su kaznene odredbe propisane za pravne i fizičke osobe primjerene, jer je dokazano da novčane kazne, pa i kazne zatvora mogu uvesti red i disciplinu u provođenju bilo kojeg zakona, pa tako i ovog. Ove odredbe sadrže pored novčanih i zatvorskih kazni i zaštitnu mjeru zabrane obavljanja djelatnosti, te oduzimanje strane gotovine ili gotovine u kunama u cijelosti ili iznimno djelomično.

"Možda se propisane kaznene odredbe čine na prvi pogled oštre, ali će se njihovom dosljednom primjenom omogućiti jednaki uvjeti za rad financijskih institucija koje se bave deviznim poslovanjem, jačanje ovih djelatnosti i liberalizacija kapitalnih transakcija, što je i cilj ovog zakona". Konačno, donošenje ovog zakona je zadaća u postupku usklađivanja zakonodavstva RH s pravnim stečevinama Europske zajednice. Zaključila je da Klub podržava donošenje ovog zakona po hitnom postupku.

Ne može se poslovati bez licence

U ime Kluba zastupnika HNS-a govorio je Srećko Ferenčak (HNS). Smatra da je ovaj Prijedlog dobar primjer načina donošenja zakona, jer je predlagatelj konzultirao znanost, struku i sve zainteresirane strane, pa će Klub podržati ovaj Prijedlog. Drži da razlozi poradi kojih se pristupilo izradi ovog Prijedloga proizlaze iz potrebe daljnjeg prilagođavanja zakonodavstva RH kriterijima i praksi EU i specijaliziranih

odbora kao što je posebni Odbor Vijeća Europe za procjenu mjera protiv pranja novca.

Naglasio je da je ovaj Prijedlog dobro prilagođen i u praksi neće narušiti postojeće poslovanje u tom segmentu.

Jedan od razloga donošenja ovih izmjena je što postojeći zakon ne propisuje licenciranje ovlaštenih mjenjača, a preporuka Odbora Vijeća Europe za procjenu mjera protiv pranja novca je da tu vrstu poslovanja treba odrediti tako da se ne može poslovati bez licence, kao i da vlasnici mjenjačnica moraju dobiti propise kriterija podobnosti. HNB će propisati uvjete i način obavljanja mjenjačkih poslova, a Ministarstvo financija, Devizni inspektorat i nadalje će sukladno važećim zakonima nadzirati poslovanje ovlaštenih, sada licenciranih mjenjača.

Nadzorna tijela moraju međusobno razmjenjivati informacije koje su im potrebne u postupku nadzora te obavještavati o ustanovljenim nepravilnostima, ako su ti nalazi važni za rad drugog nadzornog tijela.

Daljnja novost je izmjena informacija nadležnih tijela, što je vrlo važno, naime, nadzorna tijela moraju međusobno razmjenjivati informacije koje su im potrebne u postupku nadzora te obavještavati o ustanovljenim nepravilnostima, ako su ti nalazi važni za rad drugog nadzornog tijela.

U ime **Kluba zastupnika HSP-a** govorio je **Pero Kovačević (HSP)**. Postavio je pitanje kako će se primijeniti članak 9. stavak 2. koji kaže da ovlaštene mjenjače koji u propisanom roku ne usklade svoje poslovanje s odredbama ovog Zakona, a to je godina dana od njegova stupanja na snagu,

dužni su u roku 30 dana nakon isteka roka podnijeti sudskom odnosno obrtnom registru prijavu za brisanje djelatnosti mjenjačkih poslova iz registra. "To vam je ista varijanta kao da tražite od pljačkaša banke da podnese kaznenu prijavu protiv sebe". Smatra da je ova odredba neprovediva i da umjesto nje treba stajati odredba da će oni po službenoj dužnosti biti brisani.

Potrebna izmjena članka 9.

Klub podupire cilj zakona, da se naše zakonodavstvo uskladi s pravnim stečevinama EU, vezano za mjenjačke poslove, na način da mjenjačke poslove u RH može obavljati onaj koji ispunjava uvjete i dobije odobrenje HNB-a, a onaj tko ne uskladi svoje djelovanje, da bude brisan.

Kovačević naglašava da upravo na članku 9. ovaj zakon "pada", jer ne može stajati odredba da će se netko brisati iz registra ako sam sebe prijavi. Zamolio je predstavnike Vlade da ovu odredbu izmijene.

Spriječiti poslovanje onima koji ga ne usklade sa Zakonom

Šime Prtenjača (HDZ) podržava ovaj Prijedlog. Razlog za donošenje ovog zakona je usklađenje sukladno odredbama i direktivama EU, kada je riječ o mjenjačkim poslovima.

Smatra da je usklađenje u ovom trenutku optimalno predloženo i da oni koji obavljaju mjenjačke poslove moraju biti registrirani, imati ugovor s bankom i zaštićen računalni program, a HNB propisuje uvjete da bi se dobilo odobrenje za obavljanje takvih poslova, te izdaje rješenje. Napominje da ovaj Prijedlog ide u prilog sprečavanja "pranja novca", a rok od godine dana za uskladb poslovanja drži primjerenim. Pritom naglašava da ukoliko ne dođe do uskladb s odredbama ovog zakona, naravno da će oni koji nadziru poslovanje primijeni-

ti zakonske odredbe i spriječiti daljnje poslovanje onih koji nisu uskladili svoje akte.

Ingrid Antičević-Marinović (SDP) podržava ovaj Prijedlog, drži da je usuglašen s preporukama i standardima Vijeća Europe i njihovim propisima.

"Čitava ova prilagodba vrši se upravo zbog toga da budemo efikasni u suzbijanju ne samo korupcije nego i pranja novca". Ipak, mišljenja je da nije dobro da se kaznene odredbe nalaze ovdje u posebnom zakonodavstvu, jer je učinjen velik trud da se u okviru Kaznenog zakona objedine sva kaznena djela.

Drži da se odredbe članaka 75. i 76. postojećeg zakona moraju nužno promijeniti, jer se potpuno odstupilo od inkriminacija kakve su uobičajene odnosno potrebne u kaznenom zakonodavstvu gdje svako kazneno djelo ima i svoj naziv. Osvrnula se i na "čudnu nomotehniku gdje je najprije zapriječena kazna zatvora, pa onda alternativno novčana kazna, što je sa stajališta nomotehnike i logike koju slijedi Kazneni zakon nedopustivo".

Zastupnica predlaže da se odredba članka 75. prebaci i objedini s kaznenim inkriminacijama u okviru Kaznenog zakona, a da se članak 76. inkorporira, odnosno da se intervenira izmjenom Zakona o odgovornosti pravnih osoba.

Završni osvrt dao je **Ante Žigman**. Rekao je da Vlada podržava amandmane Odbora za zakonodavstvo, koji postaju sastavni dio zakona. Tako će se ovlaštene mjenjače ako ni u roku od godine dana ne usklade svoje akte s ovim Zakonom, brisati iz sudskog odnosno obrtnog registra na temelju rješenja HNB-a.

Ovime je zaključena rasprava.

Zastupnici su većinom glasova, sa 94 glasa "za" i 1 "protiv" donijeli Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o deviznom poslovanju, zajedno s prihvaćenim amandmanima Odbora za zakonodavstvo od strane predlagatelja.

S.Š.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O RAČUNOVODSTVU

Novi okvir i standardi

Hrvatski je sabor hitnim postupkom donio ovaj Zakon kojim se definira novi okvir i standardi financijskog izvještavanja. Zakon stupa na snagu 1. siječnja 2006. godine kada prestaje važiti dosadašnji zakon o računovodstvu.

O PRIJEDLOGU

Postojeći Zakon o računovodstvu primjenjuje se od 1. siječnja 1993. godine. Njime je određeno da se u RH primjenjuju Međunarodni računovodstveni standardi - MRS - (prevodi ih i tumači Hrvatski odbor za računovodstvo). Međutim, tijekom razdoblja u primjeni tih standarda ostale su neke dvojbe, financijske izvještaje objavljuju samo veliki i srednje veliki poduzetnici a status malih i svih društava s ograničenom odgovornošću ostao je nedorečen. Uz to, dogodile su se znatne promjene u MRS-ima (prijevodi nisu objavljeni) pa zamršenost situacije s primjenom računovodstvenih standarda u Hrvatskoj dolazi do punog izražaja. Temeljna je dilema po kojim se zakonskim odredbama moraju sastavljati financijski izvještaji.

Ovim Prijedlogom zakona želi se razriješiti ova dilema i definirati novi okvir i standardi financijskog izvještavanja usvajanjem međunarodnih standarda financijskog izvještavanja. Dakle, računovodstvena regulativa usklađuje se i s tim standardima i pravnim stečevinama EU.

Za provođenje ovog zakona potrebna su sredstva iz državnog proračuna i to u prvoj godini provedbe 600 000 kuna, u drugoj 700 000 kuna a u trećoj 800 000 kuna.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupro je donošenje ovog zakona, no ujedno je ukazao na manjkavosti predloženog teksta (nomotehnički, usklađivanje izričaja).

Odbor za financije i državni proračun jednoglasno je predložio Hrvatskom saboru donošenje ovog zakona, a Odbor za europske integracije utvrdio da je Konačni prijedlog ovog zakona usklađen s pravnom stečevinom EU te da ispunjava obveze iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

RASPRAVA

Usporedivost rezultata

Na sjednici Hrvatskoga sabora o ovom zakonskom prijedlogu uvodno je govorio ministar financija **Ivan Šuker**. Primjena međunarodnih standarda financijskog izvještavanja bio bi samo prirodan slijed korištenja nekadašnjih međunarodnih računovodstvenih standarda. Istodobno RH na ovaj način omogućuje usporedivost rezultata poslovanja domaćih i inozemnih kompanija te konkurentnost nacionalnog gospodarstva u odnosu na druge zemlje. U Hrvatskoj su postojale tri skupine koje su imala različita razmišljanja o tome kakav bi trebao biti ovaj zakon i ovaj predloženi zakon je ono što su te skupine dogovorile da bi bilo najidealnije za Hrvatsku.

Ministar je predložio donošenje ovog zakona hitnim postupkom budući da se time usklađuje zakonodavstvo RH iz područja trgovačkog prava sa stečevinama EU.

Nevenka Majdenić (HDZ) javljajući se u ime Kluba zastupnika HDZ-a govorila je o razlozima za donošenje novog zakona o računovodstvu te što se njime rješava. Posebno je naglasila da je dobro što je u izradu ovog zakona uključena struka i što je predviđena mogućnost da se knjigovodstvene isprave mogu sastavljati i elektronički. Klub zastupnika HDZ-a podržat će donošenje ovog zakona po hitnom postupku.

I Klub zastupnika HSP-a podržat će donošenje ovog zakona, izvijestio je **Pero Kovačević (HSP)**. Ujedno je naveo da je vidljiv i pomak u radu Vlade i samog Ministarstva i da se ovdje ne radi o bukvalnom prepisivanju europskih direktiva već se pazi na hrvatski pravni izričaj.

U pojedinačnoj raspravi **Ivana Sućec-Trakoštanec (HDZ)** ocijenila je ovaj predloženi zakon veoma važnim. Posljedice ovih odredbi vrlo su značajne za poslovanje poduzeća i gospodarstva u cjelini i u međunarodnoj konkurenciji. Ovo će pomoći da se nesnalaženje u "šumi" propisa smanji i da imamo ujednačeno vođenje računovodstva.

Prvi put se detaljno razrađuje koja vrsta dokumenta se mora čuvati i koliko godina (primjerice, liste za plaću trajno, zbog kojih je bilo problema kad su zaposlenici trebali dokazati svoja prava). Ukupno, ovaj će zakon omogućiti novu, jednostavniju, bolju i profitabilniju poslovnu praksu, smatra zastupnica.

Time je rasprava bila završena.

Hrvatski je sabor donio Zakon o računovodstvu (96 "za", 6 "suzdržanih").

D.K.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O POSEBNIM UVJETIMA ZA STAVLJANJE BRAŠNA NA TRŽIŠTE

Ukloniti sivu ekonomiju i u području pekarstva

Hrvatski sabor je, na prijedlog Vlade RH, hitnim postupkom, izglasao izmjene važećeg Zakona o posebnim uvjetima za stavljanje brašna na tržište. Uvođenjem evidencijskih markica za brašno nije u potpunosti eliminiralo sivo tržište, a usvajanjem ovoga Zakona zatvorit će se krug kontrole i suzbijanje tzv. sive ekonomije od pšenice i brašna do pekarskih proizvoda.

O PRIJEDLOGU

Umjesto prikaza Prijedloga evo - najkraće - što su, po riječima ministra poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, **Petra Čobankovića** razlozi ovih izmjena. U cilju sprječavanja i umanjenja sive ekonomije Vlada RH je u ljeto 2004. predložila, a Hrvatski sabor prihvatio Zakon o posebnim uvjetima za stavljanje brašna na tržište. Rezultati primjene Zakona za razdoblje od 1. kolovoza do 31. prosinca 2004. su evidentni. Proizvodnja i promet brašna je stavljena pod kontrolu, a sustavom praćenja izdanih i iskorištenih evidencijskih markica s velikom se preciznošću može utvrditi utrošak pšenice te dobivene količine brašna, a time i ukupni promet istog. Prvi put u Republici Hrvatskoj je ustrojen registar mlinara, pekara, proizvođača namjenskih smjesa i koncentrata te uvoznika brašna, namjenskih smjesa i koncentrata. Tako je tijekom 2004. upisano u Registar 167 mlinara, a od tog broja njih 40 nije podnijelo zahtjeve za markice. Temeljem izvršenog inspeksijskog nadzora Državnog inspektorata najveći dio ih je presta-

lo privremeno ili trajno s radom, dok je preostalih 127 mlinara povećalo meljavu u 2004. godini za 15-20% u odnosu na isto razdoblje 2003. godine. Naglašava da je uvođenjem evidencijskih markica za brašno u najvećoj mjeri eliminirano sivo tržište brašna, ali je s druge strane uočena velika prisutnost sive ekonomije na području pekarstva, a inspektori Državnog inspektorata nisu u mogućnosti odgovarajuće djelovati. Iskorištenje brašna u proizvodnji pekarskih proizvoda (koliko se od 100 kilograma brašna može prosječno proizvesti kilograma kruha i peciva) nije pravno regulirano, tako da postoji mogućnost izbjegavanja plaćanja obveza prema državi. Statistički podaci i podaci o meljavi brašna pokazuju da još uvijek gotovo 2/3 ukupne potrošnje pekarskih proizvoda predstavlja sivu ekonomiju. Iz tog razloga Vlada predlaže ove izmjene i dopune te izradu posebnog pravilnika kojim će se propisati prosječna količina proizvedenog kruha i peciva iz brašna. Nakon toga inspektori će imati zakonsku osnovu za sankcioniranje prekršitelja. Na ovaj će se način zatvoriti krug kontrole i suzbijanje tzv. sive ekonomije od pšenice i brašna do pekarskih proizvoda, a Vlada je uvjerenja da će se na taj način značajan dio novčanih sredstava slijevati u državni proračun, zaključio je ministar Čobanković.

RADNA TIJELA

U raspravi u **Odboru za poljoprivredu i šumarstvo** skrenuta je pozornost da sam Zakon neće suzbiti sivu ekonomiju u mlinarsko-pekarškoj proizvodnji

ako inspeksijske službe ne budu učinkovite. Ukazano je nadalje, da u izradi provedbenih propisa temeljem ovog Zakona treba uključiti kako same proizvođače putem Hrvatske gospodarske komore i Hrvatske obrtničke komore, tako i inspeksijske službe. Izneseno je mišljenje da su visine novčanih kazni za prekršaje preniske s obzirom na težinu prekršaja i opseg sive ekonomije. Članovi Odbora podržali su rješenje kojim se pojam brašna širi na namjenske smjese i koncentrate koji u svom sastavu imaju više od 10% pšeničnog, raženog ili kukuruznog brašna, ali se predlaže da, zbog preglednosti, to bude odmah iza točke koja definira brašno. Takav je zahtjev Odbor uobličio u amandmanski prijedlog.

Uvođenjem evidencijskih markica za brašno u najvećoj je mjeri eliminirano sivo tržište brašna, ali je uočena velika prisutnost sive ekonomije u pekarstvu.

I **Odbor za zakonodavstvo** podupro je donošenje ovoga Zakona uz tri amandmanska zahtjeva kojima samo nomotehnički uređuje izričaj.

RASPRAVA

Nakon uvodnog izlaganja ministra Čobankovića i istupa mr. sc. **Božidara Pankretića**, predsjednika Odbora za poljoprivredu i šumarstvo, koji je prenio mišljenje toga radnog tijela, uslij-

dila je kraća rasprava. Klub zastupnika SDP-a je svojedobno podržao Zakon o posebnim uvjetima za stavljanje brašna na tržište pa će tako postupiti i u ovom slučaju jer se pokazalo da je uvođenjem markica na alkohol, kavu, cigarete i brašno dobrim dijelom smanjeno sivo tržište pri plasmanu tih proizvoda, rekla je **Dragica Zgrebec (SDP)**. Na taj se način efikasnije ubiru porezi koji slijede iz takvog prometa. Iako drži da je dobro utvrditi normative utroška brašna, namjenskih smjesa i koncentrata u proizvodnji pekarskih proizvoda, naglašava kako može doći do značajnog odstupanja kod pekara s obzirom na njihovu tehnološku opremljenost. Stoga Klub upozorava na potrebu da se u izradi tih normativa koriste iskustva određenih asocijacija, u prvom redu "Žito zajednice" i Gospodarsko-obrtničke komore.

U ime Kluba zastupnika HSS-a mr. sc. **Božidar Pankreć** podržao je donošenje ovoga zakona to više jer je, kaže, na inicijativu Kluba prije više od godinu dana predloženo donošenje ovoga Zakona. Kada je Vlada RH prihvatila tu inicijativu mi smo povukli naš Prijedlog, nastavio je Pankreć. Iako podržava predloženi zakon boji se da se samo zakonom neće moći suzbiti sivo tržište pekarskih proizvoda. Problem je što će se kontrolirati samo prijavljeni proizvođači. U Gradu Zagrebu npr. prisutan je fenomen pada potrošnje kruha, ali svejedno svaki dan niču nove pekarske radnje i gotovo da su u svakoj kući, pa i na neprikladnim mjestima. U rješavanje problema sivog tržišta pekarskih proizvoda uz Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva svakako bi se morale aktivnije uključiti i druge inspeksijske službe, misli Pankreć.

Ispravljajući netočan navod, **Ruža Lelić (HDZ)** je reagirala na navod da je Vlada nakon godinu dana prihvatila inicijativu Kluba zastupnika HSS-a ocijenivši ga netočnim. Točno je, međutim, da Vlada želi uvesti red u proizvodnju i distribuciju pekarskih proizvoda i zato je u saborsku proceduru uputila ovaj zakonski prijedlog.

Klub zastupnika HDZ-a daje potporu predloženom zakonu i smatra da je ovaj zakon nastavak mjera suzbijanja nelegalnog poslovanja na području pekarske industrije, odnosno nelegalnog crnog tržišta poljoprivredne proizvodnje, podvukao je **Tomislav Tomić**. Zakonom se također zatvara krug kontrole i suzbijanja sivog tržišta počev od pšenice preko brašna do pekarskih proizvoda te je uvjeren da će se veliki dio novca sliti u državni proračun, a ne u sivu zonu ekonomije.

Pero Kovačević je podsjetio na 2004. godinu kada je istupajući također u ime Kluba zastupnika HSP-a upozorio na ogromne razmjere sive ekonomije u pekarstvu. Tada je, kaže, iznio podatke za 2003. godinu, resorni se ministar dobronamjerno iščudavao, a sada su ti podaci ponuđeni kao statistički podaci za 2004. Klub će svakako podržati predloženi zakon jer uvodi red na ovo tržište, a u tom smislu zanima ga kakva je sudbina tzv. specijalnog vozila istine (pokretni laboratorij s nemjerljivim mogućnosti analize). To je vozilo navodno rastavljeno u dijelove, a dobro bi došlo jer bi kontrola i nadzor uzoraka bili učinkoviti i pravovremeni, zaključio je Kovačević.

Sivo tržište pekarskih proizvoda neće se moći suzbiti samo zakonom.

Antun Kapraljević (HNS) je rekao da će Klub zastupnika HNS-PGS-a podržati predloženi zakon jer smatra da je dobro da se uvede red i u pekarsku proizvodnju i suzbije sivo tržište. Imao je samo primjedbu na članak 2. gdje se propisuje obveza resornog ministra da donese neke provedbene propise radi učinkovitije provedbe ovoga Zakona.

Bez obzira čija je bila izvorna ideja o ovom zakonu -da li HSS-a ili HSP **Ivana Sućec-Trakoštanec (HDZ)** kaže da joj je drago što HDZ ispunjava svoje obećanje da će uvesti red na tržištu ne samo pšenice i brašna nego i pekarskih proizvoda i što je resorno ministarstvo na

čelu s ministrom Čobankovićem predložilo ovaj kratak zakon koji će svojim jasnim odredbama i provedbenim pravilnicima omogućiti da hrvatski proračun i registrirani proizvođači poboljšaju svoju proizvodnju, a napose zaštitu potrošača pekarskih proizvoda.

Replicirajući **Pero Kovačević (HSP)** je rekao kako nema dileme čija je ideja bila da se zakonski regulira ova materija i riješi problem. Bila je to ideja HSP-a, kaže, a svima ostalima je trebalo od 6 mjeseci do 6 godina da do toga dođu. Problem je puno stariji i od HSS i HSP-a, tvrdi zastupnica Sućec-Trakoštanec, ali joj je drago da će ga konačno riješiti HDZ.

U zaključnom dijelu rasprave ministar **Petar Čobanković** zahvalio je svim sudionicima ove rasprave i klubovima zastupnika koji su podržali donošenje ovoga Zakona. Zastupniku Peri Kovačeviću odgovorio je da se začudio razmjerama sive ekonomije u pekarskoj proizvodnji, ali se još više začudio činjenicom da nitko prije nije pokušao riješiti taj problem. Vlada je čvrsta u opredjeljenju da treba ukloniti sivu ekonomiju ne samo deklaratorno nego i konkretnim mjerama- donošenjem zakonskih i podzakonskih akata. Nakon izmjene i dopune navedenog Zakona i izrade odgovarajućeg pravilnika, inspeksijska će služba imati zakonsku osnovu za sankcioniranje prekršitelja. A što se tiče "kombija istine" ministar ima spoznaju da vozilo nije rastavljeno nego da radi, da se uzorci uzeti na terenu u njemu analiziraju i u sklopu je Državnog inspektorata od kojeg će o tome zatražiti detaljnije izvješće.

Ostalo je još samo glasovanje o zakonskom prijedlogu. **Sa 93 glasa "za" i 3 "suzdržana" zastupnici su donijeli Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o posebnim uvjetima za stavljanje brašna na tržište u tekstu kako ga je predložila Vlada zajedno s prihvaćenim amandmanima Odbora za zakonodavstvo i Odbora za poljoprivredu i šumarstvo (prethodno je amandmane prihvatio predstavnik predlagatelja zakona).**

J.Š.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA O ZAJMU BROJ 7307-HR ZA PROJEKT RAZVOJA SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI, IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I MEĐUNARODNE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ

Poboljšanje kvalitete i učinkovitosti

Hrvatski je sabor nakon rasprave donio hitnim postupkom Zakon kojim se potvrđuje Ugovor o zajmu broj 7307-HR za projekt razvoja sustava socijalne skrbi između Republike Hrvatske i Međunarodne banke za obnovu i razvoj. Vrijednost projekta procijenjena je na oko 45 milijuna eura, a iz Proračuna Republike Hrvatske osigurat će se tijekom provedbe Projekta 14 milijuna eura.

O PRIJEDLOGU

Ugovor je potpisan u Zagrebu 6. srpnja 2005. godine i prema njemu zajmoprimac je Republika Hrvatska (Ministarstvo financija), iznos zajma je 31 milijun eura s rokom otplate 15 godina i počekom od pet godina. Projekt razvoja sustava socijalne skrbi ojačat će kvalitetu, ciljanost i administraciju socijalnih naknada i usluga koju primaju korisnici. Svojim sudjelovanjem u Projektu ova Banka će prvenstveno omogućiti reorganizaciju i racionalizaciju sustava socijalne skrbi, jačanje informacijsko-upravljačkog sustava socijalne skrbi, poboljšanje infrastrukture u ustanovama socijalne skrbi.

Ukupna vrijednost Projekta procijenjena je na 45,6 milijuna eura, pa izvršavanje Ugovora zahtijeva osiguranje oko dodatnih 14 milijuna eura (105 milijuna kuna) iz državnog proračuna tijekom provedbe Projekta. Švedska agencija za međunarodni razvoj sufinancira Projekt u iznosu od 1,7 milijuna eura (otplata zajma na 15 godina) a darovnicom te

švedske Agencije financira se Komponenta zajma "Reorganizacija i racionalizacija sustava socijalne skrbi".

Projekt će pomoći Vladi RH u ispunjavanju međunarodnih obveza iz područja socijalne skrbi te razvoj sustava socijalne skrbi što će utjecati na lakše uključivanje u EU, navodi predlagatelj uz predloženi zakon.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog zakona.

Odbor za financije i državni proračun odlučio je jednoglasno, bez rasprave predložiti Hrvatskom saboru donošenje ovog zakona kao i **Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo**. Potonje radno tijelo u raspravi je naznačilo da je stanje u sustavu socijalne skrbi vrlo ozbiljno te da će sredstva zajma omogućiti njegovu reorganizaciju i racionalizaciju.

RASPRAVA

Doprinos i gospodarskom napretku

O predloženom Zakonu na sjednici Hrvatskoga sabora uvodno je govorio državni tajnik Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi **Ante Zvonimir Golem**. Ovaj projekt podržat će sveukupne ciljeve, strategije i pomoći Hrvatskoj za razdoblje od 2005. do 2008. godine, a koje je Vlada RH odobrila 11. studeno-

ga 2004. godine. Ovaj Projekt, koji će pridonijeti i gospodarskom napretku će se provoditi u tri komponente, počevši od poboljšanja pružanja socijalnih usluga, prevencije, reintegracije korisnika u zajednicu pa do poboljšanja postojeće infrastrukture, naglasio je državni tajnik šire govoreći o pojedinim komponentama. Kad je riječ o infrastrukturi ustanova socijalne skrbi Ministarstvo procjenjuje da oko 70 posto domova trenutno ne zadovoljava osnovne uvjete javnog zdravstva. U brojnim županijskim centrima za socijalnu skrb neophodno je poboljšati infrastrukturu kako bi se uveo one stop office model, omogućila instalacija informatičke i mrežne opreme i poboljšalo općenito stanje u prostorijama centra.

Lucija Čikeš (HDZ) javila se u ime Kluba zastupnika HDZ-a koji podržava ovaj zakonski prijedlog. Krajnji cilj je postizanje razine učinkovitosti sustava, a pilot reorganizacije sustava socijalne skrbi bit će u tri županije, Vukovarsko-srijemskoj, Zadarskoj i Splitško-dalmatinskoj.

Obuhvaćena su i poboljšanja postojeće infrastrukture u ustanovama socijalne skrbi, financirat će se izgradnja 13 novih centara, obaviti će se adaptacija 13 postojećih, poboljšat će se sanitarno-higijenski standardi za više od 70 ustanova. Očekujemo da će se vrijeme koje socijalni radnici troše na administrativne poslove u vezi sa socijalnim naknadama smanjiti za 15 posto. Svijest javnosti i zadovoljstvo korisnika bit će povećani, vrijeme procesuiranja zahtje-

va skraćeno a u svim centrima socijalne skrbi bit će primijenjen model "sve na jednom mjestu", a sve ustanove socijalne skrbi (zgrade) zadovoljit će nacionalne higijenske standarde.

U što će se utrošiti ovaj novac

Damir Kajin (IDS) javio se u ime Kluba zastupnika IDS-a smatrajući da je bitno napomenuti da se radi o najpovoljnijim kreditima koje Hrvatska može dobiti na tržištu novca (to je navela i zastupnica Čikeš). No savjet je zastupnika da bi prije svega trebalo ulagati u infrastrukturu domova odnosno socijalnih ustanova (neke izgledaju kao iz 19. stoljeća).

Zastupnik je ujedno pitao kako to da predstavnica Kluba zastupnika HDZ-a zna koji će se to centri obnavljati a ostali zastupnici ne, iako bi to željeli znati. Zašto se jedni podaci distribuiraju predstavnicima stranke na vlasti a ostali podaci ostalim opozicijskim smrtnicima, pitao je. Naveo je da ga kod ovakvih zajmova smetaju "konzultantske usluge" za koje će se platiti 1,5 milijuna eura. To je čak, usuđuje se reći, kaže, svojevrstni reket Međunarodne banke, i time se plaćaju njihovi savjetnici itd. Smeta ga i da se uzima ovih 350 milijuna kuna, a da se još ne zna za što će se konkretno utrošiti (zapravo jedni znaju, drugi ne), rekao je, među ostalim.

Na kraju je zatražio odgovor o tome koji će se to domovi u Hrvatskoj urediti za 350 milijuna kuna.

U ispravku netočnog navoda **Lucija Čikeš (HDZ)** objasnila je da je ona u svom izlaganju govorila o konceptu rada centara za socijalnu skrb.

Davorko Vidović (SDP) govorio je u ime Kluba zastupnika SDP-a rekavši najprije da je i on zatečen ovime da se je od zastupnika(ce) čula detaljnija informacija o jednom Projektu koji ima

financijsku težinu, nego od predstavnika predlagatelja. Nemamo rezerve u odnosu na to da ćemo dobiti ovaj kredit već što nam u dvije protekle godine nitko nadležan za socijalnu skrb nije objavio o kakvom se Projektu radi. Govori se o komponentama, infrastrukturi itd., ali pitanje je koja infrastruktura i koji domovi, odnosno ovog trenutka nemamo elementarnu informaciju o tome za što ćemo dignuti ruku.

Treba potvrditi ovaj Ugovor i ne bismo htjeli biti opstruktivni ali ne može se čitav jedan tako važan sustav reformirati na ovakav način, rekao je te zatražio neophodne podatke. Ta netransparenčnost pobuđuje sumnju a nema razloga za tajnovitost ove vrste, rekao je.

Lucija Čikeš (HDZ) u ispravku netočnog navoda rekla je da je ona zastupnica HDZ-a ("a ne neka zastupnica") i nacionalna koordinatorica ovog Projekta i da je normalno da se ona i državni tajnik nadopunjuju i ne govore isto. Dr.sc. **Andrija Hebrang (HDZ)** rekao je da mogućnost netransparentnog financiranja ovdje ne postoji jer je to Projekt Svjetske banke u koji je ugrađena struktura kontrole i nadzora trošenja novca.

Sustav mora biti pravičan i dostupan

Ruža Lelić (HDZ) podržava predloženi zakon i osobito je sretna, kako je rekla, što se ovaj pilot projekt provodi i u njoj, Vukovarsko-srijemskoj županiji. Govoreći o sustavu socijalne skrbi istakla je da on mora biti pravičan i dostupan, da u praksi postoje brojne nepravilnosti (pojedinci prepisuju imovinu na nekog drugog, rade na crno a sve kako bi postali korisnici socijalne pomoći ili socijalnih davanja), da je naše izdvajanje iz BDP-a 0,57 posto a da je europski prosjek 1,7 posto te među ostalim, pitajući zašto ne bi oni koji su

radno sposobni svoju socijalnu naknadu odradili javnim radovima i sl. (civilno služenje vojnog roka).

Dr.sc. **Andrija Hebrang (HDZ)** ističe da se radi o jednom važnom iskoraku u reorganizaciji sustava socijalne skrbi i, sigurno najosjetljivijeg ne samo u socijalnom smislu. Govorio je o značenju socijalne skrbi i međunarodnim dokumentima koji se odnose na to (Milenijska deklaracija UN) te rekao da je ovo jedna injekcija za popravljavanje stanja u socijalnoj skrbi u našoj zemlji, koje nije dobro.

Danas u našem sustavu socijalne skrbi u operativni nedostaju najelementarnije stvari, no sada se prelazi u socijalnu skrb jedne mirnodopske države gdje je nedopustivo da ne postoji kategorizacija ustanova što znači da nema mogućnosti jedinstvenog standarda, smještaja i tretmana štićenika, normativa, nema informatičke povezanosti, naveo je, među ostalim. Naglasio je da je ova Vlada krenula u rješavanje čitavog niza ovih problema (nezadovoljavajući higijenski uvjeti, slučaj doma "Stančić", dobar dio objekata nisu doživjeli nikakvu adaptaciju i investiciju itd.).

Što se tiče ovog kredita onaj koji daje kredit želi uzeti i dio sebi, kamate su vrlo niske pa se onda uzima kroz projekte za intelektualne usluge i to je boljka svih naših projekata, no ovdje su smanjenja ta davanja u odnosu na one predviđene iz zatečenog projekta.

Ovaj projekt popraviti će stanje socijalne skrbi u organizaciji što će omogućiti informatički sustav, kontrolu i, najvažnije, higijensko epidemiološki standard dignut će na europsku razinu i štićenici neće biti ugroženi, rekao je, podržavajući predloženi zakon.

Rasprava je zatim bila zaključena.

Hrvatski je sabor donio ovaj Zakon (95 "za", 2 "suzdržana", 1 "protiv").

D.K.

IZVJEŠĆE O RADU I POSLOVANJU HRVATSKOG ZAVODA ZA MIROVINSKO OSIGURANJE ZA 2004.

Izvješće sjajno, stanje katastrofalno

Saborska rasprava o Izvješću o radu i poslovanju Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje za 2004. pokazala je nove-stare probleme mirovinskog sustava, prije svih, nepovoljan odnos broja umirovljenika i osiguranika, mirovina i plaća, nezavidan položaj novih umirovljenika, još uvijek visok udio troškova mirovinskog sustava u BDP-u. Samo Izvješće dobilo je visoke ocjene, kao i rad Zavoda koji bi, po nekim razmišljanjima, ipak, trebao imati aktivniju ulogu u projektiranju budućih mirovinskih sustava.

Sabor je sa 80 glasova za, deset suzdržanih i devet protiv prihvatio Izvješće, kao i zaključke koje je predložio Klub zastupnika HNS-a, a koji obvezuju Upravno vijeće i ravnatelja Zavoda.

O IZVJEŠĆU

Izvješće o radu i poslovanju Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO) za 2004., dostavio je Zavod, opširno je i donosi brojne podatke o stanju sustava mirovinskog osiguranja temeljenog na generacijskoj solidarnosti. Donosimo neke od tih, kao i podataka koje je iznio ravnatelj Zavoda **Mile Rukavina**.

Troškovi mirovinskog sustava u 2004. iznosili su 12,7 posto BDP-a (u zemljama OECD-a prosjek je oko 10 posto BDP-a) i u proteklih nekoliko godina bili su jedan od značajnih čimbenika rasta javne potrošnje u državi.

Udio mirovinskih izdataka u BDP-u smanjivao se od 1990. do 1992., kada

je bio najniži i iznosio 7,7 posto BDP-a. Nakon toga, s izuzetkom 1998., bilježi stalni rast, s tim da je 2001. iznosio 14,1 posto BDP-a, što je gotovo dvostruko više nego 1992.

Mirovinsko osiguranje financira se iz tekuće uplate doprinosa i iz državnog proračuna. Proračun pokriva izdatke za mirovine ostvarene pod povoljnijim uvjetima i druge zakonom propisane izdatke, a financira i manjak uzrokovani nižim doprinosima u prvi mirovinski stup zbog uplate doprinosa u drugi stup (tranzicijski trošak mirovinske reforme). U 2004. prihodi od doprinosa iznosili su 14,873 milijardi kuna (57 posto), sredstva iz državnog proračuna 11,051 milijardi (42,4 posto), a ostali prigodi 151 milijun kuna (0,61 posto). "Ukupni rashodi mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti iznosili su 26,011 milijardi kuna i bili su veći za 5,3 posto u odnosu na 2003.", kazao je Rukavina.

U strukturi ukupnih rashoda, naveo je, rashodi za mirovine i mirovinska primanja iznosili su 97,7 posto ili 25,412 milijardi kuna. Ostalo su rashodi za zaposlene, materijalni rashodi i kapitalni izdaci. Mirovine i mirovinska primanja ostvareni prema općim propisima čine 75 posto, a mirovine ostvarene pod povoljnijim uvjetima i posebnim propisima 25 posto ukupnih rashoda za mirovine i mirovinska primanja.

Odnos umirovljenika i osiguranika 1:1,37

U Zavodu je 31. prosinca 2004. bilo 1 460 105 osiguranika i 1 065 655 korisni-

ka mirovine, dakle, odnos umirovljenika i osiguranika je 1: 1,37.

U posljednje tri godine zadržao se isti omjer broja osiguranika i umirovljenika što pokazuje da su zaustavljeni negativni trendovi u tom dijelu sustava, kaže Rukavina.

Naime, od 1990. do 2004. taj se omjer kontinuirano smanjivao, s omjera 1: 3 u 1990. na omjer 1: 1,37 u 2004., što znači da se u tom razdoblju omjer smanjio za 2,2 puta, a gotovo trostruko u posljednjih 20 godina.

Od ukupnog broja umirovljenika u koji su uključeni korisnici mirovina Hrvatske vojske i hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, na 31. prosinca 2004., njih 558 357 ili 52,4 posto bili su korisnici starosne mirovine. Invalidsku mirovinu ostvarilo je 25,1 posto korisnika, a obiteljsku koristi 22,5 posto korisnika.

Od ukupnog broja umirovljenika, njih 892 180 ili 83,7 posto mirovinu je ostvarilo prema općim propisima, a 173 475 ili 16,3 posto prema povoljnijim uvjetima.

Prosječna mirovina u prosincu 2004. iznosila je 1.820,31 kunu, što čini nešto manje od 42 posto prosječne neto plaće svih zaposlenih u državi. Prosječna starosna mirovina iznosila je 2.015,69 kuna, a prosječna invalidska mirovina 1.601,94 kune.

U 2004. ukupan broj novih umirovljenika iznosio je 40 513, što je 11 posto manje u odnosu na 2003. "I u ovom se segmentu zapaža trend prema stabilizaciji sustava", naglasio je ravnatelj HZMO-a.

U 2004. prosječna dob korisnika starosne mirovine bila je 66 godina (žene),

odnosno 69 godina (muškarci), korisnika invalidske mirovine 59 godina (žene), odnosno 60 (muškarci). Međutim, prosječna dob invalidskih umirovljenika na dan umirovljenja je 48 godina (žene), odnosno 49 (muškarci).

Rukavina podsjeća da je Hrvatska naslijedila mirovinski sustav s visokom razinom prava, što je bilo neprimjereno njenim gospodarskim mogućnostima. Osim toga, dio gospodarskih i socijalnih teškoća rješavao se preko mirovinskog sustava što je dovelo do smanjenja njegovih prihoda i povećanja izdataka te povećanja broja "mladih umirovljenika".

Kao izravna posljedica agresije na Hrvatsku, povećao se broj invalidskih i obiteljskih mirovina što također uzrokuje visoke izdatke, a svim tim pokazateljima treba dodati i nepovoljna demografska kretanja koja dugoročno utječu na povećanje broja umirovljenika, a samim tim i na visinu mirovine.

U Zavodu, koji obavlja i poslove doplatka za djecu, u 2004. rješavalo se 584 234 predmeta, od čega je riješeno njih 495.596 ili 84,8 posto, uključujući i predmete doplatka za djecu, a neriješeno je ostalo 88 638 zahtjeva ili 15,2 posto. U odnosu na 2003. na rješavanju je bio približno isti broj zahtjeva, ali je postotak neriješenih koncem 2004. bio nešto viši, većim dijelom zbog načina statističkog izvještavanja.

U većini neriješenih zahtjeva postupak se vodi i donesena su privremena rješenja. Takva su rješenja donesena i osiguranicima koji su dio staža navršili na području država, bivših republika SFRJ, s kojima do 30. travnja 2003. još nije sklopljena konvencija o socijalnom osiguranju.

U 2004. Zavod je u inozemstvo isplatio mirovine za 52.211 korisnika, najviše u BiH (18.577), zatim u SiCG (12.582), u Sloveniju (5614) i u Makedoniju (949).

Uz sav taj posao, Zavod je u 2004. izvršio izračun duga odnosno obeštećenja umirovljenicima i stvorio uvjete za provedbu Zakona o provođenju odluke Ustavnog suda od 12. svibnja 1998. i Zakona o umirovljeničkom fondu, a

time i za konačno izvršenje odluke o povratu duga umirovljenicima.

U Zavodu je koncem 2004. bilo 1 460 105 osiguranika i 1 065 655 umirovljenika, odnos umirovljenika i osiguranika je 1: 1,37.

O Zavodu i njegovu portfelju

Zavod je javna ustanova, njegov je rad javan, a Zavod je obvezan najmanje jednom godišnje izvijestiti Hrvatski sabor, osiguranike i korisnike prava, te Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva o svom poslovanju. Tijelo upravljanja Zavodom je Upravno vijeće koje ima 13 članova koje je imenovala Vlada, Zavod ima ravnatelja i pomoćnike ravnatelja.

Stručna služba Zavoda organizirana je na teritorijalnom načelu u Središnju službu, područne službe (20) i ispostave (86). U Središnjoj se službi, u pravilu, provodi drugostupanjski postupak te obavljaju poslovi zajednički za stručnu službu u cjelini. U područnim službama provodi se prvostupanjski postupak ostvarivanja prava iz mirovinskog osiguranja.

Posljednjeg dana 2004. u stručnoj službi bilo je 3. 262 zaposlenika, samo dva više u odnosu na 2003., naglasio je Rukavina, napominjući da je po životnoj dobi struktura Zavoda dosta nepovoljna, Zavod spada u kategoriju starijih službi.

Zavodu, najavio je, predstoji preustroj koji se provodi u sklopu reforme javnog sektora s ciljem da Zavod preraste u modernu i stručno osposobljenu javnu ustanovu.

Portfeljem Zavoda u 2004. gospodarario je Hrvatski fond za privatizaciju (HFP) na temelju Ugovora o gospodarenju dionicama i poslovnim udjelima iz 2000., a do potpisivanja Ugovora Hrvatsko mirovinsko osiguranje d.o.o Zagreb (HMO).

S obzirom na to da HFP do konca veljače 2005. nije dostavio izvješće o

stanju portfelja na 31. prosinca 2004., izvješće je pripremljeno prema podacima HMO-a.

Izvješće sa stanjem portfelja na dan 31. prosinca 2004. pripremljeno je na temelju podataka o prijenosu portfelja na gospodarenje u HFP na dan 27. srpnja 2000. i podataka o svim promjena nakon obavljenog prijenosa.

Na 31. prosinca 2004. u HFP su na upravljanje bila prenesena ukupno 433 društva nominalne vrijednosti 3.594.846.767,67 kuna. Nakon odgovarajućih aktivnosti (smanjenje povećanja broja dionica, smanjenje povećanja temeljnog kapitala itd.) Zavod je 31. prosinca 2004. u HFP imao raspoloživi portfelj u 152 društva, nominalne vrijednosti 3.118.179.112 kuna. Prema podacima u HFP je naknadno preneseno dionica i/ili udjela u 72 nova društva, odnosno iz portfelja izuzete dionice 15 društava (dionice su uz suglasnost Upravnog vijeća Zavoda mijenjane s dionicama Kapitalnog fonda Hrvatskog mirovinskog investicijskog društva, tvrtke u sto postotnom vlasništvu Zavoda).

Portfelj je od 20. srpnja 2000. do 31. prosinca 2004. smanjen za dionice i/ili udjele u 291 društvu, nominalne vrijednosti 476.667.656,00 kuna. Iskazano je i neriješeno potraživanje Zavoda od HFP-a za više ustupljene dionice po nominalnoj vrijednosti. U korist HFP-a ustupljene su dionice u iznosu od 914.571.639,00 kuna.

RADNA TIJELA I VLADA

Vladino Mišljenje o Izvješću svelo se zapravo na jednu rečenicu da Vlada nema primjedbi na Izvješće koje je podnio HZMO.

Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo Izvješće je raspravio kao matično tijelo, a nakon kraće rasprave njegovi su članovi većinom glasova, predložili Saboru da donese zaključak o prihvaćanju Izvješća.

U kraćoj su raspravi naglašeno je da je Izvješće korektno napravljeno, s nizom bitnih podataka i pokazatelja, kako rada Zavoda tako i izvršenja programa rada za 2004.

RASPRAVA

Apel generacije iz 50-ih

Sprječavanje daljnjeg pogoršanja odnosa broja umirovljenika i osiguranika i zadržavanje u omjeru 1:1,37, te posebno rast udjela prosječne mirovine u prosječnoj neto plaći predstavlja odraz nastojanja za postizanje što većeg stupnja socijalne sigurnosti, mišljenje je članova Odbora.

Kao zainteresirano radno tijelo, **Odbor za financije i državni proračun** odlučio je, bez rasprave, jednoglasno predložiti Saboru da prihvati Izvješće.

U uvodnom izlaganju, predstavnik HZMO-a istaknuo je, pored ostalog, da se mirovinsko osiguranje financira iz tekuće uplate doprinosa i prihoda državnoga proračuna. U 2004. prihodi od doprinosa iznosili su 14,8 milijardi kuna ili 57 posto, sredstva proračuna 11 milijardi ili 42,4 posto, a ostali prihodi 151 milijun kuna.

Ukupni rashodi mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti iznosili su 26, 011 milijardi kuna, zajedno s izdacima za mirovine ostvarene prema posebnim propisima. Odnos broja umirovljenika i osiguranika je 1:1,37, a prosječna mirovina u prosincu 2004. iznosila je 1.820 kuna što iznosi 41,8 posto prosječne neto plaće svih zaposlenih u državi u prosincu 2004.

PRIJEDLOG ZAKLJUČAKA

Klub zastupnika HNS-a predložio je Saboru da, vezano za raspravu o Izvješću, donese slijedeće zaključke:

- 1.obvezuje se Upravno vijeće Zavoda da u roku 30 dana dostavi Saboru izvješće o svom radu;
- 2.obvezuje se ravnatelj Zavoda da u roku od 30 dana dostavi Saboru potpuni popis trgovačkih društava s točno navedenom nominalnom vrijednošću udjela i postotaka koji ima Zavod u portfelju kojim na temelju Ugovora o gospodarenju dionicama i poslovnim udjelima gospodari Hrvatski fond za privatizaciju;
- 3.obvezuje se ravnatelj Zavoda da u roku od 30 dana dostavi Saboru potpuni popis trgovačkih društava s točno navedenom nominalnom vrijednošću udjela i postotaka koji ima Zavod u Kapital fondu d.d.

Nakon što je vrlo podrobno izložila osnovne značajke sustava mirovinskog osiguranja, **Alenka Košiša Čičin-Šain (Klub zastupnika HNS-a)** istaknula je kako se u 2004., prvi put nakon dugogodišnjeg kontinuiranog pogoršavanja, blago poboljšao omjer broja umirovljenika i osiguranika i iznosi 1:1,37.

Upozorila je, međutim, da će slijedećih godina na kretanje u mirovinskom sustavu sve nepovoljnije utjecati starenje stanovništva, što će u većoj mjeri do izražaja doći kad će biti umirovljen naraštaj rođen sredinom prošlog stoljeća.

To, kazala je, naročito pogađa generaciju rođenu između 1950. i 1955. kojoj doplata u drugi mirovinski stup ne donosi ništa pozitivno. Primjerice, visokoškolovanom agronomu koji je 35 godina radio u zagrebačkom Gradskom poglavarstvu mirovina bi mogla iznositi oko 1.700 kuna.

Svaka naredna godina je sve lošija i lošija i to tako ide do trenutka dok se ne pojavi generacija koja je izračunala da joj se isplati uplaćivati u drugi mirovinski stup.

Generacija između 1950. i 1955., navela je, pledira da joj se vrati obračun kojim se kod izračuna mirovine ne bi uzimale kompletne godine staža, nego deset zadnjih ili deset najboljih godina, kako se to činilo ranije.

Upozorila je i kako je pitanje portfelja Zavoda, raspolaganja dionicama nedovoljno i nejasno obrađeno, te bi bilo korisno o tome zatražiti posebno izvješće.

I Darko Milinović (Klub zastupnika HDZ-a) pozornost skreće na podatak o velikom broju umirovljenika u odnosu na broj zaposlenih, što je, kaže, dodatni pritisak na i onako opterećeno hrvatsko gospodarstvo.

Zadovoljan je smanjenjem udjela mirovinskih izdataka u BDP-u, jer to upućuje da su ublaženi negativni trendovi, kao i optimističnim prognozama iz Izvješća da se u predstojećem razdo-

blju ne očekuje ubrzani rast broja umirovljenika.

Pozivajući se na Izvješće, naglašava kako se investicijsko i financijsko poslovanje Zavoda u 2004. odvijalo sukladno financijskom planu i obuhvaćalo je sve poslovne događaje u vezi sa sustavom mirovinskog osiguranja planirane unutar odgovarajućeg razdjela Ministarstva gospodarstva i Zavoda kao izvanproračunskog fonda.

Ponovio je podatke koji se odnose na broj riješenih i neriješenih zahtjeva u Zavodu, te podatke o suradnji Zavoda s osiguranicima i javnošću. Podsjeća da je uspostavljen otvoreni telefon na kojem je bilo oko šest i pol tisuća upita, otvoren je Pozivni centar s oko osam tisuća upita, u funkciji je govorni automat na koji se mogu dobiti informacije u vezi s aktualnom problematikom. Porast bilježi i posjet web stranicama Zavoda - sa 73 tisuće u 2003. na 163 tisuće u 2004.

Apostrofira i kako je veći dio planiranih poslova HZMO-a izvršen u utvrđenim rokovima i planiranoj dinamici, s tim da su zbog promjene načina statističkog praćenja, rezultati rješavanja o pravima iz mirovinskog osiguranja i doplatka za djecu nešto slabiji nego u 2003. No, ističe da su to rezultati istog ili približno istog broja djelatnika Zavoda, a da je opseg poslova u 2004. bio puno veći nego godinu prije.

Ukazuje i na dobru suradnju Zavoda s povezanim institucijama, te predlaže Saboru da prihvati Izvješće Zavoda za 2004.

Izvješće nam daje sliku bijede u kojoj se nalazi najveći dio umirovljenika.

Sustav na staklenim nogama

Sabor treba primiti Izvješće k znanju, jer činjenica da je odnos broja osiguranika naspram umirovljenika i nezaposlenih 1:1 ukazuje na ozbiljnost situacije, najjezgovitije govori o stanju sustava mirovinskog osiguranja, govori

o tome da je cijeli taj sustav na staklenim nogama, kazao je **Pero Kovačević (Klub zastupnika HSP-a)**.

Podsjetivši da je odnos umirovljenika i osiguranika, s prijeratnih 1:3,3, došao na 1:1,37, naglasio je da se stanje u sustavu HZMO-a neće srediti ukoliko se ne krene na oduzimanje pokradenog, odnosno nezakonito stečenog u pretvorbi i privatizaciji.

Naveo je da se iz državnoga proračuna izdvajaju veliki iznosi za mirovinski sustav, upitao je što bi se dogodilo da podbaci jedna turistička sezona ili da Zavod nije pod okriljem države, nego da je samostalan fond? Moglo bi, kaže, doći do bankrota, a sve to govori da je situacija više nego ozbiljna, da je riječ o sustavu na staklenim nogama.

Primjedbe je imao i na kašnjenje projekta vraćanja duga umirovljenicima, tvrdeći da s obzirom na stanje u Zavodu i na sve ostalo još nema jamstava (za to), jer se još ne zna što je otišlo u fond, koje će dionice tamo biti i hoće li se sve to moći napraviti.

Izvjeshće o radu Zavoda daje prikaz mirovinskog sustava, daje nam sliku bijede u kojoj se nalazi najveći dio umirovljenika, kazala je **Ljubica Lalić (Klub zastupnika HSS-a)**.

Podsjetila je kako su se kroz godine mijenjale prilike u mirovinskom sustavu - još 1985. na jednog je umirovljenika dolazilo 3,68 zaposlenih, u 1990. prosječna je mirovina iznosila 75 posto prosječne plaće, a u 2004. 41,8 posto prosječne plaće.

Potpuno se pogrešnom, istaknula je, pokazala politika poticanja prijevremenog odlaska u mirovinu, kojoj se pribjeglo da bi se ublažila eksplozija nezaposlenosti zbog propasti gospodarstva. Slijedom takve politike prosječni staž korisnika starosne mirovine iznosi 31, a korisnika invalidske mirovine 23 godine, a da stvar bude teža, invalidi se u Hrvatskoj umirovljuju bez profesionalne rehabilitacije i prekvalifikacije.

Kad je riječ o prihodima od doprinosa, kojima se, uz prihode iz proračuna, financira mirovinsko osiguranje, mišljenja je da se ti prihodi mogu povećati i to uvođenjem financijske discipline i kon-

trolom, kako osnovice plaćanja, tako i suzbijanjem crnog tržišta rada. Opće je poznato, kaže, da u Hrvatskoj rad na crno cvate, da poslodavci ne prijavljuju radnike i ne uplaćuju doprinose, a oni koji su prijavljeni kao osnovicu za obračun doprinosa prijavljuju najniže osnovice. Poslodavac krade državu, ali i zaposlenika i sada i ubuduće, naglasila je pitajući se što u svemu rade inspektori?

Pita i zašto od svih županija jedino Virovitičko-podravska nema područnu službu Zavoda, tim više što je za nju kupljen i uređen prostor, zanima ju na koje je usluge Zavod potrošio 50,6 milijuna kuna, te što je s davno traženim podatkom koliko je sredstava vraćeno nakon što je utvrđena greška o isplata-ma mirovina umirovljenicima koji su davno umrli.

Klub zastupnika HSS-a predlaže da se Izvjeshće primi k znanju, te ukazuje na potrebu bolje kontrole uplate doprinosa i gospodarenja imovinom Zavoda, poručila je Lalić.

HZMO kao projektant i predlažak

S aspekta izvještajnog standarda uobičajenog u Saboru, Klub zastupnika HSU-a Izvjeshće ocjenjuje tehnički preciznim, profesionalnim i sveobuhvatnim i glasovat će za njega, najavljuje **Silvano Hrelja (Klub zastupnika HSU-a)**, napominjući pritom da je Izvjeshće u pojedinim dijelovima poprilično plitkog sadržaja, ne analizira uzorke već se bavi posljedicama, što nije primjereno statusu i ulozi koju bi Zavod trebao imati.

Zavod bi, kaže, trebao imati ulogu projektanta i predlažaka budućih mirovinskih sustava i koordinatora ukupnih efekata trostupnog mirovinskog sustava, jer je u njemu koncentrirano znanje i iskustvo, jer buduću ulogu Zavoda treba definirati po ugledu na europske dosege i socijalne standarde.

Argumentirajući uvodne obje-kcije, zastupnik nedopustivim drži da se kod analize stanja u mirovinskom sustavu nije dublje tražilo uzroke i apostrofirala odgovornost.

HSU traži da se javnosti, naročito umirovljenicima kaže koliko je '90 naslijedeno sredstava u mirovinskom sustavu, te za što su se trošila; koliko je u proteklih 15 godina u financijskim konsolidacijama i sanacijama trgovačkih društava nenaplaćeno, oprošteno ili u vlasničke udjele pretvoreno mirovinskih doprinosa i po kojim uvjetima, te koji je konačni financijski doprinos Zavodu u vrijednosti dionica ili isplati dividendi. Traži i da Zavod u analizi stanja napiše svoju ocjenu mirovinske reforme i koliko je ona zaslužna za stvaranje novog siromaštva u Hrvatskoj.

U izvješću za 2005. HSU želi vidjeti kvalifikaciju mirovinske reforme koja aplicira pravilo 'što dulje radiš, to ti je mirovina manja', kao i elaboraciju utjecaja visokih otpremnina koje nude i isplaćuju neke državne i privatne tvrtke, te njihov utjecaj na buduću socijalni status tih umirovljenika i opterećenja države i mirovinskih sustava.

HSU drži da bi izvješće trebalo sadržavati pregled mogućih mjera na tržištu rada kojima bi se povećali prihodi Zavoda od uplate mirovinskih doprinosa, smatra da je Zavod pozvan prvi ocijeniti čak i neke kolektivne ugovore djelatnosti u smislu odnosa plaća i doprinosa na plaće, u odnosu na ostala materijalna prava itd.

U budućnosti očekujemo proaktivnu ulogu Zavoda, ne želimo da se u javnosti drži da Zavod radi po načelu 'Veži konja, gdje ti gazda kaže', poručio je Hrelja.

Izvjeshće je sjajno, ali stanje je katastrofalno, pogotovo umirovljenika, kazao je **Damir Kajin (Klub zastupnika IDS-a)**, ustrajavši da se radi o rijetko kvalitetnom Izvjeshću.

Vladi, tj. saborskoj većini zamjera ukidanje tzv. švicarske formule za izračun mirovina te navodi da će time državni proračun za 2006. i 2007. uštedjeti 1,6 milijardi kuna, a do 2014. čak 25 milijardi kuna. Povezao je to s povratom duga umirovljenicima, zaključivši da će zapravo umirovljenici sami sebi vratiti dug.

Naveo je, naime, da se umirovljenici vraća 13, 8 milijardi kuna, "realno

6,9 milijardi, jer će svi uzeti 50 posto u dvije godine, a država će u deset godina uštedjeti gotovo 20 milijardi kuna i to će reći da će umirovljenici sami sebi vratiti dug”.

Svemu tome dodaje da će ”Umirovljenički fond biti mehanizam totalne raspodaje države, jer će se dug vratiti iz imovine, tj. prodajom javnih poduzeća”.

Ključem svim mirovinskih sustava drži zapošljavanje, te izražava bojazan da će država skupo platiti politiku da sredstva od privatizacije usmjerava u potrošnju.

Kad je riječ o omjeru osiguranika i umirovljenika, smatra da je on zapravo 1:1.

Ako se, kaže, od 1 460 105 osiguranika odbije 200 tisuća ljudi na državnoj plaći, u zdravstvu, prosvjeti, carini itd., te oni koji rade u insolventnim tvrtkama omjer je 1:1.

Pozornost skreće i na problem novih umirovljenika - u prvoj polovici 2005. umirovljeno je 23 tisuće osoba s prosječnom mirovinom od 1. 244 kune; od 1999. do 2005. umirovljeno je 280 tisuća radnika s prosječnom mirovinom od 1.466 kuna što je oko 500 kuna manje od mirovine starijih, odnosno umirovljenika prije 1999.

Da bi se ta disproporcija uklonila, predlaže izmjenu mirovinskog zakonodavstva, ali i zakona o hrvatskim braniteljima, jer nelogično je da branitelji umirovljeni nakon 1. siječnja 2005. imaju pravo na minimalnu mirovinu od 45 posto plaće, a oni koji su umirovljeni prije toga datuma nemaju. Navodi da je prosječna mirovina hrvatskog branitelja 5. 479 kuna, sudionika NOR-a 2.083 kune, Domovinske vojske 2.226 kuna.

Kad su posrijedi mirovine i zapošljavanje treba postići minimum dogovora, kazao je Kajin, napominjući da će se, kad je riječ o tim temama sve vlasti naći pred zidom.

Ugroženo više od četvrtine građana

Dragutin Pukleš (HSU) primjećuje kako je mirovinska reforma, provede-

na pod motivom održivosti mirovinskog sustava, dovela do vrlo ozbiljnog narušavanja sustava generacijske solidarnosti, u utvrđivanju mirovina sve je manje prisutan doprinos korisnika mirovine kroz radni vijek, dolazi do neujednačenosti u visini pojedinih mirovina za isti radni staž i isti financijski doprinos. Mirovine realno sve više zaostaju za plaćama, a niske mirovine ozbiljno ugrožavaju egzistenciju više od četvrtine građana Hrvatske, upozorava zastupnik.

Ponovio je već spomenute podatke o udjelu mirovina u prosječnoj plaći, o malim mirovinama novih umirovljenika, zaključivši kako mirovinska reforma očito uzima danak, kako u svemu tome nešto nije u redu i kako će biti pogubno ako se to nastavi.

Mišljenja je da bi odnos umirovljenika i osiguranika, umjesto 1:1,37, mogao biti 1:1,75, pod uvjetom da se oko 400 tisuća zaposlenih u svojoj ekonomiji zaposli u redovnoj ekonomiji, jer bi njihovi doprinosi bitno poboljšali sadašnju situaciju.

Suglasan je s ocjenama da je temeljni uzrok svih problema privatizacija provedena na hrvatski način, da danas nikoga ne zanima zašto su ljudi ostali bez posla, zašto nisu dobili drugi i zašto prihod od privatizacije nije stvorio nova radna mjesta.

Ocjenama o neuspjehu u provedbi mirovinske reforme koju je inicirala Svjetska banka s ciljem racionalizacije sustava, pridružio se **Josip Sudec (HSU)**.

U prilog tome naveo je da je prije tri godine Hrvatska imala 3.300 radnika na administrativnim poslovima mirovinskih sustava, a nakon reforme ima 5.000.

Broj djelatnika Zavoda ostao je isti, a pri upravljanju mirovinskim sustavom još su angažirani svi radnici Regosa, Hagene, oko 300 ljudi Fine, više od 100 djelatnika Porezne uprave, menadžeri, administratori fondova, akviziteri.

Regos je, dodaje, trebao biti središnji registar matične evidencije, što nikada u punom smislu nije zaživjelo, jer su podaci koje je Fina uspjela za njega skupiti više bili statističke kvalitete, nego javne

isprave, pa je Zavod, uz nužne provjere izvora i dalje morao voditi matičnu evidenciju. Suvišno dvostruko knjigovodstvo državu je koštalo 12 milijuna kuna godišnje. Izlaz vidi u tome da se Regos pripoji Zavodu.

Silvano Hrelja (HSU) drži da bi Upravno vijeće Zavoda trebalo imati drugačiji sastav nego sada kada u njemu po tri predstavnika imaju radnici, poslodavci i umirovljenici, a četiri Vlada. Korektnije bi, kaže, bilo da radnici i umirovljenici imaju po tri predstavnika, Vlada četiri, a poslodavci jednog za tehničku potporu.

Zastupnik, naime, polazi od pretpostavke da u Vijeću trebaju odlučivati oni koji uplaćuju doprinose i koji koriste imovinska prava. Podsjeća pritom da se mirovinski doprinos u cijelosti isplaćuje iz plaće radnika i ima karakter osobnog doprinosa, dok je prije bilo pola iz plaće radnika, a pola na plaću radnika, tj. na teret poslodavca. Poslodavac je, dakle, postao indirektni obveznik plaćanja za zaposlene, tehnički izvršitelj obustave i uplate doprinosa, što je nova, bitno manja uloga poslodavca.

Mišljenja je da komunikacija Zavoda s javnošću putem medija nije dostatna ni po kvaliteti ni po učestalosti, da nije dovoljno jednom u tri mjeseca ili nekim povodom poslati medijima šturo tehničko priopćenje kojega svi i ne razumiju, već da bi Zavod najmanje jednom kvartalno trebao održavati konferencije za novinare.

Upozorava da je stvoren i dojam zatvorenosti sustava i koncentracije na to kako da se zahtjev odbije, a ne kako da se problem riješi. Pritom se poziva na prigovore značajnog broja korisnika koji već desetak godina traže rješenje, jer su zakinuti za mirovinska prava, a naročito zbog nedostatka dokumentacije.

Zdenka Babić-Petričević (HDZ) upozorava da još uvijek nije riješen problem umirovljenika koji su mirovinu stekli u republikama bivše SFRJ. Oni su, navela je, useljenici u Hrvatsku, državljani Hrvatske, koji nisu svojom voljom napustili svoja ognjišta. To su, dodala je, prognanici, izbjeglice iz BiH, Vojvodine, pa i oni drugi koji danas žive

u pograničnim dijelovima Hrvatske, u Županji, Dvoru itd.

Podsjeća da je 13. travnja 2000., Vlada ukinula uredbu kojom su takvi umirovljenici dobivali razliku između svoje i najmanje mirovine u Hrvatskoj, da bi se u travnju 2002. zakonom ponovno uvela ta uredba. Zakon određuje da se "Pravo na dodatak uz mirovinu i korištenje tog dodatka, prema ovome Zakonu može ostvariti u razdoblju do 31. prosinca 2004.", a unatoč obraćanju Vladi i resornom ministarstvu taj problem je još uvijek neriješen, upozorila je Babić-Petričević.

HFP-ov dug "mirovincima"

Dragutin Lesar (HNS) pozornost skreće na dio Izvješća o portfelju Zavoda, te upozorava da Fond za privatizaciju, koji upravlja portfeljom, nije dao izvještaj o gospodarenju dionicama. U Izvješću se, precizirao je, navodi da HFP do kraja veljače 2005. nije dostavio izvješće o stanju portfelja Zavoda 31. prosinca 2004., pa je izvješće pripremljeno prema podacima s kojima je raspolagao Zavod. Stvar je tim zanimljivija što je HFP preuzeo obvezu dva puta godišnje dostavljati izvješće Zavodu, a na pisani zahtjev u roku od 30 dana.

Vrijednost portfelja nikako nije zanemariva - na koncu 2003. u nominali je iznosila 3, 594 milijardi kuna, a na koncu 2004. godine 3,118 milijardi kuna, navodi Lesar.

Pozornost skreće i na navod da su do 31. prosinca 1999., na temelju potpisanih ugovora, "mirovinci" i HFP često zamjenjivali dionice, a rijetko su se prenosili udjeli u korist HFP-a po nominalnoj vrijednosti, pa kad se napravi obračun ispada da od 31. prosinca 1999. do danas HFP duguje "mirovincima" 914 milijuna kuna.

Ističe i da je Zavod, od planiranih deset milijuna kuna od prodaje dionica, udjela i možda dividende, uspio ostvariti tek 65.269 kuna ili 0,65 posto od planiranog.

Tvrdeći da mu nije jasno čije je Izvješće - ravnatelja Zavoda, Upravnog vijeća, predsjednika Vijeća ili stručnih služ-

bi, zatražio je da Upravno vijeće, kojeg imenuje Sabor, dade svoje izvješće da se vidi što je radilo. Možda bi onda saznali kakav je stav Upravnog vijeća nad činjenicom da je u 2004. u mirovinskim službama bilo 1.971 pritužba korisnika, zaključio je zastupnik.

Da HFP ne poštuje obvezu podnošenja izvješća, naglasio je i **Antun Kapraljević (HNS)**, dodavši da to piše i u izvješćima za 2003. i 2002. i unazad.

Želeći pokazati kako se gospodarilo portfeljom i na koji se način "u jednom trenutku davalo ništa za ništa ili svašta za svašta", pozvao se na dio izvješća revizije o tome, te krenuo od 1994., kada su, kaže, krenule i zamjene (dionica). Prva je, navodi, urađena na najpošteniji način - Zlatni Rat Bol mijenjan je za Bizovačke toplice i za istu nominalnu vrijednost. Slično se dogodilo i 1995., a onda 1996. počinje igra koja '97. i '98. ide po načelu da su zamjene obavljene bez odluke povjerenstva, odnosno nadzornog odbora, nisu pribavljene potvrde o vlasništvu dionica prije zaključenja ugovora, tj. davalo se i nešto što nije njihovo, u ugovorima nije naveden akt temeljem kojeg se zamjena obavlja, tko je donosio odluku o zamjeni itd. Iz dokumentacije se pak ne vidi ni cilj zamjena, a u pojedinim slučajevima zamjene nisu obavljene u korist fondova mirovinskog i invalidskog osiguranja.

Govoreći o načinu prodaje portfelja, naveo je (kako je portfelj nominalno vrijedan) 556 milijuna kuna prodan za 109 milijuna kuna, znači za 19 posto vrijednosti, a u godinama prije 2000. taj je dio bio još manji - samo 17 posto.

Rezultat toga je da svake godine u Izvješću gledamo gdje piše da je Zavod oštećen za 914 milijuna kuna do 1999. samo tim zamjenama, naveo je zastupnik.

Pozvavši se na nalaz glavne državne revizorice da su "dionice zamjenjivane iako postupak zamjene nije bio uređen posebnim aktom, da su zamjene obavljene bez javnog prikupljanja ponuda, bez odluka nadležnih tijela itd.", pročitao je imena svih predsjednika HFP-a od ožujka 1993. do veljače 2001. te izjavio da su, po njemu, "svi oni radili zajed-

no, dogovarali su, jer nigdje nisu pitali Upravno vijeće, Nadzorni odbor, a morali su". "O čijem su interesu radili, ne znam, ali znam da je to proizvelo prodaju dionica za 17 posto od nominale i dug koji je napravljen prema portfelju Zavoda", rekao je Lesar, napominući da u Izvješću o tome nema ni riječi.

Za povlaštene mirovine boraca NOB-a i pripadnika bivše JNA godišnje se izdvaja dvije milijarde i 150 milijuna kuna.

Za mirovine boraca NOB-a 1,7 milijardi

Iz Izvješća su vidljivi problemi koji su duže općepoznati u hrvatskom društvu i za čije rješenje očitoma nema niti snage, niti dovoljno volje, rekao je **Miroslav Rožić (HSP)**, pobrojajući te probleme.

Jednim od najvećih označio je sve manju razliku u broju umirovljenika i osiguranika, to je postao glavni trend u mirovinskom sustavu i svodi se "samo na sporadična žalopojna konstatiranja u različitim aktima, iako je vlast najavljivala velike poteze usmjerene na međugeneracijsku solidarnost i demografsku politiku".

Ta su se bitna pitanja, tvrdi, svela zapravo na obavljanje redovitih poslova Zavoda i na propagandne aktivnosti potpredsjednice Vlade i njezine čuvene ekipe za demografsku politiku.

Drugi problem je nizak iznos mirovina, treći veliki prirast umirovljenika početkom 90-ih, četvrti velik broj korisnika različitih oblika povlaštenih mirovina, peti su slučajevi da umirovljenik ranijim odlaskom u mirovinu stekne veći iznos mirovine.

Zastupnik ističe da je među korisnicima povlaštenih mirovina najveći broj boraca NOB-a, njih 63.712 i za njih društvo godišnje izdvoji 1,7 milijardi kuna. Pripadnika bivše JNA ima 14.057 i za njih se izdvaja dodatnih 423 milijuna kuna, dakle dvije milijarde i 150

milijuna kuna za povlaštene mirovine tih korisnika.

”Meni nije jasno, kako je moguće da još danas, 60 godina nakon kraja 2. svjetskog rata imamo 63 tisuće sudionika NOB-a”, izjavio je Rožić.

Ne dovodeći u pitanje trebaju li sudionici NOB-a imati ili ne povlaštenu mirovinu, kaže da njihov broj jasno upućuje na potrebu revizije stjecanja njihovih prava.

Pita se koliko je smisleno da Zavod obavlja i poslove doplatka za djecu, te odgovara da je to, pravno gledano, jednako kao kad bi Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje izdavao građevinske dozvole.

Na Rožićevo spominjanje mirovina boraca NOB-a, **Damir Kajin (IDS)** izražava čuđenje ”što ovdje traže pripadnici Hrvatske domovinske vojske od 1941. do 1945”, njih 28.584, ”kada znamo koja je bila njihova uloga za 2. svjetskog rata”.

Ratko Gajica (SDSS) pozornost skreće na pitanje rješavanja zahtjeva o pravu na mirovinu u razumnom roku. Navodi kako poznaje slučajeve da se na rješenje čeka i po nekoliko godina i da bi bilo dobro, ako se nešto ne može riješiti u zakonom propisanom roku, o tome obavijestiti stranku.

Izražava bojazan da se na takvim primjerima ne radi samo o nemarnosti, jer u istim predmetima podnositeljima je zahtjev za mirovinu odbijen bez da u rješenju piše zbog čega se, odnosno koje odredbe to čini.

Predstavicima Zavoda predlaže da vide što je s predmetima koji su ušli u drugu, treću godinu, te ako je moguće ’potjeraju’ ljude da ih riješe čim prije.

Aktualizirao je pitanje konvalidacije, kazavši da je Vlada 2003. donijela zaključak da se ti problemi riješe do kraja te godine, ali da još uvijek nije sve razriješeno.

Pozornost je skrenuo i na pitanje neisplaćenih mirovina, navodeći da se kod ljudi ”koji su dobili nastavak isplate mirovina”, kasnije saznalo da imaju pravo na isplatu unatrag tri godine. ”Nisu dobili rješenje o tome, nisu o tome obaviješteni, kasnije je to pretvoreno u

godinu dana. Sve se dogodilo na način da je u jednom vremenu ušlo u zastaru, a da Zavod nije ljude obavijestio da imaju takva i takva prava”, kaže Gajica.

Izvešće isto kao i lani, samo malo promijenjene brojke

Nikola Vuljanić (HNS) ponovio je da su umirovljenici, posebno novi, u groznom položaju, paničnom strahu od mirovina. Nakon 40 godina normalnog posla i plaća odlaze u mirovinu sa 1.100, 1.200, 1.300 kuna. Od toga nitko u Hrvatskoj ne može preživjeti, ne može se prehraniti, a kamoli što drugo, kazao je. Umirovljenici su vjerovali da će se novac koji uplaćuju negdje okrenuti, da će od profita tog novca moći živjeti i pomoći im sljedeća generacija na ime generacijske solidarnosti. Pitanje je zašto tih novaca nema, rekao je. Detaljno je obrazložio i zakone o pretvorbi i privatizaciji kojim su mirovinski fondovi dobili dionice, ugovor HFP-a i HZMO-a iz 2000. o gospodarenju dionicama i poslovnim udjelima, navodeći da je posljedica tih događanja smanjenje nominale portfelja, činjenica da nitko ne zna njegovu stvarnu vrijednost. U izvješću je navedeno da su vršene i zamjene dionica, a ako su se ministri složili s tim, onda iza zamjena stoji država, te je ona u slučaju nekih negativnih posljedica po HZMO bar suodgovorna za to, kazao je. Izvještaj za ovu godinu isti je kao i lani, s nešto promijenjenim brojkama, ali istim činjenicama i to nije izvještaj o tomu što se događalo sa HZMO-om, posebno njegovim portfeljem, kazao je, poručujući da je zbog toga možda HZMO mjesto gdje bi državna revizija trebala još jednom navratiti.

Silvano Hrelja (HSU) u replici je istaknuo da se sadašnje mirovine alimentiraju iz tekućih doprinosa, da je problem u odnosu radnika i umirovljenika prije i sada, te da ne vjeruje da su građani mislili da će se njihovi novci uvećati u HZMO-u, pa će HZMO stvoriti novu osnovu za njihove veće mirovine. Složio se da mirovinska reforma proizvodi novo siromaštvo. Novi umirovljenici su žrtve eksperimenta kojeg

je znatno pogoršala i bivša koalicijska Vlada uvođenjem dodatnih rigidnih mjera. Ova Vlada je najprije poboljšala formulu za usklađivanje, to je trajalo 18 mjeseci, zatim ju pogoršala, ali drugih pogoršanja u mirovinskom sustavu nije bilo, kazao je. Zastupnik Vuljanić u odgovoru je naglasio da nema namjeru amnestirati bilo koju vladu od 1991. do sada. Sve Vlade su radile, pa gotovo maksimalno što su mogle, da sruše status umirovljenika i on je danas kakav je, kazao je. Istaknuo je da umirovljenici nisu mogli misliti da će se njihov novac oploditi, ali da je privatizacijom, ulaskom u novi sustav, to praktično obećano, a od toga ništa.

Time je završena pojedinačna rasprava i prešlo se na petminutnu raspravu po klubovima zastupnika, a nakon što je utvrđeno da mr.sc. Miroslav Rožić (Klub zastupnika HSP-a) nije u dvorani, riječ je dobio **Silvano Hrelja** u ime Kluba zastupnika HSU. U izvješću, kazao je, ne treba skrivati da postoji otvoreni politički dijalog između Vlade i HSU, koja djeluje i kao eksponent umirovljeničkih udruga. Otvorena pitanja, ponovio je, su pitanja novih umirovljenika, a stavovi umirovljeničkih udruga i HSU dostavljeni su Vladi u veljači 2005. i još se čeka odgovor. Pitanja su vezana i uz umirovljenike, građane Hrvatske koji mirovinu primaju iz BiH i Srbije i Crne Gore, razna mirovinska pitanja, kao minimalna, maksimalna mirovina, invalidski dodatak, prijevremene mirovine. Izrazio je nadu da će izvješće HZMO za 2005., uz elaboraciju tih otvorenih mirovinskih pitanja, sadržavati i rješenja, konkretne odluke, mjere i izvješća o upravljanju portfeljem HZMO-a. Najavio je da će HSU glasovati za izvješće, te da im je želja da HZMO dugoročno dobije status institucije osiguranika u punom smislu te riječi, s najvećim stupnjem autonomije što sada nije slučaj.

Umirovljenici sami sebi vraćaju dug

Najveći propust izvješća, čitave mirovinske reforme je što su Vlada i sabor-ska većina ukinuli tzv. švicarsku formu-

lu usklađivanja, a kojom će proračun 2006., 2007. uštedjeti 1,6 milijardi kuna, do 2012. čak 25 milijardi kuna, kazao je u ime **Kluba zastupnika IDS-a Damir Kajin**. Ponovio je da se umirovljenicima vraća 13,8 milijardi kuna, realno oko 6,9 milijardi, a država će u 10 godina uštedjeti gotovo 20 milijardi kuna, te ustvrdio da umirovljenici sami sebi vraćaju dug. Naglasio je da ključ mirovinskih sustava mora biti zapošljavanje. Iznio je podatke da je 90-te bilo gotovo dva milijuna osiguranika, a 655 tisuća umirovljenika, ili omjer 1:3,7, da je 2004. omjer 1:1,37, a kako se odbiju oni u insolventnim poduzećima, odnosno koji su na državnoj plaći omjer je 1:1, a da se broj radnih mjesta u odnosu na 1996. nije povećao ni za jedan. Ustvrdio je da se nakon Europe, Haaga, mora odgovoriti na pitanje zapošljavanja i mirovinske politike, naročito novih umirovljenika. U prvoj polovici 2005. umirovljeno je 23 tisuće radnika s prosječnom mirovinom 1.244 kune, a to je rezultat ponižavajućeg mirovinskog zakona iz 1999. A od 1999. do danas umirovljeno je oko 280 tisuća radnika s prosječnom mirovinom oko 500 kuna manjom od starih umirovljenika, rekao je.

Treba postići bar minimum konsenzusa, jer problem mirovina neće razriješiti ni ova niti iduća Vlada, taj problem će naprosto biti trajan i zato se trebamo uozbiljiti.

Na tom pitanju treba postići bar minimum konsenzusa, jer problem mirovina neće razriješiti ni ova niti iduća Vlada, taj problem će naprosto biti trajan i zato se trebamo uozbiljiti, zaključio je.

Zastupnik **Hrelja** u ispravku je opovrgnuo tvrdnje da umirovljenici sami sebi vraćaju dug, da je za funkcioniranje mirovinskog sustava najbitnije novo zapošljavanje. Ono je bitno, ali ne rješava sve probleme, kazao je, dodajući da je jedan od bitnih čimbenika stabilnosti mirovinskog sustava raspoloženje da se

socijalni tereti pravično rasporede na sve subjekte u državi.

Mirovinski sustav je loš, nije dobar, umirovljenici imaju niske mirovine, zajedničke su konstatacije iz rasprave koje je iznijela **Ljubica Lalić** govoreći u ime **Kluba zastupnika HSS-a**. HSS, istaknula je, ne može prihvatiti tu konstataciju i činjenicu da promjenom formule usklađivanja mirovine zapravo padaju. Složila se da je jedini način izlaska iz postojeće situacije povećanje broja zaposlenih, gospodarski bum kojeg nema i nije na vidiku, ali i da djelomično poboljšanje statusa umirovljenika i povećanje mirovina proizlazi iz financijske discipline. Postoje radnici koji imaju dvostruke plaće, dio na koji se uplaćuju doprinosi i drugi na koji se oni ne uplaćuju. To je krađa umirovljenika, državnog proračuna, ali i budućih umirovljenika, ustvrdila je. I ona je podsjetila na privatizaciju, portfelje koji su dobili umirovljenički fondovi, te konstatala da je taj portfelj osiromašen. Ponovila je i da u izvješću nema podataka koliko je Zavod ubrao od najamnina i zakupnina, da nije odgovoreno na pitanje o 50 milijuna kuna potrošenih na nepoznate usluge. Izvješće ne daje ništao optimistično. Podatci se iz izvješća ne mogu mijenjati, ali ih se može samo primiti na znanje, ne i prihvatiti, jer bi to značilo prihvaćanje svih manjkavosti, ponovila je.

Nadopuniti izvješće

Klub zastupnika HNS-a neće prihvatiti izvješće, kazao je u ime Kluba **Antun Kapraljević**. Najavio je da će Klub predložiti zaključke kojim traži da se izvješće nadopuni, jer nigdje u njemu ne postoji objašnjenje na koji način će HZMO dokazati da se ponaša po principu dobrog gospodara, ne spominje na koji će način tražiti i kako će doći do svojih milijardu kuna za koje su oštećeni. Klub zaključcima predlaže da se Upravno vijeće obveže da Saboru u roku 30 dana dostavi izvješće o svom radu, da ravnatelj u istom roku dostavi potpun popis trgovačkih društava s točno navedenom nominalnom vrijednošću udjela

i postotaka koje Zavod ima u portfelju, a kojima temeljem ugovora gospodari HFP, te takav popis i udjele koje Zavod ima u Kapital fondu. Izražavajući nadu da će svi podržati te zaključke i na taj način pokušati nadopuniti izvješće, zamijetio je da su do sada uvijek izvješća bila prepisivanje onog iz prošle godine s malim izmjenama u nekim stavkama, brojkama.

Ravnatelj HZMO-a **Mile Rukavina** u završnom je osvrtu naveo da dijelom portfelja HZMO-a gospodari HFP, da su sporne zamjene dionica obavljane prije nego je portfelj predan HFP-u i da su s tim u vezi sve relevantne činjenice utvrđene u dva izvješća Državnog ureda za reviziju. Objasnio je i da su financijska izvješća za Kapitalni fond i za Hrvatsko mirovinsko investicijsko društvo za 2004. objavljena u "Narodnim novinama" broj 55 od 29. travnja 2005., da je dobit Kapitalnog fonda iznosila 184,8 milijuna kuna, a društva za upravljanje 8,6 milijuna. Složio se da Zavod kao institucija ima svoje slabosti, ali i istaknuo da su poduzeti konkretni koraci kako bi se one otklonile, da je rješavanje tih problema predmet i studije koju je usvojila Vlada. Na primjedbe o prevođenju prava hrvatskih branitelja po Zakonu o hrvatskim braniteljima kazao je da je HZMO izvršio svoju obvezu u 2004. i obavio prevođenje, izračune za 40 tisuća korisnika, od čega je 20-ak i nešto ostvarilo pravo na prevođenje i u projekcijama proračuna za 2006., 2007. i 2008. je predviđena isplata dijela tog iznosa. Izvijestio je da područnu službu u Virovitici do sada nije ustrojena jer nije bilo financijskih sredstava, te da je predviđeno da se 2006. stavi u funkciju. Na pitanja o uslugama, objasnio je da je riječ o tekućem investicijskom održavanju, komunalnim uslugama, premijama osiguranja zaposlenicima, najamninama za poslovni i arhivski prostor, računovodstvenim uslugama. Istaknuo je i da je problem konvalidacije imao prioritet u proteklom razdoblju, da je taj posao uglavnom završen, a da će neki zaostaci biti riješeni sukladno zakonu. Na pitanja o isplati, odnosno neisplati mirovina, naveo je da Zakon o mirovinskom osi-

guranju utvrđuje rok od 1. u sljedećem mjesecu od podnošenja zahtjeva, te da Zavod poštuje propise. Vezano za pitanje zaustavljanja sporova i podatak o 14 milijardi kuna, kazao je da se na HZMO odnosi 10 do 12 milijuna, da se Zavod, u slučaju zaustavljanja sporova za topli obrok i naknadu plaće, suočava s posljedicama ranije odluke.

Zastupnica **Lalić** u ispravku je zamijetila da nije odgovoreno na pitanje koliko je pravna služba Zavoda dobila sporova. Što radi vaša pravna služba kada 14 milijardi kuna dolazi na naplatu. To je nedopustivo, kazala je, ocjenjujući neprihvatljivim i obrazloženje zašto u Virovitici nije organizirana područna služba. Njenim istupom završena je rasprava o Izvješću o radu i poslovanju HZMO-a za 2004.

Glasovanje

Sabor je sa 80 glasova "za", 10 "suzdržanih" i 9 "protiv" prihvatio

Izvješće o radu i poslovanju Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje za 2004.

Prihvatio je i zaključke koje je predložio Klub zastupnika HNS-a prethodno citiran prijedlog s tim da je rokovi izvršenja, odnosno dostave traženih izvješća i popisa, s predloženih 30 produženi na 90 dana.

Objašnjenja i obavijesti

Za rasprave o Izvješću, **Pero Kovačević (Klub zastupnika HSP-a)** pozvao je predsjednika Sabora Vladimira Šeksa da sukladno ovlastima prisili predsjednika Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost da se pridržava Poslovnika.

Naveo je, naime, da je njegov Klub podnio četiri inicijative - dvije početkom rujna, a dvije kasnije, tražeći

sazivanje Odbora. Te su se inicijative, kaže, odnosile na stanje opće sigurnosti u Hrvatskoj, zatim na preispitivanje strategije obrane i nacionalne sigurnosti, treća je bila vezana za aferu prisluškivanja većeg broja osoba, među kojima su "bili i kardinali i športaši i kolega Letica", a četvrtom se tražila rasprava vezana za preustroj Oružanih snaga RH, "jer ovo što se radi nije preustroj, a 600 hrvatskih branitelja će do konca ove godine dobiti otkaz", kazao je Kovačević.

Kovačević je iznio netočnu informaciju da se Odbor ne sastaje, uzvratilo je predsjednik Odbora **Ivan Jarnjak**, navodeći da je Odbor imao 54 sjednice i raspravio sve materijale koje je imao za raspravu.

Silvano Hrelja (HSU) zatražio je da netko u ime Sabora izvijesti zastupnike o zdravstvenom stanju Vice Vukova, koji se teško ozlijedio pri padu na saborskim stepenicama.

M. U.

NAKNADNO GLASOVANJE

PRIJEDLOG ZAKLJUČKA HRVATSKOGA SABORA KOJIM SE VLADA RH OBVEZUJE DONIJETI ODLUKU O NAKNADI DIJELA SREDSTAVA PRI UVOZU OSOBNOG AUTOMOBILA U VISINI PLAĆENOG POREZA NA DODANU VRIJEDNOST ZA 2005. GODINU

Zastupnici Hrvatskoga sabora raspravili su na 15. sjednici Hrvatskoga sabora Prijedlog zaključka Hrvatskoga sabora kojim se Vlada RH obvezuje donijeti Odluku o naknadi dijela sredstava pri uvozu osobnog automobila u visini plaćenog poreza na dodanu vrijednost za 2005. godinu, čiji je predlagatelj prof. dr. Vesna Pusić (o tome smo pisali u Izvješćima broj 430, od 18. siječnja 2006, na str. 41, pod naslovom : "Socijalna inteligencija osoba s invaliditetom").

Glasovanje je uslijedilo naknadno, na 17. sjednici Hrvatskoga sabora, kada se, sukladno prijedlozima radnih tijela i Vlade RH glasovalo o sljedećem Zaključku: "Ne prihvaća se Prijedlog zaključka Hrvatskoga sabora kojim se obvezuje Vlada RH donijeti Odluku o naknadi dijela sredstava pri uvozu osobnog automobila u visini plaćenog poreza na dodanu vrijednost za 2005. godinu", koji je usvojen većinom glasova, sa 67 "za", 2 "suzdržana" i 26 "protiv".

Sukladno prijedlogu Odbora za rad, socijalnu politiku i zdravstvo glasovalo se i o sljedećem Zaključku: "Obvezuje se Vlada RH da utvrdi materijalne i zakonske pretpostavke za primjenu mjera o naknadi dijela sredstava pri uvozu automobila u visini plaćenog poreza na dodanu vrijednost počevši od 1. siječnja 2006. godine. Ovaj Zaključak zastupnici su prihvatili većinom glasova, sa 82 "za", 9 "protiv" i 1 "suzdržan".

S.Š.

PRIJEDLOG ZA IMENOVANJE SUDACA POROTNIKA VRHOVNOG SUDA REPUBLIKE HRVATSKE

Zastupnici su većinom glasova donijeli predloženu odluku za imenovanje sudaca porotnika Vrhovnog suda Republike Hrvatske, koji je dostavilo Ministarstvo pravosuđa.

O PRIJEDLOGU

Kako je odredbom članka 70. stavka 2. Zakona o sudovima propisano da suci porotnici trebaju biti imenovani na način da se osigura zastupljenost svih županija, Ministarstvo pravosuđa zatražilo je od svih županijskih sudova da dostave prijedlog kandidata za suce porotnike Vrhovnog suda RH. Predsjednici županijskih sudova dostavili su svoje prijedloge i mišljenja o predloženim kandidatima i to:

Županijski sud u Zagrebu: Josip Galić; Bariša Grubeša; Mira Hendija; Božena Kamenski; Iva Koren; Zlatka Sajko

Županijski sud u Splitu: Jakša Dedić; Marija Matusinović; Davorka Živković;

Županijski sud u Rijeci: Franco Calciach; Milan Draginić; Jelena Frlan

Županijski sud u Osijeku: Željko Bošnjak; Branko Macanga, Barbara Sili

Županijski sud u Koprivnici: Ivan Dujnić; Biserka Zemljak; Valent Harča

Županijski sud u Gospiću: Drago Milinović; Luka Mraović; Mile Hećimović

Županijski sud u Zadru: Radoslav Petani; Ivan Pinjatela

Županijski sud u Puli: Rinaldo Garbin; Ana Hadiselimović; Tomo Pogorelić

Županijski sud u Dubrovniku: Lucija Arbulić

Županijski sud u Požezi: Jagoda Kovačić; Ivica Ferković; Ružica Pus

Županijski sud u Virovitici: Josip Šipek; Franjo Petrić

Županijski sud u Bjelovaru: Zorka Renić; Mirjana Lujić; Oskar Marinić

Županijski sud u Čakovcu: Rade Jelavić; Pavao Igreg; Eizabeta Matijaško

Županijski sud u Sisku: Rudolf Humski; Blaž Tominović; Milica Ljubičić-Kepčija

Županijski sud u Slavanskom Brodu: Marko Mandurić; Kaja Zubak; Ivan Jurjević

Županijski sud u Vukovaru: Perica Krešinović; Krešimir Vitovski

Županijski sud u Velikoj Gorici: Ivan Cigetić; Blaženka Vilus; Božo Vuković

Županijski sud u Šibeniku: Hrvoje Erlić; Branko Kronja; Zoran Blačić

Županijski sud u Karlovcu: Gordana Kiseljak

Županijski sud u Varaždinu: Ana Kovačić; Slavko Herceg; Nada Liber

Županijski sud u Zlataru: Jasminka Marija-Cerc; Leonarda Fulir

RASPRAVA

U ime **Kluba zastupnika HSP-a** govorio je **Pero Trgovčić (HSP)**. Podsjetio je da su u ovom prijedlogu samo imena i prezimena ljudi s njihovim adresama. Naglasio je da je potrebno donijeti pravilnik o minimalnim kriterijima koji bi vrijedili za osobe koje su predložene za suce porotnike. Iz ovog prijedloga se ne vidi tko su ti ljudi, da li su kompetentni da odlučuju na sudu, da li su kažnjavani i da li su radno sposobni, tvrdi Trgovčić. Ovo nije formalizam i ne bi trebao biti formalizam i zato Klub zastupnika HSP-a ne može podržati ovakvu odluku Ministarstva pravosuđa za imenovanje sudaca porotnika, zaključio je Trgovčić.

Kako više nije bilo prijavljenih za raspravu zastupnici su sa 76 glasova "za", 18 "suzdržanih" i 4 "protiv" donijeli odluku o imenovanju sudaca porotnika Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

I.Č.

izvješća
HRVATSKOGA
SABORA

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:
Ružica Šimunović

OSNIVAČ I IZDAVAČ: Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

REDAKCIJA: Ivana Čerkez, Ana Favro, Mirjana Kozar, Marija Krakić (zamjenica glavne i odgovorne urednice), Đurda Krmpotić, Marta Micek, Jasenka Šarlija, Sanja Šurina i Vjekoslav Žugaj

GRAFIČKO - TEHNIČKI UREDNIK: Ivo Rada

TAJNICA REDAKCIJE: Gordana Petrović

ADRESA REDAKCIJE: 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6,

tel: 01/4569-722

fax: 01/6303-018

Web: <http://www.sabor.hr>

E-mail: sabor@sabor.hr

POŠTARINA: plaćena u pošti 10000 Zagreb

PRETPLATA NA ŽIRO-RAČUN BR: 2390001-1100016162

Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

TISAK: Tiskara Hrvatskoga sabora